

**ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**ZONGULDAK-BARTIN-KARABÜK
PLANLAMA BÖLGESİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ
ÇEVRE DÜZENİ PLANI**

PLAN AÇIKLAMA RAPORU

**ZONGULDAK – BARTIN – KARABÜK PLANLAMA BÖLGESİ
1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI
PLAN AÇIKLAMA RAPORU**

İçindekiler

1- GİRİŞ.....	4
2- PLANLAMA AMAÇ VE İLKELERİ	5
3- HEDEFLER, ALT HEDEFLER VE STRATEJİLER	10
3.1- ÇEVRESEL HEDEFLER.....	10
3.1.1. Su Kaynaklarının Korunmasına İlişkin Hedefler	11
3.1.2. Çevre Sorunlarına İlişkin Hedefler	12
3.1.3. Jeolojik Yapıya İlişkin Hedefler	15
3.1.4. Topoğrafya ve Jeomorfolojik Yapıya İlişkin Hedefler	16
3.1.5. Ekolojik Yapıya İlişkin Hedefler.....	18
3.1.6. Kentsel, Arkeolojik, Doğal ve Kültürel Değerlere İlişkin Hedefler	19
3.2. EKONOMİK HEDEFLER	20
3.2.1. Tarım.....	21
3.2.2. Sanayi / İmalat	22
3.2.3. Turizm	23
3.2.4. Madencilik (Kömür Çıkarımı)	23
3.2.5. Toplum Hizmetleri	23
3.2.6. Gelir Düzeyinin Artırılması	24
3.3. SOSYAL HEDEFLER.....	24
3.3.1. Nüfus/Yoğunluk.....	25
3.3.2. Göçün Önlenmesi	25
3.3.3. Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin Geliştirilmesi	25
3.3.4. Kültürel Hizmetlerin Geliştirilmesi	26
3.4. MEKANSAL HEDEFLER	26
3.4.1. Kentsel Yerleşmeler ve 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile Öngörülen Gelişme Şekli	27
3.4.2. Kırsal Yerleşmeler ve 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile Öngörülen Gelişme Şekli	28
3.4.3. Onanlı Çevre Düzeni Planları ve 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile Öngörülen Alt Bölgelere İlişkin Hedefler	29
3.4.4. Onanlı Alt Ölçekli Planlar (1/5 000 ve 1/1 000 Ölçekli İmar Planları).....	29
3.4.5. Ulaşım	29
3.4.6. Teknik ve Sosyal Altyapı Hizmetlerinin Geliştirilmesi	30
3.4.7. Tarım - Kentleşme	30
3.4.8. Sanayi - Kentleşme.....	30
3.4.9. Özel Kanunlara Tabi Alanlar-Kentleşme	30
3.4.10. Turizm - Kentleşme	30
3.4.11. Nüfus / Yoğunluk - Kentleşme.....	31
3.4.12. Mülkiyet-Kentleşme.....	31
3.4.13. Göç - Kentleşme	31
4. ARAÇLAR.....	31
5. YÖNTEM	32
6. SENARYO	33
6.1. Çevre	33
6.2. Ekonomik Yapı.....	34
6.2.1. Tarım Sektörü.....	34
6.2.2. Sanayi / İmalat Sektörü	35
6.2.3. Hizmetler Sektörü	36
6.3. Sosyal Yapı	36
6.4. Mekansal Yapı.....	36
6.5. Planlama Bölgesindeki illere ve ilçelere ilişkin Çevresel, Sosyal, Ekonomik ve Mekansal Senaryolar	37

6.5.1. Zonguldak İli.....	37
6.5.2. Bartın İli	40
6.5.3 Karabük İli.....	41
6.6. Kentsel Kademelenme	43
7. PLANLAMA.....	44
7.1. PLANLAMA ALT BÖLGELERİ	44
7.2. KENTSEL GELİŞİM/SAĞLIKLAŞTIRMA PROJELERİ (STRATEJİ 17)	46
7.3. NÜFUS.....	50
7.3.1. Doğal Nüfus Artışı Atamaları	50
7.3.2. Önemli Sanayi Yatırımlarının Getireceği İşgücü ve Nüfus Atamaları.....	51
7.3.3. Sektörel Nüfus Projeksiyonları	56
7.4. KENTSEL/BÖLGESEL GELİŞMELERE İLİŞKİN GENEL KARARLAR	73
7.4.1. Çekim Merkezleri Politikası	73
7.4.2. Ekonomik Kalkınmada Yerel Yapılanma.....	73
7.4.3. Ekonomik Kalkınma Ajansı (EKA)	74
7.5. KENTSEL YERLEŞME ALANLARI.....	75
7.5.1. Mevcut İmar Planlarına İlişkin Genel Değerlendirme	75
7.5.2. 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı 2025 Yılı Nüfus Kabullerine Göre Kentsel Yerleşmelerin, Kentsel Alan Gereksinimlerinin Belirlenmesine İlişkin Yaklaşım	75
7.6. KIRSAL YERLEŞME ALANLARI ve KIRSAL KALKINMA PROJE ALANLARI (STRATEJİ 16):	92
7.7. ÇALIŞMA ALANLARI: KONUT DIŞI KENTSEL ÇALIŞMA ALANLARI, KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ, SANAYİ ALANLARI, ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ, DEPOLAMA ALANLARI, SERBEST BÖLGELER, BÜYÜK ALAN KULLANIMI GEREKTİREN KAMU KURULUŞ ALANLARI	95
7.7.1. Organize Sanayi Bölgeleri	96
7.7.2. Küçük Sanayi Siteleri	97
7.7.3. FİLYOS VADİSİ PROJESİ - FİLYOS SERBEST BÖLGESİ (STRATEJİ 1)	99
7.7.5. DEMİR-ÇELİK ÜRETİMİ (STRATEJİ 3)	102
7.7.6. BÜYÜK ALAN KULLANIMI GEREKTİREN KAMU KURULUŞ ALANLARI.....	103
7.8. TURİZM ALANLARI.....	103
7.8.1. Turizm Tesis Alanları.....	103
7.8.2. Turizm / Konaklama Koridorları	104
7.8.3. Gününbirlik Alanlar	104
7.8.4. Doğal Çevre Koruma ve Doğa Turizmi (STRATEJİ 9)	106
7.8.5. KÜLTÜREL / TARİHSEL ÇEVRE KORUMA ve KÜLTÜR TURİZMİ (STRATEJİ 7)	113
7.9. ÜNİVERSİTE - YÜKSEKOKULLAR (STRATEJİ 15).....	115
7.10. SULAMA, BARAJ, GÖLET PROJELERİ, TARIM-ORMANCILIK (STRATEJİ 11) Sulama, Baraj, Gölet Projeleri:	117
7.10.1. Organize Tarım Alanları.....	119
7.10.2. Su Ürünleri Üretim Alanları.....	120
7.11. ENERJİ ÜRETİMİ / ENERJİ ÜRETİMİ PROJELERİ (STRATEJİ 4)	120
7.11.1. Enerji Üretimi (Rüzgar)	120
7.11.2. Enerji Üretimi (Termik)	121
7.11.3. Enerji Üretimi (Hidroelektrik) ve Taşkın Önleme (STRATEJİ 6)	123
7.12.1. Karayolları	123
7.12.2. Demiryolları	126
7.12.3. Denizyolları ve Kıyı Yapıları; Limanlar, Liman Gerisi Alanlar, Tersaneler, Tekne İmal ve Çekmek Yerleri, Balıkçı Barınakları (STRATEJİ 8)	127
7.12.4. Havayolları (STRATEJİ 5).....	129
7.13. TEKNİK ALTYAPI (STRATEJİ 14)	129
7.13.1. KATI ATIK BERTARAF VE GERİ KAZANIM TESİSİ ALANLARI / ATIK PROJELERİ VE KİRLİLİKLERİN DENETİMİ (STRATEJİ 13)	133
7.13.2. Arıtma Tesis Alanları / Sıvı Atıklar ve Kirliliklerin Denetimi	135
7.14. JEOLojİK SAKINCALI ALANLAR (STRATEJİ 18)	139
7.15. DENETİM ve UYGULAMA ÖRGÜTLENMESİ.....	140

1-GİRİŞ

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda planlama yaklaşımı olarak **“Havza Yönetimi Modeli”** önerilmektedir. Çevre Düzeni Planı'nda, Havza Yönetimine ilişkin kararlar, topoğrafik durum ve klimatolojik Şartlar çerçevesinde oluşturulan, özellikle su kaynakları ve diğer doğal kaynakları besleyen yeraltı ve yüzeysel suların toplandığı bölgeler ve bu bölgeler içerisindeki toprak, hava, flora ve fauna ve tüm doğal kaynaklar ile hassas ekosistemlerin oluşturduğu su havzalarını kapsayacaktır.

Havza Yönetimi'nde doğal kaynakların doğal yenilenme ve nesillerini idame ettirme süreci temel alınacak ve her kaynak için en uygun ve dengeli kullanımın sağlanması ve koruma-kullanma dengesinin belirlenmesi amaçlanacaktır.

Bu amaç doğrultusunda, Havza Yönetim Modeli oluşturularak sosyo-ekonomik sektörel gelişmeler, altyapı yatırımları ve diğer kaynak kullanımları, çevresel Şartlarla birlikte dikkate alınarak, özellikle finansman kaynaklarının yaratıldığı yerinden yönlendirme, planlama, denetim, izleme ve diğer hizmetlerin sağlanması gerçekleştirilir. Bu Plan'da Entegre Kaynak Yönetimi; **“Bir su toplama havzasında, ekolojinin temel esasları dikkate alınarak, toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasını sağlayacak şekilde doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımının planlanması, geliştirilmesi ve yönetilmesidir”** biçiminde tanımlanmaktadır.

Plan yaklaşımı, “Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı”nın uzun vadeli kalkınma planlarının uzantısı ve ayrılmaz bir parçası olarak bir “Entegre Bölgesel Kaynak Yönetim Modeli” olarak ele alınmasıdır. Bu çalışmadan çıkacak sonuçlar alt ölçekli planlara (1/25.000, 1/5000 vd.) yansıtılacak ve sürdürülebilir gelişme hedeflenecektir.

Planlama Bölgesi'nde 680 km²'lik Ereğli Havzası, 13.300 km²'lik Filyos Havzası ve 1342 km²'lik Bartın Havzası bulunmaktadır. Özellikle Filyos ve Bartın Havzalarında akım rejiminin düzensizliği sebebiyle oluşan sel, taşkınlar, erozyon, su ve çevre kirliliği sorunları Plan Araştırma Raporu'nda detaylı olarak verilmiştir. Bu kapsamda **1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı**; sel ve taşkınların, erozyonun önlenmesi, su kirliliğinin kontrolü ve takibi, meraların ıslahı, orman alanlarının belirlenmesi ve takibi, Şehirleşme ve sanayileşmenin kontrolü ve planlı gelişme gibi konularda sorunların çözüme kavuşturulması amacı ile **“Entegre Bölgesel Kaynak Yönetim Modeli”** oluşturulacak Şekilde hazırlanmıştır. Mekânsal kararları da içeren ve stratejileri kapsayan bir planlama yapma zorluğu aşılmaya çalışılmış, Senaryolar, Plan Açıklama Raporu ve Plan Hükümleri ile bütünleşen bir fiziki planlama deseni oluşturulmuştur.

Bu bağlamda; Havza Bazında yaklaşımla ele alınan üç Havza'da; Ereğli, Filyos ve Bartın'da **“Havza Yönetim Birimleri”**nin oluşturulması önerilmektedir. Havza Yönetim Birimleri, Merkezi Yönetim Teşkilatları ve Yerel Yönetim Birimleri tarafından oluşturacaktır. Bu birimler, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın verilerinin sürekli güncel tutulması, kaynak yaratılması, plan ve proje üretilmesi, karar ve uygulama süreçlerinin yönlendirilmesi görevlerini üstlenecektir. Bu birimin Merkezi Yönetim kısmını, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, DSİ Genel Müdürlüğü, Kalkınma Ajansları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bakanlıkların İl Müdürlükleri, Valilikler oluşturacaktır. Yerel Yönetim kısmında ise ilgili Belediyeler görev alacaktır.

Bu planın, Planlama Bölgesi için misyonu; kalkınma hedefleri doğrultusunda, toplumsal değişmeyi yönlendirmesi/esinlendirmesi, hızlandırması ve gerçekçi bir yörüngeye oturtabilmesi olduğu düşünülmektedir.

Bunun için, planın kâğıt üzerinde bir belge olmaktan çok, yaşayan, bölgenin toplumsal gerçeğini bütün özellikleriyle sezebilen ve kavrayabilen, bunları plan önerileriyle anlamlandırabilen, bu özelliklerin plan hedeflerine dönüşmesiyle, toplumla ve yönetimin bütün kademeleriyle barışık önerileri formüle edebilecek bir araç olması gerekmektedir. Sürdürülebilir gelişim ile birlikte doğal, kültürel/tarihsel çevrenin korunması bu Plan'ın en önemli misyonu olarak görülmektedir. Zonguldak, Bartın ve Karabük İllerinde “Havza Bazında” kararların alınmasına yönelik stratejik, entegre, sürdürülebilir gelişim modelinin uygulanması ve Çevre Düzeni Planının bu model ile hazırlanmasının çağdaş ve ileri bir adım olacağı düşünülmektedir.

Bu plan, yüzyılın en önemli sorunlarından biri olan küresel ısınma, bu bağlamda su kaynaklarının, ormanların, tarım topraklarının korunmasında, göçün önlenmesinde ve sürdürülebilir gelişmenin sağlanmasında Planlama Bölgesi için önemli bir araç olacaktır.

2-PLANLAMA AMAÇ VE İLKELERİ

1980'li yıllardan sonra gelişmiş Batı ülkeleri, bütüncül planlamanın darboğazlarını değerlendirerek yeni arayışlara yönelmişlerdir. **“Stratejik Planlama”** olarak adlandırılan bu yeni yaklaşımda, Planlamaya konu olan mekân için önce *“Genel Geliştirme ya da Dönüştürme Stratejileri”* üretilmektedir.

Bu temel stratejilerin ya da politikaların ışığı altında, her bir alt sektör için ayrıntılı analizler yapılmaktadır. Bu sektörler için uygulamaya dönük ayrıntılı kararlar üretilmekte, planlar ve projeler elde edilmektedir. Bu yaklaşımda, aynı zamanda plan uygulama araçları tanımlanmaktadır. Parasal, yasal, organizasyonel ya da teknik araçlar; planlama ve uygulama aşamalarında eşgüdüm sağlanması için bir bütünlük içinde kullanılmaktadır. Bu sistemde; alt sektörler için alınan kararların, genel stratejik bütünlük gözetilerek, izlenmesi, sınanması ve gerekirse gözden geçirilmesi olanakları vardır. Bu tür geri beslemelerle (feed-back) planlamayı canlı tutmak ve gerçekçi yapmak olanağı doğmaktadır. Kuşkusuz, böyle bir sistemin organizasyon ya da örgütlülük düzeyi daha yüksek, plan kararlarının gerçekleşme şansı çok daha fazladır. Türkiye, kentleşme konusunda yaşadığı sıkıntılara ve sorunlarına rağmen kent ve bölge planlamasında, bu tür stratejik bir yaklaşımı kendi plan pratiğine sokamamıştır. Planlama kurumsallaşamamış, gerekli yasal düzenlemeler yeterince yapılamamış ve organizasyonlara gidememiştir. Son yıllarda tüm çabalar, tüm olumsuzluklara ve dar boğazlara rağmen, mevcut yasal çerçeve içerisinde kalarak yeni ve çağdaş planlama arayışlarına yönelmek olmuştur.

Bu planlama çalışmasında da, bu tür çağdaş yaklaşımlar ve entegre doğal kaynak yönetimi arayışları yer almakta, Çevre Düzeni Planı soyut olmaktan öte mekânsal boyutu olan bir kalkınma planı şeklinde ele alınmıştır. 1 yıl gibi kısa sayılabilecek bir sürede Coğrafi Bilgi Sistemi kurularak planlama strateji ve kararlarının verilmesi yoğun bir ekip çalışması ve çaba gerektirmiştir.

Çevre Düzeni Planı Açıklama Raporu'nda; planlama bölgesi için oluşturulmuş strateji ve hedefler, mekânsal kararlar ve yönetim kararları ile mevcut örgütlenme biçiminden yararlanma-yeni örgütlenme biçimlerine ilişkin kararlar açıklanmıştır.

Buna göre; Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın kısaca amacı; Planlama Bölgesi sınırları içinde:

- Planlama Bölgesi'nin hedef ve stratejilerini belirlemek,
- Koruma - kullanma dengesini kurmak,
- Farklı temel ekonomik sektörlerin gelişme hedeflerini, sürdürülebilirlik bağlamında sağlıklı bir çevrede geliştirmek,
- Çevreyi sürdürülebilir kılma ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak üzere arazi kullanım kararlarını belirlemek, kentsel ve kırsal gelişmeleri değerlendirmek ve yönlendirmek.
- Planlama Bölgesi'nin doğal, tarihsel ve kültürel değerlerini korumak,
- Alt ölçeklerde hazırlanacak her türde fiziksel ve sosyo-ekonomik plan ve projelere esas oluşturacak planlama kararlarını oluşturmak biçiminde ifade edilebilir.

Planlama Bölgesi, Ankara ve İstanbul Metropollerinin oldukça yakın etki alanındadır. Planlama Bölgesindeki illerde var olan maden, enerji, sanayi ve küçük sanayi potansiyelleri; yüz elli yıldır bölgesel ilişkileri, özellikle Zonguldak'ın konumu nedeniyle daha da arttırmıştır. Maden (kömür) potansiyeli sanayideki gelişmişliği ve oluşumu hızlandırmış, İstanbul ve Ankara ile etkileşimi arttırmıştır.

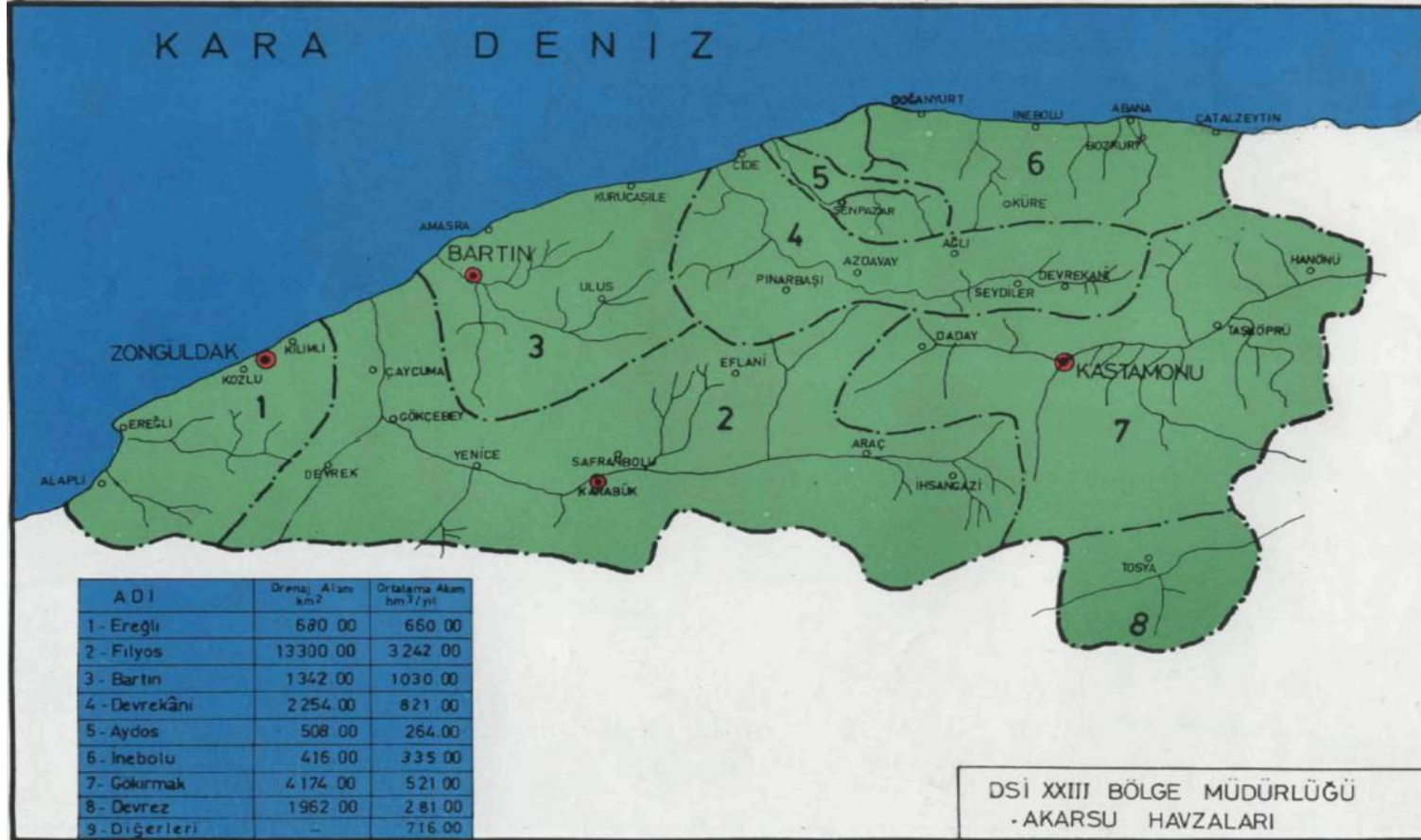
VII. Plan Dönemi'nde "Bölgesel Gelişme Projeleri" ile bölge planlaması çalışmaları hızlandırılmıştır. Zonguldak-Bartın-Karabük Bölgesel Gelişme Projesi tamamlanarak uygulamaya konulmuştur. Bu planlama çalışmasında da; Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanmış bulunan Bölgesel Gelişme Projesi önemli bir kaynak olarak değerlendirilmiştir.

Hazırlanan 1/100.00 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın, daha alt ölçeklerde hazırlanması gerekecek planlarla (1/25.000 - 1/5000) tutarlı hale getirilebilmesi, farklı ölçeklerde ve yerel (mevzii), ilave, yenileme (revizyon) vb. farklı niteliklerde planların bütünleştirilmesi ve güncelliğinin sağlanması söz konusudur.

Bu Planda; Zonguldak, Bartın ve Karabük İlleri ve yakın çevresindeki yerleşmeler arasındaki işlevsel ilişkiler, yönetsel sınırları aşır aşmadığı göz ardı edilerek değerlendirilmiştir. 1990 öncesinde tek bir İl bütünü olan bu üç ilin fonksiyonel, sosyal-ekonomik ve fiziki bütünlüğünün sağlanması önem taşımaktadır. Planlamanın uygulanabilirliği için yönetsel ve örgütsel düzenlemeler önerilmesi de planlama çalışmalarının bir parçası olmuştur. Bu bağlamda Havza Bazında yaklaşımla ele alınan üç Havza'da (Ereğli, Filyos ve Bartın) "**Havza Yönetim Birimleri**" önerilmiştir (Harita 1). Altyapı, ulaşım, konut, doğal ve tarihsel çevre, gecekondular, sanayi vb. kentleri ve bölgeyi ilgilendiren temel sektör ve konular bir bütünlük içinde ele alınmış ve ayrıntılı "**Gelişme Politika ve Stratejileri**" üretilmiştir. Ülkemiz için büyük önem taşıyan doğal kaynakların korunması ve geliştirilmesine ilişkin kararlar verilmiştir. Doğal kaynakların korunarak sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda kullanılabilirliğinin olanakları araştırılmıştır. Ormanlar, akarsular, su yüzeyleri (deniz, göl, sulak alanlar vs.), tarımsal alanlar ve bu alanlardaki bitki ve hayvan varlığının (flora ve faunanın) korunması, gelecekteki kullanım tür ve yoğunluklarının saptanması, planlama bütünü içinde değerlendirilmiş ve kullanımlar arası anlamlı bütünlükler sağlanarak "**Çevre Koruma Bağlamında Sürdürülebilir Bir Gelişme**" hedeflenmiştir. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı onaylandıktan sonra bu planın öngörülerini doğrultusunda, öncelikli olarak hazırlanması gerekli alt ölçekli planlar (**Çevre Düzeni Planları, Nazım ve Uygulama İmar Planları**) ivedilikle hazırlanmalıdır. Bu bağlamda; Zonguldak, Bartın ve Karabük kent merkezlerinde, Merkezi İş Alanlarının (MİA) ve diğer çalışma / iş alanlarının gelişimi ve artan nüfusa gerekli alanların sağlanması amacıyla kentsel gelişme alanlarında, kentsel, yarı-kentsel yeni çalışma ve barınma aksları ile bütünleşecek alt merkezler oluşturulması, kentlerin gelişiminin denetlenebilmesi için en uygun, çağdaş bir yöntemdir.

Çevre Düzeni Planı kapsamında; korunması gerekli kentsel, arkeolojik, kültürel ve tarihsel sit alanlarının ve taşınmaz kültür varlıklarının korunması, gelecek nesillere aktarılabilmesi için makro stratejiler ve sürdürülebilir tarihsel/kültürel çevre koruma politikaları üretilmiştir. Sanayi, küçük sanayi alanları, konut dışı kentsel çalışma alanları, maden çıkarımı vb. iş alanlarının planlamasında, çevreyi kirletmeyen sanayi tür ve teknolojilerinin seçimi, kirletmeden önce önlem alınması, sürdürülebilir kent ve çevre gelişimi açısından yaşamsal önem taşımaktadır. Öte yandan bu işlemlere ilişkin yer seçiminde orman ve tarım topraklarının, su kaynak ve havzalarının korunması ve kentsel gelişimin bu alanları tehdit etmemesi gereklidir. Planlama kararları da bu doğrultuda geliştirilmiştir.

HARİTA 1: BATI KARADENİZ AKARSU HAVZALARI

Kaynak: DSİ 23. Bölge Müdürlüğü 2006-2007 Yılı Program-Bütçe Toplantısı Takdim Raporu

Çevresel Potansiyelin Anlaşılması ve Havza Bazında Karar Geliştirilmesi:

Bölgesel ölçekte, birkaç ili ve birkaç havzayı içeren havzalarda Havza Bazında planlamaların yapılma amacı;

- Özellikle tatlı su (yeraltı ve yerüstü) kaynaklarının kısıtlı oluşu ve artan su gereksinimi nedeni ile bu kaynakların en akılcı ve ekonomik biçimde kullanılması,
- Sudan yararlanmayı sağlayıcı, su kalite kriterlerine dayandırılarak; su kaynaklarından etkin bir şekilde yararlanılabilmesi için bu kaynakların kullanım alanlarının önceden hazırlanmış bir Havza Planı'na uygun olarak bilinmesi gerekliliği¹,
- Kıyıların kirlilikten korunması amacıyla akarsu yukarı havzalarında önlem alma gerekliliği,
- Ekonomik ve teknik açıdan uygun olduğu takdirde, düşük kaliteli bir su kaynağının iyileştirilmesinin mümkün olabileceği, su kaynaklarının mevcut kalitesinin kullanım alanları için gerekli kalite kriterlerine uygunluğunun tespitinin yapılması gerekliliği,
- Ormanların, tarım topraklarının ve bu varlıkları oluşturan biyolojik çeşitliliğin havza bazında alınacak planlama kararları ile daha sağlıklı korunabileceği,

şeklinde özetlenebilir.

Havza ağırlıklı bir planlamanın birincil amacı; doğayı onarmak, bozulan dengeleri ve akarsu ekolojisini kurtarmak, sürdürülebilir ilişkiler düzenini güvenceye almaktır. Planlama bölgesindeki akarsu havzalarında, sanayi ve kentleşmeden kaynaklanan önemli kirlilikler bulunmakta, akarsularının debilerinin düzensiz oluşu nedeni ile bölgede taşkın, heyelan ve seller oluşmaktadır.

Havzalar birer “Ekolojik Bölge” olduğu kadar, içindeki insan, mal ve hizmet akışları ile işlevsel bölge özelliğini de içinde barındırmaktadır. Dolayısı ile Havza ağırlıklı bir planlamada “ekonomi” ile “ekoloji” birlikte değerlendirilmelidir. Bu Planlama çalışmasında ekonomik gelişmelerin kentsel gelişmeler ile birlikte ekolojik çevreyi zedelemekten sürdürülebilir bir gelişme hedefi ile ele alınmıştır.

Havza ağırlıklı bu planlamada; öncelikle, doğal kaynakların kirlenmeye karşı korunmasında, kirlilik kaynakları ve etki alanları saptanmalı, kirlilik kaynaklarının kontrolü için gerekli önlemler alınmasına yönelik kararlar geliştirilmelidir. Arazi kullanım kararları ile havzalar içinde korunması gerekli doğal alanlar (tarım alanları, ormanlar, bitki örtüsü vd.) yerleşmeye uygun olmayan alanlar (eğimli alanlar, heyelan alanları gibi jeolojik sakıncalı alanlar) belirlenerek, havza içindeki yerleşmelerin sosyal ve ekonomik yapısı da dikkate alınarak havzaların çevresel hassasiyetleri ile yerleşmelerin gelişme eğilimleri arasında bir denge kurulması hedeflenmelidir. Planlamanın havza ölçeğinde ele alınmasının bir başka amacı ise, Zonguldak, Bartın ve Karabük'teki üç akarsu havzasında doğal kaynakların iç ilişkilerini, havza kapasite değerlerini ve havzanın çevresel değerlerine insanın yaptığı müdahalelerin etkilerini belirlemek; havzada yer alan doğal kaynaklar, tesisler ve çeşitli hizmetler üzerinde oluşacak havza dışı talepleri araştırmaktır.

Havza ölçeğinde planlama eş zamanlı olarak, izleme ve değerlendirme sisteminin oluşturulmasını da hedeflemektedir. Bu sistem, Çevre Düzeni Planı hazırlandıktan sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile diğer yerel ve merkezi yönetim birimlerine düşen önemli bir görevdir. Planlama aşamaları; verilerin toplanmasını, hedef ve stratejilerin tespitini, arazi kullanım kararlarının belirlenmesi, uygulama sonuçların değerlendirilmesi ve izleme bölümlerinden oluşmaktadır.

Havza planlaması, havza ölçeğinde yapılacak olan bölgesel kalkınma planının temel dayanağını oluşturduğundan, bu Plan ile havza için öngörülen hedefler, bölgesel gelişmenin sağlanması için gerekli stratejiler saptanacaktır.¹

¹ Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği, Madde 5.

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), bugüne kadar il yönetsel birimini benimsemiştir. Ancak, çevre sorunları ile başlayan ve “sürdürülebilirlik” kavramı ile devam eden süreçte “sürdürülebilir bölgesel kalkınma (ya da gelişme)” çalışmalarında “HAVZA” ölçeği esas alınmaktadır. DPT, Bölgesel Gelişme Özel İhtisas Komisyonu Raporunda², bölgelerarası sosyo-ekonomik gelişmişlik farklarını zaman içinde azaltabilecek en uygun “Bölgesel Planlama Stratejisinin, merkezler ve sektörler lehine öncelikler tanıyarak, kalkınmada bu merkezlerin ve öncelikli sektörlerin itici güç oluşturdıkları, sektörel ve bölgesel öncelikleri dikkate alan kararların havza bazına dayalı olarak yapılması gerektiği ifade edilmektedir.

Bu kapsamda, “Havza Esaslı Bölge Planlama” çalışmalarına; Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), Doğu Anadolu Projesi (DAP), Doğu Karadeniz Bölgesel Gelişme Projesi (DOKAP) ve Yeşilirmak Havzası Gelişme Projesi örnek olarak gösterilebilir. GAP İdaresi ve DPT'nin bu çalışmalardaki yaklaşımı, havza bölgelerinde büyüme merkezleri yaratılarak altyapı hizmetleri ve yatırımların bu merkezlere yoğunlaştırılması, daha sonra her alt bölge için, o bölgenin özelliklerine uygun kalkınma stratejilerinin belirlenmesidir.

3-HEDEFLER, ALT HEDEFLER VE STRATEJİLER

Bu Bölümde 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'na (ÇDP) ilişkin hedef ve stratejiler yer almaktadır.

3.1- ÇEVRESEL HEDEFLER

Günümüzde “Çevre”, önemine uygun biçimde ve giderek artan bir duyarlılıkla toplumların gündeminde yer almakta, özellikle sürdürülebilirliğinin sağlanması bağlamında çok önemli çabalar harcanmaktadır. Konuya ayrılan uluslararası fonların ve ulusal kaynakların yerinde ve verimli bir biçimde kullanılabilmesi için uluslararası işbirlikleri, uygulama ve denetim düzenleri kurularak işletilmektedir. Bu nedenle, hazırlanacak olan çevre düzeni planında da bu konunun bir ana hedef olarak ele alınması gerekli görülmektedir. Ekolojik özellikler ve doğal kaynaklar, ekonomik ve sosyal gelişme için ana kaynaklar olarak benimsemelidir.

Çağdaş yaşamın olumsuz ve kaçınılmaz sonucu olarak, çevre giderek kirlenmekte, yer yer insan yaşamını tehdit eder boyutlarda tahrip olmaktadır. Bu yüzden insanların yaşamlarını sürdürdükleri yapay çevreyi oluşturmak ve yaşam süresince doğal çevre ile yapay çevre arasında dengeli ve sürekli birlikteliği sağlamak üzere, çevre, her ölçekteki planlama çalışmasında büyük bir duyarlılıkla göz önünde bulundurulmalıdır. Çevre Düzeni Planı'nın elde ediliş ve yaşama geçiriliş süreçlerinde de, bu yaklaşımın hiç göz ardı edilmemesi gerekir. Planlama ve uygulamanın her aşamasında çevre, çok iyi tanınması ve kullanılması gerekli, yaşamsal, “olmazsa olmaz” bir kavram olarak algılanmalıdır.

Bu açıklamadan anlaşılacağı gibi özellikle Çevre'nin öncelikli girdi olacağı bir Plan geliştirme çalışmasında “Çevresel Hedefler” in öncelikle ele alınması, önemine uygun biçimde ayrıntılandırılarak incelenmesi, değerlendirilmesi gerekir.

Bu amaçla, Çevre Düzeni Planı'nın Çevresel Hedefleri aşağıda sıralanmışlardır:²

Su Kaynaklarının Korunmasına İlişkin Hedefler

Çevre Sorunlarına İlişkin Hedefler

Jeolojik Yapıya İlişkin Hedefler

Topoğrafya ve Jeomorfolojik Yapıya İlişkin Hedefler

Ekolojik Yapıya İlişkin Hedefler

Kentsel, Arkeolojik, Doğal ve Kültürel Değerlere İlişkin Hedefler

² “Bölgesel Gelişme”, Devlet Planlama Teşkilatı, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2000, DPT Yayını No: 2502-ÖİK:523, DPT Yayınları, Ankara, S.67-78.

Sıralanan bu hedeflerin tümü; “canlıların yaşamasını ve gelişmesini sağlayan fiziksel, kimyasal ve biyolojik faktörlerin bütünlüğü”nü, bir başka anlatımla Doğal Çevre’yi kapsamaktadır. Bu hedefler, çevrenin bir bütün olarak korunması gereğine ilişkin hedeflerdir. Aşağıda bu hedefler, alt hedefler ve tasarım kriterleri ile birlikte açıklanacaklardır.

3.1.1. Su Kaynaklarının Korunmasına İlişkin Hedefler

Su kaynaklarının korunması; Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi’nde var olan biyolojik çeşitliliğin (flora ve fauna) ve bu çeşitliliğin en hayati gereksinimi olan suyun kirlenmesini önlemek, katı ve sıvı atıkları zararsız hale getirmek, dönüşümlerini sağlamak veya yok etmek, doğal değerlerin korunmasını gerçekleştirmek, bu değerleri kullanılır kılmak, geleceğe taşımak anlamına gelir.

Filyos ve Gülüç Çayı, Devrek, Alaplı Irmakları, Üzümez, Kozlu Dereleri, Zonguldak’ın önemli akarsu kaynaklarıdır. İl’de Filyos Irmak’ına bağlı 9 dere, Gülüç Irmak’ına bağlı 5 dere, Alaplı Çayı’na bağlı 1 dere, Ulutan Deresi’ne bağlı 1 dere, Acılık Deresi’ne bağlı 1 dere, Büyük Dere’ye bağlı 3 dere ve bunların dışında 4 ayrı dere bulunmaktadır. En önemli akarsuyu Filyos Çayı olup, 228 km. uzunluğundadır. Bartın Çayı ve onun yan kolları olan Kocanaz Çayı, Koca Çay ve Arıt Çayı da korunması gerekli akarsu kaynaklarıdır. Planlama Bölgesi’nde, gelecek için korunması gerekli pek çok içme suyu kaynağı da bulunmaktadır.

Su Yüzeylerinin (Deniz, Göl vs.) Korunması

Zonguldak ve Bartın’da deniz kirlilikleri yer yer aşırı boyutlara ulaşmıştır. Ayrıca Planlama Bölgesinde doğal göl bulunmamakla birlikte, var olan, planlanmış ve yapımı sürdürülen baraj göllerinin korunması, bölge için önemlidir. Bu nedenle kıyılarda, kıyı gerisinden kaynaklanan kirlenmeye karşı önlemle alınması, yapılaşmanın denetlenmesi, bu alanların faunasına ve florasına zarar vermeyecek düzende ve düzeyde olması gerekmektedir. Bu nedenle, Kıyı Yönetimi Projeleri’nin yapılması ana hedeflerden biridir.

Alt Hedef:

Su yüzeylerinin korunması amacıyla gerekli altyapı yatırımları yapılacak ve çevre koruyucu önlemler alınarak su kaynakları ve yüzeyleri korunacak, geliştirilecek, farklı işlevler için dengeli biçimde kullanılacaktır.

Su Yüzeylerini Besleyen Su Kaynaklarının Korunması

Bölgedeki su yüzeyleri, dağlarda eriyen karlardan, yeraltı sularından, derelerden, akiferden beslenmektedir. Yeraltı sularının ve akiferin kirletici olup olmadığına ilişkin araştırmalar yetersizdir. Ancak Bartın Çayı, Filyos Çayı, Arıt ve Kozcağız Çaylarına ve bunlara karışan derelere atık suların verildiği, dere yamaçlarına inşaat molozlarının, çöplerin döküldüğü ve dere ağızlarında yapılan araştırmalarla, bu derelerden su yüzeylerine kirleticilerin ulaştığı saptanmış bulunmaktadır. Bu nedenle, akarsu kenarlarının korunması, çay ve derelere atık suların verilmemesi zorunludur. Bu konuda geliştirilecek plan kararları içinde yasaklayıcı hükümlerin yanı sıra var olan altyapının iyileştirilmesine, eksiklerin tamamlanmasına, akarsu havzalarına ilişkin sistemli, bütüncül çözümlerin geliştirilmesine yönelik hükümler de getirilmelidir. Su yüzeylerini besleyen kaynakların korunması hedefi, ancak böylelikle gerçekleştirilebilir.

Alt Hedef:

Bölgeyi besleyen yeraltı ve yerüstü su kaynakları en üst düzeyde korunacak ve ıslahı sağlanacaktır.

Yeraltı Su Kaynaklarının Korunması

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi’nde yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının hassasiyetle belirlenmesi ve korunması gereklidir. Gelecekteki su krizlerine önlem

olmak üzere su kaynakları ülkenin önemli potansiyelleridir. Kentleşme ve sanayiden kaynaklanan sıvı atıkların yeraltı ve yerüstü su kaynaklarına karışması da su kirliliği yaratan ve giderek şiddetlenen bir olgudur. Toprak kirliliği yaratan yapay gübrelerin de sulama ya da yağış yolu ile su kaynaklarına katıldığı bilinmektedir. Yeraltı su kaynaklarının korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması ve kirlenmemesi, önemli bir çevresel hedeftir.

Alt Hedef:

Yeraltı sularının kirlenmesini önlemek amacı ile tüm kirleticilerin hızla ortadan kaldırılması için öncelikler belirlenecektir.

Su Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi

Suyun kirlenmesini önlemek için deniz ve mevcut akarsuları kirleticilerle saptanarak, kaynağından döküldüğü noktaya kadar kirlenmeyi önleyici plan kararları geliştirilecektir. Mevcut yerleşmelerin evsel atıklarının kirleticilerle etkileri saptanacak ve bunların giderilmesi için gerekli kararlar alınacaktır. Mevcut sanayilerin atıklarının kirleticilerle etkileri saptanacak ve bunların giderilmesi için gerekli kararlar alınacaktır. Karayollarının kirleticilerle etkileri saptanacak ve bunların giderilmesi için gerekli kararların alınacaktır. Tarımsal ilaç ve gübre kullanımının denetimi konusunda gerekli önlemler alınacak, eko tarımın geliştirilmesi konusunda olanaklar araştırılacaktır. Havzalardaki sulak alanlar, yeraltı suları korunarak akarsuların doğal yapısı yaşatılacaktır.

3.1.2. Çevre Sorunlarına İlişkin Hedefler

Su Kirliliğinin Önlenmesi ve Su Niteliğinin Geliştirilmesi

Su kirliliği, insan etkileri sonucunda, kullanımı kısıtlayan veya engelleyen ve ekolojik dengeleri bozan kalite değişimleri olarak tanımlanmaktadır. Öte yandan yukarıda “Su Yüzeylerinin korunması”, “Su Yüzeylerini Besleyen Su Kaynaklarının Korunması”, “Yeraltı Su Kaynaklarının Korunması” alt hedeflerinin tartışılması kapsamında bu suların özellikle gelecekteki önemine değinilmiştir.

Araştırma Raporu'nun ilgili bölümlerinde de özellikle Filyos Çayı, Bartın Çayı, Arıt ve Kozcağz Çayları'nın ve kıyıların aşırı kirlenme tehdidi ile karşı karşıya olduğu, suların kirlenmekte olduğuna ilişkin bulgular ortaya konmuştu. Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde yaşamsal önemi olan su kaynaklarının ve deniz kirliliğinin önlenmesi, kirliliğin giderilerek var olan su kaynaklarının niteliğinin geliştirilmesi ve bu niteliğin sürdürülmesi, bu suların önemine ve sürdürülebilirliğine uygun bir yaklaşımdır. Var olan yasal önlemlerin yanı sıra, ÇDP ile alınacak örgütsel önlemlerin belirlenmesi amacıyla bu konu bir hedef olarak belirlenmiştir.

Alt Hedef:

Bu anlamda kentsel altyapının iyileştirilmesi, başta sanayi olmak üzere kentleşmeden kaynaklanan kirliliğin yok edilmesi üst düzeyde sağlanacaktır. Deniz kirliliklerinin önlenmesi için Kıyı Alanları Yönetimi çalışmalarının yapılması gereklidir. Akifer olarak belirlenmiş sahalarda yapılacak olan yapılaşmada, detaylı hidrojeolojik etütler yapılmalı ve sonuçları değerlendirilmelidir. Yerleşim alanlarının, jeolojik, jeoteknik, hidrojeolojik etütler sonucunda belirlenen geçirimsiz su havzalarını etkilemeyen birimler üzerine kurulması ve bunların akifer olarak tespit edilen birimlerden uzakta olması uygun olacaktır.

Su ihtiyacının karşılanması mevcut su kaynaklarının korunması ile mümkün olduğundan; bu kaynakların korunmasına yönelik çeşitli önlemlerin alınması gerekir. Bunun için arıtma tesisinin akiferin beslenme alanı dışarısında inşa edilmesi gerekir.

Katı Atıkların Toplanması, Geri Dönüşümünün Sağlanması, Yok Edilmesi

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde özellikle kentsel katı atıkların toplanması, geri dönüşümünün sağlanması, yok edilmesi amacıyla önemli girişimler vardır. Belediyeler kendi aralarında Birlik kurarak ortak deponi tesisleri oluşturmak çabasıındadırlar. Katı atıkların toplanması, geri dönüşümü ve yok edilmesi önemli bir çevresel hedef olarak değerlendirilecektir.

Alt Hedef:

Yerleşim alanlarının çöpleri düzenli olarak toplanacak ve geri dönüşümü sağlanacaktır.

Sıvı Atıkların Toplanması, Arıtılması

En belirgin ve oransal olarak en büyük kirletici olan sıvı atıklar için öncelikle yapımı başlatılmış arıtma sistemlerinin tamamlanması, hızla sonuçlandırılması, diğer hedeflere ulaşmada yönlendirici ve özendirici en önemli hedeflerden birisi olacaktır.

Alt Hedef:

Tüm yerleşmelerde önceliklerin belirlenerek arıtma sistemlerinin geliştirilmesine ve kirletici ligin en üst düzeyde önlenmesine yönelik plan kararları geliştirilecektir.

Hava Kirliliğinin Önlenmesi

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde özellikle Zonguldak ve Karabük kent merkezlerinde hava kirliliğinin varlığına Araştırma Raporu'nun ilgili bölümünde değinilmişti. Var olan, teknolojisi eski sanayilerin kent merkezinde yer alması, konutlarda düşük nitelikli kömür yakılmasının hava kirliliğini artırdığı bilinmektedir. Bu olgu, ÇDP kararları ile doğrudan çözülebilecek bir konu olmamakla birlikte hava akımlarının etkili olamayacağı yerlerde aşırı nüfus yığılmalarını önlemek, yerleşmelerin tümünde doğalgaz kullanımını sağlamak vb. önlemler söz konusu olabilir. Bu hedefin gerçekleştirilmesinde daha çok kentsel yer seçimi kararları etken olacaktır. Özellikle konut ve işyerlerinde doğal gaz kullanımının artırılması ile hava kirliliğinin giderek azalacağı söylenebilir. Ayrıca, ERDEMİR ve KARDEMİR işletmelerinden kaynaklanan hava ve su kirliliğinin önlenmesi konusunda etkili önlemler alınmalıdır.

Alt Hedef:

Zonguldak, Bartın ve Karabük kentlerinde hissedilir derecede yüksek olan hava kirliliğinin önlenmesi zorunlu görülmekte ve bir alt hedef olarak belirlenmiş bulunmaktadır. Tüm kentsel yerleşmelerde hava kirliliğinin temel kaynağı olan niteliksiz yakıt kullanımına son verilmesi ve hava kirliliğine neden olan sanayilerin kent dışına örgütlü sanayi bölgelerine taşınması gereklidir.

Alt ölçekli planlarda bu amaçlarla yoğunluk dağılımlarında yapı yoğunluğu ve kat adetlerine yönelik düzenlemelerle hava kirliliklerinin önlenmesi konusunda önlemler alınmalıdır.

Toprak Kirliliğinin Önlenmesi

Toprakların veriminin artırılması için yapay gübrelerin bilinçsiz kullanımı çok önemli bir kirlilik sorunudur. Planlama Bölgesinde tarımsal alanların göreceli olarak az olmasına rağmen bu sorun özellikle seracılıkta görülmektedir. Öte yandan **"Mutlak Tarım Arazileri"** nin sınırlı miktarda olması, bu arazilerin genellikle Bartın Çayı ve Filyos Çayı yakınında bulunması, erozyon, taşkın, sel tehdidi vb. olgular, toprakların korunmasında göz önünde bulundurulması gerekli olgular olarak görülmektedir. Toprağı kirleten tüm kirleticilerin ya kullanımlarının yasaklanması, ya da toprağı kirletmeden yok edilmeleri en üst düzeyde bir çözümdür. Ancak kullanım sınırlaması, kirliliği yaratan etmenlerin yasaklanması yerine, kirleticilerin en kısa mesafede ve en etkili biçimde yok edilmelerini gereğini öne çıkarmaktadır. Bu amaçla alınacak tüm önlemler, diğer önlemlerle birlikte ele alınacak önlemlerdir.

Alt Hedef:

Koruma-kullanma dengesi gözetilerek kirliliğe karşı önlemler alınacaktır.

Görüntü Kirliliğinin Önlenmesi

Görüntü kirliliği; tüm hoş olmayan çevresel görüntüleri içine alan, özellikle kentlerdeki şehircilik ve mimarlık eserlerinin insan ile uyumlu olmaması, yeşil alanların standart ölçütlerin altında olması, şehrin beton yığınları arasında kalması, tarihi ve kültürel değerlerin korunamaması, tabela ve vitrin kirlilikleri ve çevreye uyumsuzluk gösteren diğer etmenlerden kaynaklanmaktadır. Planlama bütünü genelinde görüntü kirliliğine sebep olan en büyük etmenler plansız ve çarpık kentleşme ve vahşi katı atık depolama sahalarıdır. Özellikle katı atıkların denizlere ve akarsulara dökülmesi, hem yüzeysel su kaynaklarını kirletmekte hem de görüntü kirliliği oluşturmaktadır. Yerleşim alanlarından kaynaklanan katı atıklar büyük çoğunlukla vahşi depolama yöntemiyle depolanmaktadır. Bu düzensiz katı atık toplama alanlarının yer seçim kriterleri göz önüne alınmadan seçilmiş olması ve evsel, endüstriyel ve tıbbi atıkların bu şekilde düzensiz ve bir arada depolanması toprak kirliliğinin yanı sıra su kirliliği, hava kirliliği ve görsel kirliliğe de neden olmaktadır.

Zonguldak kent merkezinde zaman içinde oluşmuş, kömür depolama yerleri ve merkeze kadar gelen ve limanla bütünleşen demiryolu triyaj alanlarının, yük vagonlarının ve limanın görsel açıdan hoş olmayan görüntüleri bulunmaktadır. Zonguldak Limanındaki en önemli kirlilik, denizlere dökülen çöpler nedeniyle oluşan görüntü kirliliğidir. Zonguldak, Bartın ve Karabük kent merkezlerinde yaşanan yoğun hava kirliliği de, binaların dış cephelerine zarar vererek görüntü kirliliğine neden olmaktadır.

Alt Hedef:

Görsel kirlilik yaratan yapılaşmaların sağlıklılaştırılması.

Düzenli katı atık depolama alanlarının oluşturulması ve yasal bertaraf yöntemlerinin kullanılması.

Zonguldak Limanındaki kömür yıkama tesislerinin, triyajların tasfiye edilmesi.

Sanayi Tesislerinin Yaratmış Olduğu Kirliliğin Önlenmesi

Zonguldak'ta maden çıkarımının ve Liman'ın, Ereğli'de ERDEMİR'in, Karabük'te KARDEMİR tesislerinin yarattığı kirlilikler belirgindir ve Araştırma Raporu'nda detaylı olarak verilmiştir. Planlama Bölgesi'nde bulunan Organize Sanayi Bölgelerinde az sayıda arıtma tesisi bulunmaktadır. Arazinin yetersiz ve pahalı oluşu, çevreyi korumanın zorunluluğu yüzünden mevcut tesislerin kirlilik yaratmasını önlemek, arıtmalı tesislerdeki sistemlerin sağlıklı çalışmasını sağlamak; sanayi tesislerinin yaratmış olduğu/yaratacağı kirliliğin önlenmesi hedefinin gerçekleşmesi için zorunludur.

Alt Hedef:

Mevcut sanayilerin gerekli arıtma sistemlerini geliştirmeleri sağlanacak, çevreyi kirletmeyen sanayilerin gelişimi özendirilecektir. Teknoloji yenilenmesi gerekli kömür üretimi, enerji ve demir çelik sektöründe gerekli yatırımların yapılmasına yönelik öneriler geliştirilecektir.

KontROLSÜZ Yapılaşmaların/İmar Durumunun Yaratmış Olduğu Kirliliğin Önlenmesi

Zonguldak İl'inin bir sanayi şehri olması ve bu sanayilerin büyük oranda yerleşim alanları içerisinde veya yakınlarında bulunması nedeniyle önemli bir görüntü kirliliği yaşanmaktadır. Ayrıca ildeki sıkışık, yoğun ve bakımsız yapılar da görüntü kirliliğine neden olmaktadır. Bu nedenle şehir içerisinde bulunan sanayi tesislerinin mümkün olduğunca OSB'ye taşınması ve kentsel dönüşüm projelerine ağırlık verilmesi ilde yaşanan görüntü kirliliğinin önlenmesinde etkili olacaktır.

Alt Hedef:

Sanayi kullanımlı yapıların daha çok sanayi alanlarında ya da kent merkezlerinden uzak alanlarda yapılması.

Gecekonduyu önlemek için Kentsel Dönüşüm Projeleri'nin yapılmasının sağlanması ve düzenli konut alanlarının geliştirilmesinin sağlanması.

Yerel Yönetimlerde kontrolsüz yapılaşmaları önlemek için denetim mekanizmasının geliştirilmesi.

Yenilenebilir Alternatif Enerji Kaynaklarının Kullanılması (hidroelektrik, rüzgâr ve güneş enerjisinden yararlanma)

Yenilenebilir alternatif enerji kaynakları; çevrenin korunması, çeşitli kirliliklerin azaltılması ya da yok edilmesine destek olacak önemli bir hedeftir. Özellikle rüzgâr ve güneş enerjisinin giderek yaygınlaşan bir alternatif enerji kaynağı olarak kullanılmakta oluşu, bu hedefin hızlıca yaşama geçebilecek bir hedef olduğunu göstermektedir. Bölgenin su potansiyelinin değerlendirilerek hidroelektrik kaynaklarından yararlanılması büyük önem taşımaktadır³.

Alt Hedef:

Yenilenebilir alternatif enerji kaynaklarının kullanılması özendirilecektir.

Kirletici enerji üretimlerinin Planlama Bölgesi içinde doğal çevre içinde yer almaması önemli bir alt hedeftir.

3.1.3. Jeolojik Yapıya İlişkin Hedefler**Deprem**

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesinde, depremselliğine büyük ölçüde Kuzey Anadolu Fayı (KAF) damgasını vurmaktadır. Bu fay, doğrultu atımlı ve sağ yönlü aktif bir fay olarak tanımlanmaktadır. Ancak fayın, tek bir fay düzleminden meydana gelmediği, 500-1000 m.'ler arasında genişliği değişen bir fay zonundan oluştuğu yapılan çalışmalarda ortaya çıkmıştır.

Türkiye'nin aktif bir deprem bölgesi olduğu, Türkiye'deki depremlerin geçmişte olduğu gibi bugün ve gelecekte de sürekli olabileceği, bu nedenle Türk halkının da depremle birlikte yaşamayı öğrenmesi gerektiği gerçeğinden hareketle, toplum, daha fazla geç kalınmadan başta deprem olmak üzere, doğal afetler, yer seçimi vb. konularda uzman ve yetkin kurum ve kuruluşlar, üniversiteler ve ilgili meslek örgütleri tarafından ve basın aracılığıyla, sadece doğal felaketlerden önce değil, sürekli olarak bilgilendirilmeli ve eğitilmelidir.

Alt Hedef:

Alt ölçekli planlama çalışmalarının; yerel zemin yapısı, yapı özellikleri, depremsellik ve çevre ile ilgili ve yapıma ilişkin tüm olası sorunları göz önüne alacak şekilde yapılması.

Jeolojik Sakıncalı Alanlar

Yer seçimi çalışmalarına gereken önem verilmelidir. Yer seçimi çalışmaları, imara açılacak bölgelerde geniş alanları kapsayacak Şekilde jeolojik-jeoteknik etütler yapılarak yürütülmeli ve bu amaçla yerleşim alanlarında jeolojik ve yapısal özelliklerin ve zemin koşullarının yanı sıra, tasman, sıvılaşma potansiyeli, heyelan, taşkın gibi doğal afet riskleri de belirlenmelidir. Kent merkezlerinin dışında belde ve köylerde, tüm yapılaşmalar için yer seçimi esnasında mutlaka jeolojik zemin etütleri yaptırılması gerekmektedir.

³ Göksu, Ç., 1993, «Güneş ve Kent», ODTÜ Mimarlık Fak. Yay., Tösü yakıtlar bizi kirli ve karanlık bir dünyaya sürüklüyor. Biz bu kötü gidişten güneşin sevgi dolu tertemiz enerjisi kurtarabilir.”

Alt Hedef:

Jeolojik/Jeoteknik etüt raporlarında, planlamaya konu olan alanın yerleşime uygunluk açısından değerlendirmesinin yapılmasının sağlanması.

II. 1.3.3. Jeolojik Öneme Sahip Alanlar

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde jeolojik öneme sahip alanlar; “yumuşak zeminler, erozyon alanları, heyelan alanları, sel ve taşkın alanlarının gözlemlendiği alanlar, yeraltı suyu kirlenmesine” neden olabilecek alanlar olarak belirlenmiştir. Alt ölçekli planlama çalışmalarında, kentsel yerleşme alanlarının belirlenirken jeolojik öneme sahip alanlar dikkate alınmalı, plan kararları üretilirken gerekli önlem ve tedbirler alınmalıdır.

Alt Hedef:

Jeolojik öneme sahip alanlarda yapılaşmaya gidilirken gerekli jeolojik-jeoteknik inceleme ve yerinde deneyler yapılmalı, çıkan neticelere göre yerleşime gidilmelidir. Yerleşim yerlerinin seçimi, yol güzergâhlarının saptanması ve arazi kullanım potansiyellerinin belirlenmesine yönelik mühendislik jeolojisi çalışmaları yapılmalıdır. Tasmana maruz alanların TTK ile birlikte belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması önem taşımaktadır.

Sadece yapı alanındaki (parsel bazında) zeminlere ait zemin emniyet gerilmesi ve zeminin oturma karakteristikleri gibi hususların belirlendiği klasik zemin etüdünün kapsamı dışına çıkılarak, özellikle depreme karşı hassas bölgelerde; aktif (diri) fayların konumları ve jeolojik faktörleri başta olmak üzere sivilaşma riski (gevşek toprak zeminlerde) zeminlerin dinamik özelliklerini de kapsayan jeolojik-jeoteknik etütlerin yaygınlaştırılması ve denetimi sağlanmalıdır.

3.1.4. Topoğrafya ve Jeomorfolojik Yapıya İlişkin Hedefler

Jeolojik, morfolojik ve meteorolojik özellikleriyle doğal afet olaylarının çok sık yaşandığı planlama bölgesinde; deprem dışındaki heyelan, taşkın, su baskını, çığ ve kaya düşmeleri gibi tehlikelerde yerleşim alanlarını tehdit etmektedir. Akarsuların debilerinin düzenlenmesi için havzalar bazında özellikle kaynaktan başlayarak sel ve taşkın, heyelan önlemlerinin alınması için gerekli projeler üretilmelidir. TEFER II Projesi'nin tamamıyla uygulanması için Valilikler gerekli önlemleri almalıdır. Yerleşim birimlerinin depreme neden olan faya yakınlığının ve depremin büyüklüğünün yanı sıra, kuşkusuz jeolojik faktörler ve zemin koşulları da en önemli rolü oynamaktadır. Jeolojik faktörlerin ve zemin koşullarının belirlenebilmesi ve bölge ile ilgili mühendislik jeolojisi açısından yorumlar yapılabilmesi için 1/5000 ve 1/1000 gibi büyük ölçekli jeoloji haritalarının yapılması ve yeterince detayına inilmesi ve bu haritaların yapılması için yerinde Jeolojik/Jeoteknik etütlerin yapılması ve yeraltı suyu - kil - süreksizlik üçgenin ayrıntılı bir biçimde incelenmesi gerekmektedir. Tehlike olarak deprem ve depremin tetiklediği sivilaşma, stabilime gibi tehlikeler üzerinde önemle durulması kaçınılmazdır.

Eğimli Alanlar

Sayısal arazi modelinden elde edilen yükseklik verileri ile eğim analizleri yapılmıştır. Bu bağlamda %30 ve daha yukarı eğimler, kentleşme sürecinde ve plânlama açısından kritik değer olarak kabul edilmiştir. Bu eşik değer, jeolojik yapının durumuna göre yapılaşmada rol oynamaktadır. Kaya ortamlarında muhtemel deprem anında daha az olan hasar, zemin ortamlarında, yüksek eğimin de etkisi ile daha fazla olacaktır. Eğim derecesi; vadi tabanları, tepe düzlükleri, sahanlıkları, sırt düzlüklerinde en düşük değerlerde iken, dik vadi yamaçlarında en yüksek değerlere ulaşmıştır. Yüksek eğimli araziler; yağış gibi parametrelerle stabilitelerini kaybederek heyelan gibi kütle hareketlerine mahal verebilmektedir.

Alt Hedef:

Doğal topografyanın dik ve örtü zemininin gevşek olan bölgelerden heyelan ve sellenme riski göz önünde bulundurularak uzak durulması,

Erozyonun Önlenmesi

Genel olarak erozyon potansiyeline sahip alanlarda erozyonun önlenmesi; özellikle Karabük İli'nde toprakların, floranın ve su kaynaklarının korunması için önem taşımaktadır. Bu nedenle erozyonun önlenmesi, çevresel hedefler içinde yer almıştır. Bu doğrultuda geçmişte başlatılan çalışmaların sürdürülmesi, erozyonun önlenmesi, ulusal bir hedef olmanın yanı sıra evrensel bir hedef olarak da görünmektedir

Alt Hedef:

Tarım toprakları korunacak, akarsularla toprak taşınması yolu ile topraksızlaşma ve kirlenme önlenecektir.

Taşkın Alanları

Tabii bir afet olan taşkın; bir akarsuyun muhtelif sebeplerle yatağından taşarak, çevresindeki arazilere, yerleşim yerlerine, altyapı tesislerine ve canlılara zarar vermek suretiyle, etki bölgesinde tabii yaşamı da menfi etkileyerek normal sosyo-ekonomik faaliyeti kesintiye uğratacak ölçüde bir akış büyüklüğü oluşturması şeklinde ifade edilmektedir. Taşkın alanları, periyodik olarak su baskınlarına uğrayan alanlardır. Bunlar genellikle, dere, ırmak, göl ve okyanus civarındaki düşük kodlu alanlar olup, Zonguldak- Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde çok sık yaşanmaktadır.

Zonguldak İl'inin fazlaca eğimli olması, iklim olarak yağışlı, nemli hava şartlarına sahip olması, İlin istatistiksel verilere göre 3-4 sene aralıklarla sellere maruz kaldığını göstermektedir. Karabük İli'nde de yer yer taşkın tehlikesi bulunmaktadır. Karabük İli sınırları içerisindeki dere ve ırmaklarda DSİ Genel Müdürlüğü tarafından taşkın önleme amaçlı birçok çalışma yapılmıştır. Karabük İl'inin çok sık taşkınlara maruz kalmasının sebebi jeolojik ve jeomorfolojik yapısından kaynaklanmaktadır. Arazinin sahip olduğu yüksek eğim, yağın yağışın yeraltına süzülmesine imkân sağlamamaktadır. Bu yüzden yağış hızlı bir şekilde drenaj ağından ırmak ve derelere drene olarak, bu derelerin seviyelerinin yükselmesine ve taşkınlara mahal vermektedir. Bartın Çayı Havzası da sık sık taşkın olaylarına maruz kalmaktadır. Tarımsal faaliyetler açısından bu alanların korunması gerekir. İlde yaşanan sel felaketinin en önemli nedenleri Bartın İli'nden geçerek denize ulaşan akarsuların yukarı havzalarında toprağın su tutma kapasitelerinin az olması, orman alanlarına müdahale edilmiş olunması ve akarsu yataklarının ıslah edilmemesidir.

Bu nedenlerle taşkın önleme çalışmalarının yapılmasının sağlanması ve taşkına maruz alanların kontrol altına alınması önemli bir çevresel hedeftir.

Alt Hedef:

Taşkın önleme çalışmalarını etkin bir şekilde sürdürülmesini sağlamak.

Taşkın sebebiyle oluşan zararların giderilmesi, ileride benzeri zararların oluşmaması veya asgari düzeyde tutulması gayesiyle, DSİ Genel Müdürlüğü tarafından kullanılmak üzere Taşkın Planlarının hazırlanması ve önlemlerin alınması, TEFER II Projesi'nin uygulanması.

Heyelana Maruz Bölgeler

Planlama bölgesinin jeolojik ve topoğrafik yapısının yüksek heyelan potansiyeline sahip ve heyelanların ana nedenini oluşturduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra yıllık yağış oranlarının yüksek oluşu ve dik eğimlerden dolayı da seller meydana gelmektedir.

Planlama Bölgesinde heyelanın belli başlı nedenleri; topografya (eğimin fazla olması), yağış, tekrar aktivite kazanabilecek eski heyelan kütlelerinin varlığı, ana kaya ve onu

üzerleyen konsolide olmamış jeolojik birimlerin litolojik özellikleri ve yağışların (yağmur-kar) fazla olmasıdır. Ayrıca fındık ekimi, tarla açma gibi insan eylemleri de heyelana sebebiyet vermektedir. Heyelan nedeniyle birçok tarım ve orman alanı kullanılamaz duruma gelmektedir. Heyelanın bölgedeki erozyon üzerinde de önemli bir etken olduğu bilinmektedir.

Alt Hedef:

Heyelan ve su baskını olaylarının zararlarını azaltma sürecinde arazi kullanım ve yapılaşma kriterlerinin oluşturulması.

3.1.5. Ekolojik Yapıya İlişkin Hedefler

II. 1.5.1. Ormanların Korunması ve Geliştirilmesi

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde orman alanları toplam alanın yaklaşık % 64'ünü oluşturmaktadır.

Ormanlar, Orman Yasası'nın güvencesi altındadır. Orman alanları arasında kalan ağaçlıkların, verimsizlik savıyla terk edilmesi ya da iskâna açılması yeşil dokuya ilişkin olumsuzlukları arttıracaktır. Geçmişte, Ülke'nin, özellikle kıyı kesimlerinde, önemli ve özgün orman alanlarının uzun erimli kiralama yöntemleriyle turizm yatırımlarına tahsis edilmiş olması, son zamanlarda bu alanların satılmasına ilişkin yasal düzenlemelerin varlığı, Planlama Bölgesi'ndeki ormanlarda da benzeri yaklaşımların sergileneceği kuşkusunu yaratmaktadır. Bu nedenlerle ormanların ve ormanlar içindeki türü ne olursa ağaç varlığının korunması önemli bir çevresel hedeftir.

Alt Hedef:

Orman alanları korunacak ve amaç dışı kullanımları önlenecektir. Bozuk orman alanlarının düzenlenmesi sağlanacaktır.

- a. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından geliştirilen, Milli Park, Tabiatı Koruma Alanı, Yaban Hayatı Koruma ve Geliştirme Alanları vb. alanlar ile orman içi rekreasyon alanlarının geliştirilmesi konusunda plan kararları geliştirilecek ve mevcut olanların ise altyapılarının geliştirilmesi doğrultusunda plan karar ve hükümleri geliştirilecektir.
- b. Yenice Ormanları, yakın çevresindeki Kumluca, Kozcağz ve Zafer Ormanları ile birlikte değerlendirilerek, Doğal Çevre Koruma Statüsü (Milli Park, Tabiat Parkı, Doğal Sit vb.) kazandırılmasına ilişkin plan kararları üretilecektir.
- c. Kamusal kullanımların ormanları ve tarım alanlarını ölçsüz kullanılmasını önleyecek kararlar alınacaktır.
- d. Havzada orman ürünlerini kullanan sanayilerin kirletici olmayanlarının gelişmesi özendirilecektir.
- e. Orman köylerinde yaşayanların ormanda çalışmasını sağlayacak plan kararları verilecektir.

Flora ve Faunanın Korunması

Flora ve fauna “Çevresel Değerler” içinde en önemli öğelerdendir. Ekolojik dengenin korunması flora ve faunanın korunması ile olasıdır. Bu nedenle genel olarak çevresel değerlerin korunmasını öngören hedefle yetinmemek, flora ve faunayı ayrı bir hedef olarak değerlendirmek uygun görülmektedir.

Alt Hedef:

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde yer alan “Ekolojik Rezerv Alanları”nın koruma altına alınması ile ilgili plan kararlarının geliştirilmesi.

Tarım ve Toprak Yapısı

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi topraklarının, fiziksel arazi değerlendirme sonuçlarına göre, arazilerin tarımsal faaliyetlere uygun alanların son derece sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum özellikle bölgede toprak oluşum

faaliyetlerinin, jeolojik, jeomorfolojik ve topoğrafik özellikler tarafından yönlendirildiği söylenebilir. Türkiye'de Doğu Karadeniz Bölgesi'nden sonra, en fazla yağış alan bölgelerden birisi olarak, özellikle topoğrafik olarak yüksek eğime sahip alanlarda, yüksek enerjili yağışların özellikle erozyonu hızlandırması, tarımsal faaliyetlere uygun alanların sınırlı olmasına neden olmuştur.

Bu nedenle, diğer bölgelere göre son derece sınırlı olan oldukça iyi ve seçkin tarım arazileri mutlak korunması gerekli alanlar olmalıdır. Tarımsal faaliyetlerden çiftçi ve köylülerin gelirlerinin arttırılması için, nisbi nemin az olduğu bölgenin iç ve yüksek kesimlerinde, organik tarımı özendirici çalışmalar yapılmalıdır. Özellikle Bartın ve Zonguldak İlleri kıyı ve yüksek geçiş bölgelerinde önemli gelir kaynakları arasında yer alan Fındık ve Kestane için depolama, saklama ve pazarlama konularında tarım politikalarının geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Sürdürülebilir tarım uygulamaları yönünden öncelikli kalkınma amaçları belirlenirken, bitki-toprak-çevre kirliliğinin önlenmesi, doğal kaynakların etkin kullanılması, ekolojik tarımın yaygınlaştırılması, hayvan sağlığının korunması, bölgenin ekolojik yapısına uygun ürünlerin seçilmesi, erozyonla mücadele, arazilerin kabiliyet ve sınıfları dikkate alınarak kullanımı, doğal dengenin korunması gibi hususlara dikkat edilmelidir.

Alt Hedef:

- Çevresel değerleri koruyarak, tarım alanlarının korunması, geliştirilmesi,
- Çevresel değerleri koruyarak tarımda hayvancılığın geliştirilmesi,
- Detaylı Toprak Etüt Haritalama çalışmalarının yapılmasının ve toprak kaynaklarına ilişkin güncel verilerin sağlanmasının öngörülmesi,
- Mera alanlarının korunması,
- Sulama alanlarının korunması,
- Organik tarımın özendirilmesi,
- Orman alanlarının mutlaka korumaya alınması,
- Su kaynaklarına yönelik planlama, sulama, drenaj çalışmalarının il bazında değil, havza bazında planlanmasının sağlanması.

3.1.6. Kentsel, Arkeolojik, Doğal ve Kültürel Değerlere İlişkin Hedefler

II. 1.6.1. Sit Alanları

Sit alanlarında, kültür ve tabiat varlıklarının sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda korunması amacıyla, koruma alanı içinde yaşayan hane halkları ve faaliyet gösteren iş yerlerinin sosyal ve ekonomik yapılarını iyileştiren, istihdam ve katma değer yaratan stratejileri oluşturulmalıdır. Koruma esasları ve kullanma şartları ile yapılaşma sınırlamalarını, sağlıklaştırma, yenileme alan ve projelerini, uygulama etap ve programlarını, açık alan sistemini, yaya dolaşımı ve taşıt ulaşımını, altyapı tesislerinin tasarım esasları, yoğunluklar ve parsel tasarımlarını, yerel sahiplilik, uygulamanın finansmanı ilkeleri uyarınca Koruma Amaçlı İmar Planları hazırlanmalıdır.

Alt Hedef:

- Sit Alanlarında bütüncül koruma planının hazırlanması,
- Sit Alanlarında Kültür Turizminin geliştirilmesi,
- Sit alanlarında, kent kimliğinin korunması ve güçlendirilmesi bağlamında koruma politikalarının belirlenmesi ve bu politikalar doğrultusunda planlanarak etkinleştirilmesi,
- Varolan “Koruma Amaçlı İmar Planlarından güncelliğini yitirmiş olanların yeniden ele alınması.

Özel Kanunlara Tabi Alanlar

Bu bölgeler doğal çevre, tarih ve kültür değerleri bakımından zengin, biyolojik ve ekolojik dengesi bozulmamış ve gelecek vadede bölgedir. Gelecek nesillere, bozulmamış zengin bir biyolojik miras ve yaşanabilir sağlıklı temiz bir çevre bırakmak için planlama yoluyla kurallar geliştirilmektedir.

Bir ülkenin sanayileşmesi, şehirleşmesi ve tarımda modernleşmesinin yanında yaşayan ve gelecek nesillerin refahı ve mutluluğu için çevrenin korunması esastır. Geleceği fiziksel ve sosyo-ekonomik açılardan yönlendirebilmek, geliştirebilmek ve ekolojik değerlerin varlığını sürdürebilmek planlamanın etkin bir biçimde kullanımına bağlıdır.

- Bu anlayışla Özel Kanunlara Tabi Alanlarda planlama çalışmalarıyla; sahip olunan çevre değerlerinin korunmasına,
- Mevcut çevre sorunlarının giderilmesine ve gerekli tedbirlerin alınmasına, Koruma kullanma esaslarını belirlemek yoluyla koruma-kullanma dengesi sağlanmaya çalışılmalıdır.
- Her biri özel niteliklere sahip olan özel çevre koruma bölgelerinin doğal, ekolojik ve tarihi değerlerinin korunması ve koruma-kullanma dengesi içinde sağlıklı bir yapılaşmasının oluşmasında aşağıdaki genel planlama ilkeleri gözetilmelidir. Planlama alanı içinde kalan ve doğal yapıları ile ekolojik özellikleri açısından önem arz eden kesimlerin koruma ağırlıklı kullanım dengelerinin kurulması, Sınırlı ve verimli nitelikteki tarım alanlarının korunması,
- Bataklık, sazlık, çayırılık, vb. alanların, ekolojik, bilimsel ve rekreasyonel olarak büyük bir kaynak teşkil eden sulak alanların ve kumulların kaybına sebep olacak hareketlerin durdurulması,
- Bölgelerdeki yerleşmelerin altyapılarının sağlıklılaştırılarak geliştirilmesi, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurullarınca tespit ve ilan edilmiş / edilecek olan sit alanlarının korunması, geliştirilerek değerlendirilmesi, Bölgelerdeki turizm faaliyetlerinin koruma-kullanma dengesi altında uygulanabilirliğini sağlayıcı ve mevcut turizm taleplerini yönlendirici ve dengeleyici kararlar üreterek planlara yansıtılması,
- Bölgelerdeki mevcut mimari dokunun ve yöresel özellikleri koruyarak geliştirilmesi ve yönlendirilmesi sağlanmalıdır.

Özel Kanunlara Tabi Alanlarda, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın gösterdiği hedefler ve plan kararları/plan hükümleri doğrultusunda alt ölçekli planlar yapılmalıdır.

Alt Hedef:

Özel Kanunlara Tabi Alanların, tarihi, doğal ve kültürel değerler bakımından zengin, biyolojik ve ekolojik özelliklerinin korunması.

3.2. EKONOMİK HEDEFLER

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi nüfusu, geçmişten günümüze ağırlıklı olarak kömür çıkarımı ve buna bağlı gelişen demir-çelik ve diğer yan sanayilere bağımlı olarak, bölge koşullarının elverdiği oranda ekonomik faaliyetlerini sürdürmektedir. Ancak, Planlama Bölgesi son 10-15 yıldır kömür üretimindeki azalma ve buna bağlı sektörlerdeki gelişme ile giderek artan ekonomik gerileme ve göç olgusu ile karşı karşıyadır. Ekonomik hedefler, planlamanın fiziksel kararlarını, doğrudan etkileyen hedefler olarak önem sunmaktadırlar. Ekonomik gelişme ve sürdürülebilir kalkınma ancak çevre duyarlı yatırımlar ve ekonomik gelişme ile mümkündür. Gelir düzeyinin artırılması, ekonomik sektörler bağlamında maden, tarım, sanayi ve hizmetler sektörlerine ilişkin hedefler açıklanacaktır. Bu hedefler aşağıda önce sıralanmışlar, ardından da açıklanmışlardır.

3.2.1. Tarım

- Çevresel Değerleri Koruyarak, Tarım Alanlarının Korunması, Geliştirilmesi,
- Çevresel Değerleri Koruyarak Tarımda Hayvancılığın Geliştirilmesi,
- Kaynak Değerini Koruyarak Balıkçılığın Geliştirilmesi,
- Kırsal Kalkınmanın Sağlanması ve Sürdürülebilirliği,
- Tarımsal Potansiyelin Kullanılabilir Kapasiteye Dönüştürülmesi,
- Tarımsal Kapasitenin Verimli Kullanılması.

Çevresel Değerleri Koruyarak Tarım Alanlarının Korunması, Geliştirilmesi

Çevresel hedeflerin açıklandığı bölümlerde flora ve faunanın korunmasına, toprak kirliliğinin önlenmesine değinilmişti. Bu bağlamda, değerli tarım topraklarının korunması, geliştirilmesi, özellikle “Çevresel Hedefler” le örtüşen bir hedef olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında; “Tarım Alanlarının Korunması, Geliştirilmesi” hedefinin, “Çevresel Hedefler” i destekleyen, bu hedeflerin ayrılmaz bir parçası olan ekonomik bir hedef olduğu da söylenebilir.

Tarım alanlarının, toprak değerlerine göre korunması, kullanılması yanı sıra, yapay ya da doğal gübrenin önemli bir kirleticisi olmakla birlikte, verim artırıcı yönüyle özendirici ve sonuçta toprağı ve ekonomiyi geliştirici olacağı açıktır.

Alt Hedef:

Özellikle gelişmekte olan seracılık ve ekolojik tarımın daha da geliştirilmesinin sağlanması.

Çevresel Değerleri Koruyarak Tarımda Hayvancılığın Geliştirilmesi

Tarım sektörünün bir alt sektörü olan hayvancılık ve balıkçılık yeterli düzeyde gelişmiş değildir. Meraların geliştirilmesi, kümes ve besi hayvancılığının geliştirilmesi olarak sürdürülmek durumundadır. Balıkçılığın daha örgütlü, kaçak avlanmaya izin vermeyecek bir yapıya kavuşturulması gereklidir. Hayvancılıkla ilgili faaliyetlerin mekânsal ve çevresel değerleri olumsuz etkilemeyecek biçimde yönlendirilmesi, sınırlandırılması gerekir. Bu gereklilik, çevresel değerlerin de korunması hedefine yönelik olacaktır.

Alt Hedef:

Hayvancılığın çevresel değerleri üst düzeyde koruyarak geliştirilmesine yönelik plan kararları alınacaktır. Deniz ürünleri üretimi, balıkçılık konularında sürdürülebilir gelişimi sağlayacak önlemler alınacaktır.

Kırsal Kalkınmanın Sağlanması ve Sürdürülebilirliği

Kırsal kalkınmanın ülkemiz için çok önemli bir sosyo-ekonomik olgu olduğu, bu konunun Beş Yıllık Kalkınma Planları'nda da yer aldığı, özellikle kırsal yerleşmelerde barınma, çalışma ve sosyal gereksinimlerin karşılanması ile bir ölçüde kentleşmenin de yavaşlatılabileceği bilinmektedir. Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi, özellikle kırsal kesimden göç vermekte, kırsal nüfus giderek azalmaktadır. Bu bakımdan çok çeşitli hedeflerin gerçekleşmesinde, doğrudan ya da dolaylı olarak, kırsal kalkınma hedefinin de göz ardı edilemeyecek bir hedef olacağı açıktır.

Alt Hedef:

Kırsal kalkınma, tarım sektörüne ilişkin diğer hedefler uyarınca sağlanacaktır. Nüfusun kırdaki tutulabilmesine yönelik ikincil sektörlerle yönelik örgütlü ve örgün çalışmalar yapılacaktır. Özellikle orman köylüsünün ekonomik gelişimini güçlendirmeye yönelik çalışmalara önem verilecektir.

Tarımsal Potansiyelin Kullanılabilir Kapasiteye Dönüştürülmesi

Ülkemizde tarımsal potansiyelin artırılması ve sürdürülebilir gelişimi için alınması gerekli bir dizi plan, proje, yatırım gerektiği bilinmektedir. Bu gereklilik, Zonguldak,

Bartın, Karabük İllerini kapsayan Planlama Bölgesi için de geçerlidir. Var olan Tarım Master Planı'nın geliştirilerek, sulama, toprak ıslahı, erozyon kontrolü vb. önlemlerin eşgüdüm halinde ele alınması ve yaşama geçirilmesi önem taşımaktadır. Hızla artan nüfusun gereksinimini karşılamak ve AB uyum koşullarında tarım sektörünü güçlendirmek bu yaşamsal önemin de gereğidir.

Alt Hedef:

Tarımsal potansiyelin kullanılabilir kapasiteye ulaştırılması için gerekli önlemler alınacaktır.

Tarımsal Kapasitenin Verimli Kullanılması

Tarımsal kapasitenin verimli kullanılması da sektör için önemli hedeflerden birisidir. Çünkü yeterli, makine, kredi, örgütlenme, pazarlama vb. konulardaki eksiklik mevcut tarımsal kapasitenin kullanılmasını engellemektedir. Bu nedenle kapasitenin verimli, olabildiğince yüksek düzeyde kullanılmasının sağlanması gerekmektedir.

Alt Hedef:

Tarımsal kapasitenin verimli kullanılması için koruma kullanma dengesi içinde en üst düzeyde önlemler alınacaktır.

3.2.2. Sanayi / İmalat

- Orta Ölçekli Sanayinin Geliştirilmesi,
- Ağır Sanayinin Geliştirilmesi,
- Var olan ağır sanayinin çağdaş teknoloji ve işletim yöntemleri ve modernizasyonu.

Zonguldak, Bartın ve Karabük İllerindeki maden ve sanayi sektörlerinde, 2000li yıllarda Türkiye'de sanayi sektöründeki teknolojik, ekonomik ve örgütlenmedeki köklü gelişmelerin ışığında gelişme-değişme beklenmektedir. Ulaşım, iletişim olanaklarındaki hızlı gelişmeler, özellikle AB' ye giriş bağlamında sürdürülen hazırlık çalışmalarının bu değişikliklerin nedeni olacağı bilinmektedir. Bu açıdan sektörün gelişimini sağlamak ve rekabet gücünü artırmak üzere öngörülen temel hedef; sürdürülebilirliği göz ardı etmeden, sektörün zayıf yönlerini ve sektörü tehdit eden faktörleri ortadan kaldırarak, fırsatları değerlendirerek, toplumsal gelişmeyi ve kalkınmayı bu sektörün gelişmesi ile desteklemek biçiminde ifade edilebilir.

Planlama Bölgesi'nde her üç ilde de var olan sanayi kuruluşlarının çevreye olumsuz etkilerinin yer yer tehlikeli değerlere ulaştığı, özellikle hava kirlilikleri ve su kirlilikleri bakımından potansiyel bir tehlike oldukları bilinmektedir. Ancak, hava kirliliği ve yer yer su kirliliklerinin hayatı olumsuz etkilediği bilinmektedir. Bu yüzden istihdam yaratmak için, çevreye zarar vermeyen, (tekstil, elektronik, vb.) orta ölçekli sanayilerin özendirilmesi, bu doğrultudaki istemlerin yönlendirilmesi gerekir. Burada en önemli kısıt, yer seçmek ve üretim yapmak isteyen işletmelerin çevre kirleticisi olmaması ya da kirlletmeye karşı gerekli önlemleri almış olmasıdır. Özellikle bu sınırlayıcı; diğer hedeflerle dengelenecek; diğer ekonomik hedeflerle birlikte sosyo-ekonomik gelişmenin önemli etmenlerinden biri olacaktır.

Özellikle Zonguldak, Ereğli ve Karabük'te var olan ağır sanayinin yanı sıra (Erdemir, Kardemir), organize sanayi bölgelerinde gelişmiş olan; potansiyelini bütünüyle kullanamayan, çeşitliliği olan ve ağır sanayi için önemli bir yan sanayi potansiyeli taşıyan orta ölçekli sanayi kolları bulunmaktadır. Bu potansiyelin geliştirilmesi, ağır sanayinin uluslararası piyasalarla rekabet edilebilir hale getirilmesi bakımından önemlidir. Ağır Sanayinin gelişimi ise belirli yer seçimi kriterleri ve çevresel önlemler çerçevesinde sağlanacaktır.

Alt Hedef:

Çevre kirliliği yaratmayan, ileri teknoloji ve arıtma sistemleri kullanan, kaynakları ve işgücünü kullanacak sanayilerin gelişmesine olanak sağlanacaktır. Çevre kirliliği için gerekli tüm önlemler en üst düzeyde alınarak sanayinin gelişmesi olanakları yaratılacaktır.

3.2.3. Turizm

Planlama Bölgesi'nde, gelecek vaat sektörlerden biri, turizm ve rekreasyon (eğlence-dinlenme) sektörüdür. Safranbolu, Amasra, Kurucasıle, Filyos, Çakraz, İnkumu vd. uzun yıllardan beri ülkede hafta sonu turizminin başlıca ziyaret noktalarından olmuştur. Turizmin çeşitlendirilmesi, veriminin artırılması ve sürekliliğinin sağlanması konusunda ülke ölçeğinde ciddi çabalar harcanmaktadır. Korunması zorunlu olan doğal ve kültürel/tarihsel değerlere ilişkin hedefler ile ekonomik sektörlerin gelişmesine ilişkin hedefler, birlikte, turizm ve rekreasyon hedefinin ve hizmet sektörünün geliştirilmesine destek olacaktır.

Sektörler arasındaki bu bütünleşik davranış, sosyo-ekonomik gelişmenin fonksiyonu olacaktır. Turizm ve rekreasyon, yörenin var olan potansiyelini canlandıracak, bu potansiyele ivme kazandıracak olan çok önemli ve önceliği olan bir sektördür. Bu Plan'da sektörel gelişimde en önde geleceği varsayılan sektördür. Önemli olan, hedefler arasındaki dengenin sağlanması, hedeflerden herhangi birinin tek başına baskınlığının önüne geçilmesidir. Turizmin geliştirilmesine ilişkin hedefin mekânsal karşılıkları, günümüze kadar gelen yasal, yönetsel tıkanıklıkların aşılması ile bulunabilecektir. Bu açıdan hedefe ulaşım, çok boyutlu bir yaklaşımı gerektirmektedir.

Alt Hedef:

Doğal kaynak potansiyelini dikkate alarak, sürdürülebilir turizm ve rekreasyon alanları geliştirilecektir.

Bölge'deki turizm türleri ve kaynakları çeşitlendirilecektir.

3.2.4. Madencilik (Kömür Çıkarımı)

Planlama Bölgesi'nin en önemli stratejik doğal kaynaklarından biri taşkömürü yataklarıdır.

- Maden sektörünün çağdaş ve modern işletmecilik yöntemleri ile verimli hale getirilmesi,
- Verimli maden yatırımları ve sektörün gelişimi, istihdamın artırılması hedeflenecektir.

3.2.5. Toplum Hizmetleri

- Hizmet Üretiminde Hız, Nitelik ve Yeterlilik Düzeyinin Sağlanması,
- Kamu Kurum ve Kuruluşları Arasında Eşgüdümün ve Örgütlenmenin Sağlanması,
- Turizm ve Rekreasyonun Geliştirilmesi,

Hizmetler sektörünü, kamu hizmetleri ve özel sektör hizmetleri olarak iki kümeye ayırarak ele almak gerekmektedir. Bu nedenle aşağıda her iki sektör için ayrı ayrı hedefler belirlenmiştir.

Hizmet Üretiminde Hız, Nitelik ve Yeterlilik Düzeyinin Sağlanması

Planlama Bölgesi'nin sosyo-ekonomik gelişme sürecinin kavranmış olması ve desteklenmesi için, çağdaş teknolojileri kullanarak saydam, hızlı ve yeterli hizmet üretilmesi, farklı ölçeklerdeki planlama hizmetleri için özendirici, itici bir güç olacaktır. Bunun için özellikle üst ölçekli bir çevre düzeni planının yönlendiriciliği ve yaptırım gücünün benimsenmesi, benimsetilmesi önem sunmaktadır.

Alt Hedef:

Hizmet üretimine ilişkin eğitim faaliyetleri artırılabacaktır.

Kamu Kurum ve Kuruluşları Arasında Eşgüdümün ve Örgütlenmenin Sağlanması

Kamu kurumlarının hizmet alanları, hizmetin kapsamı ve niteliği yasa ve yönetmeliklerle tanımlanmış bulunmaktadır. Ancak kimi kamu görevleri, başka kurumlarla iş birliği yapmayı gerektirecek kapsam ve nitelikte olabilir. Böyle bir olasılığı aşmada çoğunlukla görevlilerin inisiyatifleri önemli rol oynamakta eşgüdüm sağlamak, birlikte çalışmak olanağı ya sağlanamamakta, ya da yeterli verimlilik gerçekleştirilmemektedir. Bu olgu, hız kesici, süreç yavaşlatıcı bir olgudur. Bu yüzden eşgüdüm tüm süreçlerde göz ardı edilmemesi zorunlu bir etmendir.

Kamu idarelerine Anayasa ve yasalarla verilmiş görev ve yükümlülüklerini yerine getirilmesi, yaşanabilir bir fiziki ortamın sürdürülebilirliği bağlamında örgütlü hizmet verilmesi, örgütlenme ve örgütlerin verimli çalışması ile olasıdır. Bu bağlamda yaşanabilir ve sürdürülebilir bir fiziksel çevre elde etmenin temel koşulları yerine getirilebilir. Bu yüzden örgütlülüğün geliştirilmesi önemli bir hedeftir.

Alt Hedef:

Tüm kamu kuruluşlarının eşgüdümünün en üst düzeyde sağlanmasına yönelik kararlar alınması.

İhtisaslaşmış, Ticari ve Kişisel Hizmetlerin Geliştirilmesi

Planlama Bölgesi zengin doğal ve kültürel değerleri nedeniyle, eğlence-dinlenme amaçlı kullanıma potansiyeline sahiptir. Bu potansiyelin yer yer kullanılmakta olduğu ve artan bir ilgi odağı olacağı bilinmektedir. Bu artış; ekonomik faaliyetlere, bu arada, “İhtisaslaşmış, Ticari ve Kişisel Hizmet Sektörleri’ne mekânsal olarak da yansımaktadır. Bu yüzden sektöre gelişme olanaklarının sağlanması; ulaşılabilir, ulaşılması zorunlu bir hedef olabilir. Bu hedef planlamanın ana amacına ulaşmak için önemli bir hedeftir.

Alt Hedef:

Planlama Bölgesi ekonomisini geliştirecek tür ve nitelikteki ticari ve kişisel hizmetlerin geliştirilmesi sağlanacaktır.

3.2.6. Gelir Düzeyinin Artırılması

Gelir düzeyinin artması, planlama hedeflerinin tümünün doğal bir sonucu olmalıdır. Çünkü tüm hedeflerin ortak amacı, sosyal refahı artırmaktır. Sosyal refah ancak gelir düzeyinin yüksekliği ile belirginleşir. Ancak; gelir düzeyini, her ne pahasına olursa olsun artırmak asla söz konusu değildir.

Alt Hedef:

Gelir düzeyi, ekonomik sektörel hedefler uyarınca artırılabacaktır.

3.3. SOSYAL HEDEFLER

Sosyal hedefleri, mekâna yansıyan hedefler ile mekâna yansımayan hedefler olarak iki ana başlık altında incelemek olasıdır. Bu başlıklardan ilki, yukarıda açıklanan çeşitli hedefler içinde yer almamıştır. Burada mekâna doğrudan yansıyan sosyal hedefler üzerinde durulacaktır.

Bu hedefler mekâna doğrudan yansımaya hedefler olarak yaşamın niteliğini, toplumun düzeyini geliştirici hedeflerdir.

- Nüfus/Yoğunluk
- Göçün önlenmesi,
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi,

- Kültürel hizmetlerin geliştirilmesi, olarak sıralanmışlardır. Aşağıda bu hedefler sırasıyla açıklanacaklardır.

3.3.1. Nüfus/Yoğunluk

Nüfus, önemle ele alınması gerekli olan ve diğer hedeflerle; özellikle çevresel ve fiziksel hedeflerle, sıkı sıkıya ilintili olan hedeflerdendir. Nüfusa ilişkin tüm bulguların ve kestirimlerin hedefler bağlamında değerlendiriliş biçimi önem sunmaktadır. Herhangi bir planlama alanındaki nüfusun; içinde yaşadığı ortamı olumsuz etkilemeden, tüm gereksinimlerinin karşılandığı bir mekânsal düzenleme içinde yaşamını sürdürmesi, birçok etmene bağlıdır. Bu etmenlerin yanı sıra, nüfusun niteliği ve niceliği de özenle üzerinde durulması gerekli konudur.

Nüfus, mekânı, nitelik ve nicelik olarak biçimlendirir. Bu yüzden nüfusun demografik özellikleri, ekonomik faaliyetlere katılım düzeyi, bu faaliyetlerin mekânda dağılımı vb. etmenler; planlamada nüfus hedeflerinin doğru konmasını gerektirmektedir. Ancak ülkemizin her türlü sosyo-ekonomik ve siyasal olaylara karşı çok duyarlı olması, nüfus hedeflerinin doğru belirlenmesini önlemektedir. Hedefleri olabildiğince doğru, ancak, kaçınılmaz olarak esnek, olasılıklar içeren biçimde belirlenmelidir.

3.3.2. Göçün Önlenmesi

Planlama Bölgesi'nde göç olgusu üzerinde durulması gerekli başlıca sorunlardan biridir. Bu soruna çözüm bulmaya yönelik strateji ve özel projeler geliştirilecektir. Özellikle maden, demir çelik ve turizm sektörlerinin geliştirilmesi ile istihdam yaratılması nüfusun göç etmesini önleyecek önemli hedeflerdir.

Alt Hedef:

Özellikle kırsal kesimden olan göçün yerinde tutulmasına yönelik “Kırsal Kalkınma” üzerine plan kararlarının oluşturulmasına çalışılacaktır.

Kentlerde istihdamın artırılması ve alternatif iş olanaklarının sağlanmasına yönelik stratejiler geliştirilecektir. Bunun için ümitvar sektör olan turizm ve hizmet sektörlerinin geliştirilmesi için gerekli karar ve politikalar oluşturulacaktır.

3.3.3. Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinin Geliştirilmesi

Eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi hedefi, genel anlamda toplumun sosyal düzeyinin geliştirilmesine ilişkin önemli bir dizi eylemin başlatılması ve sürdürülmesi anlamına gelir. Çünkü eğitim, sadece okullar söz konusu olduğunda, formel sınırları olan bir süreçtir. Oysa toplumun her yaşta ve her konuda eğitilmesi gerekir. Eğitimin düzeyini sadece okullaşma oranları, okul sayısı vb. istatistiksel değerlerle ölçmek yanıltıcıdır. Toplumsal davranışlar ve gereksinimler eğitimin düzeyini belirlemekle birlikte sürekliliğin gerektiğine ilişkin işaretler de verirler. Planlama Bölgesi'nde eğitim, nicelik olarak ülke düzeyinin üzerinde görünmektedir. Ancak hizmet sektörü' nün, geliştirilmesi hedefi, eğitim düzeyinin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu zorunluluk eğitim hizmetlerinin nitelik olarak geliştirilmesini gerektirir. Böyle bir hedefin mekânsal karşılıkları her zaman bulunmayabilir. Ancak koruma ve geliştirmeye yönelik her eylem, bu eylemi gerçekleştirecek olan toplumun eğitim düzeyinin yüksekliğine bağlıdır. Eğitim düzeyi yüksek bir ortamda, hedeflere ulaşım daha kolay olacaktır. Bu yüzden “Eğitim Hizmetlerinin Geliştirilmesi” hedefi, diğer hedefleri destekleyecek olan bir hedeftir. Bunun için mevcut olanakların artırılması, mekânsal karşılıklarının bulunması gerekmektedir.

Planlama Bölgesi'nde var olan sosyo-ekonomik gelişme potansiyeli, sağlık hizmetlerinin de geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Planlama Bölgesi'ne ilişkin sağlık koruma geliştirme hedeflerinin, ruh ve beden açısından sağlıklı birey ve toplumlarla gerçekleştirilebileceği açıktır. Bu açıdan toplumsal gelişmenin bir gereksinimi ve sonucu olan gelişmiş sağlık hizmetlerinin Planlama Bölgesi'nin hedefleri içinde yer alması doğal ve gereklidir.

Planlama Bölgesi'ndeki sağlık hizmetlerine ilişkin göstergelerin ülke göstergelerine yakın olduğu bilinmektedir. Ancak bu göstergelerin gelişmiş ülke göstergelerine oranla düşük olduğu da bir gerçektir. Bu nedenle bu göstergeleri plan dönemi sonuna kadar olabildiğince yukarı çekmek bir hedef olmalı ve sağlık kurum ve kuruluşlarının fiziksel kapasitesi ve nitelikleri artırılmalıdır.

Alt Hedef:

Planlama Bölgesindeki nüfusunun eğitim düzeyini geliştirmek için örgün ve yaygın eğitim sistemi çeşitliliği sürdürülecek, mevcut yükseköğretim kurumları geliştirilecektir. Özellikle, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'nin çeşitli İl ve İlçelere dağılmış olan birimlerinin bir bütünlük içinde yer almasına yönelik öneriler geliştirilecektir.

Sağlık hizmetleri yaygınlaştırılarak geliştirilecektir. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'nin olanakları geliştirilerek yaygınlaştırılacaktır.

3.3.4. Kültürel Hizmetlerin Geliştirilmesi

Planlama Bölgesi, sosyal ve kültürel hizmetler bakımından ülkenin diğer geri kalmış bölgelerine benzer nitelikler göstermektedir. İl ve ilçe merkezlerinde sosyo-kültürel mekânsal gereksinimin fazla olduğu saptanmıştır. Kültürel hizmetler de, eğitim hizmetlerinin devamı ve tamamlayıcısı olarak düşünülmelidir. Bu açıdan bakıldığında, eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi, kültür hizmetlerinin de gelişmesine yardımcı olacaktır denilebilir. Ancak, kültürün, eğitim süreci dışında kişisel ve sosyal davranışlara da yansıyan bir birikim olduğu ve bu birikimin yaratacağı gereksinimlerin mekânsal standartlara yansıtacağı düşünülürse, ayrı bir hedef olarak anılması gerektiği açıkça ortaya çıkar.

Alt Hedef:

Mevcut üniversite alanları geliştirilmesine ve yeni üniversite alanlarının kurulmasına bağlı olarak sosyo-kültürel hayatın canlanması hedeflenecek ve kültürel faaliyetlerin yoğunlaşacağı merkezler planlanacaktır.

3.4. MEKÂNSAL HEDEFLER

Planlama Bölgesi'ndeki yerleşmelerin var olan makro formları, Bölge bütününde farklı yoğunluklarla, parçalı bir görünüm sergilemektedir. Yerleşmelerin imar planlarının, yerleşme deseninin gelişme sürecinde türlü nedenlerle yeterince etkili olamadığı Araştırma Raporu'nda vurgulanmıştı. Özellikle Zonguldak'ta dağınık ve kaçak yapılaşmalarla oluşan makro formun özel planlamalarla yeniden ele alınması gerektiği söylenebilir. Bartın kent merkezi yeni planlanmakta olmasına rağmen planlarının doğal çevre dikkate alınarak yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca mevzii planlarla yer seçip gerçekleşmiş olan çeşitli kullanım türleri, yerleşme deseninin parçalı oluşunda en önemli etmen olmuştur. Mevzii planların belirli bir planlama bütünü içerisinde, 1/100.000 Çevre Düzeni Planı ile uyumlu alt ölçekli planlarla (1/25.000 ve 1/5000) ve kentsel bütün gözetilerek yönlendirilmesiyle, doğal değerlerin korunması vd. hedeflere ulaşılması kolaylaşacak ve ÇDP, sağlıklı bir mekân boyutu kazanmış olacaktır.

Yerleşme desenine ilişkin aşağıdaki başlıklar itibarıyla hedefler oluşturulmuştur:

- Kentsel Yerleşmeler ve 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile Öngörülen Gelişme Şekli
- Kırsal Yerleşmeler ve 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile Öngörülen Gelişme Şekli
- Onanlı Çevre Düzeni Planları ve 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile Öngörülen Alt Bölgelere İlişkin Hedefler
- Onanlı Alt Ölçekli Planlar (1/5000 ve 1/1000 Ölçekli İmar Planları)
- Ulaşım

- Teknik ve Sosyal Altyapı Hizmetlerinin Geliştirilmesi,
- Tarım-Kentleşme
- Sanayi-Kentleşme
- Özel Kanunlara Tabi Alanlar-Kentleşme
- Turizm-Kentleşme
- Nüfus/Yoğunluk-Kentleşme
- Mülkiyet-Kentleşme
- Göç-Kentleşme

Mekânsal Hedefler, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın mekân boyutunu, yapay çevrenin özelliklerini belirleyen hedeflerdir. Bu bakımdan bu başlık altında belirlenen hedeflerin, "Çevresel Hedeflerle" uyumlu, bu hedefleri olumsuz etkilemeyen hedefler olması gerekir. Burada şehircilik ilkeleri verilen kentsel yerleşmeler alt ölçekli planlamalarda ele alınarak yeniden planlandığında geçerli olacaklardır.

3.4.1. Kentsel Yerleşmeler ve 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile Öngörülen Gelişme Şekli

Kentsel Yerleşmelerin Planlanması

Planlama Bölgesi'nde yer alan yerleşmeler içinde Zonguldak, Karabük ve Bartın kentleri ile az sayıdaki ilçe merkezinin dışında kalanların tümü, nüfus büyüklükleri açısından kentsel yerleşme sayılamazlar. Ancak bazı yerleşmelerde sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinin fiziksel olarak belirginleşmesi nedeniyle ve sosyo-ekonomik düzey açısından kentleşmişlik görülmektedir. Tüm kentsel yerleşmelerin planlanmasında gelişmişlik düzeyi ve sosyal- ekonomik gelişim öne çıkartılmalıdır. Bu hedef, Planlama Bölgesindeki yerleşmelerin ihtisaslaşması bağlamında da önemli bir hedef olarak algılanmalıdır. Çünkü Planlama Bölgesi'nin, bütün olarak kavranabilir bir büyüklükte olması, yakın çevre ile ilişkilerinin tanımlanabilirliği, yerleşmelerin farklı işlevleri yüklenmesine olanak verecektir. Bu nedenle, "Kentsel" olarak adlandırılan yerleşmelerin ihtisaslarının belirlenmesi de söz konusu olacaktır. Kentsel yerleşmelerin çevre duyarlı olarak planlanması, açık ve yeşil alanlar ile kentsel teknik ve sosyal donatıların yeterli ve çağdaş standartlarda olmasına ilişkin önlemler alınmalı, buna yönelik "Yeşil Planlar" hazırlanmalıdır.

Mevcut yerleşmeler, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı kararları doğrultusunda geliştirilmelidir. "Yarı-Kentsel" ve "Kırsal" yerleşmeler de yakın çevresindeki kentsel merkezlerle bir bütün halinde ele alınmalı ve planlanmalıdır. Kentsel yerleşmeler su, toprak ve hava kirlilikleri açısından yeniden irdelenmeli ve "Çevre Duyarlı Planlama" yöntemleri ile yeniden planlanmalıdır.

Alt Hedef:

Kentsel yerleşmelerin planlanmasında, yerleşmelerin ihtisaslaşması için sorun ve potansiyellerinin tespit edilerek sosyal ve ekonomik yönden gelişmesine olanak sağlayacak plan kararları üretilecektir.

Yerleşme Alanlarının Doğal Kaynakları Koruyacak Biçimde Geliştirilmesi

İnsan yapısı çevrelerin, insan yaşamının sürdürülmesi ve kolaylaştırılması adına ya da çıkar amacıyla doğal çevreyi hırpaladığı, kimi koşullarda yok ettiği bilinmektedir. Oysa doğal değerlerin korunması ve geliştirilmesi, sürdürülebilirliği, birçok kez üzerinde durulmuş önemli bir olgudur. Bu yüzden mekânsal hedeflerin belirlenmesinde çevresel değerlerle bir dengenin gözetilmesi temel ilke olmalıdır.

Planlama Bölgesi'nde var olan en önemli doğal kaynaklar, yeraltı ve yerüstü suları, ormanlar, kıyılar, tarım topraklarıdır. Bu kaynaklar, Planlama Bölgesi'ndeki yerleşmelerin varlığının özgünlüğünü sağlayan temel kaynaklardır. Bir başka anlatımla yerleşmelerin birçoğu bu iki doğal kaynaklarla özdeşleşmişler ve

özgünleşmişlerdir. Bu nedenle mevcut yerleşmelerin gelişimi, varlıklarının temeli olan doğal kaynakları korumaya yönelik olmalıdır.

Alt Hedef:

Tüm planlı yerleşmeler ve plansız olan yerleşmeler, doğal ve kültürel/tarihsel değerleri koruyacak şekilde ele alınacaktır.

Yerleşme Alanlarının Doğal Değerlere Uygun Bir Biçimde Geliştirilmesi (Topoğrafya, Orman, Akarsu, Kıyı, Rüzgâr, İklim, Jeolojik Yapı vb.)

Yerleşme alanlarının, doğal yapıya ve topoğrafyaya uygun olarak geliştirilmesi; çevresel değerlerin korunmasını sağlayacak; yapı ve altyapı maliyetleri azalacak, günlük yaşamı kolaylaştıracaktır. Bu yaklaşım, sağlıklı mekânların oluşmasında da önemli bir etken olacaktır. Böyle bir insan yapısı çevrenin, başka bir anlatımla yerleşim alanlarının; iklim, güneş vb. öğelerden, güvenilir bir jeolojik yapıdan, görsel değerlerden yararlanma olanağı da artmış olacaktır. Bu yüzden, yerleşme alanlarının doğal kaynaklara uygun biçimde geliştirilmesi hedefi diğer hedeflerle uyumlu ve biri ötekini tamamlayan bir hedeftir.

Alt Hedef:

Yerleşme alanlarının doğal ve fiziki verilere, afet risklerine uygun bir biçimde geliştirilmesi sağlanacaktır.

Kentleşme Maliyetinin Azaltılması ve Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi

Ülkede kent planlama pratiğinde kentleşme maliyetinin hesaplanması, giderek azaltılması amacıyla herhangi bir çalışma yapılmamaktadır. Maliyet hesapları, düzenleme ortaklık payı, arsa bedeli ve yapım maliyetinin oranları üzerinde yoğunlaşmakta, alt yapı üzerinde hiç durulmamaktadır.

İşyeri - konut arasındaki zaman ve araç giderlerinin, mesafe türünden hesaplanması ise hiç söz konusu olmamaktadır. Mevcut yerleşimlerin var olan alt yapı ve ulaşım sorunlarının çözümünde maliyet-fayda analizleri içinde yatırımın geri dönüşü üzerinde durulmakta, sosyal değeri üzerinde hiç durulmamaktadır. Yeni yerleşmelerde de arsanın maliyet üzerindeki payı birincil nitelikli bir öğe olarak ele alınmaktadır. Bu nedenle kentleşme maliyetinin azaltılması hedefi, diğer hedeflerle birlikte ele alınacak ve optimum düzeyde gerçekleştirilmeye çalışılacak bir hedef olarak gözükmektedir.

Alt Hedef:

Kentsel gelişme, çevre koruma ölçütleri, sel, heyelan ve depremsellik gözetilerek planlanacaktır. Mevcut altyapının iyileştirilmesi, gelişecek yerleşimler için altyapı planlanması ve altyapısı tamamlanmayan alanların yerleşime açılmaması ile ilgili plan kararları geliştirilecektir.

3.4.2. Kırsal Yerleşmeler ve 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile Öngörülen Gelişme Şekli

Planlama Bölgesi'nde mevcut kırsal yerleşmelerin büyük bir çoğunluğu az nüfuslu ve çok dağınık yerleşmelerdir. Karadeniz bölgesinin topoğrafyasına bağlı oluşan yerleşim deseni alt ve üst yapının da buralara götürülmesinde zaman zaman sıkıntılar yaratmaktadır. Kırsal yerleşmelerden var olan göç olgusu da önemli sorunlar arasındadır. Kırsal yerleşmelerin planlanmasında bu olumsuzlukların giderilmesi yanı sıra ekonomik hedefler içinde yer alan tarımın ve hayvancılığın geliştirilmesi hedeflerinin birlikte ele alınması olumlu sonuçlar verecektir. Çünkü kırsal niteliği baskın olan köyler / mahalleler bu niteliklerinin korunması için tarım ve hayvancılığa yönlendirildiklerinde, sosyo - ekonomik gelişme ile birlikte özgünlüklerini de korumuş olacaklardır. Böyle bir hedefin seçilmiş olmasının temel nedeni budur. Bu alanlarda “Kırsal Kalkınma” ve “Mikro Finans” projelerinin geliştirilmesine olanak sağlanması başlıca hedeflerden biridir. Ayrıca, orman köylüsünün kalkınması ve gelişmesi için özel planlama ve projelendirme çalışmaları yapılmalıdır.

Alt Hedef:

- Kırsal yerleşmelerde en büyük yerleşme temel alınarak “Merkez Köy”ler belirlenecek ve kırsal gelişme/orman köylüsünün gelişimine yönelik kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi,
- Kırsal yerleşmelerde, kırsal kalkınmayı sağlamak üzere yaşam kalitesini geliştirmeye yönelik ekonomik, sosyal, kültürel, doğal değerlerin sürdürülebilir biçimde geliştirilmesi, üretim imkânlarının artırılması ve yöreye özgü iş olanaklarının geliştirilmesi,
- Kırsal gelişimi sağlayacak “Eko-Turizm” projelerinin geliştirilmesi,

3.4.3. Onanlı Çevre Düzeni Planları ve 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile Öngörülen Alt Bölgelere İlişkin Hedefler

Planlama Bölgesi'nde var olan Çevre Düzeni Planları; güncelliğini yitirmiş, uygulama ile plan kararları arasında yer yer önemli farklılıklar bulunan, bazı kararları da uygulama olanağı bulunmayan ve yeniden gözden geçirilmesi gerekli planlardır. Onaylı ve halen yürürlükte olan Karasu-Kurucaşile Kıyı Kesimi 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ve Filyos 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı kapsamında irdelenecektir. Henüz 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı bulunmayan Bartın ve Karabük'ün yakın çevresi ile bir bütün olarak planlanmasına ilişkin kararlar geliştirilecektir.

Alt Hedef

Planlama Bölgesi'nin ekonomik, sosyal ve mekânsal tüm özellikleri göz önünde bulundurularak gerekli bölgeler için bir alt kademe Çevre Düzeni Planları'nın oluşturulmasına imkan sağlamak ve uygulama olanağı bulunan Çevre Düzeni Planları'nın üretilmesini sağlamak.

3.4.4. Onanlı Alt Ölçekli Planlar (1/5000 ve 1/1000 Ölçekli İmar Planları)

Kent merkezleri, ilçe merkezleri ve beldelerin nüfus ve gelişme alanları irdelenerek, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile bu yerleşmelerin sosyal ve ekonomik gelişimine olanak sağlanacaktır. Tarım, orman alanları, su havzaları vb. korunması gerekli alanlar üzerinde daha önce imar planları ile getirilmiş plan kararları yeniden irdelenerek çevre duyarlı hale getirilmesine çalışılacaktır.

3.5.5. Ulaşım

Ulaşım Bağlantılarının Güçlendirilmesi

Bu hedef, Planlama Bölgesi'ne ilişkin bir hedef olmaktan çok, ülkesel ulaşım politikalarına ilişkin bir hedef olarak ele alınmak durumundadır. Özellikle deniz ve demiryollarının geliştirilmesi, havayolu bağlantısının kurulması ağırlıklı bir hedeftir. Mevcut ulusal ve uluslararası karayolu sistemleri, Bölge'yi, Bölge'deki yerleşmeleri, Ülke'nin her yönüne sıkı sıkıya bağlamaktadır. Ancak, kırsal bölgeler arası ve kırsal alanların kentsel yerleşmeler ile bağlantılarında zaman zaman önemli darboğazlar yaşanmaktadır. Ulaşım ilişkilerinin daha da güçlendirilmesi ve hızlandırılması bağlamında Ereğli-Alaplı-Düzce-Arifiye tren güzergâhının etüt aşamasında bulunması ve geliştirilmesinin gerekliliği, yukarıda değinilen ülkesel ulaşım politikalarının da bir sonucudur. Kara yollarından yerleşmelere girildiğinde, yerleşme içi yolların, hem teknik hem de geometrik standartlar açısından yetersiz olduğu görülmektedir.

Alt Hedef:

Planlama Bölgesi içindeki ulaşım ağının fiziksel nitelikleri iyileştirilerek güçlendirilecek, gerekirse yeni arterler geliştirilecektir. Demiryolu ve denizyolu ulaşım ve taşımacılığının geliştirilmesi önemli bir alt hedeftir.

3.4.6. Teknik ve Sosyal Altyapı Hizmetlerinin Geliştirilmesi

Zonguldak, Bartın ve Karabük illerinde teknik altyapının özellikle ulaşım, kanalizasyon sistemleri ve arıtma sistemlerinin yetersizliği, donatı alanlarının eksikliği bilinmektedir. Teknik altyapı, çağdaş gereksinimlerin, sağlıklı yaşamın görünür ya da görünmez aracıdır. Yaşamı kolaylaştıran önemli öğeleri vardır. Bu öğelerin yeterli düzeye getirilmesinin yanı sıra gereksinimlere göre gelişebilir olması da beklenir. Ancak bu gelişmenin çevresel değerleri hırpalayıcı ve yüksek maliyetli olmaması, ancak, çağdaş nitelikli olması, ülke koşullarının yadsınamaz gerçeğidir. Bu nedenle, hedef, özenle ve dikkatle ele alınması gerekli bir hedeftir.

Alt Hedef:

Teknik ve sosyal altyapı hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik kararlar geliştirilecektir.

3.4.7. Tarım - Kentleşme

Tarım arazilerinin, ormandan çıkarılan alanların altyapı, şehirleşme ve sanayileşme gibi amaçlarla kullanılması, Planlama Bölgesi'nde yaşanan en büyük sorunlarından biri olarak kendini göstermektedir.

Hızlı kentleşme sürecinde, kentsel amaçlar için toprak talebinin artması doğaldır. Başta kentleşme ve sanayileşme olmak üzere, turizm, karayolları, demiryolları, enerji ve boru hatları, barajlar, hava alanları ve spor tesisleri gibi yatırımlar, tuğla-kiremit ocak ve fabrikaları, açık maden ocakları vb. faaliyetler tarım alanlarının amaç dışı kullanımında rol oynayan en önemli faktörlerdir.

Yerleşim alanlarının çevrelerindeki tarım arazilerinin arsaya dönüşmesi ile değerlerinde meydana gelen çok yüksek artışlar karşısında, bu arazilerin tarımda kullanılmaya devamını sağlamak güçleşmektedir. Verimli toprakların tarım dışı faaliyetlere tahsis edilmesi sürecini durdurmak için, verimli tarım topraklarını koruma amacıyla bütünlük ve kararlılık bulunmalı ve bu amaçlara ulaşmada kullanılabilecek araçlar tutarlı bir biçimde seçilmelidir. Mevcut tarım topraklarının detaylı etüt ve haritalamasının yapılması ve etkin arazi kullanım planlamasının da yapılması gereklidir.

3.4.8. Sanayi - Kentleşme

Sanayileşme kentlerde bir yandan, toplumsal ve ekonomik gelişme hızının artmasına yardımcı olurken, diğer yandan mekân tüketici bir rol oynamaktadır. Sonuç olarak nüfus ve sanayi belli yerlerde yığılmaktadır. Ancak, kontrolsüz sanayi ve kent gelişimi birçok soruna neden olmaktadır. Özellikle Planlama Bölgesi'ndeki maden çıkarımı, buna bağlı demir çelik ve enerji sektörleri kentsel çevre sorunlarına neden olmaktadır.

Alt Hedef:

Kentsel çevrelerde sanayiden kaynaklanan su, toprak ve hava kirlilikleri ile görüntü ve gürültü kirliliklerini azaltmaya ve giderek ortadan kaldırmaya yönelik önlemlerin alınmasına yönelik öngörülerin geliştirilmesi.

Başta ağır sanayi olmak üzere diğer sanayilerin yer seçimine ilişkin kararlar geliştirilecektir.

3.4.9. Özel Kanunlara Tabi Alanlar-Kentleşme

Milli Parklar, Tabiatı Koruma Alanları, Tabiat Parkları gibi büyük ve özel statülü alanlar, ilgili kurumlarca planlanacaklardır. Bu özel planlama bölgelerinin 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı uyumunun sağlanması (entegrasyonu) önem taşımaktadır.

3.4.10. Turizm - Kentleşme

Turizmle ilgili tüm yatırımların doğal, tarihsel ve sosyal çevreyi kollayıcı, koruyucu ve geliştirici bir yaklaşım içinde olmasına azami özen gösterilmelidir. Turizmin özellikle doğa turizmi ve kültür turizminin kentsel ve doğal çevreleri koruyup geliştirmeye

yönelmesine yönelik stratejiler ve planlama kararları geliştirilecektir. Safranbolu, Bartın, Amasra gibi tarihsel çevrelerin bütüncül koruma amaçlı planlanması, kent ile kullanım, ulaşım ilişkilerinin kurulması bir alt ölçekte önem taşımaktadır.

3.4.11. Nüfus / Yoğunluk - Kentleşme

Planlama Bölgesi göç veren bir bölge olduğu için genel olarak nüfuslar azalmaktadır. Bu nedenle nüfus ve alan olarak büyük hazırlanmış alt ölçekli imar planları yerel ve merkezi yönetimlere yük getirecek, altyapı ve üstyapı yatırımlarında israfa neden olacaktır. Planlama Bölgesi'nde yer alan özellikle kentsel yerleşimlere yönelik, belediyelerin hazırladıkları nazım ve uygulama imar plan nüfusları irdelenerek, Planlama Bölgesi nüfus projeksiyonlarına uygun hale getirilmesine yönelik stratejiler geliştirilecektir. Gelişme potansiyeli olan bazı yerleşmelerin gelişme yönleri ve nüfusları, çeşitli veriler ışığında (orman, tarım, taşkın, topografya vd.) değerlendirilerek geleceğe yönelik ana gelişme kararları verilecektir.

3.4.12. Mülkiyet-Kentleşme

Arazi mülkiyetinin bilinmesi, özellikle kamu mülkiyetindeki araziler, özellikle organize sanayi bölgesi, kamusal kullanım alanları, üniversite vb. büyük alan kullanımı gerektiren kentsel ve bölgesel kullanımlarda önem taşımaktadır. Bu nedenle “Kentsel Arsa” politikaları geliştirilmesi, kamu alanlarının korunması ve kamu yararlı olarak kullanımında büyük önem taşımaktadır. Planlama Bölgesi'nde kamu alanlarının yağmalanmasını, kaçak yapılaşmalar ile dolmasını engellemeye yönelik politika ve stratejiler geliştirilecektir.

3.4.13. Göç - Kentleşme

Planlama Bölgesi göç veren bir bölgedir. Bu nedenle göçün önemli nedenlerinden biri olan işsizliğin önlenmesi ve çarpık kentleşmenin düzenli hale getirilmesine ilişkin politika ve stratejiler geliştirilecektir. Bu nedenle ümitvar sektörlerden biri olan turizm ve hizmet sektörlerinin geliştirilmesine yönelik stratejik projeler geliştirilecek ve bunların mekana yansıtılmasına çalışılacaktır.

4-ARAÇLAR

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda **Hedef**; bölgenin ekonomik büyümesini ve ekonomik yapısının dönüşmesini sağlamaktır. Yapısal dönüşümün, sektörlerin özelliklerine göre, doğayı tüketmeyen, yenilenebilir ve sürdürülebilir olmayı gözetken, ekonomik faaliyetlerin üreticisi ve tüketicisi olan insanları yabancılaştırmayan, teknolojiyi, bölgesel özelliklerin bütününe göre seçerek kullanan, toplumsal yapının sahip olduğu kültürel gelenekleri yok etmeyen, ülkesel ve evrensel bütünleşmeleri başarırken dışa açık ve yerel tarihi mirasına sahip çıkarken, çağdaş, toplumsal olarak örgütlü ve kendine güvenen yurttaşların gelişmesine katkıda bulunan özellikte olması hedeflenmektedir.

Hedef, daha demokratik, barış içinde, dinamizmini koruyan, çevresinin çeşitliliğini ve zenginliğini önemseyen, uzun soluklu ve kalıcı bir gelişmeyi öngörebilen bir toplumsal işleyişin sistemli olarak kurulabilmesine katkıda bulunmaktır.

Bu hedefleri gerçekleştirmek için kullanılacak ARAÇLAR;

1. Planlamanın genel teknik araçları, yani, verilerin sistematik olarak toplanması ve bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan bütüncül imgenin yorumlanması,
2. Bütün kesimlerin tartışmasına sunulacak öngörüler/ senaryoların üretilmesi,
3. Katılımcıların önerileriyle zenginleşecek planlama genel yaklaşımının, sayısal büyüklüklerinin ve hedef parametrelerinin, hedefleri gerçekleştirmek üzere tanımlanan bürokratik ve bürokratik olmayan araçların ve mekanizmaların, özendiricilerin, kural ve sınırlamaların, tanımlanması, sistematik olarak

ilişkilendirilmesi,

4. Parça ve bütün arasındaki öz-denetim geriliminin kurulması ve kendi uygulamalarını izleyecek ve değerlendirecek; geri bildirim döngülerinden beslenerek ve evrensel gelişmenin iletişimine açık biçimde, kendisini sürekli güncel tutmak üzere, yansız ve nesnel, hem evrensel hem de yerel değerlere ve standartlara bağlı mekanizmanın kurulması için gereken araçlardır.

Yani, otoriter olmayan, demokratik ve katılımcı, sürdürülebilir, dinamik planlama araçlarının kullanılması önerilmektedir. Katılımcı toplantıların düzenlenmesi, Plan kararlarının uygulamalarının sürekli izlenmesi, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının yönlendirilmesi, medya ve halkın bilgilendirilmesi Planın uygulanmasında önemli araçlardır.

5-YÖNTEM

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın Açıklama Raporu, amacı doğrultusunda:

- Hedefleri,
- Stratejileri,
- Mekânsal kararları ve bu kararların çizili olarak ifade edilemeyen nedenlerini,
- Organizasyonel kararları, kapsamaktadır.

Bu içerik uyarınca, plan elde etme sürecinin ilk iki aşamasında elde edilen bulgulardan, üretilen ön kararlardan yararlanılmış, yer yer bu bulgu ve kararlar Plan Açıklama Raporu'nun ilgili bölümlerine özetle ya da aynen aktarılarak yararlanılmıştır. Bu bağlamda önce, Araştırma Raporu'nun, II. Aşama sürecinde hazırlanan "Seçenek Geliştirme Raporu"nun çeşitli bölümlerinde yer alan ilke, hedef, stratejik ve senaryolara ilişkin açıklamalar aşağıda özetle sunulmaktadır.

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın:

- Sürdürülebilirlik bağlamında genel planlama ilkelerine uygun,
- Çevre duyarlı,
- Bölgenin özgün niteliklerini, konum, büyüklük ve işlevlerini tanımlayan,
- Plan Dönemi içinde kestirilemeyecek sosyoekonomik gelişmelere, dış verilere duyarlı,
- Mevcut yasal düzenlemelere, yönetsel yapıya ve örgütlenme durumuna uyumlu,
- Mevcut yasal, yönetsel yapının geliştirilmesini, denetim örgütlenmesini özendiren,
- Alt ölçek planlamalarında ve uygulamalarında, dar boğazlar yaratmayan,
- Uygulamada doğabilecek olası dar boğazları aşmada üretilecek çözümlere olanak veren,
- Coğrafi Bilgi Sistemi ile güncelliği korunabilecek ve geliştirilebilecek,
- Katılımcı, saydam ve esnek bir plan olması öngörülmektedir.

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde; bölgenin ekonomik yapısını güçlendirmek ve bu yolla yeni istihdam olanakları yaratmak, gelir düzeyini yükseltmek ve bölgede sermaye birikimini sağlamak, bölgeden dışarıya göçü ve bölge içi farklılıkları azaltarak sosyal dayanışmayı teşvik etmek ve bölgenin kaynaklarını harekete geçirmek temel hedef olarak belirlenmiştir. Ayrıca "**Havza Bazında**" doğal çevre ve su kaynaklarının "**Entegre Kaynak Yönetimi**" modeli temel strateji olarak hedeflenmiştir.

Bu hedefler doğrultusunda belirlenen bölgesel gelişme politikası;

- Doğal ve tarihsel/kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi,
- Ulaşım ve iletişim altyapısının güçlendirilmesi,
- Çok amaçlı su kaynaklarının geliştirilmesi ve yönetilmesi,
- Toprak mülkiyeti ve kullanımının iyileştirilmesi,
- Sanayi ve maden sektörlerinin iyileştirilerek ülke ekonomisine katkısının sürdürülebilirliğinin sağlanması, ana başlıklarından oluşmaktadır.

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde; yeni iş olanakları yaratmaya, yaşam standardını ve gelir düzeyini yükseltmeye ve bölgede sermaye birikimini sağlamaya, bölgeden dışarıya göçü azaltmaya ve bölgenin sahip olduğu doğal, kültürel ve ekonomik kaynaklarını harekete geçirmeye yönelik **“Stratejik Projeler”** geliştirilmiştir.

Entegre Kaynak Yönetimi Stratejik Projeler listesi rapor sonunda **EK-1**'de sunulmuştur.

6-SENARYO

İkinci Aşama çalışmasının konusu olan, Seçenek Senaryolar; Yeşil-Mavi Senaryo ve Turuncu Senaryo nitelikleri ve karşılaştırmaları bu aşamada tartışılmış ve Yeşil-Mavi Senaryo'nun bazı eksiklikleri giderilerek, nüfus ve sektörel hedef ve beklentileri geliştirilerek Çevre Düzeni Planı hazırlanmıştır.

"Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı" çalışmasında; özellikle maden, enerji, sulama, turizm ve tarım sektörlerindeki yeni yatırım ve gelişmeler gözetilerek Batı Karadeniz Bölgesi bir alt coğrafya olarak, ekonomik, demografik ve mekânsal gelişme deseni tahmin edilmiştir.

Planlama çalışmasında; bir önceki bölümde açıklanan stratejik planlama yaklaşımına benzer biçimde; hem doğal/kültürel/tarihsel çevre, sosyal ve ekonomik sektörler ve hem de mekânsal sistemler ve yakın çevre yerleşmeleri için genel stratejik kestirimlerde bulunulmuş ve ana kararlar üretilmiştir.

Bu çalışma kapsamında; daha önce yapılan üst ölçekli alt-bölge planlarının kararları daha ayrıntılı mekânsal referanslarla ele alınmış ve çevre yerleşmeleri etkileri araştırılmıştır.

Anılan çalışmalarda; her bir sosyal, ekonomik ya da mekânsal sektör için birbirleri ile tutarlı ve olabildiğince sayısal ve ölçülebilir gelişme hedefi ya da politikası üretilmiştir. Fiziki planlamanın ancak, bu saptamalar ya da tercihler doğrultusunda yapılabileceği unutulmamıştır.

Böylece; daha önce **"Stratejik Planlama"** yaklaşımında anlatıldığı gibi, hem farklı planlama kademeleri arasında anlamlı geçişler yapılacak ve üretilen ana planlama stratejileri alt ölçekli planlamalara bütüncül biçimde yansıtılacak, hem de önemli sektörler için üst ölçekli kararlarla uyumlu ayrıntılı görüşler üretilmiştir.

6.1. Çevre

Fiziksel çevreye ilişkin hedeflere ulaşmak için geliştirilmesi öngörülen stratejilerin her biri için ayrı ayrı senaryolar geliştirmek gerekmektedir. Bu senaryolar hazırlanması öngörülen 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'na ilişkin kararların geliştirilmesini de yönlendirecek senaryolardır.

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde, Filyos ve Gülüş Çayı, Devrek, Alaplı Irmakları, Üzülmüş, Kozlu Dereleri, Bartın Çayı ve onun yan kollan olan Kocanaz Çayı, Koca Çay ve Arıt Çayı önemli akarsu kaynakları olup, yerleşim birimlerinden kaynaklanan evsel nitelikli ve sanayi tesislerinden kaynaklanan endüstriyel nitelikli katı ve sıvı atıkların yeraltı ve yerüstü su kaynaklarına karışması ile oluşan kirlilik, plan döneminde yapılacak atıksu arıtma tesisleri, katı atık depolama tesisleri ve yasal bertaraf yöntemlerinin kullanılması yoluyla ile minimize edilecektir. Böylece, toprak

kirliliğinin yanı sıra su kirliliği, görüntü kirliliğinin önüne geçilmiş olacaktır.

Planlama Bölgesinde çevreye ilişkin senaryolar aşağıda açıklanmıştır.

- Plan döneminde gerek var olan altyapının iyileştirilmesi gerekse eksik olanların tamamlanması yoluyla gerekli olan tüm altyapı yatırımları yapılarak mevcut ve öngörülen sanayi tesisleri, atıksu arıtma tesisine sahip olacak, böylece su kaynakları ve yüzeyleri korunacaktır.
- Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde özellikle kentsel katı atıkların toplanması, geri dönüşümünün sağlanması, yok edilmesi amacıyla yapılan girişimler, plan döneminde hayata geçecektir.
- Tüm kentsel yerleşmelerde hava kirliliğinin temel kaynağı olan niteliksiz yakıt kullanımına son verilerek doğalgaz kullanımının artırılması, yerleşmeler içerisinde kalmış ve aynı zamanda hava kirliliği yaratan sanayilerin/çalışma alanlarının Organize Sanayi Bölgelerinde, bütünlük arz eden Sanayi Alanlarında veya Filyos Yatırım Havzasında yer alması öngörülmüştür. Böylece, yerleşmelerde kullanılan yakıt türünden ve sanayi tesislerinden/çalışma alanlarından kaynaklanan hava kirliliğinin ve görüntü kirliliğinin azalacağı söylenebilir.
- Planlama döneminde kentsel dönüşüm projelerine ağırlık verilecek ve kontrolsüz yapılaşmaların yarattığı görüntü kirliliğinin önlenmesi sağlanacaktır.

6.2. Ekonomik Yapı

Planlama Bölgesi'nde ekonomik yapı geçmiş dönemlere ilişkin veriler değerlendirilerek incelenmiş ve sektörel bazda projeksiyonlar yapılmıştır. Bölgenin temel sektörleri olan tarım, sanayi, inşaat ve maden sektörlerinin gelişimi ile ümitvar sektörler olan hizmet ve turizm sektörlerinin gelişimine ilişkin varsayım ve senaryolar geliştirilmiştir. Sektörel gelişimin potansiyelleri değerlendirilmiş ve her bir sektörün kendi iç dinamikleri değerlendirilerek gelişme potansiyelleri dikkate alınarak sektörel gelişme kararları verilmiştir.

6.2.1. Tarım Sektörü

Tarım sektörünün sürdürülebilir gelişimini sağlamak üzere geliştirilmesi ön görülen temel senaryolar üç ana başlıkta toplanabilir.

- Kısa Erimli Senaryolar: Bu senaryolar tarımda sürdürülebilirliği sağlama bağlamında başlangıç aşamasında yapılması öngörülen hizmetleri belirleyici senaryolardır.
- Orta Erimli Senaryolar: Tarımsal altyapının geliştirilmesi, tamamlanması bağlamında yapılması gereken çalışmaları içeren senaryolardır.
- Uzun Erimli Senaryolar: Bu senaryolar ise sanayideki gelişmeleri, tarım ile entegre sanayi düzeyine getirmeye yönelik senaryolardır.

Kısa Erimli Senaryolar

- Çiftçi ve orman köylüsünün eğitiminin yoğunlaştırılması,
- Biyolojik (ekolojik) tarım işletmelerinin geliştirilmesi,
- Kırsal alanlarda organik tarım, seracılık ve meyvecilik eğitiminin yoğunlaştırılması,
- Meraların saptanmasına ilişkin çalışmaların tamamlanması, kullanımına ilişkin programların hazırlanması,
- Özellikle Filyos Vadisi'nde olmak üzere her üç akarsu Havzasında da (Ereğli, Filyos, Bartın) sulama, taşkın ve sel önleme yatırımlarının hızlandırılmasına ilişkin plan, proje ve program çalışmalarının hızlandırılması,

- Tarımsal faaliyetleri geliştirici kuruluşlarla (KOSGEB, TÜBİTAK, GBTAE-Gıda Bilimi Araştırma Enstitüsü) ilişkilerin geliştirilip desteklerinin sağlanması.

Orta Erimli Senaryolar

- Sulama, depolama, saklama vb. altyapı tesislerinin tamamlanması,
- Yukarıda yer alan stratejilere yönelik kurumsal düzenlemelerin geliştirilmesi,
- Teknik donanım ve nitelikli insan gücünün artırılması,
- Mera alanlarının iyileştirilmesi,
- Orman kaynaklarından yakacak odun dışında yaralanabilmek için bir envanter yapılması,
- Balıkçılığın geliştirilmesi için strateji ve projeler hazırlanması.

Uzun Erimli Senaryolar

- Planlama Bölgesi'nin sanayi potansiyeli içinde tarımsal sanayinin de ağırlık kazanması,
- Optimal işletme büyüklüğüne ulaşılması,
- İleri teknolojilerin kullanılır olması.

6.2.2. Sanayi / İmalat Sektörü

- Planlama Bölgesi'nin, Ülke'de özgün ürünler üreten bir bölge olması, özellikle orman ürünlerinin akılcı ve verimli, çevreye zarar vermeyen bir işletmecilik anlayışı ile üretilmesi,
- Sanayinin ve madenciliğin sosyo-ekonomik kalkınmada öncü ve önder olması ve sektörler arasında ilk sıralara tırmanması,
- Planlama Bölgesi'nin, Ülkede özgün ürünler üreten bir bölge olması,
- Tarım topraklarında sanayi tesislerinin kurulmasının, mevcutların bu topraklarda gelişmesinin önlenmiş olması,
- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) uygulamasının etkin bir biçimde sağlanmış olması,
- KOSGEB vb. kuruluşların etkin desteğinin sağlanmış olması,
- O.S.B (Organize Sanayi Bölgesi) ve K.S.S (Küçük Sanayi Siteleri)lerin en etkin biçimde kullanışa açılması, gelişme eğilimlerine göre yenilerinin yapımı için gerekli işlemlerin başlatılması,
- Küçük Sanayi Sitelerinin, tamirattan imalata kadar geniş bir kapsamda sadece yerel sanayinin tamir-bakım gereksinimini karşılamak değil,
- Organize Sanayi Bölgesinde yer alan firmaların tamamlayıcısı olmak bilinç ve işlevini de üstlenmiş olması,
- İllerde ve kentlerde dağınık olan küçük sanayi iş yerlerinin K.S.Sler içinde toplanmış olması,
- Atıl üretim kapasitelerinin, en az optimal düzeylere erişmiş olması,
- Kapasite artırımı ile istihdam sorununun önemli ölçüde çözülmüş olması,
- Nitelikli işgücünün artmış olması,
- Doğalgazın kullanıma girmesiyle ürün maliyetinin önemli ölçüde azalması,
- İşbirliği ve örgütlenme düzeyinin gelişmiş olması,
- Dış pazarlara açılma düzeyinin yükselmiş olması,
- AR-GE'nin öneminin açıkça ortaya çıkması,
- Üniversite - Sanayi işbirliğinin güçlenmesi.

6.2.3. Hizmetler Sektörü

- Hizmet sektörünün geliştirilmesi alt ölçekli planlar ile desteklenmesi,
- Hizmetler sektörünün ilk sıralara çıkması,
- Yayla Turizmi potansiyelinin eko turizm kapsamında geliştirilmesi,
- Planlama Bölgesi bütününde mevcut durum ve turizm potansiyelleri değerlendirilerek turizm alanlarının geliştirilmesi
- Doğal, kültürel ve tarihi kimliği olan alanlarda “Kültür Turizmi” ve “Ekoturizm” ağırlıklı turizm/konaklama koridorlarının oluşturulması,
- Sanayi ve turizm sektörünün geliştirilmesine paralel olarak ticaretin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi.

6.3. Sosyal Yapı

Sosyo-ekonomik çevreye ilişkin temel senaryolar, sosyal ve ekonomik sektörlerle ilişkin senaryolardan oluşan, bir bütünlük içinde ve etkileşimleri gözeterek ele alınması gereken temel senaryolardır. Bu sektörler için üretilmiş temel senaryoların bütünlüğü alt senaryolarla sağlanacaktır.

Sosyal yapıya ilişkin tüm alt senaryolar, farklı uygulama alanları bağlamında yapılacak plan, program, proje, bütçe bütünlüğü içinde belirlenebilirler.

6.4. Mekansal Yapı

Havza ağırlıklı bir planlamanın birincil amacı; doğayı onarmak, bozulan dengeleri ve akarsu ekolojisini kurtarmak, sürdürülebilir ilişkiler düzenini güvenceye almaktır. Ancak Havzalar birer “Ekolojik Bölge” olduğu kadar, içindeki insan, mal ve hizmet akışları ile işlevsel bölge özelliğini de içinde barındırmaktadır. Dolayısı ile bu Plan ile yapılan Havza ağırlıklı planlamada “ekonomi” ile “ekoloji” birlikte değerlendirilmiştir. Arazi kullanım kararları ile havzalar içinde korunması gerekli doğal alanlar (tarım alanları, ormanlar, bitki örtüsü vd.) ve yerleşmeye uygun olmayan alanlar (eğimli alanlar, heyelan alanları gibi jeolojik sakıncalı alanlar) belirlenmiş, Havza içindeki yerleşmelerin sosyal ve ekonomik yapısı da dikkate alınarak havzaların çevresel hassasiyetleri ile yerleşmelerin gelişme eğilimleri arasında bir denge kurulmaya çalışılmıştır.

Planlamanın havza ölçeğinde ele alınmasının bir başka amacı ise, Zonguldak, Bartın ve Karabük'teki üç akarsu havzasındaki doğal kaynakların iç ilişkilerini, havza kapasite değerlerini ve havzanın çevresel değerlerine insanın yaptığı müdahalelerin etkilerini belirlemek; havzada yer alan doğal kaynaklar, tesisler ve çeşitli hizmetler üzerinde oluşacak havza dışı talepleri araştırmaktır.

Bu Plan ile; Havza ölçeğinde planlama eş zamanlı olarak, izleme ve değerlendirme sisteminin oluşturulması da hedeflenmektedir. Bu Çevre Düzeni Planı hazırlandıktan sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile diğer yerel ve merkezi yönetim birimlerine düşen önemli bir görevdir. Planlama aşamaları; verilerin toplanmasını, hedef ve stratejilerin tespitini, arazi kullanım kararlarının belirlenmesi, uygulama sonuçların değerlendirilmesi ve izleme bölümlerinden oluşmaktadır.

Havza planlaması, havza ölçeğinde yapılacak olan bölgesel kalkınma planının temel dayanağını oluşturduğundan bu plan ile havza için öngörülen hedefler, bölgesel gelişmenin sağlanması için gerekli stratejiler saptanmıştır.

Bu başlık altında önemle vurgulanması gereken ve bu planın da ana ilkelerinden olan mekansal yaklaşım; tüm yerleşmelerin çevre duyarlı olarak, hassas ve korunması gerekli alanlar üzerinde baskı yaratmayacak, gerçekçi nüfus gelişimi ve bu doğrultuda gerekli ve yeterli alan kullanımları (konut, sanayi, turizm vb.) çerçevesinde gelişmelerinin sağlanması, açık ve yeşil alanlar ile teknik ve sosyal donatıların yeterli ve çağdaş standartlarda olmasının sağlanması ve buna ilişkin önlemlerin alınmasıdır.

6.5. Planlama Bölgesindeki illere ve ilçelere ilişkin Çevresel, Sosyal, Ekonomik ve Mekansal Senaryolar

Yukarıda Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'ne ilişkin senaryolar; Çevre, Ekonomik Yapı, Sosyal Yapı, Mekansal Yapı başlıkları altında ve genel olarak açıklanmıştır. Bu açıklamalar içinde zaman zaman yerleşmelere ve yerleşmelerin içinde bulunduğu il ve ilçelere ilişkin yaklaşımlara da yer verilmiştir. Bu bölümde ise Planlama Bölgesi'nde yer alan iller ile bu illerdeki ilçeler ayrı ayrı ele alınacaktır. Ele alış biçiminde yukarıda yapılan sektörel değerlendirmelerin yinelenmesinden kaçınılmayacak, gerekli geliştirici, açıklamalar yapılacaktır. Kuşkusuz tüm yerleşmelerin ulaşım ilişkileri bir program uyarınca projelendirilecek, bu planla öngörülen yatırım projeleri ile aralarında işlevsellik ve bütünsellik sağlanacaktır. Bu kapsamda öngörülen senaryolar;

6.5.1. Zonguldak İli

Zonguldak İli sınırları içinde bulunan Filyos ve Gülüş Çayı, Devrek, Alaplı Irmakları, Üzülmüş, Kozlu Dereleri, önemli akarsu kaynaklarıdır. Bu akarsular yerleşim birimlerinden kaynaklanan evsel, sanayi nitelikli katı ve sıvı atıkların yeraltı ve yerüstü su kaynaklarına karışması ile kirlenmektedir. Bu kirlilik; plan döneminde yapılacak atıksu arıtma tesisleri, katı atık depolama tesisleri ile, sağlıklı ve kurallara uygun bertaraf yöntemlerinin kullanılması ile en aza indirilecek; toprak kirliliğinin yanı sıra su kirliliğinin önüne geçilmiş olacaktır. Bu bağlamda var olan altyapının iyileştirilmesi, eksik olanların tamamlanması sağlanacaktır. Ayrıca gerekli olan tüm altyapı yatırımları yapılarak mevcut ve öngörülen sanayi tesislerinin, atıksu arıtma tesisine sahip olmaları sağlanacak, böylece su kaynakları ve yüzeyleri korunacaktır. Özellikle kentsel katı atıkların toplanması, geri dönüşümünün sağlanması, yok edilmesi amacıyla yapılan girişimler, plan döneminde hayata geçecektir.

Hava kirliliğinin temel kaynağı olan niteliksiz yakıt kullanımından doğalgaz kullanımına geçilmesi ve Zonguldak kentinde hava kirliliği yaratan ve zamanla kent içinde kalmış sanayilerin/çalışma alanlarının Organize Sanayi Bölgelerine, bütünlük arz eden Sanayi Alanlarına veya Filyos Yatırım Havzasına taşınması önemli ve kaçınılmaz bir stratejik karardır; fizibilitesi ve finansman modeli ile programlanıp yaşama geçirilmesi gerekmektedir. Böylece, yerleşmelerde kullanılan yakıt türünden ve sanayi tesislerinden kaynaklanan hava ve görüntü kirliliğinin giderek azalacağı öngörülmektedir.

Üç ekonomik ana sektörden biri olan Tarım Sektöründe ise başlangıç aşamasında toprak ve orman vb. envanter mevcut yasal düzenlemeler uyarınca tamamlanacak, sulama-taşkın-sel önleme yatırımlarına ağırlık vermek üzere plan-proje çalışmaları tamamlanacak, Balıkçılığın geliştirilmesine ilişkin projeler ayrıntılı olarak geliştirilecektir. Bir sonraki aşamada tarımsal altyapı geliştirilecek, saptanan eksikler giderilecek ve tarımdaki istihdamın artırılması sağlanacaktır.

Bir diğer ekonomik ana sektör olan Sanayi/İmalat Sektörü için de başta madenciliğin yarattığı sorunların TTK'nın plan, proje ve programları çerçevesinde çözümlenmesi gerekmektedir. Çünkü TTK, ülke ölçeğinde etkili ekonomik ve stratejik ağırlığı olan bir kurum olarak doğaldır ki, Zonguldak İli'nde ve Planlama Bölgesi'nde belirgin olarak etkinliğini sürdürmektedir. Bu etkinlik planlama döneminde de sürecek TTK'nın hedefleri ve öngörülleri geçerli olacaktır. Çevre Düzeni Planı ancak bu sektörün mekansal kurgusunu yönlendirmeye ilişkin senaryolar geliştirmek durumundadır. Bu durumda madenciliğin il ölçeğinde öngörülen sosyo-ekonomik kalkınmada öncü ve önder olması, sektörler arasında ilk sıralardaki yerini koruması ve madenciliğin çevreye, doğal ve kültürel değerlere zarar vermeden gelişimi öngörülmektedir. İmalat sektörüne ilişkin diğer öngörüler:

İlde çok kısıtlı olan tarım topraklarında sanayi tesislerinin kurulması; mevcut yasal yaptırımlar ve sınırlamalar ile Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) uygulaması bağlamında titizlikle izlenecek, bu topraklarda mevcut sanayi tesislerinin gelişmesi önlenecektir.

Organize Sanayi Bölgesi (OSB) ve Küçük Sanayi Sitelerinin (KSS) doluluk oranlarının artırılması için gerekli önlemler alınacak; gelişme eğilimlerine göre yenilerinin yapımı için örgütlenme, yer seçimi vb. gerekli işlemler başlatılacaktır.

KSS'lerin, toplumun tamir-bakım vb. gereksinimlerini karşılamının yanı sıra, OSB'lerdeki firmaların tamamlayıcısı olabilmelerine ilişkin düzenlemeler yapılacaktır.

Merkez İlçe'de ve diğer ilçe merkezlerinde dağınık olan küçük sanayi iş yerlerinin KSSler içinde toplanmasına ilişkin önlemler alınacak; üretim kapasiteleri optimal düzeye eriştirilecektir.

Üçüncü ana sektör olarak hizmetler sektörü ele alındığında bu sektörün ülkenin sosyo-ekonomik gelişimine koşut olarak hızla gelişeceği öngörülmektedir. Kalkınmasını tamamlamış, kalkınmış ülkelerde hizmetler sektörünün toplam işgücü içinde sektörel ağırlığı bilinmektedir. Bu bakımdan planlama dönemi sonunda Zonguldak İli'nde de bu sektörün bu günden daha yüksek oranlarla sektörel dağılımda yerini alacağı kestirilmektedir. Bu kestirim doğrultusunda ve hizmetler sektöründe yer alan sağlık, eğitim, yönetim vb. kamu hizmetleri ile şahıs hizmetlerinin yönlendiricisi olan kurum ve kuruluşların programları önem sunmaktadır. Çevre Düzeni Planı'na sektöre ilişkin bu programların içeriklerini belirlemekten çok; bu programların Zonguldak İli içindeki mekan gereksinimini yönlendirecek ilkesel ve mekansal kararlar üretme misyonu yüklenmiştir. Bu kapsamda:

Alt ölçekli planlar ile hizmet sektörünün geliştirilmesi desteklenecek ve sektörel sıralamada ve işgücü içindeki oransal dağılımda yükseliş ve artış sağlanacaktır.

Zonguldak İli'nde turizm açısından mevcut durum ve potansiyel değerlendirilecek; doğal, kültürel ve tarihi kimliği olan alanlarda "Kültür Turizmi" ve "Doğa Turizmi" geliştirilecektir.

Sanayi ve hizmet sektörlerinin gelişimine koşut olarak ticaret alt sektörü geliştirilecek ve çeşitlendirilecektir.

İldeki tüm yerleşme alanlarında sosyal ve teknik altyapı donatılarının çevre duyarlı olarak sağlanması, bu yerleşmelerin açık ve yeşil alanlar ile kentsel teknik ve sosyal donatıların yeterli ve çağdaş standartlarda olmasına ilişkin önlemler alınacaktır.

Bu bakımdan, Zonguldak İlindeki tarım, imalat ve hizmetler sektörüne ilişkin öngörüler genelde Bartın ve Karabük İlleri için de geçerli olacak temel öngörülerdir.

6.5.1.1. Merkez İlçe

Zonguldak İli için yukarıda açıklanan senaryolar, Zonguldak İli içinde konum, alan, nüfus büyüklüğü ve işlevsel etkileşim açısından ilk konumda olan Merkez ilçe (Zonguldak Kenti) için de bütünü ile geçerlidir. Zonguldak Kenti'nde, taş kömürünün yönlendirdiği ekonomik yapı plan döneminde de devam edecek ve gelişecek, Merkez ilçe olması nedeniyle toplum hizmetleri ve ticaret sektörleri itibarıyla daha fazla gelişim sağlayacaktır. Zonguldak Kenti'nde, planlama döneminde kentsel dönüşüm projelerine ağırlık verilecektir. Bu projeler; kontrolsüz, sağlıksız; teknik ve yasal açıdan sorgulanması ve önlem alınması gerekli olan süreçlere dayalı yapılaşmanın ve

görüntü kirliliğinin önlenmesinde etkili olacaktır.

Zonguldak Kenti'nin bir sanayi kenti olması ve mevcut sanayi tesislerinin büyük oranda yerleşim alanları içerisinde veya yakınlarında bulunmasının yanı sıra, yerleşme alanlarının topoğrafya ve mülkiyet sorunları nedeniyle sıkışık ve yoğun olması; kentte önemli boyutta görüntü kirliliği yaratmaktadır. Bu nedenle, Planlama Dönemi'nde kent içinde bulunan sanayi tesislerinin mümkün olduğunca OSB'ye taşınması ve çarpık yapılaşmış alanların kentsel dönüşüm projeleri ile sağlıklılaştırılması ön görülmektedir.

6.5.1.2. Alaplı

Alaplı Kenti, Zonguldak İl'inin ikinci büyük yerleşmesidir. Yerleşme, kurulacak olan OSB ile, sanayide atılım yapacak ve mevcut gelişme trendini daha da fazla atılım yaparak değiştirecektir. Kuşkusuz bu durum mekânsal yapıyı, çevreyi olumsuz etkilemesi olası bir süreci beraberinde getirecektir. Bu nedenle gelişmenin denetiminde, var olan denetim araçlarının tümü ile ve etkin biçimde kullanılması zorunlu görünmektedir. Bunun için gerekli örgütsel düzenlemeler yapılacaktır.

6.5.1.3. Çaycuma

Çaycuma İlçesi sınırları içinde yer alan Filyos Vadisi'nde kurulacak olan ve bu planda, "planlama bölgesinin çalışma alanı" olarak değerlendirilen "Filyos Serbest Bölgesi" ve "Bölgesel Çalışma Alanı"; Filyos Limanı, Saltukova Havaalanı ve güçlü ulaşım bağlantıları ile birlikte Planlama Bölgesi'nin sanayi, depolama, konut dışı kentsel çalışma alanları ve çeşitli çalışma alanı kullanışlarını içerecektir. Bölgesel nitelikli böyle bir alanda, kamu sektörü yatırım projelerinin yanında çok sayıda özel sektör yatırımlarının da yer seçmesiyle birlikte Zonguldak Merkez İlçe ve çevresindeki Kozlu, Kilimli, Çatalağzı, Muslu beldeleriyle, Bartın Merkez İlçe ve yakın çevredeki beldelerin ekonomik yapısında önemli gelişmeler olacaktır. Bu alan, Çaycuma ilçe sınırlarını aşan bir etki yapacak; planlama bölgesindeki işsizlik ve göç oranını azaltacak bir etkinlik alanı olacaktır. Filyos yerleşmesi, bu planla da öngörülen Filyos Limanı'nın hayata geçmesiyle birlikte bir liman kenti olacak ve sosyo-ekonomik yapısında önemli değişiklikler olacaktır. Özellikle "Filyos Vadisi Projesi" nin uygulanması ile "bölgesel çalışma alanı" kimliğini alacak ve önemli bir üretim ve ticaret alanı haline gelecektir.

Çaycuma ve Perşembe, Saltukova ve Filyos yerleşmeleri, birbirine yakın konumlanmalardır. Çaycuma ve Perşembe yerleşmeleri, mekânsal olarak günümüzde de birleşmiş durumdadır. Filyos Vadisindeki Filyos Serbest Bölgesi'nin ve "Bölgesel Çalışma Alanı"nın hayata geçmesi ile birlikte Filyos'tan sonra bu yerleşmeler alt-merkez donatılarına sahip olabileceklerdir. Bu yerleşmelerin birbirleriyle olan ilişkileri Serbest Bölge ile birlikte plan döneminde daha da artacaktır. Saltukova'nın, Serbest Bölge'nin ve Bölgesel Çalışma Alanının gerçekleşmesi ve Saltukova Havaalanının faaliyete geçmesi ile birlikte plan döneminde; günümüzdeki yarı-kırsal dokusu ve görüntüsünün, kentsel doku ve yapısına dönüşmesi sağlanmış olacaktır. Bu alanların alt ölçekli planlarının da ivedilikle ele alınması zorunludur.

6.5.1.4. Devrek

Devrek, Ereğli'den sonra nüfus büyüklüğü olarak ikinci büyük ilçe konumundadır. Plan projeksiyon yılının sonunda, nüfus açısından günümüzdeki sırasını koruyamayacağı tahmin edilmektedir. Çaycuma ve Alaplı'nın sanayi sektöründeki gelişmelerinin ilçelerin nüfuslarına yansıtacağı düşünüldüğünden, Devrek'teki nüfus artışının bu iki ilçeye göre, daha geride olacağı varsayılmaktadır. İlçe'de günümüzde inşaat sektörü ve orman ürünleri sektörü gelişmiş konumdadır. Bu sektörlerin gelişmişliğinin planlı dönemde de devam edileceği düşünülmektedir.

6.5.1.5. Ereğli

İl ekonomisinin ve sanayileşmenin üzerinde büyük etkileri olan ve lokomotif sektör olma özelliğinden dolayı refahın ve gelişmişliğin en önemli göstergelerinden biri olarak kabul edilen demir-çelik sektörü; Kdz. Ereğli'nin gelişmesinde ve sanayileşmesinde önemli bir rol üstlenmiştir.

60'lı yılların başında küçük bir kıyı kasabasıyken Demir Çelik Fabrikaları ile birlikte bir sanayi kenti olarak doğan ve demir-çelik alanında faaliyet gösteren haddehaneler ve dökümhanelerle gelişen Karadeniz Ereğlisi, sanayi kenti olma kimliğini plan döneminde de sürdürecektir. Sanayi sektöründeki bu büyüme, plan döneminde, Ereğli İlçesi'ni nüfus ve gelişmişlik olarak neredeyse Zonguldak Merkez İlçe ile yarışır hatta önüne geçici hale getirecektir.

6.5.1.6. Gökçebey

Zonguldak İl'inin nüfus ve gelişmişlik düzeyi açısından en küçük ilçesidir. Planlı dönemde de aynı şekilde nüfus gelişiminin diğer ilçelere göre daha geride olacağı varsayılmıştır. Gökçebey İlçesi'nde taş, toprağa dayalı sanayinin son yıllarda önemli gelişmeler gösterdiği söylenebilir. Bu gelişme devam edecektir. Gökçebey İlçesi, tarıma dayalı kimliğini de muhafaza edip sürdürecektir.

6.5.2. Bartın İli

Bartın, 3000 yıllık geçmişinden günümüze taşıdığı seçkin tarihi, kültürel ve folklorik değerleri ile olağanüstü güzellikler sergileyen doğal turizm kaynaklarıyla önemli bir çekiciliğe sahiptir. Bartın İli, kültür turizminde; İnkumu, Amasra, Güzelcehisar, Mugada, Kızılkum, Çakraz, Akkonak, Göçkün, Kurucaşile Tekkeönü, Hatipler, Çambu, Karaman, Kapısuyu pilajları ile deniz turizminde; Bartın ırmağı ile ırmak turizminde; Uluyayla, Ardiç ve Gezen yaylaları ile yayla turizminde; Küre Dağları Milli Parkı, kanyonlar, mağaralar, şelaleler, düdenler gibi ilginç karstik oluşumları ile dağ turizminde; Gürcüoluk, Sipahiler ve Uluyayla Mağaraları ile mağara turizminde; gerek karasal alanlar gerekse su yüzeyli alanlar üzerinde sahip olduğu zengin yaban hayatı ile av ve yaban hayatı turizminde değerlendirilebilecek kaynaklara sahiptir. Bu yönüyle EKOTURİZM VE KÜLTÜR TURİZMİ'nin ve buna bağlı gelişecek hizmetler sektörünün ön planda olduğu bir kimlik üstlenecektir. Turizm sektörünü, tarım ve sanayi izleyecektir.

Özellikle ılıman ikliminin yanı sıra toprak karakterinin müsait olması ve buna bağlı olarak ürün çeşitliliğinin olması nedeniyle tarımda (özellikle seracılık son yıllarda geliştirilmeye çalışılmaktadır) önemli gelişmelerin olması desteklenmektedir.

6.5.2.1 Merkez İlçe

Bartın Merkez İlçesi'nde yer alan ve Bartın İli ile Merkez İlçe'yi simgeleyen Bartın Kenti'nin; mevcut imar planıyla önerilen sanayi alanlarının ve Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanları'nın yer seçimi kararlarının irdelenmesi, doğal, kültürel çevrenin korunması, çevre kirliliğinin önlenmesi, yerleşilebilirlik açısından uygun olmayan alanların yapılaşmaya açılmaması vb. ölçütlerin sürekli göz önünde tutularak, doğal değerlere duyarlı bir gelişme göstermesi; bu kapsamda Bartın il merkezi olan ve ilçeyi doğu ve batı yönünde ayıran Bartın Çayı'nın bulunduğu yerleşim alanı ile ekonomik yatırımlar doğrultusunda çalışma alanlarının akarsu ekolojisini bozmadan yeniden belirlenmesi öngörülmektedir.

Plan döneminde Bartın İlinde turizm alanında yaşanacak gelişmeler; özellikle kıyı yerleşimleri olan Güzelcehisar, İnkumu, Kızılkum gibi yerleşim alanlarının turizm alanında gelişmeler yaşaması sonucu Bartın merkezdeki hizmet sektörü ve ticaret daha da gelişecek, Filyos Serbest Bölgesi, Bölgesel Çalışma Alanı, diğer sanayi yatırımları ve Bartın Üniversitesi gibi kamu yatırımları ile birlikte, Bartın Merkez İlçe ve yakın çevredeki beldelerin de ekonomik yapısında önemli gelişmeler olacak, işsizlik ve göç oranı azalacaktır.

Bu kapsamda Bartın merkezinin planlamasında doğal ve kültürel değerlerin korunması, yerleşime uygun olmayan alanların ve tarıma elverişli toprak yapısının bulunduğu alanların yapılaşmaya açılmadan kentsel alanların belirlenmesi esastır.

6.5.2.2. Amasra

Amasra Kenti'nde doğal ve tarihsel/kültürel çevrenin korunması, kent kimliğinin geliştirilmesi, sağlıklı ve yaşanabilir bir turizm merkezi oluşturulabilmesi amacıyla bölgenin özelliklerine uygun, doğal çevreye, tarihi mirasa ve kültürel dokuya duyarlı ve koruyucu, bölge ekonomisine ve toplumsal yaşantıya katkıda bulunacak sürdürülebilir turizm politikasının geliştirilmesi gerekmektedir. Bu politika sadece Amasra Kenti'ni değil Amasra İlçesi'nin tümünü kapsayacak bir politika olacaktır.

Coğrafi açıdan gelişme alanı çok kısıtlı olan Amasra kent merkezinin doğal ve arkeolojik sit alanlarına baskı yapmadan yerleşim alanlarının yoğunluk değerlerinin belirlenmesi hedef alınmalıdır. Ayrıca Amasra İlçesi sınırları içerisinde bulunan ve küçük bir liman yerleşmesi niteliğinde olan kıyı yerleşmelerinin kıyı turizminde gelişmesini sağlayacak politikaların geliştirilmesi amaçlanmış olup bu doğrultuda turizm alan kullanımları önerilmiştir.

Planlama döneminde, Amasra ilçesi, planda öngörülen strateji ve politikalarla gelişmiş, sağlıklı ve yaşanabilir bir doğa ve kültür turizmi merkezi olacaktır.

6.5.2.3. Kurucaşile

Koylar üzerine kurulu bir yerleşme olan Kurucaşile İlçesi'nin yaklaşık %73'ü orman alanları ile kaplıdır. Ekonomisi büyük ölçüde tarım ve hayvancılığa (balıkçılık) bağlı olan Kurucaşile, ahşap tekne yapıcılığı ile ön sıralarda bulunmakta olup, bu potansiyelin ekonomik bir değere dönüştürülmesi öngörülmektedir. Plan döneminde Kurucaşile'de kendine özgü kalitesinden dolayı ahşap tekne yapıcılığının daha da gelişmesi, ekonomisine ciddi katkılar sağlaması ve bu durumun kıyı ve doğa turizmi ile de ön planda olan Kurucaşile'nin kültür turizmini de geliştirmesi beklenmektedir.

6.5.2.4. Ulus

Nüfus yapısı olarak sürekli göç vermekle birlikte, doğa harikası Uluyayla, Ardıç ve Gezen yaylaları, Ulukaya Şelalesi ve kanyonu, mağaraları, düdeni, avlakları ve birbirinden ilginç doğal güzellikleriyle ile Ulus, plan döneminde özellikle doğa turizminin gelişeceği ve bu durumun ekonomisine katkı sağlayacağı yerleşmelerden biri olacaktır.

6.5.3. Karabük İli

İl ekonomisinin ve sanayileşmenin üzerinde büyük etkileri olan ve lokomotif sektör olma özelliğinden dolayı refahın ve gelişmişliğin en önemli göstergelerinden biri olarak kabul edilen demir-çelik sektörü; Karabük İl'inin gelişmesinde ve sanayileşmesinde önemli bir rol üstlenmiştir.

Karabük İli'nde "Otomotiv, Savunma Sanayi ve Orman Ürünleri Sanayi" alanı öngörülmüştür. Kardemir'in üretimine ve zengin orman varlığına bağlı olarak gelişmesi düşünülen bu yatırımların gerçekleşmesi durumunda Karabük İli ve yakın çevresinde yer alan yerleşim alanlarında istihdam, dolayısıyla nüfus artacak, Karabük İl'inin, giderek Karabük Kenti'nin bir sanayi kenti olma kimliği daha da güçlenecektir.

Karabük İli; özellikle Safranbolu gibi **DÜNYA KÜLTÜR MİRASI LİSTESİ'**nde yer alan, Türk kent kültürünün eşsiz örneklerini bir bütün halinde günümüze kadar

taşıyan ve bu haliyle açık hava müzesi konumunda olan tarihi ve kültürel değerleri; Eskipazar ve Eflani gibi geçmiş dönem ve medeniyetlerin önemli yerleşim merkezlerini; Yenice ve Eflani gibi doğal güzelliklere sahip olan yerleşmeleri barındıran, o medeniyetlerden günümüze önemli tarihi kalıntıları taşımış olan bir ildir. Sahip olduğu bu özellikler, Karabük İl'inin turizm açısından da gelişmesine olanak sağlamıştır. Ülke ekonomisinde demir-çelik sektörüne dayalı bir sanayi kenti olan Karabük İli, bu yönleriyle Batı Karadeniz Bölgesi'nin en önemli turizm merkezlerinden birisidir. Ancak, Sanayi sektörü, plan döneminde, Karabük İli için 1. öncelikli sektör konumunda kalacak, bu sektörü hizmetler sektörünün bir alt sektörü olarak 2. öncelikle turizm izleyecektir. Tarım ve ormancılık ise, il ekonomisinde 3. ağırlıklı sektör olacaktır. İlde arazi olanaklarının kısıtlı olması nedeniyle tarım yeteri kadar gelişmemiş olmakla birlikte, Ormancılık ve orman ürünleri, kırsal alanda en önemli gelir ve geçim kaynağı olma niteliğini sürdürecektir.

Sosyo-ekonomiye ilişkin temel senaryolar, Planlama Bölgesi'nde yer alan diğer illerde olduğu gibi, bütünlük içinde ele alınacak ve bütünlükleri de alt senaryolarla sağlanacaktır. Sosyal yapıya ilişkin tüm temel ve alt senaryolar, farklı uygulama alanları için hazırlanacak plan, program, proje, bütçe bütünlüğü içinde belirlenecektir. Bu bağlamda Karabük; kurulacak olan üniversite ile birlikte gereksinim duyduğu kültür, eğitim, sağlık ve sportif donatılara plan döneminde sahip olacaktır.

6.5.3.1. Merkez İlçe

Demir Çelik Fabrikaları ile birlikte bir sanayi kenti olarak gelişen Karabük Kenti, sanayi kenti olma kimliğini plan döneminde de sürdürecektir. Kent; Merkez İlçe'nin, giderek Karabük İl'inin ve Planlama Bölgesi ile birlikte Ülke'nin en önemli sanayi odaklarından birisidir.

Karabük kent merkezinde, yerleşim alanları ile iç içe ve dağınık olarak bulunan, çevre sorunu yaratan Demir - Çelik yan mamulleri imalathaneleri, planlama dönemi içinde Organize Sanayi Bölgesi'ne taşınacak; bu alanların, kentin sosyal, kültürel, teknik altyapı alanı, rekreasyon ve yeşil alan vb. kamusal alanlara dönüşümü sağlanacaktır. Plan Döneminde, Karabük Merkez İlçede, Üniversite kurulması ve Üniversite bünyesinde Safranbolu'nun uluslararası kültürel önemini tanıttak bir KONGRE MERKEZİ oluşturulması, orman, tarım ve hayvancılığa yönelik Meslek Yüksekokulu kurulması öngörülmüştür. Bu yatırımların gerçekleşmesiyle Karabük İli, sanayi kenti olma özelliği yanı sıra “Üniversite Kenti” olma özelliğine de sahip olacaktır.

6.5.3.2. Eflani ve Yenice İlçeleri

Eflani ve Yenice'de tarım sektörü, ağırlıklı sektör olma özelliğini plan döneminde de koruyacaktır. Yenice'ye, Yenice ormanlarındaki ender flora ve fauna kaynak değerlerini kullanarak ekonomik girdi sağlanması, Kozmetik Sanayi, Orman Ürünleri Sanayi ve İlaç Sanayi Fabrikası kurulması amacıyla Sanayi Alanı yapılabilir. Bu yatırımın gerçekleşmesi, ekonomik yapıya önemli katkılar sağlayacak ve sanayi sektörü, tarım sektöründen sonra 2. öncelikli sektör olacaktır. Ayrıca, plan döneminde Eflani'de orman, tarım ve hayvancılığa yönelik Meslek Yüksekokulunun kurulması, Yenice'de ise geleneksel ahşap el sanatlarının geliştirilmesine yönelik Meslek Yüksekokulunun kurulması öngörülmüş olup, bu öngörülerin hayata geçmesinin sağlanması halinde tarım ve sanayinin nitelikli olarak gelişiminin altyapısı hazırlanmış olacaktır.

6.5.3.3. Eskipazar

İlçenin en verimli toprakları olan Bayındır ve Hamamlı Ovalarının sulama imkanına kavuşması ile seracılık ve meyveciliğin gelişmesi ve ilçe tarımına önemli katkılar sağlaması beklenmektedir. Bu durum Karabük İl'inin ve aynı zamanda Batı Karadeniz Bölgesinin yaş sebze ve meyve ihtiyacını karşılayacak ve istihdam

yaratacaktır. Bu bakımdan sulamaya yönelik gerekli teknik çalışmaların yapılması desteklenmeli ve ilgili kurum/kuruluşlarca projeler oluşturulmalıdır. Ayrıca Eskipazar bünyesinde bulundurduğu antik kent, mesire yerleri ve yaylaları ile kültür ve doğa turizmine katkı sağlayacaktır. Diğer taraftan bünyesinde termal kaynakları da bulunduran Eskipazar'ın bu konuda gerekli atılımları yaparak sağlık turizminde öne çıkmasına yönelik gerekli fizibilite çalışmaları yapılmalı ve desteklenmelidir.

6.5.3.4. Ovacık

Karabük'ün ormanlarla yaylaların birbiri ile bütünleştiği ancak turizm açısından henüz değerlendirilemeyen bir ilçesi olan Ovacık'ın plan döneminde özellikle yayla turizminin canlanmasıyla, doğa turizminin (özellikle çadırli kamp ve doğa yürüyüşü) ön plana çıktığı bir yerleşim olarak Karabük İlinin alternatif turizm merkezi haline gelebileceği, mağara ve kaya mezarları ile de kültür turizmine katkı sağlayabileceği beklenmektedir.

6.5.3.5. Safranbolu

Safranbolu, nitelikli tarihsel mirası ile özgün bir dokuya sahiptir. Cami, medrese, hamam ve özellikle sivil mimari eserleri ile özel bir sunum mekanıdır. Geleneksel mimari dokunun ve Türk kent kültürünün eşsiz örneklerini bir bütün olarak günümüze kadar taşıyan ve bu yönüyle açık hava müzesi konumunda olan Safranbolu İlçesi, örnek bir TURİZM KENTİ'dir, bu özelliğini planlama döneminde de sürdürecektir.

Plan Döneminde geliştirilmesi öngörülen Turizm /Konaklama Koridorları ile birlikte Safranbolu'nun bir turizm merkezi olma potansiyeli gittikçe artacaktır.

6.6. Kentsel Kademelenme

DPT tarafından hazırlanan “İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralamasına” göre bazı ilçelerin il olmaları nedeniyle yaşanan ayrılmalar sonucunda küçük de olsa sıra düşen tek ilin Zonguldak İli olduğu görülmektedir. Karabük'ün Zonguldak'tan ayrılması, Zonguldak'ın sıralamadaki yerinde önemli bir değişmeye neden olmamıştır. Bir önceki sıralamada 19. sırada yer alan Zonguldak, son sıralamada 20. sıraya gerilemiştir. Bir başka deyişle, Karabük'ün ayrılması Zonguldak'ı 1 sıra geriye çekmiştir. Diğer yandan Karabük İli, son sıralamada 27. sırada yer almıştır.

Diğer yandan, Karabük'ün Zonguldak'tan ayrılması ile sıralamada 1 sayı geriye çekilmiş olması, ayrılma öncesi ve sonrasında homojen bir sosyo-ekonomik yapıya sahip olmadığını göstermektedir. Ancak, ayrılma öncesi ve sonrasındaki değer arasında uçurumun olmamasında ilin son beş yılda yaşadığı performansın çok büyük bir etkisi vardır.

Zonguldak, Bartın ve Karabük İllerinin farklı gruptaki gelişmişlik sıralamasına bakıldığında, Zonguldak ve Karabük'ün sanayi gelişmişlik sıralamasındaki konumları, genel gelişmişlik sıralamasındaki konumlarının üzerinde yer almaktadır. Bartın İli'nde ise, sanayi gelişmişlik sıralamasındaki konumu ile genel gelişmişlik sıralamasındaki konumu birbirine çok yakındır. Zonguldak İli'nde, sağlık yönünden gelişmişlik sıralamasındaki konumu, diğer iki ile göre daha iyidir. Karabük İli ise, eğitim bakımından diğer iki ile göre daha iyi bir konumdadır. Sağlık bakımından Karabük İli, diğer iki ile göre daha az gelişmiş olup, Bartın İl'inin gelişmişlik düzeyine çok yakın olan bir değere sahiptir.

DPT “İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralamasına” ilişkin yaptığı çalışmayı, Zonguldak, Bartın ve Karabük İlleri açısından değerlendirecek olursak, Zonguldak İli, 2. derece; Karabük İli, 3. derece; Bartın İli ise 4. derece gelişmiş iller grubunda yer almaktadır.

Zonguldak İli'ne bağlı Ereğli İlçesi'nin il merkezi gibi 2. derece merkez niteliği taşıdığı görülmektedir. Yükleme ve boşaltma olanağı bulunan limanları ve balıkçı barınakları ile uluslararası değerlere sahip tersaneleri, Karadeniz Ereğli'ye bağlı Armutçuk Beldesi'ndeki TTK'ya bağlı Armutçuk Müessesesi bünyesinde Taşkömürü Ocakları ve Ereğli Demir Çelik Fabrikaları'nın (ERDEMİR) bulunduğu Ereğli İlçesi, en gelişmiş ilçesidir. Ülke genelinde yapılmış olan gelişmişlik sıralamasına bakıldığında aynı gelişmişlik derecesine sahip olduğu, ancak gelişmişlik endeksleri açısından Ereğli İlçesi'nin il merkezinden daha da ileri düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Gelişmişlik düzeyi en az olan ilçesi ise, Gökçebeş İlçesi'dir. İlin diğer ilçeleri ise 3. derecede gelişmiş ilçe kademesinde yer almaktadır.

Bartın İli'nde ise, Amasra İlçesi il merkezi gibi 3. derece merkezdir. Ancak, gelişmişlik endeksi merkeze göre daha düşüktür. Gelişmişlik düzeyi bakımından en düşük değere sahip olan ilçesi ise Ulus olup, 5. kademe merkezdir. Kurucaşile İlçesi ise, 4. kademededir.

Karabük İli'nde ise, gelişmişlik endeksi en yüksek olan ilçe, Safranbolu İlçesi olup, İl merkezi gibi 2. derece merkezdir. Bunda, Safranbolu'nun geleneksel Türk toplum yaşantısının tüm özelliklerini yansıtan ve uzun tarihi geçmişinde yarattığı kültürel mirası çevresel dokusu içinde koruyan örnek bir kent olması nedeniyle ön plana çıkan turizm ve dolayısıyla ticaret sektörünün payı büyüktür. Gelişmişlik düzeyi en az olan ilçesi ise, 6. derecede gelişmiş ilçe kademesinde olan Ovacık İlçesi'dir. Eflani İlçesi 5. derecede, Eskipazar ve Yenice İlçesi de 3. derecede gelişmiş ilçe kademesinde yer almaktadır.

Plan döneminde ilk olarak özellikle kırsal alanda yaşanacak göçün önlenmesi, doğal değerlerin koruma-kullanma dengesi içerisinde en verimli şekilde kullanılması, mevcutta kentsel baskı altında bulunan doğal ve kültürel çevrede sağlıklaştırma çalışmalarının yapılması, yatırımlar doğrultusunda öncelikli olarak sosyal refahın artırılması ön planda tutulmaktadır. IX. Kalkınma Planı'nda bölgesel gelişmişlik farkını azaltmaya yönelik gerekli bölgeler için yatırımlar yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Bu doğrultuda planlama bölgesi için öngörülen yaklaşım, ülke ölçeğinde bir kademelenme değişimi yerine;

- Bölgenin ekonomik ve sosyal refahını arttırmayı,
- Göçü önlemeyi,
- Mevcut potansiyeli en verimli biçimde kullanmayı,
- Sosyo-ekonomik gelişmeyi,
- Sürdürülebilir bir çevre korumayı,
- Mevcut yerleşimlerde sağlıklılaştırmayı öngörmektedir.

Geçmiş dönemlerde hazırlanan Zonguldak-Bartın-Karabük Bölgesel Gelişme Projesi'nin (ZBK), uygulama çalışmaları devam etmekte olup sadece sektörel tahsisler kapsamında sınırlı finansman imkanı bulabilmiştir. Bu doğrultuda IX. Kalkınma Planı'nda bölgede imalat sanayi, turizm ve diğer kamu hizmetleri kapsamına giren projelerin desteklenmesi ön plana çıkmaktadır.

7-PLANLAMA

7.1. PLANLAMA ALT BÖLGELERİ

Planlama Bölgesi'nde yalnızca kıyı kesimini içine alan “Karasu-Kurucaşile 1/25.000 Ölçekli Kıyı Kesimi Çevre Düzeni Planı” ve “Filyos 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı” bulunmaktadır.

Karasu-Kurucaşile Kıyı Kesimi Çevre Düzeni Planı; Alaplı, Ereğli, Gülüç, Armutçuk, Kozlu, Zonguldak, Kilimli, Çatalağzı, Muslu ve Gelik Belediyelerini içine almaktadır. Bu plan 1989 yılında kıyı kesiminde turizm amaçlı yapılmış olduğundan, diğer bazı önemli plan kararları (konut, donatı, kamusal alanlar, yeşil alanlar vb.) ile mevcut

durum uyusmamaktadır. Bu sebeple alt ölçekli planların yapımında bu plana uygun planlama kararları oluşturulurken uyum sorunu yaşanmaktadır.

Bu doğrultuda Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile 3 Planlama Alt Bölgesi belirlenmiştir. Dolayısıyla güncelliğini yitirmiş olan, fonksiyonel olarak da planlama bölgesindeki illerin ekonomik, sosyal-kültürel, planlama ve doğal değerler açısından gelişimine imkan sağlayamayan ve yön gösterici olamayan “Karasu-Kurucaşile 1/25.000 Ölçekli Kıyı Kesimi Çevre Düzeni Planı” ve “Filyos 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı”, aynı zamanda bir üst ölçekli bölgesel fiziki plan özelliği taşıyan 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı ile birlikte yürürlükten kalkmıştır.

1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı’nın koruma, gelişme ve planlama ilkelerine bağlı kalınarak hazırlanacak 3 Planlama Alt Bölgesine ait Çevre Düzeni Planlarında bütüncül planlama yaklaşımı çerçevesinde, idareler arası işbirliği sağlanarak plan kararlarının üretilmesi gereklidir.

Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması aşamasında, mevcut yasal düzenleme Valiliklerin/Belediyelerin birlikte hareket etmesine izin vermese de Valilikler/Belediyeler arasında eşgüdüm sağlanması öngörülmektedir. Bu planda belirlenen Planlama Alt Bölgesi sınırları, Çevre Düzeni Planı yapım sürecinde elde edilen doğal, yapay, yasal eşikler (orman alanları, su kaynakları, yerleşme alanları, idari sınırlar, topoğrafya vs.) çerçevesinde genişletilebilecek ya da daraltılabilecektir.

Planlama Alt Bölgelerine ait Çevre Düzeni Planlarının yapımı sürecinde; Planlama Bölgesi içindeki 3 İlde çevresel hassasiyet, kültürel birikim ve sosyo-ekonomik, yapısal bağımlılık ve etkileşimini anlamaya yönelik çalışmalar önem taşımaktadır. Bu kapsamda planlama bölgesinin sürdürülebilir gelişimini sağlamaya yönelik olarak koruma, geliştirilme ve kalkınması amacıyla altyapı girdileri ele alınarak değerlendirilmelidir. Çevre Düzeni Planları hazırlanacak planlama alt bölgelerinin kaynakları detaylı bir şekilde dokümanite edilmelidir. Bu araştırmalar, bölgenin doğal kapasitesini ve farklı kullanıcıların gereksinimlerini karşılamaya yönelik düzeyleri saptamaya yarayacaktır.

Su, atık su, yağmur suyu şebekesi, arıtma ve katı atıkların toplanması ve depolanması, bunların servis sunum düzeyleri, bakım ve işletilmesi konularına ilişkin detaylı araştırmalar yapılmalı, yerüstü ve yeraltı sularının, varsa termal suların niteliği, havzadaki illerde içme ve kullanma suyu temini ve sulama suyu için taşıdığı potansiyel ile suların ve toprağın alıcı ortam özellikleri, pis su ve katı atık deşarjları açısından, saptanmalı ve çözümler sunulmalıdır.

PLANLAMA ALT BÖLGESİ 1; ZONGULDAK İLİ PLANLAMA ALT BÖLGESİ

Zonguldak il sınırlarını kapsayan, Muslu – Filyos Vadisi, Saltukova, Çaycuma, Perşembe ve Gökçebey’i kapsayan alanın ayrıca ele alındığı bölgedir.

PLANLAMA ALT BÖLGESİ 2; BARTIN VE BARTIN KIYI KESİMİ PLANLAMA ALT BÖLGESİ

Bartın’ın kıyı kesimlerinin tümünü (Amasra ve Kurucaşile) ve Bartın Kent Merkezi’ni kapsayan bölgedir.

PLANLAMA ALT BÖLGESİ 3; KARABÜK İLİ PLANLAMA ALT BÖLGESİ

Karabük ilini kapsayan bölgedir.

7.2. KENTSEL GELİŞİM/SAĞLIKLAŞTIRMA PROJELERİ (STRATEJİ 17)

Zonguldak, Bartın ve Karabük merkezleri ile, Ereğli - Alaplı, Kozlu - Kilimli - Çatalağzı, Bartın - Safranbolu, Filyos Vadisi - Bartın aksları, çekim merkezleri olup, bu yerleşmelerde alt ölçekli imar planlarının çevre duyarlı olarak ve bu plan kararları doğrultusunda hazırlanması, var olanların geliştirilmesi gerekmektedir.

Kentsel gelişim ve dönüşümü; sadece mekânsal dönüşüm olarak değil, mekânsal dönüşümün sosyal, kültürel ve ekonomik yapıya etkisi ve bu süreçlerdeki dönüşüm olarak ele almak gereklidir.

Yani; kentlerin bir bölgesinde, bir mekânında gerçekleştirilen dönüşüm kentte, o bölgede, o yaşam çevresinde yaşayanlarda sosyal-kültürel ve ekonomik bir etki, giderek dönüşüm yaratacaktır.

Doğal olarak “Dönüşüm” kavramı, beraberinde “Koruma”, “Sağlıklaştırma” ve “Yenilenme” kavramlarını / olgularını da getirmekte ve bazen ağırlıklı olarak birini, bazen ikisini, bazen de tümünü birden içermektedir.

Çağdaş ve sürdürülebilir “KENTSEL GELİŞİM ve DÖNÜŞÜM” için öncelikle bunu hedefleyecek, şehrin gelecekteki niteliğini belirlemeye yönelik, her şehrin nitelik ve ölçeği ile bağlantılı Kent Bütünü, Mahalle, Yaşam Çevresi ölçeklerinde (1/25.000 - 1/5000 - 1/1000 - 1/500 vd.) hazırlanacak “STRATEJİK” ve “YAPISAL” (Yapısal çeşitli plan, kent tasarım ve projelerinin hazırlanması gereklidir.

Zonguldak, Bartın ve Karabük’te var olan plan, tasarım ve projelerin de “koruma, sürdürülebilirlik ve çağdaşlık” kavramları doğrultusunda yeniden ele alınması gereklidir. Ayrıca, üst ölçek çerçeve planlarından sonra kentsel tasarım ölçeklerinde detaylandırılacak “ÖZEL PROJE ALANLARI”, “KENTSEL TASARIM ALANLARI veya KAMU PROJE ALANLARI” oluşturulmalı ve tasarlanmalıdır.

- **Alanların kentsel tasarım ölçeklerinde özel proje alanları/kamusal proje alanlarının tasarlanması gereklidir,**
- **Bu tasarımın disiplinler arası ve parasal, örgütsel çerçeveyi gözeten çalışmalar olması düşünülmelidir,**
- **Ayrıca yerel yönetimler içinde planlama, projelendirme ve uygulamayı yönlendiren ve denetleyen etkin, yetkili bir birimin kurulması önem taşımaktadır.**

Plancının, tasarımcının ve tasarım ekiplerinin rolü bu noktada sürecin kısaltılmasında ve etkin bir uygulama yapılmasında önem kazanmaktadır. Yerel Yönetimlerin sürekli olarak belirli konularda çalışan (koruma, sağlıklaştırma, yenileme, dönüşüm vd.), konularına yoğunlaşan ve uzmanlaşmış ekiplere gereksinimi olduğu muhakkaktır. Yerel yönetimler içinde etkin, yetkili ve donanımlı “Koruma”, “Kentsel Tasarım”, “Dönüşüm”, “Sağlıklaştırma-Yenileme” birimlerine gereksinim bulunmaktadır.

Özel sektörün, planlama, kentsel tasarım ve danışmanlık firmalarının yerel yönetimlerle iç içe, yan yana kamusal bir görev anlayışı ile çalışması, üniversitelerin ilgili birimleri ile yerel yönetimlerin doğrudan bağlantılı görev yapmalarının etkin yöntemleri bulunmalıdır.

Alt ölçekli planlama ve projelendirme çalışmaları yapılarak kent merkezlerinde çağdaş mekânlar, teknik ve sosyal donatısı tamamlanmış sağlıklı ve yaşanabilir kentler oluşturulması sağlanmalıdır.

ZONGULDAK KENT MERKEZİ VE YAKIN ÇEVRESİ;

Zonguldak Belediye sınırları içinde yerleşime uygun alanlar yok denecek kadar azdır. Mevcut yapılaşmanın %80'i gecekondur niteliğindedir. Kent nüfusu artış göstermemesine rağmen planlı yapılaşma alanlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Kentin gelişme yönü batı yönünde bulunan Kozlu Beldesine doğrudur. Son yıllarda bu bölgenin kıyı kesiminde yapılan rekreatif amaçlı kullanımlar ve diğer yönlerde yapılaşmaya uygun alanların olmayışı kentin gelişme yönünü belirleyen en önemli etkenlerdir.

Zonguldak kent bütünü imar planları 1970'li yıllarda hazırlanmaya başlanmış ve plan onayı 1984 yılında tamamlanmıştır. Zonguldak Kenti, doğal yapısı, mülkiyet yapısı, yeraltı kaynakları açısından özellikli ve farklı bir yapıya sahiptir. Kentin topografik yapısı kent bütünü imar planlarının onayından bu yana geçen süreçte artan nüfusun konut ihtiyacının karşılanmasında sıkıntılar doğurmuştur. Planlama kararlarının bazı bölgelerde mevcut fiziki oluşum ve arazi yapısı ile uyumsuzluğu, uygulamayı zorlaştırmaktadır.

Arazi yapısının aşırı eğimli oluşu inşaat maliyetlerini oldukça arttırmakta, mevcut planlarda bazı bölgelerde getirilen koşullar arazinin verimli kullanılmasını ve sağlıklı bir yapılaşmanın oluşumunu önlemektedir.

Eğimli alanların fazla oluşu düzgün yapılaşmaya engel olmakta, bazı bölgelerdeki yapılaşma nizamı, parsellerde bahçe mesafeleri ve inşaat alanlarının düzgün oluşmamasına neden olmaktadır. Zonguldak kenti geçmiş dönemde hızlı değişim ve gelişim ile birlikte nüfus artışı göstermesine rağmen kent çevresindeki bir takım eşikler (orman alanları, deniz, jeolojik sakıncalı alanlar, aşırı eğim, tasman alanları-kömür ocakları vb.) ve mülkiyet problemleri nedeniyle kentin gelişmesi belli bölgelerde sıkışmış ve yoğunlaşmıştır. Bu alanlarda sürekli bir baskı oluşmuş (örneğin site bölgesi gibi) bu da sıkışık bir yapılaşmanın oluşmasına neden olmuştur.

Söz konusu bölgelerde yoğunlaşmış ve sıkışmış kentsel yapının ve konut alanlarının, mülkiyet sorunlarının çözülmesi ve arsa üretimi ile yapılaşmaya uygun alternatif alanlar oluşturulmasına yönelik planlama kararlarının üretilmesi gerekmektedir. Özellikle plan bütününde, kentteki orta ve alt gelir gurubunun konut edinmesine imkân sağlayacak toplu konut ve kooperatif tarzı yapılaşmalara imkân verecek türdeki düzenleme ve alanların yer almaması, mevcut planlarda bu yönde bir eksiklik olarak ortaya çıkmaktadır.

Geçmiş dönemde imar uygulamasının bölgesel olarak yapılamaması, parçacı uygulama ve parselasyonlarla yapılması sağlıklı bir gelişmeyi engellemektedir.

1980'li yıllarda çıkan imar aflarından sonra birçok konut tapu tahsis belgesi alsa da yapılması gerekli ıslah imar planları ve beraberinde imar uygulaması çalışmalarının yapılamaması nedeniyle şahısların kullanımındaki araziler tapulu hale getirilememiştir. Bu da planların uygulamasını zorlaştırmaktadır.

Metropolitan yerleşmeler bütünüünün merkezi konumundaki Zonguldak'ta kentsel merkez de giderek belli bir bölgede sıkışan ve sorunları artan bir yapıya bürünmektedir.

Zonguldak Kenti, bir sahil kenti olmasına rağmen bu özelliğini yeterince kullanamamakta, bu yönünü ortaya çıkaracak kullanım ve tesisler eski imar planlarında ve kentte yeterince, organize bir şekilde bulunmamaktadır.

Eski imar planlarının uygulamadaki en büyük sıkıntılarından birisi de mevcut yapı ile plan önerileri arasındaki uyumsuzluklardır.

Özellikle imar planlarında önerilen bazı yol geçişlerinin araziye uygulanması mümkün değilken, zamanla arazide oluşmuş ve eğim olarak müsait bazı yol geçişleri imar planlarında görünmemektedir. Aynı şekilde bazı bölgelerde, bölgenin büyük oranda yapılaşmış olması ve aşırı eğim imar planında gösterilen genişlikte yol oluşumuna imkân vermemektedir. Bazı bölgelerde ise aksine arazideki bazı geniş yollar planlarda gözükmemektedir.

Bu hususların çözümüne yönelik 1984 yılından 2005 yılına kadar geçen süreçte imar planlarında bütüncül bazda herhangi bir yenileme çalışması yapılmamıştır. Planlar artık güncelliğini yitirmeye başlamış ve kent mekânında zamanla meydana gelen değişim ile birlikte ihtiyaçlara cevap veremez bir hale gelmiştir. Bu da beraberinde mevzii çözümler üreten ve plan bütünlüğünü bozan plan değişikliklerini gündeme getirmiştir. Uygulamanın kolaylaştırılması için yeni bir planlamaya gereksinim duyulmuş ve bu yönde Zonguldak Belediyesi tarafından 2005 yılında başlatılan kent merkezi için halihazır harita, jeolojik etüt ve imar planı revizyonu çalışmaları 2006 yılında tamamlanmıştır.

Zonguldak kent gelişimini kontrol altına alarak çarpık yapılaşmayı önlemek, artan nüfusun ihtiyacını karşılayacak konut alanları için kentsel mekânda çözüm önerileri aramak, bu alanların ihtiyaç duyduğu sosyal ve teknik altyapı alanlarını elverdiği ölçüde oluşturmak, mevcut fiziki yapı ile eski imar planları arasında uygulamada problem yaratan sorunları irdeleyerek çözüm önerilerini üretmek imar planı revizyonu çalışmasının ve devamında yapılacak uygulamaların (1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planları ve İmar Uygulamaları) temel misyonu olmalıdır.

Ayrıca, Zonguldak kent merkezinden geçerek limana deşarj olan Acılık Deresi'nin yol açtığı görüntü kirliliğinin ortadan kaldırılması ve taşkınların önlenmesi için söz konusu derenin ıslah edilmesine yönelik, DSİ Genel Müdürlüğü 23. Bölge Müdürlüğü tarafından ihale edilen Zonguldak Merkez Acılık Deresi Rehabilitasyonu Projesinin alt ölçekli planlarda dikkate alınması ve uygulamalarda projede belirtilen yaklaşma sınırlarına uyulması gerekmektedir.

BARTIN KENT MERKEZİ VE YAKIN ÇEVRESİ;

Bartın merkezde bugüne kadar hazırlanan ve uygulanan fiziki planlar;

- 1968 tarihli 1/25.000 Çevre Düzeni Planı,
- 1970 tarihli 1/1000 Ölçekli İmar Planı,
- 1980 tarihli 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı,
- 1982 tarihli 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı,
- 2002 tarihli Bartın Koruma Amaçlı İmar Planı,
- 2005 tarihli Revizyon Nazım İmar Planı'dır.

1920 yılında Zonguldak ilçesine bağlanan Bartın'ın 1924 yılında Zonguldak'ın İl olmasıyla birlikte bu ilin ilçesi haline gelmiştir. 07 Eylül 1991 tarihinde de 28.08.1991 tarih ve 3760 sayılı yasayla il statüsüne kavuşmuştur. İlçede kentsel sit alanlarını içeren 10.06.1982 onaylı imar planı yapılmıştır. Aynı şekilde kentsel sit alanlarının dışında kalan 05.08.1982 tarihli uygulama imar planı yapılmıştır. 2002 yılında Bartın Koruma Amaçlı İmar Planı yapılmıştır. Bartın Merkez İlçe Belediyesi imar planında kentin gelişimi mevcut gelişimin etrafında parçalı olan kenti birleştiren nitelik taşımaktadır. Gelişimi etkileyen en önemli faktör doğal eşiklerdir. Gelişme konut alanları planın % 36.38'ini oluşturmaktadır. Kentin donatı alanları güneydoğuda yer seçmiştir. Sanayi alanları mevcut bölgesinde Bartın Çayı kenarında gelişimi

öngörülmüştür.

Bartın kentsel yerleşik alanına ilişkin olarak, gerek bugüne kadar yapılmış olan fiziki planlar, gerekse Belediye Meclislerine verilen imar planı değişikliği onama yetkisinin bütüncül planlama anlayışından uzak parçacı talepler ile yanlış kullanılması nedeniyle;

- Sınıf Tarım arazilerinin amacı dışında kullanıldığı,
- Bartın Çayı kenarında, taşkın alanlarında ve I. Sınıf Tanım Arazilerinde sanayi tesislerinin kurulduğu,
- I. Sınıf Tarım Arazilerinin konut amaçlı yapılaşmaya açıldığı,
- Yerleşime uygun olmayan yerlerde yapılaşmalara olanak tanındığı,
- Akarsu peyzajının korunmadığı, su kirliliğine neden olduğu,
- Arazilerin potansiyelleri doğrultusunda kullanılmayarak, yanlış arazi kullanımlarına, yanlış arazi kullanımlarına yol açıldığı belirlenmiştir.

Bugüne kadar hazırlanan bu planlar nedeniyle doğal yapısı kısmen bozulmuş olan Bartın'da, her ölçekteki planlama çalışmalarında, doğal kaynak değerlerinin göz önüne alınması, bugünkü neslin ihtiyaç ve beklentilerini karşılamak amacıyla yapılan mekânsal düzenlemelerde gelecek nesillerin de ihtiyaç ve beklentilerini karşılama olanaklarının yok edilmemesi, doğal kaynakların akılcı kullanımı gerekmektedir. Bu aynı zamanda sürdürülebilir kalkınmanın da ön koşuludur. Hazırlanmış Nazım ve Uygulama İmar Plan çalışmalarının 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı doğrultusunda ele alınması gerekmektedir.

Doğal eşikler, sit alanları, taşkın alanları vb. faktörler göz ardı edilerek yer seçmiş sanayilerin düzenli sanayi alanlarına/bölgelerine taşınmasına yönelik Bartın Belediyesi, Ticaret ve Sanayi Odası ve OSB Müdürlüğü tarafından sanayicilere teşvik ve destek olanakları sağlanmalıdır.

Bartın Çayı'nın her iki kıyısı Karadeniz'e kadar bütüncül olarak ele alınmalı ve peyzaj değerlerini korumaya yönelik olarak planlanmalıdır. Bütüncül bir planlama sonrasında, 1/1000 - 1/500 ölçekli alt kentsel tasarım ve peyzaj projeleri hazırlanması uygun olacaktır.

Turizm potansiyeli bulunan alanlarda alternatif turizm projeleri üretilmeli, Bartın ve çevresini tanıtacak tarihsel, kültürel ve doğal güzellikleri ön plana çıkartacak planlamalar yapılmalıdır.

Kent merkezi ve çevresinde atıl durumda olan askeri tesislerin işlevsel hale getirilmesine (askeri okul, eğitim alanı) yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

KARABÜK KENT MERKEZİ VE YAKIN ÇEVRESİ;

Karabük kentinin mekânsal gelişimini etkileyen çeşitli fiziksel faktörler bulunmaktadır. Çok eğimli alanların yanı sıra, aktif heyelanlı alanlar ile olası heyelanlı alanların bulunduğu kesin yapı yasaklı alanlar, ıslahı yenilenmesi gerekli dereler ile ıslahı bulunmayan Soğanlı Çayı'nın taşkın sahası önemli sorunlu sahalardır.

Yerleşilebilir düz alanlar neredeyse tamamen dolu olup, kent gelişimini bir yağ lekesi şeklinde devam ettirmiş ve geleneksel 2 katlı konut tipleri zaman içinde terk edilerek çok katlı yapılaşmalar artmıştır. Ancak hava kirliliğinin fazlalığı, merkezi ısıtma sistemi yanı sıra belirlenecek bazı bölgelerde yapı yüksekliklerinin sınırlandırılması gerektiği sonucunu da doğurmaktadır.

Zaman içinde göç olarak gelişen bir kent olan Karabük'te planlama daima kentsel gelişimin gerisinde kalmış, bunun bir sonucu olarak gecekondü türü yapılaşmalar bazı mahallelerde belirgin bir yapılaşma türü olarak ortaya çıkmıştır. Bu alanlar sosyal ve kültürel altyapının yeterince götürülemediği sağlıklı yerleşim birimleri olarak kalmıştır. Bu alanlardaki düşük arazi fiyatları ve yüksek yapı maliyetleri kent dokusunu engeller konumdadır. Gerek düzensiz ve sağlıklı yapılaşma, gerekse hava kirliliği, spor ve yeşil alanların yetersizliğini de ortaya çıkarmıştır.

Kentin ekonomik yapısının Kardemir ve ona bağlı yan sanayi tesisleri dışında gelişmekte olan tekstil sektörüne bağlıdır. Ancak ulusal ekonomik krizler ve demir çelik sektörünün içinde bulunduğu kriz nedeniyle istihdamın artmaması işsizlik oranını yükseltmektedir. Kentte önemli bir kesim işçi nüfusu olup, belirli bir sosyal kademelenme olmamasına rağmen önemli gelir ve yaşam farklılıkları bulunmaktadır.

Karabük Nazım ve Uygulama İmar Planlarında; kent gelişimini kontrol altına alarak çarpık yapılaşmanın önlenmesi, nüfus gelişimi doğrultusunda barınma ihtiyacının irdelenmesi ve ihtiyaç duyulan sosyal ve teknik altyapı alanlarının elverdiği ölçüde oluşturulması gerekmektedir.

Alt ölçekli planlarda, yerleşme alanlarında ve yerleşme alanları dışındaki kentsel kullanımlarda/gelişmelerde, başta sanayi alanları olmak üzere altyapının iyileştirilmesi ve kentleşmeden kaynaklanan kirliliğin (hava, toprak, gürültü, görüntü kirliliği) önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması ve çözüm önerilerinin üretilmesi gereklidir. Karabük'ün bir sanayi kenti olması nedeniyle alt ölçekli planlarda, hava kirliliğinin önlenmesi için hava koridorları oluşturulmalı (hâkim rüzgar yönüne paralel ada düzeni, açık alanlar), hava akımının etkili olamayacağı bölgelerde ise aşırı nüfus yığılmalarını önleyecek şekilde plan kararları üretilmelidir.

Nazım ve Uygulama İmar Planlarının 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı doğrultusunda yeniden ele alınması gerekmektedir. Kentin fiziki - sosyal planlaması bütüncül olarak yeniden gözden geçirilmelidir.

7.3. NÜFUS

7.3.1. Doğal Nüfus Artışı Atamaları

Batı Karadeniz Bölgesi'nde 2000 yılı nüfus sayım sonuçlarına göre; Zonguldak İl'inin yıllık nüfus artış hızı ‰ -6.01, Bartın İl'inin ‰ -11.11, Karabük İl'inin ‰ -8.13, Bolu İl'inin ‰ 2.90, Düzce İl'inin ‰ 13.82'dir.

Nüfus projeksiyon sonuçlarına bakıldığında nüfus azalmasının yakın gelecek için de süreceği hatta bazı kırsal yerleşmelerin küçülerek yok olma seviyesine gelebileceği gözlenmektedir. Ancak, kırsal yörelerde dahi tamamen yok olma değil, genç ve orta yaşlı nüfusun önce yakın kente, daha sonra da büyük kentlere göç olgusu gözlenmektedir. Bu nedenle kırsal nüfusun giderek ağırlıklı olarak yaşlı nüfustan oluşacağını söylemek olasıdır.

Ancak; Zonguldak, Bartın ve Karabük'ün **“Kalkınmada Öncelikli Yöreler”** içerisine alınması ve Filyos Vadisi Projesi planlama bölgesi için önemli potansiyellerdir.

BARTIN VE BARTIN KIYI KESİMİ PLANLAMA ALT BÖLGESİ;

1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı döneminde (2010 yılında) hazırlanmaya başlanan Bartın ve Bartın Kıyı Kesimi Planlama Alt Bölgesi'ne ait 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı çalışmasında; planlama alt bölgesindeki yerleşmelerin 2000 yılı sonrasındaki nüfus gelişimini gösteren güncel nüfus verilerinden yararlanılmış, bu kapsamda planlama alt bölgesindeki yerleşmelerin 2000 yılı sonrasındaki nüfus gelişimleri ve sosyo-ekonomik gelişimlerinin 2025 yılı nüfus, sosyal-ekonomik ve mekânsal kararlarına yansıtılması gerekliliği doğmuştur. Ayrıca 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı çalışmalarına 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın

onaylanmasından yaklaşık 5 yıl sonra başlanması göz önünde bulundurulduğunda, 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda 20 yıllık döneme rastgelen 2030 yılı projeksiyon yılı olarak alınmasından hareketle, 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda uygulamada birlikteliğin ve eşgüdümün sağlanması bakımından 2030 yılı kararlarının 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'na eklenmesi gerekliliği de ortaya çıkmış ve nüfus ve sektörel yapıya ilişkin projeksiyonlar 2025 yılı ve 2030 yılı öngörülerini ile birlikte değerlendirilerek 2030 yılı için öngörülen mekânsal yapı 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'na yansıtılmıştır.

Bu kapsamda 2004-2008 yılları arasında Bartın'ın kalkınmada 1. derece, 2009 yılından itibaren kalkınmada 3. derece öncelikli yöreler içerisine alınması; Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı bölümü gibi Karaelmas Üniversitesi'nin bazı bölümlerinin kurulması; 2008 yılı itibarı ile Bartın Üniversitesi'nin kurulması ve Üniversite'nin İl'e sosyal ve ekonomik açıdan canlılık getirmesi; Bartın Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulmasıyla desteklenmesi; Amasra ve Bartın'ın doğa ve kültürel turizme yönelik olarak önemli gelişmeler göstermesi ile Bartın İl'i'nde son yıllarda belirgin bir gelişme başlamıştır. Buna bağlı olarak İl'in 2000-2010 yılındaki nüfus artış hızlarına bakıldığında Bartın İl toplamı ve Merkez İlçe'de kentsel ve toplam nüfusların yükselişe geçtiği (2000-2010 yılları arasında kentsel nüfus artış hızı % 28.74, özellikle Merkez İlçe'nin % 37.69 olarak belirlenmiştir), sadece kırsal nüfusun düşmeye devam ettiği görülmektedir. Kırsal yerleşim alanlarında nüfus kaybı yaşanmasının en önemli sebepleri arasında kırsal kalkınma planlarının oluşturulmaması gösterilebilir. Amasra İlçesi'nde kırsal ve ilçe toplamı nüfusunun, Kurucası İlçesi'nin ise kentsel ve kırsal nüfuslarının azalmaya devam ettiği görülmektedir.

Bu durumda Bartın İl'i'nde 2010 yılı nüfusları nüfus projeksiyonlarına dâhil edildiği takdirde nüfusun yönü yükselişi göstermektedir.

Günümüzde yatırımcılar tarafından özellikle demir-çelik sektöründeki talepler göz önünde bulundurulduğunda Bartın İl nüfusunun hızlanarak artacağı tahmin edilmektedir. Dolayısıyla Bartın İl'i'nde nüfus eğilimlerinde kırılmaların olması ve nüfusta yükseliş eğiliminin görülmesi, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda planlama alt bölgesine ilişkin kararların güncellenmesinde kritik öneme sahip yaklaşımlardır.

7.3.2. Önemli Sanayi Yatırımlarının Getireceği İşgücü ve Nüfus Atamaları

Zonguldak ili Filyos Vadisi Projesi'nin gerçekleşmesi durumunda Filyos Vadisi çevresinde yer alan yerleşimler ile planlama bölgesindeki Zonguldak ve Bartın İllerindeki diğer yerleşmelerde istihdam, dolayısıyla nüfus artacaktır. Diğer taraftan Karabük İl'i'nde öngörülen otomotiv, savunma sanayi ve diğer sanayi yatırımlarının gerçekleşmesi durumunda Karabük İl'i ve yakın çevresinde yer alan yerleşimlerin nüfusunda da artış öngörülmektedir.

Planlama Bölgesindeki yerleşmelerin istihdamına yönelik bu gelişme sanayi yatırımcıları ve belediyelerin ortak girişimi ile gerçekleşecektir.

Filyos Vadisi Projesi, 1990ların başından bu yana bölgeye yönelik olarak hazırlanan en önemli kamu yatırım projelerinden biridir. Ancak, Filyos Çayı'nın taşkın ve sel önlemlerine yönelik olarak DSİ Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış taşkın ve sel kapanları, barajlar ve çayın kanala alınmasına yönelik olarak uygulamaların yeterli düzeye ulaşmaması nedeniyle, vadi içinde tasarlanan yatırımların birçoğu gerçekleşmemiştir. Ülkenin en büyük limanlarından biri olarak projelendirilen Filyos Limanı da henüz gerçekleşemeyen büyük kamu yatırımlarından biridir. Bölgede gerçekleştirilmeye başlanan Saltukova Havalimanı ise henüz işletmeye açılmamıştır.

1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı döneminde öncelikle Filyos Çayı'nın taşkın ve sel önlemlerinin alınması, çay yatağının ıslahı, Filyos Yatırım Havzasında sanayi ve diğer çalışma alanları için gerekli arazilerin temini ve altyapılarının hazırlanması öngörülmektedir. Bakanlar Kurulu'nun 05.10.2010 tarihli ve 2010/975 sayılı kararname ile sınırları yeniden belirlenen "Filyos Serbest Bölgesi", 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın bu öngörüsünün mekansal karşılığını oluşturmakta olup, ihtiyaç duyulan sanayi ve diğer çalışma alanlarının yer seçeceği bölgesel nitelikli bir çalışma alanı olacak ve yatırımların bu doğrultuda Filyos Vadisinde yer seçmesi ile Bölgesel Kalkınma bakımından büyük bir atılım sağlanacaktır.

Filyos Vadisindeki gelişimin dinamiği ancak yukarıda ifade edilen altyapının hazırlanması sonrasında açığa çıkacaktır. Tüm bu yatırımların 10 ile 15 yıl perspektifte gerçekleşebileceği varsayımı ile bölgedeki sanayi ve diğer sektörlerin ancak 2020 sonrasında etkin olarak oluşacağı öngörülmektedir.

Filyos Vadisi Projesi yatırımlarının gerçekleşmesi durumunda 100.000 kişilik bir istihdam sağlanacağı öngörülmektedir. Bu yatırımların ise ancak 2020 sonrasında etkin olarak oluşacağı ve Filyos Vadisi Projesi yatırımlarının plan dönemi içinde en fazla %50'sinin gerçekleşeceği varsayımı ile 100.000 kişinin 50.000 kişisi planlama bölgesinde yer seçeceği bu planın kararıdır. Bu, 50.000 kişi x 5 (ort. Aile büyüklüğü) = 250.000 kişilik nüfus demektir. Bu doğrultuda nüfusun yaklaşık 170.000 kişinin Zonguldak İli sınırları içerisinde, 80.000 kişinin de Bartın İli sınırları içerisinde yerleşeceği öngörülmektedir.

Tablo 1: Filyos Vadisi Master Plan Kararları

ALAN KULLANIMI	M ²	İŞGÜCÜ
I. Sanayi Kompleksi	500,000	
II. Sanayi Kompleksi	1700,000	
Depolama	135,000	
Depolama	260,000	
Ofisler	280,000	
Ahşap imalat Sanayi	400,000	
Gıda Üretimi	280,000	
Su, Elektrik, Telekom vs.	330,000	
Gemi Bakım ve Onarımı	215,000	
Petrol Depolama	180,000	
Atıksu	75,000	
Demiryolu istasyon	240,000	

Kaynak; FINAL REPORT FOR THE STUDY ON THE DEVELOPMENT
PROJECT OF FİLYOS PORT IN THE REPUBLIC OF TURKEY

Vol.1. Main Report, March 1991, Japan International Cooperation Agency,S.412

Filyos Vadisi Projesi ile Zonguldak'a atanan ilave nüfusun bir kısmının, Zonguldak merkez ve çevresindeki beldele (Kozlu, Kilimli, Çatalağzı, Muslu) bir kısmının ise Filyos Vadisi çevresindeki ilçe, belde ve köylere dağılacağı hesaplanmıştır.

Karabük İli'nde ise, öngörülen Otomotiv, Savunma Sanayi ve diğer sanayi yatırımlarının plan dönemi içinde en fazla % 50'sinin gerçekleşeceği varsayımı ile 20.000 kişinin 10.000 kişisi planlama bölgesinde yer seçecektir. Bu, 10.000 kişi x 5 (ort. Aile büyüklüğü) = 50.000 kişilik nüfus demektir.

BARTIN VE BARTIN KIYI KESİMİ PLANLAMA ALT BÖLGESİ;

Filyos Vadisi Projesi ile Bartın'a atanan ilave nüfusun bir kısmı Bartın Merkez İlçe'de, bir kısmı ise yakın çevredeki kırsal yerleşimlerde yer seçecektir.

Bartın İli için nüfusa eklemenecek bir başka önemli plan kararı da 2008 yılında kurulan Bartın Üniversitesi'nin yeni yerleşkesidir. Merkez İlçe sınırları içerisinde Kutlubeyyazıcılar ve Esenyurt Köyleri'nde kurulacak olan Bartın Üniversitesi'nde öğrenci sayısının “Üniversite Gelişim Planı” doğrultusunda 2029 yılında yaklaşık 18.500 kişi olacağı varsayılmaktadır. Bu doğrultuda Üniversite'nin; öğretim üyeleri ve idari personel, aileleri ile birlikte düşünüldüğünde yaklaşık 23.000 kişiyi getireceği tespit edilmiştir. Belirlenen bu nüfusun yaklaşık %40'ı olan 10.000 kişinin Bartın Üniversitesi'nin yeni yerleşkesi olan Kutlubeyyazıcılar ve Esenyurt Köyleri çevresinde yer seçeceği, yaklaşık %60'ı olan 13.000 kişinin de Bartın kent merkezinde yer seçeceği öngörülmektedir.

Bartın Üniversitesi'nin il merkezine katkısının yanında Üniversite Gelişim Planı'nda belirtilen ve ilçe merkezlerinde kurulması hedeflenen Meslek Yüksekokullarının da ilçelerin gelişimine yol açacağı kaçınılmazdır. Bu doğrultuda Üniversite Gelişim Planı'na göre 2029 yılında; Amasra Meslek Yüksekokulu'na 480, Kumcaşile Meslek Yüksekokulu'na 240 öğrencinin yerleşeceği planlanmıştır. Dolayısıyla ilçe merkezlerinde genç nüfusun etkisiyle ekonomik ve toplumsal açıdan gelişme yaşanacağı öngörülmektedir.

Bu kapsamda planlama alt bölgesindeki ilçeler ve beldeler bazında nüfus kabulleri aşağıdaki gibidir:

Bartın kent merkezi için; Filyos Vadisi ve Bartın Üniversitesi'nin il merkezine getireceği nüfus değerleri göz önünde bulundurularak 2025 yılı için 170.000 kişi, 2030 yılı için 205.000 kişi öngörülmüştür. Bartın kent merkezi için planlama alt bölgesi plan dönemi 2030 yılı nüfus kabulünde; özellikle Filyos Vadisi Projesi yatırımlarının 2020 yılı sonrasında etkin olması ve istihdam değerlerinin 2025 yılından sonra hızlanarak artacağı öngörüsünden hareketle 2005 yılı onaylı Bartın Nazım İmar Planı'ndaki nüfus değeri 2030 yılı için üst limit olarak kabul edilmiştir. Ancak burada 2025 yılı için öngörülen nüfus değerinin plan döneminde gerçekleşmesi önem taşımakta olup, 2025 yılı gerçekleşmesi göz önünde bulundurularak ve nüfus gelişimi dikkate alınarak, 2025 yılı sonrasında kentsel gelişme alanlarının nüfusun ihtiyaçlarına göre kademeli olarak sağlanması gerekmektedir.

Amasra İlçe merkezi için; Bartın Üniversitesi Gelişim Planı doğrultusunda belirlenen Amasra Meslek Yüksekokulu ve Amasra çevresinde gelişmesi öngörülen turizm alanlarının ilçe merkezine getireceği nüfus göz önünde bulundurulmuştur. Bu doğrultuda Amasra ilçe merkezi için 2025 yılı nüfus kabulü 10.000 kişi, planlama alt bölgesi 2030 yılı nüfus kabulü ise 12.500 kişi olarak öngörülmüştür.

Kurucaşile ilçe merkezi için; Bartın Üniversitesi Gelişim Planı doğrultusunda belirlenen Kumcaşile Meslek Yüksekokulu ve ahşap tekne yapımcılığının gelişimi dikkate alınarak nüfus kabulleri belirlenmiştir. Bu doğrultuda Kumcaşile ilçe merkezi için 2025 yılı 4.000 kişi, planlama alt bölgesi 2030 yılı ise 5.000 kişi olarak öngörülmüştür.

Kozcağız ve Abdipaşa Beldeleri; Planlama Alt Bölgesi'ndeki 2010 yılı itibariyle kesin projeler ve yatırımlardan etkilenecek yerleşimlerden olacağı ve 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda belirlenen Bartın ve Bartın Kıyı Kesimi Planlama Alt Bölgesi'ndeki yerleşmelerin (özellikle Bartın merkez) etki alanı içerisinde kalması göz önünde bulundurularak planlama alt bölgesine dâhil edilmiştir.

Kozcağız Beldesi; Bartın Üniversitesi'nin etki alanı içerisinde bulunan Kozcağız Beldesi'nin, kent merkezine yakın olması da göz önünde bulundurularak 2025 yılı nüfusunun 8.000 kişi olacağı öngörülmektedir. Bu plan kararı doğrultusunda mevcut

eğilimler ve talepler göz önünde bulundurularak Kozcağz Beldesi'nde Meslek Yüksekokulu önerilmiştir. Bu projenin 2025 yılı sonrasında uygulama geçeceği öngörüsüyle Kozcağz Beldesi'nin 2030 yılı nüfus kabulü 9.000 kişi olarak belirlenmiştir.

Abdipaşa Beldesi: Kent merkezinin etki alanı içerisinde kalan beldenin 2025 yılı nüfusunun 5.000 kişi olacağı öngörülmektedir. Bu plan kararı doğrultusunda Abdipaşa Beldesi'nin Safranbolu-Bartın yol güzergahı ve çekim merkezlerinden birinin üzerinde bulunması amacıyla nüfus artışı sağlayacağı ve 2030 yılında 6.000 kişiye ulaşacağı öngörülmektedir.

PLAN DEĞİŞİKLİĞİ ONAMA SINIRI

Bu bağlamda, Tablo 3.1'de yer alan nüfus kestirimlerine göre, Planlama Bölgesi 2025 yılı toplam nüfusu, 1.257.500 kişi; Zonguldak İli toplam nüfusu payı 736.000, Bartın İli toplam nüfusu 268.500 kişi; Karabük İli toplam nüfusu 253.000 kişi olarak belirlenmiştir. Toplam kentsel nüfus ise Planlama Bölgesi'nde 865.500 kişi; Zonguldak İli'nde 518.890; Bartın İli'nde 181.000 kişi, Karabük İli'nde 192.500 kişi olarak hesaplanmıştır. Bartın ve Bartın Kıyı Kesimi Planlama Alt Bölgesi 2030 yılı nüfus kabulleri ise Tablo.4.'te verilmektedir.

Bu ilave nüfuslar, Planda öngörülen sanayi ve altyapı yatırımlarının gerçekleşeceği öngörüsü ile nüfus projeksiyonlarına yansıtılmış olup, projeksiyon yöntemleri ile elde edilen nüfus, önemli yatırımların getireceği nüfus ve planlama bölgesindeki yerleşmelerin onaylı imar planları (varsa) ile atanan nüfus birlikte değerlendirilerek nihai nüfus kabullerine ulaşılmıştır.

Bu kapsamda kentsel yerleşmelerde afet riski de dikkate alınarak nüfus gelişiminin sürekli denetlenmesi ve aşırı nüfus yığılmalarına ilişkin, plan döneminde gerekli önlemlerin alınarak dengeli dağılım sağlanması gerekmektedir.

PLAN DEĞİŞİKLİĞİ ONAMA SINIRI

Planlama Bölgesi'nde yer alan tüm yerleşimler için, 2025 yılı hedef yılı kabul edilerek üç farklı yöntemin kullanıldığı nüfus projeksiyonları yapılmıştır. Bu yöntemler; Doğrusal Artış Yöntemi, Bileşik Faiz Yöntemi ve Üssel Artış Yöntem'dir.

Yerleşimlerin hedef yılı nüfus kabulleri, nüfus projeksiyonlarının ortalamaları ve onaylı imar planlarının nüfus taşıma kapasiteleri dikkate alınarak saptanmış olup köy yerleşme planları ve mevzii imar planlarının nüfusları bu planın nüfus kabullerine dahil değildir.

Tablo 3.1: Planlama Bölgesi 2000 Yılı Toplam Nüfusları ve 2025 Toplam Nüfus Kabulleri

	ZONGULDAK	BARTIN	KARABÜK	PLANLAMA BÖLGESİ
2000 YILI KENTSEL NÜFUSU	250.282	48,002	157,756	456.040
2000 YILI KIRSAL NÜFUSU	365.317	136,176	67.346	568.839
2000 YILI TOPLAM NÜFUSU	615.599	184.178	225.102	1.024.879
2025 YILI KENTSEL KABUL NÜFUSU	518.890	181,000	192,500	892,390
2025 YILI KIRSAL KABUL NÜFUSU	217,110	87,500	60,500	365,110
2025 YILI TOPLAM KABUL NÜFUSU	736,000	268.500	253,000	1.257.500

Tablo 3.2: Zonguldak, Bartın ve Karabük İllerinde İlçelerin 2000 Yılı Mevcut Nüfusları ve 2025 Yılı Nüfus Kabulleri

	İLÇELER	2000 YILI KENTSEL NÜFUS (Kişi)	2025 YILI KABUL KENTSEL NÜFUSU (Kişi)	2000 YILI KIRSAL NÜFUS (Kişi)	2025 YILI KABUL KIRSAL NÜFUSU (Kişi)	2025 YILI KABUL TOPLAM NÜFUSU
ZONGULDAK	Merkez ilçe	104,276	120,000	114.146	38,390	158,360
	Alaplı	18,487	44,000	26.091	8,000	52,000
	Çaycuma	18,734	60,000	81.951	61,000	121,000
	Devrek	21,360	40,000	45.158	15,000	55,000
	Ereğli	79,486	164,890	80.322	46,000	210,890
	Gökçebeş	7,939	13,000	17.639	11,000	24,000
	Kilimli	40,713	35,000	5,002	29,750	64,750
	Kozlu	36,136	42,000	9,882	8,000	50,000
	TOPLAM	250.282	518,890	365,317	211,110	736,000
BARTIN	Merkez ilçe	35,992	150,000	94500	75,000	225,000
	Amasra	6,338	10,000	9784	3,000	13,000
	Kurucaşile	2,074	4,000	6668	1,500	5,500
	Ulus	3,598	17,000	25224	8,000	25,000
	TOPLAM	48,002	181,000	136,176	87,500	268,500
KARABÜK	Merkez ilçe	100,749	110,000	16055	20,000	130,000
	Eflani	3,897	3,000	8373	5,000	8,000
	Eskipazar	8,457	8,500	7908	3,500	12,000
	Ovacık	1,728	1,000	3727	2,000	3,000
	Safranbolu	31,697	60,000	15560	15,000	75,000
	Yenice	11,228	10,000	15723	15,000	25,000
	TOPLAM	157,756	192,500	67,346	60,500	253,000
PLANLAMA ALANI TOPLAM NÜFUS KABULLERİ			892,390		365,110	1,257,500

PLAN DEĞİŞİKLİĞİ ONAMA SINIRI

Tablo 3.3: Zonguldak, Bartın ve Karabük İllerinde Beldelerin 2000 Yılı Mevcut Nüfusları ve 2025 Yılı Nüfus Kabulleri

	BELDELER	2000 YILI NÜFUSU (Kişi)	2025 YILI KABUL NÜFUSU(Kişi)
ZONGULDAK	Perşembe	2619	16200
	Karapınar	3104	10600
	Saltukova	3990	8100
	Filyos	6283	17000
	Bakacakkağı	2957	5700
	Karaman	2554	4100
	Beycuma	2654	4900
	Çaydeğirmeni	3775	3800
	Muslu	2254	4850
	Çatalağzı	9586	16200
	Gelik	4247	5700
	Kozlu	33776	48600
	Kilimli	24626	40500
	Elvanpazarcık	2340	4050
	Sivriler	2360	5260
	Gümeli	2372	2450
	Nebioğlu	2914	3650
	Eğerci	2345	5800
	Özbağı	1416	2500
	Gülüç	5955	16200
	Güneşli	2158	4400
	Gökçeler	2095	12200
	Kandilli	3255	4900
	Ormanlı	2846	3300
	Öğberler	1880	3300
	Hacımus	1747	4050
BARTIN	Arıt	2112	3200
	Hasankadı	1896	3200
	Kozcağız	4916	8000
	Abdipaşa	2717	5000
	Kumluca	2892	3600
KARABÜK	Ovacuma	1936	2000
	Yortanpazarı	2802	3000

PLAN
DEĞİŞİKLİĞİ
ONAMA
SINIRI

Tablo 4: “Bartın ve Bartın Kıyı Kesimi Planlama Alt Bölgesi 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ” 2030 Yılı Nüfus Kabulleri

İLÇELER	2010 YILI KENTSEL NÜFUSU (Kişi)	2030 YILI KABUL KENTSEL NÜFUSU (Kişi)	BELDELER	2010 YILI NÜFUSU (Kişi)	2030 YILI KABUL NÜFUSU (Kişi)
Merkez İlçe	52.470	205.000	Kozcağız	5.486	9.000
Amasra	6.450	12.500	Abdipaşa	2.750	6.000
Kurucaşile	1.744	5.000			
TOPLAM KENTSEL NÜFUS		222.500			
TOPLAM KIRSAL NÜFUS		128.000			
TOPLAM NÜFUS		350.500			

7.3.3. Sektörel Nüfus Projeksiyonları

7.3.3.1. Zonguldak İli

7.3.3.1.1. Merkez İlçe

Zonguldak Kenti 1990 yılı kentsel nüfusu 117.975 kişi; toplam işgücü ise 29.715 kişidir. İşgücünün toplam kentsel nüfusa oranı $(29.715 \times 100) / 117.975 = \%25.18$ 'dir. 2000 yılında bu oran $(25.704 \times 100) / 104.276 = \%24,64$ 'e düşmüştür. Oranın azalması, eğitim ve öğretim faaliyetlerin artması, emekli, ve ev kadını oranının artması ile açıklanabilir. 2025 yılında işgücü oranının yıllara göre artmayacağı, sayısal olarak gelişeceği, bu nedenle yaklaşık %25 olacağı öngörülmektedir. 2025 yılında kentsel nüfusu yaklaşık 120.000 kişi öngörüldüğünden, işgücü oransal dağılımının Tablo 5'teki gibi olacağı kestirilmektedir.

Merkez İlçe'de nüfus büyüklüğü ve sosyo-ekonomik etkinliği nedeniyle Zonguldak Kenti'nin gelişeceği, dolayısıyla bu olgunun Merkez İlçe işgücünün sektörel dağılımını da etkileyeceği değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, inşaat, ticaret, U.H.D, MK+İŞH ve toplum hizmetleri sektörlerinde çalışan sayısının yanı sıra oransal artış da olacağı düşünülmektedir.

İmalat sektörü oransal ve sayısal değer olarak artacak, sıralamadaki yerini koruyacaktır. Sayısal artış kentsel gelişmenin gereksinimlerine ve madencilik sektörüne hizmet veren bir sektör olarak işlevini sürdürecektir.

Tarım sektörünün oransal ağırlığının değişmeyeceği; nüfusun artışı nedeniyle sektörde sayısal bir artış olacağı hesaplanabilmektedir. Oransal artışın sabit tutulması, verimli tarım arazilerinin yetersizliği, tarımsal ürünlerin getirisinin azlığı ile açıklanır. Sınırlı sayıdaki sektör çalışanlarının örtü altı tarıma, bahçeciliğe, organik tarıma, özel ürün yetiştiriciliğine yönelerek ekonomik getirilerini artırmalarını sağlayacak programların geliştirilmesi ilgili kurumların görevi olacaktır.

Tablo 5: Zonguldak Merkez İlçesi Sektörel Gelişimi

Merkez İlçe	1990			2000			2025		
	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	224	0,75	9	362	1,41	8	630	1,40	8
Maden	10.958	36,88	1	4.949	19,25	2	6.750	15,00	3
İmalat S.	1.515	5,10	5	1.906	7,42	4	4.950	11,00	4
E.G.S.	272	0,92	8	288	1,12	9	630	1,40	8
İnşaat	1.385	4,66	6	1.029	4,00	7	2.025	4,50	7
Ticaret	3.669	12,35	3	4.287	16,68	3	7.200	16,00	2
U.H.D.	1.687	5,68	4	1.730	6,73	5	3.150	7,00	5
MK +İŞH	1.107	3,73	7	1.301	5,06	6	2.250	5,00	6
Topl.Hizm.	8.898	29,94	2	9.852	38,33	1	17.415	38,70	1
TOPLAM	29.715	100,00		25.704	100,00		45.000	100,00	

Sonuç olarak 2025 yılında 1. sektör toplum hizmetleri, 2. sektör ticaret, 3. sektör maden çıkarımı sektörünün olacağı öngörülmektedir.

7.3.3.1.2. Alaplı ilçesi

Alaplı İlçesinde, 1990 yılında işgücü oranı %24,60 iken; 2000 yılında bu oran %23,91'e düşmüştür. İlçede on yıllık dönemde toplam, kentsel ve kırsal nüfusta artış olmuştur. 1990 yılında 1. sektör imalat sanayi, 2. sektör toplum hizmetleri, 3. sektör ticaret iken; 2000 yılında da bu trend devam etmiş sektörel sıralama değişmemiştir. 2025 yılında işgücü oranının yıllara bağlı olarak kademeli artacağı ve dışsal etki olarak Alaplı ilçesinde sanayi alanları açılacağı varsayıldığında işgücünün %29,00 olacağı öngörülmektedir. 2025 yılında kentsel nüfusu 34.000 öngörüldüğünden işgücü oransal dağılımın aşağıdaki gibi tahmin edilmektedir.

Tablo 6'da görüldüğü gibi, imalat sanayi, toplum hizmetleri ve ticaret sektörleri sıralamadaki yerlerini koruyacaklardır. Tarım bir sıra gerileyerek en son sıradaki yerini alacak, böylece sektörel dağılımdaki en zayıf sektör olma özelliği daha da pekişecektir. E.G.S. sektöründe bir sıçrama ön görülmüştür. Bu sıçrama sektörü tanımlayan altyapı hizmetlerinin gelişeceğine işaret olarak görülmelidir. İnşaat sektöründeki bir basamaklık gerileme oransal bir gerilemedir. Sayısal artışla tolere edilmektedir.

Tablo 6: Alaplı İlçesi Sektörel Gelişimi

Alaplı	1990			2000			2025		
	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	35	1,17	8	60	1,36	8	244	1,40	9
Maden	76	2,55	7	117	2,65	7	479	2,75	7
İmalat S.	1.009	33,87	1	1.547	34,99	1	6.047	34,75	1
E.G.S.	19	0,64	9	20	0,45	9	783	4,50	6
İnşaat	286	9,60	4	298	6,74	4	800	4,60	5
Ticaret	490	16,45	3	765	17,30	3	3.132	18,00	3
U.H.D.	187	6,28	5	251	5,68	5	870	5,00	4
MK +İŞH	122	4,10	6	132	2,99	6	348	2,00	8
Topl.Hizm.	755	25,34	2	1.231	27,84	2	4.698	27,00	2
TOPLAM	2.979	100,00		4.401			14.201	100,00	

2025 yılında 1. sektörün imalat s., 2. sektörün toplum hizmetleri, 3. sektörün ticaret olacağı öngörülmektedir.

7.3.3.1.3. Çaycuma İlçesi

Çaycuma İlçesi'nde, 1990 yılında işgücü oranı %22,33 iken; 2000 yılında bu oran %25,07'ye yükselmiştir. Çaycuma İlçesi'nde 1990 yılında 1. sıradaki sektör imalat sanayi sektörü iken 2000 yılında 1. sektör toplum hizmetleri sektörü olmuştur. 2025 yılında Çaycuma'da yapılması planlanan organize sanayi bölgesi ve Filyos Projesi'ne bağlı olarak girişimcilerin önemli sanayi yatırımları yapacağı varsayımı ile işgücü oranının %30,00'a çıkacağı öngörülmüştür. 2025 yılında kentsel nüfusun 60.000 olacağı öngörüldüğünden, işgücü oransal dağılımının da aşağıdaki gibi olacaktır.

Tablo 7: Çaycuma İlçesi Sektörel Gelişimi

Çaycuma	1990			2000			2025		
	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	53	1,46	8	49	1,04	9	126	0,7	9
Maden	91	2,50	7	202	4,3	7	1.260	7,00	4
İmalat S.	1.064	29,22	1	1.040	22,14	2	3.600	20,00	2
E.G.S.	48	1,32	9	62	1,32	8	234	1,3	8
İnşaat	231	6,34	4	358	7,62	4	1.530	8,5	5
Ticaret	783	21,51	3	996	21,2	3	2.880	16,00	3
U.H.D.	189	5,19	5	222	4,73	6	810	4,5	7
MK +İŞH	145	3,98	6	236	5,02	5	1.080	6,00	6
Topl.Hizm	1.037	28,48	2	1.533	32,63	1	6.480	36,00	1
TOPLAM	3.641	100,00		4.698	100,00		18.000	100,00	

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Çaycuma'da toplum hizmetleri, imalat ve ticaret oransal olarak ve büyük farkla belirgin konumdadır. Filyos Vadisi'nde kurulacak Serbest Bölge, Bölgesel Çalışma Alanı, Filyos Limanı, Saltukova Havaalanı ve güçlü ulaşım bağlantıları ile birlikte Planlama Bölgesi'nin bölgesel nitelikli bir alanı olacak; çok sayıda özel sektör yatırımlarının da burada yer seçmesiyle bu alanın, Çaycuma ilçe sınırlarını aşan bir etki yapacağı; planlama bölgesindeki işsizlik ve göç oranını azaltacak bir etkinlik alanı olacağı ilgili bölümde ifade edilmişti. Bu yüzden Çaycuma'nın İl ve Planlama Bölgesi içindeki konumu ve yüklenen işlev ve hızlı nüfus artışı, bu sıralamayı değiştirmeyecek, aksine kimliğini pekiştirecektir. Diğer sektörlerdeki sıralama, bir basamak yukarı ya da aşağı olmak üzere değişecektir. Bu değişiklik, belirgin konumlarını koruyacak olan toplum hizmetleri, imalat ve ticaret sektörlerinin destekleyicisi ve oransal ağırlıklarının sınırlı oluşu nedeniyle önemli değildir. Sonuç olarak 2025 yılında 1. sektör toplum hizmetleri, 2. sektör imalat sanayi, 3. sektör ticaret sektörü olacaktır.

7.3.3.1.4. Devrek İlçesi

Devrek İlçesi'nde, 1990 yılında işgücü oranı %33.29 iken; 2000 yılında bu oran %29.58'e düşmüştür. Devrek İlçesi'nde 1990 yılında 1. sektör imalat sanayi sektörü iken 2000 yılında 1. sektör toplum hizmetleri olmuştur. 2025 yılında işgücü oranının, geçmiş yıllara bakılarak %30 olacağı öngörülmüştür. 2025 yılında kentsel nüfusu 40.000 kişi öngörüldüğünden işgücü oransal dağılımın aşağıdaki gibi olacaktır.

Tablo 8: Devrek İlçesi Sektörel Gelişimi

Devrek	1990			2000			2025		
	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	165	3,01	7	108	1,71	8	125	1,00	8
Maden	67	1,24	8	242	3,83	7	774	6,00	4
İmalat S.	522	9,53	3	673	10,7	3	2.064	16,00	3
E.G.S.	22	0,4	9	34	0,54	9	97	0,75	9
İnşaat	436	7,96	4	395	6,25	4	645	5,00	5
Ticaret	852	15,56	2	1.087	17,2	2	2.322	18	2
U.H.D.	280	5,11	5	300	4,75	5	548	4,25	6
MK +İŞH	237	4,33	6	265	4,19	6	516	4,00	7
Topl.Hizm	2.894	52,86	1	3.215	50,9	1	5.805	45,00	1
TOPLAM	5.475	100,00		6.319	100,00		12.896	100,00	

Devrek İlçesi'ndeki işgücü dağılımının planlama dönemi içinde doğal bir artış hızı ile yaklaşık bir kat artması öngörüldüğünden, işgücü sektörlerinin dağılımında sıralanmasında da önemli bir değişiklik olmayacağı; ancak, oransal dağılımlarda sıçramalar olacağı ön görülmektedir. Bu bağlamda sıralamada 1. sırada bulunan toplum hizmetleri yerini korumakla birlikte oransal olarak azalacaktır. Çünkü sektörün günümüzde, mevcut nüfusunun gerektirdiğinden çok desteklenerek Devrek'te yer seçmesi özendirilmiştir. Bu desteğin planlama döneminde sürmeyeceği değerlendirilmekte ve sektörde oransal azalmanın görüleceği kestirilmektedir. Ticaret sektörünün oransal artışı, nüfus artışına ve yerleşmenin bölgedeki konumuna dayalı olarak belirlenmiştir.

İlde ve bölgede öngörülen büyük projelerde, Devrek'e de yansımalar olacağı, bu yüzden imalat Sektörünün sayısal ve oransal olarak gelişeceği, ancak sıralamadaki yerini koruyacağı doğal gelişmenin bir sonucu olarak görülmektedir.

Bölgedeki maden çıkarımı faaliyetlerine işgücü aktarımı olacağı düşünülmekte, bu yüzden sıralamada 2000 yılına oranla bir küçük sıçrama olacağı kestirilmektedir. Diğer sektörlerdeki sıra değişiklikleri marjinal kalmakta ve bir sıra aşağı ya da bir sıra yukarı olarak

gerçekleşeceği var sayılmaktadır.

Bu değerlendirmelere bakılarak 2025 yılında 1. sektörün toplum hizmetleri, 2. sektörün ticaret, 3. sektörün imalat sanayi olacağı öngörülmektedir.

7.3.3.1.5. Kdz. Ereğli İlçesi

Kdz. Ereğli İlçesi'nde, 1990 yılında işgücü oranı %26,21 iken; 2000 yılında bu oran %29,80'a yükselmiştir. 1990 yılında 1. sektör imalat sanayi, 2. sektör toplum hizmetleri, 3. sektör ticaret iken; 2000 yılında da bu trend devam etmiş sektörel sıralama değişmemiştir. ERDEMİR'in modernizasyonu ile sanayi işgücünde artma beklenmektedir. 2025 yılında işgücü oranının yıllara bağlı olarak kademeli artacağı varsayıldığında %32 olacağı öngörülmektedir. 2025 yılında kentsel nüfusu 165.000 kişi öngörüldüğünden işgücü oransal dağılımın aşağıdaki gibi olacaktır.

Tablo 9: Kdz. Ereğli ilçesi Sektörel Gelişimi

Kdz. Ereğli	1990			2000			2025		
	İşgücü	%		İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	414	2,29	8	319	1,35	8	640	1,00	8
Maden	471	261	7	648	2,74	7	1.760	2,75	7
İmalat S.	6.890	38,17	1	9.015	38,10	1	24.960	39,00	1
E.G.S.	81	0,45	9	100	0,42	9	320	0,50	9
İnşaat	1.230	6,83	4	1.487	6,28	4	3.360	5,25	4
Ticaret	2.266	12,55	3	3.645	15,4	3	10.240	16,00	3
U.H.D.	1.156	6,40	5	1.304	5,50	5	3.200	5,00	5
MK +İŞH	702	3,89	6	969	4,09	6	2.880	4,50	6
Topl.Hizm	4.840	26,81	2	6.201	26,20	2	16.640	26,00	2
TOPLAM	18.050	100,00		23.688	100,00		64.000	100,00	

Yukarıdaki Tablo incelendiğinde 1990 ile 2000 yılları arasındaki sektörel gelişimde maden çıkarımı, MK+İŞH, çok küçük bir artış göstermiş, ticaret sektöründe ise yaklaşık üç puanlık bir sıçrama olmuştur. Sıralamada ise hiçbir değişiklik olmamıştır. 2000 yılındaki sektörel dağılımda oransal olarak açık ara önde bulunan imalat, toplum hizmetleri ve ticaret sektörlerinin bu konumlarını koruyacağı, diğer sektörlerde de oransal ve küçük azalmalar olabileceği; ancak bu azalmaların sıralamayı değiştirmeyeceği ön görülmekte ve 2025 yılı sektörel dağılımının bu doğrultuda gelişeceği değerlendirilmektedir. Bu değerlendirme Ereğli'de 60'lı yılların başında kurulmuş olan ERDEMİR'in yerleşmeye kazandırdığı gelişim ivmesinin sektörel dağılımda ortaya koyduğu oranların, öngörülen yaklaşık 2.5 kat nüfus artışı ile değişmeyeceği, işgücündeki sayısal artışın tüm gereksinimi karşılayacağı varsayımına dayalıdır. Bu varsayımına dayalı olarak oluşturulan tabloya göre 2025 yılında 1. sektör imalat sanayi, 2. sektör toplum hizmetleri, 3. sektör ticaret olacaktır.

7.3.3.1.6. Gökçeboy ilçesi

Gökçeboy İlçesi'nde, 1990 yılında işgücü oranı %18,77 iken; 2000 yılında bu oran %20,41'a yükselmiştir. 1990 yılında 1. sektör toplum hizmetleri iken, 2000 yılında 1. sektör imalat sanayi olmuştur. 2025 yılında işgücü oranının nüfus artışına bağlı olarak artacağı varsayıldığı, yaklaşık %22 olacağı; 2025 yılında kentsel nüfusun 13.000 kişi olacağı hesaplandığından işgücü oransal dağılımının da Tablo: 9'daki gibi olacağı öngörülmektedir.

Tablo 10: Gökçeboy İlçesi Sektörel Gelişimi

Gökçeboy	1990			2000			2025		
	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	73	6,84	5	44	2,71	8	99	1,50	8
Maden	68	6,37	6	106	6,54	4	2.805	4,25	4
İmalat S.	253	23,71	2	500	30,85	1	2.508	38,00	1
E.G.S.	5	0,47	9	13	0,80	9	825	1,25	9
İnşaat	82	7,69	4	90	5,55	5	264	4,00	5
Ticaret	236	22,12	3	263	16,22	3	792	12,00	3
U.H.D.	66	6,19	7	77	4,75	6	264	4,00	6
MK +İŞH	29	2,72	8	49	3,02	7	198	3,00	7
Topl.Hizm	255	23,9	1	479	29,56	2	2.112	32,00	2
TOPLAM	1.067	100,00		1.621	100		6.600	100,00	

1990 ile 2000 yılları arasında sektörel dağılımda sayısal artışın yanı sıra oransal dağılımda dalgalanmalar ve sıralamada yer değişiklikleri ticaret sektörü dışında tüm sektörlerde gözlemlenmektedir. Bu durum yerleşmede ekonomik gelişmenin yön belirleme çabası olarak değerlendirilebilir. Planlama dönemi içinde yaklaşık 2.5 kat kadar artacağı hesaplanan nüfusun, plan dönemi sonunda, işgücü dağılımı açısından da dengeli bir duruma geleceği öngörülmektedir. Geçmiş sayım yıllarında oransal ve sayısal olarak başat durumda olan imalat, toplum hizmetleri ve ticaret sektörlerinin konumlarını koruyacakları ve 1. sektörün imalat sanayi, 2. sektörün toplum hizmetleri, 3. sektörün ticaret olacağı değerlendirilmektedir.

7.3.3.1.7. Kilimli İlçesi

Kilimli İlçesi 2025 Plan Hedef Yılında İşgücünün Sektörel Dağılımı

Yerleşimler	Nüfus	İstihdam	Ziraat, Avcılık ve Balıkçılık	Madencilik ve Taş Ocakçılığı	İmalat Sanayi	Elektrik, Gaz ve Su	İnşaat	Toptan ve Parakende Ticaret; Lokanta ve Oteller	Ulaştırma Haberleşme ve Depolama	Mali Kurumlar, Sigorta, Taşınmaz Mallara Ait İşler ve Kurumları, Yardımcı İş Hizmetleri	Toplum Hizmetleri Sosyal ve Kişisel Hizmetler
Kilimli	40.000	20.040	160	1.002	3.006	80	160	1.202	601	401	13.427
			%0,80	%5,00	%15,00	%0,40	%0,80	%6,00	%3,00	%2,00	%67,00

7.3.3.1.8. Kozlu İlçesi

Kozlu İlçesi 2025 Plan Hedef Yılında İşgücünün Sektörel Dağılımı

Yerleşimler	Nüfus	İstihdam	Ziraat, Avcılık ve Balıkçılık	Madencilik ve Taş Ocakçılığı	İmalat Sanayi	Elektrik, Gaz ve Su	İnşaat	Toptan ve Parakende Ticaret; Lokanta ve Oteller	Ulaştırma Haberleşme ve Depolama	Mali Kurumlar, Sigorta, Taşınmaz Mallara Ait İşler ve Kurumları, Yardımcı İş Hizmetleri	Toplum Hizmetleri, Sosyal ve Kişisel Hizmetler
Kozlu	43.000	21.543	172	1.077	3.231	86	172	1.293	646	431	14.434
			%0,80	%5,00	%15,00	%0,40	%0,80	%6,00	%3,00	%2,00	%67,00

7.3.3.2. Bartın İli

7.3.3.2.1. Merkez İlçe

Bartın Merkez İlçe'de, 1990 yılında işgücü oranı %20,94 iken; 2000 yılında bu oran %19,71'e düşmüştür. Burada 1990 ve 2000 yıllarında 1. sektör toplum hizmetleridir. 2025 yılında işgücü oranının yıllara bağlı olarak ve yapılması planlanan organize sanayi bölgesi ile kademeli artacağı varsayıldığında yaklaşık %20 olacağı öngörülmektedir.

1990 yılı sektörel dağılımı ile 2000 yılı sektörel dağılımı arasında üzerinde durulması belirgin fark, başat sektörler olan imalat ve ticaret sektörlerindeki sıra değişikliğidir. 1990 yılında ikinci sırada olan imalat sektörü 2000 yılında üçüncü sıraya gerilemiştir. Öteki sektörlerde bir sıra aşağıya ya da bir sıra yukarıya olmak üzere değişiklikler olmakla beraber bu değişiklikler tarım sektörü dışında bir puanlık oransal değişikliklerdir. Sayısal olarak da toplam işgücü içinde önemli değerler değildir. Tarımda sıra değişikliği olmamakla birlikte yaklaşık iki puanlık bir gerileme görülmektedir. Bu gerileme sektörün getirişinin görece olarak düşmekte oluşuna bağlanabilir. Sektörlerde görülen ve yorumlanabilen bu trendin planlama döneminde de süreceği var sayılmıştır.

Merkez İlçe'nin İl olduktan sonraki çekiciliği nedeniyle, ticaret, hizmetler ve inşaat sektörlerinde bir gelişme olabileceği düşünülmektedir. Ancak özellikle demir-çelik sektöründeki gelişme ve güncel yatırımların da sanayi sektörünü etkileyeceği, Bartın Üniversitesi ile birlikte de ticaret ve hizmetler sektöründe gelişme sağlanacağı öngörülmektedir.

Bu duruma göre tarım sektöründe işgücünün göreceli olarak artacağı ancak oransal dağılımında düşüş yaşanacağı, madene dayalı sanayi sektörünün gelişeceği, maden çıkarımı sektörünün işgücünde artış sağlanacağı, inşaat sektörünün gelişen teknolojilerden etkilenecek daha az işgücü kullanacağı, böylece Bartın Merkez İlçe'nin farklı sektörlerin bir arada dengeli bir şekilde gelişeceği kent olmakla birlikte önemli yatırımlar ve gelişme eğilimi doğrultusunda 2025 ve 2030 yıllarında birinci sektörün toplum hizmetleri, ikinci sektörün ticaret, üçüncü sektörün ise imalat sanayi olacağı öngörülmektedir.

Tablo 11: Bartın Merkez İlçesi Sektörel Gelişimi

Bartın Merkez	1990			2000			2025			2030		
	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	278	3,00	8	109	1,20	8	340	1,00	8	410	1,00	8
Maden	372	4,10	7	382	4,00	7	1.360	4,00	6	1.640	4,00	6
İmalat S.	1.794	19,60	2	1.188	12,60	3	4.420	13,00	3	5.330	13,00	3
E.G.S.	67	0,70	9	91	1,00	9	340	1,00	8	410	1,00	8
İnşaat	523	5,70	5	409	4,30	6	1.020	3,00	7	1.230	3,00	7
Ticaret	1.700	18,60	3	1.962	20,70	2	6.800	20,00	2	8.200	20,00	2
U.H.D.	587	6,40	4	541	5,70	5	1.700	5,00	5	2.050	5,00	5
MK +İŞH	477	5,20	6	623	6,60	4	2.210	6,50	4	2.665	6,50	4
Topl. Hizm.	3.348	36,60	1	4.158	43,90	1	15.810	46,5	1	19.065	46,5	1
TOPLAM	9.146	100,00		9.463	100,00		34.000	100,00		41.000	100,00	

7.3.3.2.2. Amasra ilçesi

Amasra İlçesi'nde, 1990 yılında işgücü oranı %30,95 iken; 2000 yılında bu oran % 28,22'e düşmüştür. Amasra İlçesi'nde 1990 yılında 1. sektör maden çıkarımı, 2000 yılında 1. sektör toplum hizmetleri olmuştur.

İmalat, EGS, ticaret, MK+İŞH, 1990 ile 2000 yıllarında sıralamadaki yerlerini korumuşlardır. Bu durum bir duraklamayı değil, sektörlerin yeterli işgücüne sahip olduklarını gösterir. Sayısal değerlerin küçüklüğü de bu savın kanıtıdır.

Tarım ise her iki sayım döneminde çok küçük sayısal değerlere sahip olmasına karşın 2000 yılında bir basamak geriye düşmüştür. Bu gerileme, toplum hizmetleri sektöründeki artış ve Amasra'nın ilçe oluşu ile açıklanabilmektedir.

Madencilikteki bir basamak gerileme de aynı nedene bağlı görünmektedir. İnşaat sektörü 1990 ile 2000 yılları arasında iki basamak birden gerilemiştir. Gerilemeye neden, özellikle sit alanları'nın planlama sorunlarıdır.

UHD sektörünün 3 basamaklık bir sıçrama göstermesi, turizmin ve kıyı yerleşmeleri ile Bartın ve Karabük'e olan ulaşım olanaklarının, araç sayısının artışı ile açıklanabilmektedir. Kuşkusuz toplum hizmetleri sektöründeki artış, yönetsel yapıdaki değişiklik, turizm ve ulaşımın yoğunlaşması ile meydana gelmiştir.

Doğa ve kültürel/tarihsel miras gibi zenginliklerle bir kıyı yerleşmesi olan Amasra, kıyı ve kültür turizmi açısından giderek artan bir çekim odağı haline gelmektedir. Bu nedenle turizme bağlı, ticaret ve hizmet sektörlerinde gelişme görüleceği, bunun da U.H.D. sektörlerini tetikleyeceği düşünülmektedir. 2025 yılında işgücü oranının yıllara bağlı olarak artacağı varsayıldığında yaklaşık %29 olacağı öngörülmektedir.

Sonuç olarak Amasra İlçesi'nin, planda öngörülen strateji ve politikalarla gelişmiş, sağlıklı ve yaşanabilir bir doğa ve kültür turizmi merkezi olma misyonu ile; 2025 ve 2030 yıllarında sektörel dağılımında birinci sırada toplum hizmetlerinin, ikinci sırada ticaretin ön planda olacağı öngörülmektedir. Amasra Taş Kömürü İşletmeleri'nin varlığı üçüncü sırada da maden çıkarımı sektörünü ön plana çıkarmaktadır.

Tablo 12: Amasra İlçesi Sektörel Gelişimi

Amasra	1990			2000			2025			2030		
	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	94	4,70	4	79	4,40	5	128	4,40	5	160	4,40	5
Maden	737	36,60	1	397	22,20	2	493	17,00	3	616	17,00	3
İmalat S.	79	3,90	6	66	3,70	6	88	3,00	7	109	3,00	7
E.G.S.	9	0,40	9	5	0,30	9	6	0,20	9	7	0,20	9
İnşaat	87	4,30	5	38	2,10	7	40	1,40	8	51	1,40	8
Ticaret	180	8,90	3	340	19,00	3	725	25,00	2	906	25,00	2
U.H.D.	70	3,50	7	93	5,20	4	174	6,00	4	218	6,00	4
MK +İŞH	26	1,30	8	40	2,20	8	88	3,00	6	109	3,00	6
Topl. Hizm.	733	36,40	2	731	40,90	1	1.160	40,00	1	1.450	40,00	1
TOPLAM	2.015	100,00		1.789	100,00		2.900	100,00		3.625	100,00	

VI.3.3.2.3. Kurucaşile ilçesi

Kurucaşile İlçesi'nde, 1990 yılında işgücü oranı %31.95 iken; 2000 yılında bu oran %27.04'e düşmüştür. İlçede 1990 ve 2000 yıllarında toplum hizmetleri 1. sıradadır. İşgücünün sayısal değerleri, toplam nüfusun azlığı nedeniyle çok küçüktür. Bu yüzden farklı yıllara ilişkin oransal dağılımdaki değişikliklerin yorumlanması, sektörel analiz için önemli görülmemiştir. Ancak nüfustaki sınırlı artışın yanı sıra 2000 yılında sektörlerde ilk üç sırada yer alan imalat sektörünün üçüncü, ticaret sektörünün ikinci, toplum hizmetlerinin de birinci sıradaki yerlerini 2025 ve 2030 yılında da koruyacağı öngörülmektedir. Diğer sektörler arasında tarım, EGS, inşaat sektörlerinin sıralamadaki yerlerini koruyacakları, maden çıkarımının ve MK+İŞH'nin bir basamak yükseleceği, UHD'nin iki basamak gerileyeceği değerlendirilmiştir. 2025 ve 2030 yılında işgücü oranının çok sınırlı oranda artacağı varsayıldığında oran %28'de kalacaktır.

Tablo 13: Kurucaşile İlçesi Sektörel Gelişimi

Kurucaşile	1990			2000			2025			2030		
	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	46	7,10	5	15	2,70	8	11	1,00	8	14	1,00	8
Maden	22	3,40	7	19	3,40	7	34	3,00	6	42	3,00	6
İmalat S.	146	22,50	2	93	16,60	3	168	15,00	3	210	15,00	3
E.G.S.	4	0,60	9	7	1,20	9	11	1,00	9	14	1,00	9
İnşaat	35	5,40	6	51	9,10	4	134	12,00	4	168	12,00	4
Ticaret	106	16,30	3	102	18,20	2	213	19,00	2	266	19,00	2
U.H.D.	70	10,80	4	36	6,40	5	34	3,00	7	42	3,00	7
MK +İŞH	15	2,30	8	21	3,70	6	45	4,00	5	56	4,00	5
Topl. Hizm.	206	31,70	1	217	38,70	1	470	42,00	1	588	42,00	1
TOPLAM	650	100,00		561	100,00		1.120	100,00		1.400	100,00	

7.3.3.2.4. Ulus ilçesi

Ulus İlçesinde, 1990 yılında işgücü oranı %24.26 iken; 2000 yılında bu oran %22.23'e düşmüştür. Ulus İlçesi, Abdipaşa ve Arıt ile birlikte en çok kırsal nüfus kaybına uğrayan ilçelerden biridir. Ulus İlçesi'nde 1990 ve 2000 yılında toplum hizmetleri ilk sıradadır. 2025 yılında işgücü oranının yıllara bağlı olarak hemen hiç artmayacağı varsayılmış ve %22 olacağı öngörülmüştür. 2025 yılında kentsel nüfus yaklaşık 17000 kişi hesaplanmış olduğundan işgücü oransal dağılımı da aşağıdaki gibi olacaktır.

Tablo 14: Ulus İlçesi Sektörel Gelişimi

Ulus	1990			2000			2025		
	İşgücü	%		İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	153	20,05	2	20	2,50	7	15	1,00	8
Maden	18	2,36	8	11	1,38	8	92	6,00	5
İmalat S.	57	7,47	5	117	14,63	3	293	19,00	3
E.G.S.	8	1,05	9	5	0,63	9	12	0,80	9
İnşaat	22	2,88	7	31	3,88	6	108	7,00	4
Ticaret	133	17,43	3	156	19,50	2	308	20,00	2
U.H.D.	60	7,86	4	45	5,63	4	65	4,20	7
MK +İŞH	28	3,67	6	45	5,63	5	77	5,00	6
Topl.Hizm.	284	37,23	1	370	46,25	1	570	37,00	1
TOPLAM	763	100,00		800	100,00		1.540	100,00	

1990 ve 2000 yıllarındaki sektörel dağılımın belirgin özelliği; maden çıkarımı, EGS, UHD, toplum hizmetleri sektörlerinin sıralamada yer değiştirmemesi ve toplum hizmetlerinin açık ara sayısal ve oransal olarak 1. sırada yer almasıdır. Tarım, göç nedeniyle dramatik biçimde sıra değiştirmiş ve 1990 yılında ikinci sıradayken 2000 yılında yedinci sıraya düşmüştür. İmalat sanayinde ise iki puanlık bir artış görülmüştür. Bu artış ilçe merkezindeki iş olanaklarının artmasından çok, yakın çevrede sektöre ilişkin marjinal düzeyde iş olanaklarının artışı ile açıklanabilmektedir. İnşaat ve MK+İş hizmetleri ve ticaret sektörlerindeki bir puanlık artış, sayısal değerlere bakıldığında önemle üzerinde durulacak bir artış olarak değerlendirilememektedir.

Bu iki sayım yılındaki sektörel gelişme değerlendirilerek 2025 yılına ilişkin sektörel dağılımda ufak, birer basamaklık artış ya da eksilmelerle 2025 yılında 1. sektörün toplum hizmetleri, 2. sektörün ticaret, 3. sektörün imalat sanayi olacağı öngörülmektedir.

7.3.3.3. Karabük İli

7.3.3.3.1. Merkez İlçe

Karabük Merkez İlçe'de, 1990 yılında işgücü oranı %24.08 iken; 2000 yılında bu oran %24.57'e yükselmiştir. 1990 yılında 1. sıradaki sektör imalat sanayi iken 2000 yılında toplum hizmetleri 1. sıraya yükselmiştir. Bu değişimin Kardemir'in giderek azalan üretimine bağlı olduğu değerlendirilmektedir. 2025 yılında işgücü oranının; Kardemir'in özelleştirilmesine bağlı üretim artışlarının ve yapılması planlanan organize sanayi bölgesi ile artacağı varsayıldığında yaklaşık %27 olacağı öngörülmektedir. 2025 yılının kentsel nüfusu yaklaşık 110.000 kişi öngörüldüğünde işgücünün oransal dağılımı aşağıdaki gibi olacaktır.

Tablo 15: Karabük Merkez İlçesi Sektörel Gelişimi

Karabük Merkez	1990			2000			2025		
	İşgücü	%		İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	363	1,43	7	195	0,79	8	208	0,50	8
Maden	175	0,69	8	909	3,67	7	4158	10,00	4
İmalat S.	11.068	43,61	1	7.921	32,00	2	10.811	26,00	2
E.G.S.	113	0,45	9	117	0,47	9	208	0,50	9
İnşaat	1220	4,81	5	1576	6,37	4	2.495	6,00	5
Ticaret	2.953	11,64	3	3.142	12,69	3	4.990	12,00	3
U.H.D.	1805	7,11	4	1.513	6,11	5	2.079	5,00	6
MK +İŞH	885	3,49	6	938	3,79	6	1.663	4,00	7
Topl.Hizm.	6.796	26,78	2	8.445	34,11	1	14.969	36,00	1
TOPLAM	25.378	100,00		24.756	100,00		41.581	100,00	

Tablo incelenirken 1990 ve 2000 yıllarındaki sayımlarda elde edilen sektörel dağılım sonuçları sıralandığında oransal değerler ne olursa olsun sektörlerin sıralamasındaki değişiklik artı ya da eksi bir sıra olarak kendini göstermektedir. Sayısal değerlere bakıldığında ise bazı sektörlerde önemli sıçramalar görülmektedir. Örneğin 1990 yılında Karabük'te maden çıkarımı sektöründe çalışanlar 175 kişi iken 2000 yılında bu sayı 909 kişiye çıkmış; bir başka anlatımla sektörde çalışan sayısı yaklaşık 5.2 kat artmıştır. Sektör, sıralamada 1990'da 8. iken 2000 yılında 7. olmuştur. Çalışan sayısı görece olarak fazla olan imalat sektöründe de böyle bir durum bulunmaktadır. Bu sektörde 1990 yılında çalışan sayısı 11068 ve sıralamada 1. iken; 2000 yılında çalışan sayısı 7921'e düşmüş, sıralamada bir önceki sırasından sadece bir basamak aşağıya inerek ikinci sıraya yerleşmiştir. Toplum hizmetlerinde de benzer durum vardır. Bu hareketlilik, İl'deki ekonomik belirsizliği yansıttığı gibi, yeni il olmanın, geçiş dönemi yaşamının belirtisi olarak değerlendirmektedir. Ayrıca demir-çelik sektörünün ülkede ve bölgedeki yadsınamaz ağırlığına karşın, istihdam politikalarındaki kararsızlık, özelleştirme, teknoloji yenileme vb. nedenlerle yukarıda örnekleri sunulan dalgalanmalar yaşanmaktadır. Bu durumun giderek düzeleceği, ülkenin ve ülke ekonomisinin giderek dinginleşeceği ve gelişme trendinin belirginleşeceği düşünülmektedir. Bu düşünce ile 2025 yılı sektörel dağılımı belirlenirken 2000 yılında ilk üç sırayı paylaşan ve toplam işgücü içinde %74 gibi çok önemli bir ağırlığı olan toplum hizmetlerinin, imalat sanayinin ve ticaretin ilk üç sıradaki yerlerini koruyacağı ön görülmüştür. Maden sanayinde 2000 yılına göre dört basamaklık bir artış; diğer sektörlerde bir basamaklık dalgalanmalar olacağı değerlendirilerek oransal dağılım yapılmıştır. Bugün ülkenin en önemli sanayi odaklarından bir olan Karabük'ün sektörel gelişmesi, bu mevcut durumun süreceği varsayımı üzerine kurgulanmıştır. Bu kurguya göre 2025 yılında da 1. sektör toplum hizmetleri, 2. sektör imalat sanayi, 3. sektör ticaret olacaktır.

7.3.3.3.2. Eflani İlçesi

Eflani İlçesi'nde, 1990 yılında işgücü oranı %36,97 iken; 2000 yılında bu oran %20,78'e düşmüştür. Eflani'de kentsel nüfusun artmasına karşın işgücü oranının azalması, önemli ölçüde tarımsal faaliyetlerin terk edilmesine bağlıdır. Eflani Karabük İli'nde, özellikle kırsal nüfusu hızla gerileyen ilçelerden biridir. Eflani İlçesi'nde 1990 yılında 1. sektör imalat sanayi iken 2000 yılında 1. sektör toplum hizmetleri olmuştur.

2025 yılında işgücü oranının kentleşmeye bağlı sektörlerde artacağı, istihdam olanakları doğrultusunda yaklaşık %21 olacağı var sayılmaktadır. Bu varsayımın temelinde nüfus kaybeden yörelerde, il ve ilçelerde göçün önlenmesine ilişkin köklü politikaların uygulanacağı öngörüsü yatmaktadır. Bu durumda nüfusun yaklaşık 3000 kişiye ulaşacağı varsayıldığında; işgücü oransal dağılımı aşağıdaki gibi olacaktır.

Tablo 16: Eflani İlçesi Sektörel Gelişimi

Eflani	1990			2000			2025		
	İşgücü	%		İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	464	43,36	1	120	14,81	3	63	5,00	7
Maden	3	0,28	9	1	0,12	9	6	0,50	9
İmalat S.	117	10,93	3	100	12,35	4	176	14,00	3
E.G.S.	4	0,37	8	9	1,11	8	25	2,00	8
İnşaat	87	8,13	5	47	5,80	6	69	5,50	6
Ticaret	115	10,75	4	150	18,52	2	252	20,00	2
U.H.D.	46	4,3	6	55	6,79	5	76	6,00	5
MK +İŞH	14	1,31	7	32	3,95	7	139	11,00	4
Topl.Hizm	220	20,57	2	296	36,55	1	454	36,00	1
TOPLAM	1.070	100,00		810	100,00		1.260	100,00	

1990 ve 2000 yıllarının nüfus sayımlarına elde edilen verilere bakıldığında sektörel dağılımda en belirgin değişim, tarım sektöründe görülmektedir. Sektör birdenbire sayısal ve oransal önemli düşüş göstermiş, sıralamada 1. sıradan 3. sıraya gerilemiştir. Gözlenen bir başka önemli değişiklik, ticaret sektörünün 4. sıradan ikinci sıraya yükselmesidir. Bu yükselişi, sayısal artıştan çok oransal dağılım belirlemektedir. Yoksa yerleşmede çok hızlı bir sektörel gelişme gözlenmemektedir. Yerleşme, 2025 yılında da, kırsal/tarımsal görüntüsünü korumakla birlikte sınırlı nüfus artışına sahne olacak ve dingin bir yaşamın göstergesi olarak sektörel dağılımda önemli oransal ve sayısal değişiklikler olmayacaktır. Dolayısıyla öngörülen oran uyarınca belirlenen toplam çalışan sayısı içinde ve 2025 yılında 1. sektör toplum hizmetleri, 2. sektör ticaret, 3. sektör imalat sanayi olacaktır.

7.3.3.3.3. Eskipazar İlçesi

Eskipazar İlçesi'nde, 1990 yılında işgücü oranı %21,48 iken; 2000 yılında bu oran %19,08'e düşmüştür. Eskipazar İlçesi de kırsal nüfusu gerileyen ilçelerden biridir. Eskipazar ilçesinde 1990 ve 2000 yıllarında 1. sektör, toplum hizmetleri sektörüdür. 2025 yılında işgücü oranının; planlama dönemi içinde sınırlı bir artış göstereceği varsayılarak, yaklaşık %20 olacağı öngörülmektedir. 2025 yılında kentsel nüfus yaklaşık 8.500 kişi olarak hesaplandığından, işgücü oransal dağılımı aşağıdaki gibi olacaktır.

Tablo 17: Eskipazar İlçesi Sektörel Gelişimi

Eskipazar	1990			2000			2025		
	İşgücü	%		İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	264	14,36	3	96	5,95	6	83	2,50	7
Maden	21	1,14	8	16	0,99	8	25	0,75	9
İmalat S.	364	19,79	2	268	16,60	3	462	14,00	4
E.G.S.	16	0,87	9	15	0,93	9	33	1,00	8
İnşaat	143	7,78	6	147	9,11	4	330	10,00	3
Ticaret	212	11,53	5	291	18,03	2	776	23,50	2
U.H.D.	214	11,64	4	139	8,61	5	206	6,25	5
MK +İŞH	58	3,15	7	63	3,9	7	132	4,00	6
Topl.Hizm.	547	29,74	1	579	35,88	1	1.254	38,00	1
TOPLAM	1.839	100,00		1.614	100,00		3.301	100,00	

Eskipazar'da da, Eflani'de olduğu gibi tarım sektöründe belirgin bir fark gözlenmektedir. Sektör, 1990 yılında 3. sıradayken on yıl içinde birden üç sıra gerileyerek 2000 yılında 6. sıraya düşmüştür. Bu gerileme sektörün yeterli bir getiri sağlamadığını, göçe neden olduğunu göstermektedir. Buna karşılık ticaret sektörü yine aynı sayım yıllarında birden üç basamak yükselmiş ve 5. sıradan 2. sıraya gelmiştir. Bu yükseliş sayısal bir artıştan çok oransal dağılım nedeniyle olmuştur. Çünkü sektörün böyle bir sıçramayı yapmasının somut göstergeleri sosyal, ekonomik ve fiziksel olarak görülmemektedir. Öteki sektörlerdeki birer basamaklı değişiklikler için de aynı değerlendirme yapılabilir. Bu durum değerlendirmesi sonunda 2000 yılı sektörel dağılımı ile 2025 yılı sektörel dağılımı arasında önemli bir değişiklik söz konusu olmayacak, birer basamaklık deplasmanlar, önemli gelişmelerin sonucu gibi değerlendirilemeyecektir.

Sonuçta; 2025 yılında 1. sektörün toplum hizmetleri, 2. sektörün ticaret, 3. sektörün inşaat olacağı öngörülmektedir.

7.3.3.3.4. Ovacık İlçesi

Ovacık İlçesi'nde, 1990 yılında işgücü oranı %26,94 iken; 2000 yılında bu oran %20,13'e düşmüştür. Ovacık, Karabük İli'nde en geri kalmış ilçelerden biridir. Kentsel nüfusun sınırlı artışına karşın, işgücü oranının azalması, önemli ölçüde tarımsal faaliyetlerin terk edilmiş olmasına bağlıdır. 1990 ve 2000 yıllarında 1. sektör toplum hizmetleridir. 2025 yılında işgücü oranının yıllara bağlı olarak artacağı varsayılarak %23'e ulaşacağı öngörülmektedir. 2025 yılında kentsel nüfusu yaklaşık 1000 kişi olarak hesaplandığından işgücü oransal dağılımı da aşağıdaki gibi olacaktır.

Tablo 18: Ovacık İlçesi Sektörel Gelişimi

Ovacık	1990			2000			2025		
	İşgücü	%		İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	127	32,48	2	38	10,92	2	24	3,00	6
Maden	0	0	9	0	0	9	0	0	9
İmalat S.	13	3,32	6	26	7,47	5	72	12,00	2
E.G.S.	7	1,79	8	1	0,29	8	8	1,00	8
İnşaat	10	2,56	7	25	7,18	6	89	11,00	3
Ticaret	23	5,87	3	30	8,62	2	81	10,00	4
U.H.D.	22	5,63	4	32	9,20	3	97	9,00	5
MK +İŞH	18	4,6	5	10	2,87	7	16	2,00	7
Topl.Hizm.	172	43,99	1	186	53,45	1	419	52,00	1
TOPLAM	392	100,00		348	100,00		806	100,00	

Ardışık olarak yapılmış olan 1990 ve 2000 yılı nüfus sayımlarında saptanan sayısal ve oransal işgücü değerlerinin belirgin bir özelliği yoktur. Her iki sayım yılında da oransal dağılımın sıralamasındaki değişikliklerde önemli sıçramalar görülmemektedir. Bu durum yerleşmenin durağanlığına işaret etmektedir. Bu göstergenin bir başka somut kanıtı nüfusun azalmasıdır. Yukarıda da ifade edildiği gibi nüfus kaybı önemli ölçüde tarım sektörünü etkilemiştir. Tarım sektöründeki sayısal azalma, oransal değerde açıkça görülmekte 1990'da % 32,48 olan değer, 2000 yılında % 10,92 ye gerilemiş bulunmaktadır. Oransal gerileme, sıralamaya yansımamış, her iki sayım yılında da sektör sıralamadaki ikinciliğini korumuştur. Bu durum işgücünün sektörler arasındaki yer değişikliğine işaret etmektedir. Her iki sayım yılında toplam işgücünde sayısal farklılık sadece 44 kişidir ve 2000 yılındaki iş gücünün eksilmesi biçiminde ortaya çıkmaktadır.

Bu durumda 2025 yılı için yapılacak kestirimde, nüfus projeksiyon değerini ve bu değerdeki sınırlı artış dikkate alınarak dengeli bir sektörel dağılım öngörülmüştür. Bu ön görüde tarım sektörünün marjinal kalarak sıralamada geriye düşeceği, imalat ve inşaat sektörlerinin, bölgedeki gelişmeler uyarınca sınırlı da olsa gelişerek 3 sıra yükseleceği, toplum hizmetlerinin ilk sıradaki yerini koruyacağı değerlendirilmiş; bu durumda 2025 yılında 1. sektörün toplum hizmetleri, 2. sektörün imalat, 3. sektörün inşaat olacağı öngörülmüştür.

7.3.3.3.5. Safranbolu İlçesi

Safranbolu İlçesi'nde, 1990 yılında işgücü oranı %23.13 iken; 2000 yılında bu oran çok küçük bir farkla %23.25'e yükselmiştir. Safranbolu İlçesi'nde 1990 yılında 1. sektör imalat sanayi iken 2000 yılında turizmin de gelişmesi ile birlikte 1. sektör toplum hizmetleri olmuştur. 2025 yılında işgücü oranının sosyal ve ekonomik gelişmelerin olumlu etkisiyle artacağı ve %25 olacağı öngörülmektedir. 2025 yılında kentsel nüfusun yaklaşık 60.000 kişi olacağı hesaplanmış olduğundan, işgücü oransal dağılımı da aşağıdaki gibi olacak. Kültür turizmi, ticaret ve hizmet sektörlerinin ümitvar gelişimi görülecektir.

Tablo 19: Safranbolu İlçesi Sektörel Gelişimi

Safranbolu	1990			2000			2025		
	İşgücü	%		İşgücü	%	Sıra	İşgücü	%	Sıra
Tarım	124	2,2	7	76	1,03	8	200	1,00	8
Maden	40	0,71	9	184	2,50	7	1.200	6,00	5
İmalat S.	2.036	36,14	1	1.955	26,53	2	3.800	19,00	3
E.G.S.	60	1,07	8	60	0,81	9	160	0,80	9
İnşaat	425	7,54	4	537	7,29	4	1.400	7,00	4
Ticaret	854	15,16	3	1.319	17,90	3	4.000	20,00	2
U.H.D.	356	6,32	5	410	5,56	5	840	4,20	7
MK +İŞH	244	4,33	6	369	5,01	6	1.000	5,00	6
Topl.Hizm.	1.494	26,53	2	186	33,38	1	7.400	37,00	1
TOPLAM	5.633	100,00		5.096	100,00		20.000	100,00	

1990 yılı ile 2000 yılı nüfus sayımlarında sektörel dağılımın sıralamasında önemli sıçramalar görülmemektedir. Ancak oransal dağılıma bakıldığında durum değişmekte örneğin imalat sektörü, oransal olarak %36,14'ten %26,53'e gerilemiş bulunmaktadır. Sıralama ise sadece bir basamak gerileme vardır. Durum, toplum hizmetlerinde farklıdır. Bu kez sektörde oransal artış; %26,53'ten %33,38'e yükselme biçiminde kendini göstermektedir. Sıralamada da bir basamak artış görülmektedir.

Bu benzerlik maden çıkarımı sektöründe de 2 basamaklı bir artış biçiminde bulunmaktadır. Her iki sayım yılındaki toplam işgücüne bakıldığında küçük de olsa sayısal bir gerileme görülmektedir. Bu gerilemenin nedeni İl ya da bölge içinde farklı sektörlerle yönelmenin kolaylığı olarak değerlendirilmektedir. Safranbolu'nun Karabük'teki özellikle demir-çelik sanayine ve bu sanayinin yan kuruluşlarına işgücü verdiği bilinmektedir. Sektörün istihdam politikasının değişkenliği sektörlerde çalışanların yer değişikliğine neden olmakta ve deplasmanlar kaçınılmaz olarak yaşanmaktadır. Bu durumun 2000 ile 2025 yılları arasında 2.5 kat artacağı hesaplanmış olan nüfus içinde %25 oranıyla yer alacak olan işgücünde yaşanmayacağı düşünülerek oransal dağılım yapılmıştır. Bu dağılımda toplum hizmetlerinin birinci sıradaki yerini koruyacağı, ticaretin, turizmin gelişmesiyle bir basamak yükselerek 2. sıraya geleceği, imalat sektörünün de bir basamak gerileyerek 3. sıraya gerileyeceği öngörülmüştür.

Bu öngöründe Safranbolu'nun il/bölge içindeki konumu ve kültürel değerleri etken olmuştur. Diğer sektörlerde görülen sıralama durağanlığı; ya da genellikle birer basamaklı yer değiştirmeler, sayısal olarak önemli farklılıklar göstermektedir. Bu farklılık nüfusun gereksinimlerini karşılamaya yönelik artışlardır. Sektörel dağılıma sayısal olarak yansımaktadır. Oransal dağılımdaki değişiklikler sıralamayı belirgin bir biçimde değiştirmemektedir. Bu durum Safranbolu'nun planlama dönemi içinde konumunu ve önemini sosyal ve ekonomik bir gelişme süreci içinde koruyacağını göstermektedir. Sonuç olarak; Bir "Turizm Kenti" kimliğine kavuşacağı varsayılan Safranbolu'nda, 2025 yılında 1. sektörün toplum hizmetleri, 2. sektörün ticaret, 3. sektörün imalat sanayi olacağı öngörülmektedir

7.3.3.3.6. Yenice ilçesi

Yenice İlçesi'nde, 1990 yılında işgücü oranı %21,05 iken; 2000 yılında bu oran %19,93'e düşmüştür. 1990 yılında 1. sektör tarım iken 2000 yılında 1. sektör toplum hizmetleri olmuştur. Yenice ekonomik açıdan giderek gerileyen bir ilçedir, tarım sektöründe özellikle kırsal kesimde göçler nedeniyle önemli işgücü kaymaları meydana gelmektedir. Kentsel nüfusun artmasına karşın işgücü oranının azalması, önemli ölçüde tarımsal faaliyetlerin terk edilmesine bağlıdır.

İlçede nüfus kaybının önlenmesi, nüfus değerlerinin ve giderek nüfusun doğal artışla belirlenmesi gereğinden çıkılarak 2025 yılında işgücü oranının yaklaşık %20 olacağı kentsel nüfusun da 10.000 kişi olacağı hesaplanmıştır. Bu hesaba ve yukarıda belirlendiği ifade edilen işgücü oranına dayalı olarak işgücü oransal dağılımının da aşağıdaki gibi olacağı değerlendirilmektedir.

Tablo 20: Yenice ilçesi Sektörel Gelişimi

Yenice	1990			2000			2025		
	İşgücü	%		İşgücü	%	S	İşgücü	%	S
Tarım	499	24,08	1	152	6,79	5	120	3,00	7
Maden	148	7,14	7	99	4,42	7	80	2,00	8
İmalat S.	406	19,59	3	404	18,05	2	720	18,00	2
E.G.S.	15	0,72	9	15	0,67	9	40	1,00	9
İnşaat	152	7,34	5	226	10,10	4	480	12,00	4
Ticaret	179	8,64	4	312	13,94	3	680	17,00	3
U.H.D.	150	7,24	6	131	5,85	6	160	4,00	6
MK +İŞH	39	1,88	8	83	3,71	8	200	5,00	5
Topl.Hiz	484	23,37	2	816	36,47	1	1.520	38,00	1
TOPLAM	2.072	100,00		2.238	100,00		4.000	100,00	

1990 ve 2000 yıllarında yapılmış sayımlardan elde edilen sektörel değerlere bakıldığında, nüfus kaybeden bir ilçe olarak taromda önemli bir sayısal ve oransal gerileme görülmektedir. Sıralamada birincilikten beşinciliğe düşüş vardır. İmalat sektörü oransal bir gerileme göstermekle birlikte sayısal azalma hemen hiç yoktur. Buna karşın sıralamada bir basamak artış görülmektedir. Toplum hizmetlerinde sayısal artış yaklaşık bir kat olmasının yanı sıra oransal artış da belirgindir. Sıralamada da bir basamak yükseliş vardır. Diğer sektörlerde değerlendirilmesi gerekli önemli bir yer değişikliği görülmemektedir.

Bu değerlendirmeye dayalı olarak 2025 yılı için öngörülen sektörel dağılımda ilk üç sırada yer alan toplum hizmetleri, imalat sanayi ve ticaretin yerlerini koruyacağı; tarımın mevcut eğilimi uyarınca iki basamak daha gerileyerek 7. sıraya düşeceği, diğer sektörlerin birer basamaklık artış ya da azalışla yerlerini koruyacağı öngörülmüştür. Böyle bir dağılımda 2025 yılında 1. sektör toplum hizmetleri, 2. sektör imalat sanayi, 3. sektör ticaret olacaktır. Bu dağılım, 2025 nüfusunun gereksinimlerini karşılayacak bir dağılımdır.

7.4. KENTSEL/BÖLGESEL GELİŞMELERE İLİŞKİN GENEL KARARLAR

7.4.1. Çekim Merkezleri Politikası

Zonguldak, Bartın, Karabük İlleri kalkınmada öncelikli yöreler kapsamındadır. Buna rağmen, kısa ve orta vadede son derece kısıtlı olacağı tahmin edilen kamu kaynakları bağlamında; sanayi için gerekli olan ve kamu tarafından temin edilmesi gereken alt yapı sorunlarını çözmek ya da alt yapı standartlarını makul düzeylere getirmek gereklidir. İşletmelere rekabet gücü kazandırmak, çalışanların biçimsel olmayan temaslarını maksimize ederek öğrenme ekonomileri yaratmak, çeşitli becerilere sahip kişilerden oluşan ve işletmelerin istedikleri elemanı daha kısa sürede temin etmelerini olanaklı kılacak bir emek piyasası oluşturmak ve kilit personelin talep edeceği sosyal ve kültürel alt yapıyı yeterli ölçüde sağlamak için seçmeci bir sanayi yığılma politikası, bir başka deyişle de bir “çekim merkezleri” ve bunlara bağlantılı “gelişme koridorları” politikası uygulanması gerekli görülmektedir. Konumu hammadde kaynağına bağlı olmayanlar dışındaki, sanayi tesislerini mekâna dağıtmak alt yapı gereksinmesini kamunun kolay kolay altından kalkamayacağı ölçüde artıracak, işletmelerin rekabet güçlerini artırıcı dışsal ekonomilerin doğması ve yaygınlaşması için gerekli kritik kitlenin doğmasını geciktirecek, hatta bazı alt bölgelerde olanaksızlaştıracaktır. Çekim merkezleri politikası başarıyla uygulanabildiği takdirde bu durum, Planlama Bölgesi'nden büyük metropollere olan göçün önünde bir filtre görevi görerek bu göçün hacmini büyük ölçüde düşürecektir.

Planlama Bölgesinde üç ana çekim merkezi ve bağlı akslar oluşturulması öngörülmektedir;

Bunlar, *Zonguldak, Bartın ve Karabük yakın çevresi ile Ereğli-Alaplı, Kozlu-Kilimli-Çatalağzı, Bartın-Safranbolu, Filyos Vadisi - Bartın* akslarıdır.

Bu çekim merkezleri mevcut ve görünür gelecekte de devam etmeleri oldukça muhtemel nüfus ve konum eğilimlerinin öne çıkardığı merkezler olup, özellikle Filyos-Bartın ekseninin gelişimi “Filyos Projesi”nin gelişimi ile doğrudan bağlıdır. Bu eksenler aynı zamanda fonksiyonel alt bölgelerin merkezleridir. Tarihsel olarak da bu kentler büyük ölçüde topoğrafyanın belirlediği ana ulaşım kanalları üzerinde ya da onların düğüm noktalarındaki konumları nedeniyle ticari ve/veya idari olarak önemli merkezler olagelmışlerdir. Bu Çevre Düzeni Planı'nda da bu doğrultuda doğal, yapay ve sosyal eşikler (nüfus dahil) ölçüsünde, bu aksların gelişimine yönelik kararlar alınmıştır.

7.4.1.1. Çekim Merkezleri Politikasının Uygulama Araçları:

Çekim merkezleri politikasının beş uygulama aracı bulunmaktadır:

1. Potansiyel endüstri ve işletmelerin ihtiyaçlarına uygun Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) kurulması,
2. OSB'lerin ve çekim merkezleri olan kentlerin ve aksların fiziki ve sosyal alt yapılarının güvenli ve sürekli hizmet verecek şekilde geliştirilmesi.
3. Sanayi alt yapısı ve kentsel alt yapının oluşturulmasında bu kentlere ve akslara öncelik verilmesi,
4. Çekim merkezleri olan kentlerin ve aksların Doğu-Batı, Kuzey-Güney ulaşım, özellikle demiryolu ve denizyolu bağlantılarının iyileştirilmesi ve hava taşımacılığının geliştirilmesi,
5. Kamu tarafından verilen Devlet Yardımlarının çekim merkezi kentler ve akslar lehine farklılık yaratacak şekilde düzenlenmesi.

7.4.2. Ekonomik Kalkınmada Yerel Yapılanma

Türkiye'de bölgesel kalkınmayla ilgili kurumlaşma incelendiğinde, birbiriyle ilgili üç

kurumsal sorun bulunmaktadır:

1. Kurum sayısı ve bunların üstlendikleri işlevler sınırlıdır. Bu sınırlı işlevlerin bazıları kurumlar arasında dağılmıştır.
2. Kurumsal yapı merkezi olup yerel kurumlar yoktur.
3. Bölgesel ekonomik kalkınmayla ilgili ve mevcut sistemde hiçbir kurumun üstlenmediği ya da yeterince yerine getiremediği görevleri üstlenecek yeni yapılanmaya ihtiyaç vardır.

Dünyada birçok gelişmiş ülkede yerel kalkınma birimleri mevcuttur. Kalkınmada yerel yapılanma; Ekonomik Kalkınma Ajansları şeklinde olduğu gibi merkezi teşkilatların yerel birimleri Şeklinde de olabilmektedir.

7.4.3. Ekonomik Kalkınma Ajansı (EKA)

Ülkemizde ekonomik kalkınmayı destekleyen iki kalkınma bankası, Türkiye Kalkınma Bankası (TKA) ile Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB) ve iki yarı kalkınma, yarı ticari banka, Ziraat Bankası ile Halk Bankası, bulunmaktadır. Bugüne kadar ki deneyim, işletme bazında ve yerel bazda bazı başarılı uygulamalar olmasına karşın, bölgesel bazda ekonomik kalkınmada bu kurumların fazla başarılı olamadıklarını göstermektedir. Farklı bir işlevi olan ve yerel birimleri olmasına karşın esasta merkezi bazda örgütlenen KOSGEB'in de bugün bölgesel gelişmede ve sanayileşmesinde pek etkin olduğu söylenemez. Bölge kalkınmasında Malatya örneğinde olduğu gibi kısmi başarı olmasına karşın, genel başarısızlık vardır. Bu başarısızlığın nedenlerinden biri, yukarıda işaret edilen sorunlardan bir kısmına çözüm getirecek yerel bir örgüt bulunmamasıdır. Çözüm getirilmesi gereken bu sorunlar arasında; Bölge dışı yatırımcılara Bölgenin imkânları hakkında enformasyon sağlanması, yeni yatırım alanlarının tespiti ve bunlar hakkında teknik bilgi edinilmesi, küçük ve orta ölçekli işletmelere finansal yönetim, üretim, tanıtım ve pazarlama konularında destek sağlanması, işletmeler arası örgütlenme ve işgücü eğitimi gibi sorunlar bulunmaktadır.

EKA'nın Hedefleri:

Ülkenin VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda anılan serbest piyasaya dayalı ekonomik siyasası, mevcut kurum ve kuruluşların fonksiyon ve yetkileri ve bu fonksiyon ve yetkiler arasında gözetilmesi gereken tamamlayıcılık ilkesi bağlamında Planlama Bölgesi'nde kurulacak EKA için aşağıdaki hedefler belirlenebilir;

- i) Özel girişimciliğe dayalı sanayileşmeyi desteklemek,
- ii) Bölgede iş ve yatırım ortamını geliştirmek ve bu ortamı tanıtmak,
- iii) Sanayinin gerektirdiği işgücü becerilerini geliştirmek,
- iv) Bölge sanayinin işletmecilik, teknoloji ve verimlilik düzeyini artırarak, iç ve dış pazarlarda rekabet gücünü yükseltmek. EKA'nın temel faaliyet alanı

sanayi ve hizmetler sektörleri olmalıdır. Tarım sektöründe faaliyet gösteren başka kurum ve kuruluşlar olması ve etkin faaliyette bulunabilmek için çok geniş bir örgütlenmenin gerekli olması nedeniyle, EKA bu sektörde faaliyette bulunmamalıdır. Ancak bu, EKA'nın tarıma dayalı sanayileri desteklemeyeceği anlamına gelmemelidir. Tarımdan sanayiye ve hizmetlere geçen bir ekonomik yapıda ve sanayi tecrübesi kısıtlı ya da hiç olmayan girişimcilerin bulunduğu bir ortamda, bir kısmı tarıma dayalı, küçük ve orta ölçekli işletmeler ağırlık taşıyacak ve EKA'nın asıl hedef grubu bu tür işletmelerden oluşacaktır.

Ayrıca, Ekonomik Kalkınma Ajansları, Planlama Bölgesine maden sektöründe üretime yönelik yatırımların (kuyu derinleştirme, teçhizat montajı çalışmaları, ocak altındaki lağım çalışmaları vb.) yapılması ve bu doğrultuda havzaya uygun teknolojilerin getirilmesi konusunda Kömür Üreticileri ile, Planlama ve Uygulama kararları için de Çevre ve Orman Bakanlığı ve ilgili diğer Bakanlıklar, Zonguldak, Bartın ve Karabük Valilikleri ve ilgili Belediyelerle işbirliği ve eşgüdüm içinde

çalışmalıdır. Planlamanın uygulanabilirliği, havzanın korunması ve kirliliklerin izlenmesi için büyük bir önem taşıyan ve Ereğli, Filyos ve Bartın'da kurulması amaçlanan Havza Yönetim Merkezlerinin Merkezi Yönetim kısmında kaynak yaratma, plan ve proje üretme, karar ve uygulama süreçlerini yönlendirme görevleri üstlenmeli ve aktif olarak yer almalıdır.

7.5. KENTSEL YERLEŞME ALANLARI

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı çalışmasına bağlı olarak, bu plan içinde yer alan yerleşmelerden imar planı bulunmayanlar için imar planı hazırlıkları başlatılmalıdır. İmar planı bulunan yerleşmeler ise planlama yaklaşımı çerçevesinde irdelenmiş ve aşağıda anlatılan yöntem uyarınca kararlar üretilmiştir. Bu konudaki yöntem aşağıda ayrıntılı olarak verilmiştir. Konuya ilişkin Plan Hükümleri'nin titizlikle yerine getirilmesi, planlarda ölçekler arası ilişkilerin sağlanması açısından önem sunmaktadır.

7.5.1. Mevcut İmar Planlarına İlişkin Genel Değerlendirme

Planlama Bölgesi içinde çok sayıda kentsel yerleşmenin imar planı bulunmaktadır. Bu planlara ilişkin bilgiler Araştırma Raporu'nun ilgili bölümünde verilmiştir. Burada mevcut imar planlarının projeksiyon dönemi nüfus değerleri ile 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın projeksiyon nüfuslarının genel bir değerlendirilmesi yapılmış, kamu kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi, görüş ve öneriler (tarım alanları, orman alanları, içme ve kullanma suyu kaynakları, jeolojik sakıncalı alanlar, taşkın alanları, koruma alanları vb.) doğrultusunda kararlar üretilmiştir.

Zonguldak, Bartın ve Karabük illerindeki kentsel yerleşmelerin elde edilebilen imar planları, plan ile önerilen nüfus projeksiyon yılı ve nüfus kabulü ile 2000 yılı nüfusları ve bu Çevre Düzeni Planı'nın 2025 yılı kentsel, kırsal ve toplam nüfus kabul değerleri Tablo 3 - Tablo 4 ve Tablo 21 - Tablo 29'da sunulmaktadır.

Mevzii imar planları, Zonguldak İli'nde sadece Merkez İlçe, Alaplı, Çaycuma, Ereğli İlçelerinde, Bartın İli'nde Merkez İlçe, Amasra, Kurucaşile, Ulus ilçelerinde, Karabük İli'nde de Merkez İlçe, Safranbolu, Eskipazar ilçelerinde yoğunlaşmıştır. Mevcut imar planlarının yanı sıra, bu planlara yapılan eklentiler ile belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında mevzii imar planları ile getirilen kararlarda, çevre düzeni planını doğrudan etkileyebilecek, yerleşmelerin gelişmelerini yönlendirecek kararlar yoktur. Bu kararlar çoğunlukla noktasal ve küçük alanlı kararlardır. Bu bakımdan yapılacak değerlendirmede, mevzii planlar dikkate alınmayacaktır.

7.5.2. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı 2025 Yılı Nüfus Kabullerine Göre Kentsel Yerleşmelerin, Kentsel Alan Gereksinimlerinin Belirlenmesine İlişkin Yaklaşım

Kentsel yerleşmelerin alan gereksinimlerinin belirlenmesine ilişkin bir yaklaşım ortaya konarak 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'na kentsel yerleşmeler açısından mekânsal kararları yönlendirici bir boyut kazandırmak gerekmektedir.

1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın mekânsal kararları içinde özellikle ilçe merkezlerinin (kentsel yerleşmeler) mevcut imar planları önemli bir veridir. Bu veri ölçeğin elverdiği duyarlılıkta veri tabanına aktarılmıştır.

Öte yandan Çevre Düzeni Planı, ilgili kurum ve kuruluşlara, mevcut imar planlarını irdelleyerek yönlendirmek görevi de yüklemiş bulunan bir plandır. Bu bakımdan kentsel kullanım alanlarının, mevcut durumu değerlendirilerek, alan gereksinimi olup olmadığını ve varsa gelişme yönünü belirlemek ve planda işaretlemek, ayrıca Çevre Düzeni Planı ile imar planı kestirim nüfuslarını ve hedef yıllarını eşitlemek için aşağıda açıklanan yöntem benimsenmiştir.

Burada önemli vurgulanması gereken husus: nüfus hesapları yapılırken yerleşmelerdeki sosyal ve ekonomik şartların geçmişte olduğu gibi devam edeceğinin kabul edildiği ancak, nüfusun gelişimini etkileyecek üst ölçekli projeler, yatırımlar v.b. yan unsurların da dikkate alınarak 2025 yılı nüfus kabullerinin yapıldığıdır. Bu yöntem uyarınca ve öncelikle çevre düzeni planı ile il ve ilçe merkezlerine atanmış olan kırsal, kentsel ve toplam nüfuslarla, mevcut imar planları için öngörülmüş olan nüfuslar, imar planı kestirim yılları karşılaştırılmıştır (Tablo 21 - Tablo 29). Karşılaştırma sonunda imar planı nüfus değerlerinin, çevre düzeni planı araştırmaları kapsamında matematiksel yöntemlerle hesaplanmış ve atamalar yapılmış nüfus değerlerine eşit, bu değerlerin altında ya da üstünde değerler olduğu görülmektedir.

Bu karşılaştırmada 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı nüfus projeksiyonu ile imar planı nüfus projeksiyonu örtüşüyorsa, alan gereksinimi olmadığı, dolayısıyla mevcut imar planının Çevre Düzeni Planı'nın öngördüğü 2025 yılı kabul nüfusunu emebileceği varsayılmıştır. Bu noktada imar planı nüfus projeksiyon yılı ile çevre düzeni planı projeksiyon yılının yakınlığı önemli bir değerlendirme ölçütü olarak kullanılmıştır.

Bu durumda, yerleşmelere ait Nazım ve Uygulama imar planlarının fiziksel deseninin değiştirilerek, Çevre Düzeni Planı'na aktarılmasına gerek yoktur. Bir başka anlatımla mevcut imar planı fiziksel yapısı (makroformu) ile aynen çevre düzeni planında yer almıştır.

Ancak, Çevre Düzeni Plan Hükümleri (altyapı, çevre, koruma vb. hükümleri) ile yerleşmenin mevcut Nazım ve Uygulama İmar Planlarının hükümlerinin uyumunun da sağlanması zorunludur. Bu zorunluluğun yerine getirilmesi ile ilgili yerleşmelerin mevcut nazım ve uygulama planları ve bu planlara ilişkin plan hükümlerinin çevre düzeni planı ve hükümleri ile uyumu sağlanmış olacaktır. Bu tür yerleşmeler, Çevre Düzeni Planında **"İmar Planı Korunan Yerleşme Alanları"** olarak değerlendirilmiştir.

Ayrıca, Planlama Bölgesindeki çoğu belediyenin 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planları ve 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planları, İller Bankası tarafından yapılmış olup, ilgili kamu kurum ve kuruluşlardan görüş alınarak planlama yapılmıştır. Plan sınırları içerisinde bulunan jeolojik sakıncalı alanlar, tarımsal niteliği korunacak alanlar, orman alanları vb. planlama sırasında dikkate alınmıştır. Dolayısıyla, 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili yönetmeliklerle belirlenmiş esaslara uygun olarak hazırlanmış olduğu görülmektedir.

Araştırma çalışması sırasında yapılmış olan demografik yapı, arazi kullanım, kentsel gelişme eğilimlerine ilişkin tespitler ve belediyelerin onaylı İmar Planları üzerinde yapılmış olan irdelemeler; gerek mevcut konut stoku gerekse 2010, 2015 ve 2020 hedef yılı için planlanmış konut alanlarının; planlama bölgesindeki çoğu yerleşmeler için yeni konut amaçlı gelişme alanlarına ihtiyaç oluşturmadığını ortaya koymuştur. Planlama Bölgesi bütünü oldukça eğimli bir yapıya sahiptir. Dik topoğrafya nedeni ile pek çok yerleşmenin gelişme alanları kısıtlıdır. Yerleşim alanlarının kısıtlı olmasına rağmen, pek çoğu İller Bankası tarafından yapılan imar planları olduğu için standartlar (kişi başına düşen alan açısından) gereği gibi ayrılmış ve sosyal donatı alanları açısından yeterli imar planları ortaya çıkmıştır. Öte yandan mevcut imar planlarının hemen tümünün İller Bankası aracılığı ile yapılmış olması, çevresel duyarlık ve kurum görüşlerine sahip olma açısından önemli bir güvence oluşturmaktadır.

Çevre Düzeni Planı'nın öngördüğü nüfusun, imar planının ön gördüğü nüfustan fazla olması halinde imar planı alanının büyüklüğünün irdelenip, ihtiyaç olan gelişme alanının ayrılması gerekir. İhtiyaç olan gelişme alanı, yerleşmelerin gelişme yönleri, mevcut veri tabanı, uydu görüntüleri ve yerinde yapılan saptama ve gözlemlere göre

belirlenip çevre düzeni planında işaretlenmiştir.

Çevre düzeni planındaki kentsel gelişme alanı lekesi, yerleşimin gelişme eğilimleri; veri tabanındaki tarım, orman, jeoloji, topoğrafya, rüzgâr yönü, mülkiyet ve benzeri veriler dikkate alınarak belirlenmiştir. Mevcut brüt yoğunluk hesabı yapılırken, uydu görüntüsünden tespit edilen mevcut kentsel alan kullanımı (kentsel yerleşik alanlar) ve 2000 yılı kentsel nüfusları rakamsal değerleri kullanılmıştır. Çıkan mevcut brüt yoğunluğa göre bir değerlendirme yapılarak, ihtiyaç olan Kentsel Gelişme Alanları için brüt yoğunluk kabulü yapılmıştır. Nüfus ve kentsel gelişme alanı yoğunluk kabulü değerleri kullanılarak yaklaşık alan büyüklüğü hesaplanmış ve bu plan üzerinde belirlenmiştir. Kentsel gelişme alanı lekesi, bu planda belirlenen alan büyüklüğünü aşmamak üzere, alt ölçekli planlama çalışmalarında ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş alınmak koşuluyla, kesinleşmelidir.

Yapılan incelemeler ve değerlendirmeler sonucunda, belediyelerin İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından yapılmış imar planları 2010, 2015 ve 2020 hedef yılı için planlanmış olup; yeni konut amaçlı gelişme alanlarına ihtiyaç oluşturmadığı, bazı yerleşmelerde de, İller Bankası tarafından yapılan imar planlarından sonra, belediyesi tarafından ilave/ilave-revizyon imar planları yapılmış ve bu planların ağırlıkla konut alanı üretmeye yönelik olarak hazırlanmış olduğu görülmektedir. Bu inceleme ve değerlendirme sonucunda Zonguldak'ın Kdz.Ereğli ve Gökçebey İlçelerinde ve Karabük'ün Merkez ve Safranbolu İlçesinde, tarım, orman, jeoloji, topoğrafya, rüzgâr yönü, mülkiyet ve benzeri veriler dikkate alınarak kentsel gelişme alanı lekesi belirlenmiştir. Karabük Yortanpazarı Beldesi'nde ve Bartın Abdipaşa Beldesi'nde ise, bu Çevre Düzeni Planıyla imar planı nüfusuna ek olarak getirilen nüfusun, nüfus yoğunluğu dengelemeleri ile mevcut imar planında önerilen kentsel gelişme alanlarında karşılanabileceği dikkate alınarak kentsel yerleşme lekesi belirlenmemiştir. Karşılanamaması durumunda, bu Çevre Düzeni Planı kararları doğrultusunda ve ilgili kurum ve kuruluş görüşleri doğrultusunda ek olarak getirilen nüfusun ihtiyacı kadar alan kentsel gelişmeye açılacaktır.

Yine Çevre Düzeni Planı'nı öngördüğü nüfusun, imar planının öngördüğü nüfustan fazla olması, gereğinden fazla gelişme alanının imara konu edilmesi, kentsel yerleşme alanlarına gereğinden fazla nüfus yoğunluğunun yüklenmesi veya bu imar planı sınırları içerisinde bulunması muhtemel alanların (tarım alanları, orman alanları, içme ve kullanma suyu kaynakları, jeolojik sakıncalı alanlar, taşkın alanları, koruma alanları vb.) gelişme konu edilmesi halinde gelişme alanının ve nüfusun yeterinden fazla olduğu kabul edilir. Bu yerleşmeler 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda **“İmar Planı Revize Edilecek Yerleşme Alanları”** olarak belirlenmiş ve **(R)** işareti ile gösterilmiştir.

Genel olarak bir irdeleme çalışması olan bu karar sürecinde, donatı gereksinimine ilişkin alan hesaplarının yapılması, gerekiyorsa nüfus yoğunluklarının yeniden düzenlenmesi ve dağılımı, alt ölçekli planların konusu olacaktır. Bu yerleşmelerde İmar Planlarının revize edilmesi sürecinde izlenecek yöntemler ve bu planın onayından sonraki süreçte yapılacak uygulamaya ilişkin işlemler aşağıdaki gibi olacaktır:

Revizyon yapılacak imar planlarında, öncelikle ilgili kurum ve kuruluşlardan görüşler alınacaktır. Bu planla öngörülmüş nüfus değerleri, bu planın hedef ve ilkeleri ve plan hükümlerine göre irdeleme yapılarak kentsel yerleşik alanları ve/veya kentsel gelişme alanlarında revizyon gerçekleştirilecektir.

Burada önemli olan; tarım alanları, orman alanları, içme ve kullanma suyu kaynakları, jeolojik sakıncalı alanlar, taşkın alanları, sulama alanları, özel kanunlarla korunan alanlar ve diğer koruma alanları gibi yerleşme eşiklerinin göz önünde bulundurulması, bu alanlarda verilen amacı dışında kullanım kararlarının irdelenmesidir.

1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı nüfus kabullerine göre ilgili Belediyesince

gerçekleştirilecek imar planı revizyon çalışmalarında;

Nüfus gereksiniminin çok üstünde açılan Kentsel Gelişme Alanları küçültülebilir (bu doğrultuda gelişime açılmayan alanlarda İmar Uygulaması yapılmayacaktır), Nüfus gereksiniminin çok üstünde açılan Kentsel Gelişme Alanları 2025 yılı sonrasında uygulamaya açılacak şekilde etaplama yapılabilir (bu doğrultuda gelişime açılmayan alanlarda İmar Uygulaması yapılmayacaktır) ya da Kentsel Gelişme Alanları, Kentsel Yerleşik Alanlar ile birlikte değerlendirilerek yoğunluk düzenlemelerine gidilebilir.

Diğer taraftan 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı çalışmasında; sadece onanlı imar planlarındaki nüfus ve nüfusun ihtiyacının üzerinde açılan kentsel gelişme alanları değil, onanlı imar planlarının sanayi, depolama, konut dışı kentsel çalışma alanı gibi diğer kentsel kullanım kararları da yukarıda belirtilen yerleşme eşikleri çerçevesinde incelenmiş, yer seçimi değerlendirilmiş ve gerekli alanlar için revize kararları alınmıştır.

İmar Planı Revizyonu kararı alınan yerleşmelerde, İmar Uygulaması görmüş olan alanların İmar Planlarında verilmiş hakları doğrultusunda uygulamalara devam edilebilecektir. Ancak Kentsel Gelişme Alanlarının tamamının İmar Uygulaması görmüş olması durumu varsa yukarıda belirtilen yöntemlerden biri ile revizyon işlemi gerçekleştirilmesi zorunludur.

Ayrıca bu yerleşmelerde, alt ölçekli planlar ilgili idaresince revize edilip onaylanmadan, imar planının gelişme alanlarında imar uygulaması yapılmayacaktır.

Kentsel yerleşmelerin kentsel alan gereksinimlerinin belirlenmesine ilişkin 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile yapılan bu çalışma, Planlama Bölgesi'nde yer alan Zonguldak, Bartın ve Karabük İlleri için ayrı ayrı yapılmış ve aşağıdaki tablolarda düzenlemiştir.

7.5.2.1. ZONGULDAK İLİ

Tablo 21: Zonguldak İli'nde İlçelere Göre 2025 Yılı Nüfus Kabulleri ve Kentsel Yerleşmelerin 2025 Yılı Kentsel Alan Kullanımına İlişkin Değerlendirme

İLÇELER	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANI PROJEKSİYON NÜFUSU (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANI PROJEKSİYON YILI	2025 YILI KABUL KENTSEL NÜFUSU (Kişi)	2000 YILI KENTSEL NÜFUS (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANLARININ UYGULAMA KARARLARI	DEĞERLENDİRME
Merkez İlçe	330,141	2050	120,000	104,276	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN YERLEŞME ALANLARI
Alaplı	60,000	2025	44,000	18,487	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN YERLEŞME ALANLARI
Çaycuma	60,000	2015	60,000	18,734	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN YERLEŞME ALANLARI
Devrek	43,000	2005	40,000	21,360	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN YERLEŞME ALANLARI
Ereğli	160,000	2010	164,890	79,486	+5,000 kişi	ALAN GEREKSİNİMİNE GÖRE GELİŞME ALANLARI PLANLANACAK YERLEŞMELER
Gökçebey	22,500	2010	13,000	7,939	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN YERLEŞME ALANLARI
Kilimli	50,000	2010	35,000	24,626	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN YERLEŞME ALANLARI
Kozlu	60,000	2015	42,000	36,136	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN YERLEŞME ALANLARI

TOPLAM KENTSEL NÜFUS 518,890

TOPLAM KIRSAL NÜFUS 217,110

TOPLAM NÜFUS 736,000

Tablo 22: Zonguldak İli'nde ilçelere Göre 2025 Yılı Kentsel, Kırsal ve Toplam Nüfus Kabulleri

İLÇELER	2000 YILI KENTSEL NÜFUS (Kişi)	2025 YILI KABUL KENTSEL NÜFUSU (Kişi)	2000 YILI KIRSAL NÜFUS (Kişi)	2025 YILI KABUL KIRSAL NÜFUSU (Kişi)	2025 YILI KABUL TOPLAM NÜFUSU
Merkez İlçe	104,276	120,000	114.146	38,360	158,360
Alaplı	18,487	44,000	26.091	8,000	52,000
Çaycuma	18,734	60,000	81.951	61,000	121,000
Devrek	21,360	40,000	45.158	15,000	55,000
Ereğli	79,486	164,890	80.322	46,000	200,890
Gökçebey	7,939	13,000	17.649	11,000	24,000
Kilimli	24,626	35,000	5.002	29,750	64,750
Kozlu	33,776	42,000	9.882	8,000	50,000
TOPLAM	308,684	518,890	411,065	217,110	736,000

PLAN DEĞİŞİKLİĞİ ONAMA SINIRI

Planlama Bölgesi'ndeki belde yerleşmelerinin 2000 yılı nüfuslarına bakıldığında, bu beldelerin büyük bir kısmının ortalama 2500 ile 4500 kişi arasında değiştiği gözlenmektedir. Bu beldeler sürekli dışa göç veren ve kırsal nitelik taşıyan küçük yerleşimlerdir. Bu beldelerden sadece Çatalağzı (9.586 kişi), Kozlu (33.776 kişi), Kilimli (24.626 kişi) beldeleri İlçe Merkezi olmamakla beraber Zonguldak'ın ve var olan maden ve sanayi tesislerinin istihdam yaratıcı etkileri ile gelişmelerini son 20-25 yıldır sürdürmektedirler. Merkez İlçe'ye bağlı Zonguldak Merkez, Kozlu, Kilimli ve Çatalağzı'nda farklı yerel yönetimler bulunmasına karşın, hem birbirlerine yakınlıkları hem de benzer sorunları yaşamaları nedeniyle, ilgili belediyelerce 1971 yılında "Zonguldak Metropolitan Planlama Bürosu" kurulmuştur. Bu örgütün amacı, Metropolitan Alan niteliği taşıyan bu koridorun bütüncül planlamasıdır. Ancak, bu çalışmalar istenen bütüncül sonucu verememiştir. Günümüzde bu bütüncül planlamanın önemi giderek daha çok ortaya çıkmakta olup, bu beldeler için bu planla önerilen/uygun bulunan planlama yöntemi "Metropolitan Planlama" şeklindedir.

Zonguldak ve yakın beldelerin, Filyos Vadisi Projesi'nin hayata geçmesi ile birlikte açığa çıkacak olan nüfusun bir kısmını emeyeceği varsayımında bulunulabilir. Ancak bu nüfus yatırımlarla gelecek olan istihdama bağlı olarak bu bölgeye çekileceğinden ve hangi yatırımın hangi aşamada yapılacağına ilişkin belirsizlik bulunduğundan, bu konuda net bir nüfus kestirimi yapılamamaktadır. Bu doğrultuda, nüfusun bir kısmının "Zonguldak Metropolitan Alanı" içinde yer seçeceği ve ağırlıklı olarak Merkez İlçe ve Beldelerine dağılacağı planlama kararı olarak verilmiştir. Ancak, muhtemel gelişmelerin anında karşılanması için yeniden Zonguldak Belediyesi ve ilgili Belde Belediyelerinin katılımı ile "Zonguldak Metropolitan Planlama Bürosu"nun kurulması, bütüncül planlamaların Filyos Vadisi Projesi de dikkate alınarak yapılması ve gelişmelerin izlenmesi açısından önem taşımaktadır.

Zonguldak Merkez İlçe:

1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında yapılan projeksiyonlara bağlı olarak 2025 yılı için göç ve bölgeye gelecek yatırımlar da göz önünde bulundurularak, Zonguldak merkez ilçe kentsel nüfusu için 120,000 kişilik bir nüfus öngörüsü yapılmıştır.

Zonguldak ve yakın çevresi 1970 yılından bu yana sürekli dış göç vermiştir. Bu göç oranının 1990 - 2000 arasında arttığı bilinmektedir. Zonguldak kentsel bölgesini etkileyecek önemli yatırımlardan biri olan Filyos Vadisi yatırımlarının tam olarak yapılsa bile Zonguldak'a yaklaşık 100.000 kişilik bir nüfusun geleceği hesaplanmıştır.

Bunun bir kısmının Çatalağzı, Kozlu, Kilimli ve ağırlıklı olarak Filyos'a dağılacağı Zonguldak Merkez'de bir miktar nüfus artışının olacağı öngörülmektedir. Zonguldak Belediyesi tarafından yapılan Kent Bütünü Planlama çalışmaları (İmar Planı çalışmaları) incelendiğinde; Zonguldak Kenti'ne dönük olarak gerekli altlık çalışmaları yapılmış, halihazır haritalar yenilenmiş. Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nce onaylanan ayrıntılı jeolojik ve jeoteknik etüt çalışmaları yapılmış, ilgili kurum ve kuruluş görüşleri alınmıştır. Yapılan imar planı çalışmasında orman alanlarının korunduğu, Tasman Alanları ile ilgili TTK'nın görüş ve önerilerinin alındığı tespit edilmiştir. Zonguldak Belediyesi tarafından hazırlanan bu İmar Planı nüfus kabulü ise 2025 yılı için 180.000 olarak hesaplanmıştır.

Alaplı:

Mevcut imar planı 2025 yılı için 60.000 kişilik nüfusa göre planlanmıştır. 2000 yılı nüfusu 18.487 kişidir. Ancak yapılan hesaplama ve değerlendirmeler doğrultusunda 2025 yılında yerleşmenin ulaşacağı tahmini nüfus büyüklüğünün imar planı kabul değerlerinden düşük olacağı saptanmış olup Çevre Düzeni Planında 2025 yılı için 44.000 kişilik bir nüfus öngörülmektedir. Bununla birlikte, onaylı imar planının yapım süreci incelendiğinde, planların İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından hazırlandığı, plan yapımına ilişkin ilgili yönetmeliklerin hükümlerine göre kurum

görüşlerinin alındığı ve bu görüşler uyarınca planların üretildiği tespit edilmiştir. Ayrıca, plan kullanım kararları yer seçime uygunluk açısından incelenmiş ve uygun bulunmuştur. Bu nedenle bu planla mevcut imar planları kabul edilmiş ve **"İmar Planı Korunan Yerleşme Alanları"** olarak belirlenmiştir.

Çaycuma:

2000 yılı nüfusu 18,734 kişidir. Çaycuma imar planı 2015 yılı için 60.000 kişilik nüfusa göre planlanmıştır. Çevre Düzeni Planında 2025 yılı için aynı şekilde 60.000 kişilik bir nüfus öngörülmektedir. Bununla birlikte, onaylı imar planının yapım süreci incelendiğinde, planların İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından hazırlandığı, plan yapımına ilişkin ilgili yönetmeliklerin hükümlerine göre kurum görüşlerinin alındığı ve bu görüşler uyarınca planların üretildiği tespit edilmiştir. Ayrıca, plan kullanım kararları yer seçime uygunluk açısından incelenmiş ve uygun bulunmuştur. Bu nedenle bu planla mevcut imar planları kabul edilmiş ve **"İmar Planı Korunan Yerleşme Alanları"** olarak belirlenmiştir.

Devrek:

2000 yılı nüfusu 21,360 kişidir. Devrek imar planı 2005 yılı için 43.000 kişilik nüfusa göre planlanmıştır. Ancak yapılan hesaplama ve değerlendirmeler doğrultusunda 2025 yılında yerleşmenin ulaşacağı tahmini nüfus büyüklüğünün imar planı kabul değerlerinden düşük olacağı saptanmış olup Çevre Düzeni Planında 2025 yılı için 40.000 kişilik bir nüfus öngörülmektedir. Bununla birlikte, onaylı imar planının yapım süreci incelendiğinde, planların İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından hazırlandığı, plan yapımına ilişkin ilgili yönetmeliklerin hükümlerine göre kurum görüşlerinin alındığı ve bu görüşler uyarınca planların üretildiği tespit edilmiştir. Ayrıca, plan kullanım kararları yer seçime uygunluk açısından incelenmiş ve uygun bulunmuştur. Bu nedenle bu planla mevcut imar planları kabul edilmiş ve **"İmar Planı Korunan Yerleşme Alanları"** olarak belirlenmiştir.

Ereğli:

Ereğli'de 2000 yılı nüfusu 79.486 kişidir. Mevcut imar planı 2010 yılı için 160.000 nüfusa göre hazırlanmıştır. Çevre Düzeni Planında 2025 için 164.890 kişilik bir nüfus öngörülmektedir. Buna göre, Çevre Düzeni Planı'nın nüfusu imar planı nüfusundan fazladır. Mevcut imar planının bu nüfus için yeterli olmayacağı anlaşılmaktadır. Çevre Düzeni Planı ile 2025 yılı için öngörülen nüfus ile imar planı projeksiyon nüfusu arasındaki fark olan 5.000 kişiye Çevre Düzeni Planı koşulları uyarınca artan nüfus için gerektiği kadar kentsel alanın kullanıma açılması öngörülmektedir. Bu doğrultuda Ereğli, **"Alan Gereksinimine Göre Gelişme Alanları Planlanacak Yerleşmeler"** kapsamında belirlenmiştir. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda gösterilen gelişme alanı yaklaşık 445 hektardır.

Bununla birlikte, onaylı imar planının yapım süreci incelendiğinde, planların İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından hazırlandığı, plan yapımına ilişkin ilgili yönetmeliklerin hükümlerine göre kurum görüşlerinin alındığı ve bu görüşler uyarınca planların üretildiği tespit edilmiştir. Ayrıca, plan kullanım kararları yer seçime uygunluk açısından incelenmiş ve uygun bulunmuştur.

Gökçebey:

Mevcut imar planı 2010 yılı için 22.500 kişilik nüfusa göre hazırlanmıştır. Onaylı imar planının yapım süreci incelendiğinde, planların İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından hazırlandığı, plan yapımına ilişkin ilgili yönetmeliklerin hükümlerine göre kurum görüşlerinin alındığı ve bu görüşler uyarınca planların üretildiği tespit edilmiştir. Ayrıca, plan kullanım kararları yer seçime uygunluk açısından incelenmiş ve uygun bulunmuştur.

Nüfus 2000 yılında 7.939 kişiye ulaşmıştır. Çevre Düzeni Planı'nda 2025 yılı için

öngörülen kentsel nüfus 13.000 kişidir. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda üzerinde gösterilen gelişme alanı yaklaşık 70 hektardır. İlçe için onaylı imar planları ile yeterli büyüklükte gelişme alanı açıldığından Gökçebey, “**İmar Planı Korunan Yerleşme Alanları**” kapsamında değerlendirilmiştir.

Kilimli:

Mevcut imar planı 2010 yılı için 50.000 kişilik nüfusa göre planlanmıştır. 2000 yılı kentsel nüfusu 24.626 kişidir. Ancak yapılan hesaplama ve değerlendirmeler doğrultusunda Çevre Düzeni Planında 2025 yılı için 35.000 kişilik bir nüfus öngörülmektedir. Dolayısıyla onaylı imar planı nüfusuna göre daha düşük bir değer hesaplanmıştır. Bununla birlikte, onaylı imar planının yapım süreci incelendiğinde, planların İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından hazırlandığı, plan yapımına ilişkin ilgili yönetmeliklerin hükümlerine göre kurum görüşlerinin alındığı ve bu görüşler uyarınca planların üretildiği tespit edilmiştir. Ayrıca, plan kullanım kararları yer seçime uygunluk açısından incelenmiş ve uygun bulunmuştur. Bu nedenle bu planla mevcut imar planları kabul edilmiş ve Kilimli İlçesi “**İmar Planı Korunan Yerleşme Alanları**” olarak belirlenmiştir.

Kozlu:

Mevcut imar planı 2015 yılı için 60.000 kişilik nüfusa göre planlanmıştır. 2000 yılı nüfusu 33.776 kişidir. Yapılan hesaplama ve değerlendirmeler doğrultusunda onaylı imar planı kabul değerlerinden daha düşük olarak 2025 yılında yerleşmenin ulaşacağı tahmini nüfus büyüklüğü 42.000 olarak hesaplanmıştır. Bununla birlikte onaylı imar planının yapım süreci incelendiğinde, planların İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından hazırlandığı, plan yapımına ilişkin ilgili yönetmeliklerin hükümlerine göre kurum görüşlerinin alındığı ve bu görüşler uyarınca planların üretildiği tespit edilmiştir. Ayrıca, plan kullanım kararları yer seçime uygunluk açısından incelenmiş ve uygun bulunmuştur. Bu nedenle bu planla mevcut imar planları kabul edilmiş ve Kozlu İlçesi “**İmar Planı Korunan Yerleşme Alanları**” olarak belirlenmiştir.

BELDELER:

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi, özellikle kırsal kesimden göç vermekte, kırsal nüfus giderek azalmaktadır. Bu beldelerin pek çoğu kırsal nitelikte olup, nüfusun kırdaki tutulabilmesi için kırsal kalkınmayı sağlamak üzere yaşam kalitesini geliştirmeye yönelik ekonomik, sosyal, kültürel, doğal değerler sürdürülebilir biçimde geliştirilmeli, üretim imkanları artırılmalı ve yöreye özgü iş olanakları geliştirilmelidir.

Tablo 23: Zonguldak İli'nde Nüfus Kabulleri Yapılan Belde Yerleşmelerinin 2000 Yılı Mevcut Nüfusları, 2025 Yılı Nüfus Kabulleri ve Yerleşmelerin 2025 Yılı Alan Kullanımına İlişkin Değerlendirme

PLAN DEĞİŞİKLİĞİ ONAMA SINIRI

BELDELER	2000 YILI NÜFUSU (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANI PROJEKSİYON NÜFUSU (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANI PROJEKSİYON YILI	2025 YILI KABUL NÜFUSU (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANLARININ UYGULAMA KARARLARI	DEĞERLENDİRME
Perşembe	2619	20000	2020	16200	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Karapınar	3104	13000	2015	10600	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Saltukova	3990	10000	2015	8100	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Filyos*	6283	22100	1992	17000	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Bakacakkadı	2957	7000	2015	5700	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Karaman	2554	-	-	4100	-	İMAR PLANI YAPILACAK
Beycuma	2654	6000	2010	4900	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Çaydeğirmeni	3775	4500	2011	3800	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Muslu	2254	6000	2020	4850	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Çatalağzı	9586	20000	2015	16200	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Gelik	4247	-	-	5700	-	İMAR PLANI YAPILACAK
Elvanpazarcık	2340	5000	2010	4050	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Sivriler	2360	6500	2015	5260	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Gümeli	2372	2800	2015	2450	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Nebioğlu	2914	-	-	3650	-	İMAR PLANI YAPILACAK
Eğerci	2345	7155	2010	5800	KORUNACAK	İMAR PLANI YAPILACAK
Özbağı	1416	-	-	2500	-	İMAR PLANI YAPILACAK
Gülüç	5955	20000	2010	16200	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Güneşli	2158	5400	2015	4400	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Gökçeler	2095	15000	2005	12200	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Kandilli	3255	-	-	4900	-	İMAR PLANI YAPILACAK
Ormanlı	2846	-	-	3300	-	İMAR PLANI YAPILACAK
Öğberler	1880	4000	2010	3300	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN
Hacımusa	1747	5000	2015	4050	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN

* 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının onay tarihinden önce İller Bankası tarafından 1992 yılında onaylanan imar planı esas alınmıştır.

Nebioğlu, Gelik, Özbağı, Kandilli, Ormanlı, Karaman beldelerinin onanlı imar planları olmayıp, "**İmar Planı Yapılacak Yerleşmeler**" kapsamında belirlenmiştir. Perşembe, Karapınar, Saltukova, Filyos, Bakacakkadı, Beycuma, Çaydeğirmeni, Muslu, Çatalağzı, Kozlu, Kilimli, Elvanpazarcık, Sivrililer, Gümeli, Hacımusa, Gülüç, Güneşli, Gökçeler, Öğberler ve Eğerci beldelerinin onanlı imar planlarının ilgili kurum ve kuruluş görüşlerine uygun olarak, imar planı sınırları içinde bulunan tarım alanları, orman alanları, içme ve kullanma suyu kaynakları, jeolojik sakıncalı alanlar, taşkın alanları, sulama alanları, koruma alanları gibi hususlara dikkat edilerek hazırlanmış olduğu saptanmıştır.

Bu bağlamda, bu planla söz konusu beldelerin mevcut imar planları, plan kararlarının yer seçime uygunluk açısından uygun bulunması nedeniyle kabul edilmiş ve "**İmar Planı Korunan Yerleşme Alanları**" olarak belirlenmiştir.

7.5.2.2. BARTIN İLİ

Tablo 24: Bartın İli'nde İlçelere Göre 2025 Yılı Nüfus Kabulleri ve Kentsel Yerleşmelerin 2025 Yılı Kentsel Alan Kullanımına İlişkin Değerlendirme

İLÇELER	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANI PROJEKSİYON NÜFUSU (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANI PROJEKSİYON YILI	2025 YILI KABUL KENTSEL NÜFUSU (Kişi)	2000 YILI KENTSEL NÜFUS (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANLARININ UYGULAMA KARARLARI	DEĞERLENDİRME
Merkez İlçe	205,000	2030	150,000	35,992	İRDELENECEK	İMAR PLANI REVİZE EDİLECEK YERLEŞME ALANLARI
Amasra	25,000	2005	10,000	6,338	İRDELENECEK	İMAR PLANI REVİZE EDİLECEK YERLEŞME ALANLARI
Kurucaşile	4,000	2010	4,000	2,074	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN YERLEŞME ALANLARI
Ulus	7,000	2015	17,000	3,598	KORUNACAK	ALAN GEREKSİNİMİNE GÖRE GELİŞME ALANLARI PLANLANACAK YERLEŞMELER
TOPLAM KENTSEL NÜFUS			181,000			
TOPLAM KIRSAL NÜFUS			87,500			
TOPLAM NÜFUS			268,500			

Tablo 25: Bartın İli'nde İlçelere Göre 2025 Yılı Kentsel, Kırsal ve Toplam Nüfus Kabulleri

İLÇELER	2000 YILI KENTSEL NÜFUS (Kişi)	2025 YILI KABUL KENTSEL NÜFUSU (Kişi)	2000 YILI KIRSAL NÜFUS (Kişi)	2025 YILI KABUL KIRSAL NÜFUSU (Kişi)	2025 YILI KABUL TOPLAM NÜFUSU
Merkez İlçe	35,992	150,000	94500	75,000	225,000
Amasra	6,338	10,000	9784	3,000	13,000
Kurucaşile	2,074	4,000	6668	1,500	5,500
Ulus	3,598	17,000	25224	8,000	25,000
TOPLAM	48,002	181,000	136,176	87,500	268,500

Bartın Merkez İlçe:

Mevcut 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı nüfus projeksiyonu 2030 yılı için 205.000 olarak hesaplanmıştır. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ise 2025 yılı için 150.000 kişilik bir nüfus öngörmektedir. Bartın ve Bartın Kıyı Kesimi Planlama Alt Bölgesi kapsamında ise 2030 yılı için nüfus üst limiti ise 190.000 kişidir.

Bartın merkezin 2000 yılı nüfusu 35.992 kişi, 2010 yılı nüfusu ise 52.470 kişidir. Bartın ve yakın çevresi 1980 yılından bu yana sürekli dış göç vermiştir. Bu göç oranının 1990 - 2000 arasında arttığı bilinmektedir. Ancak özellikle 2000-2010 yılları arasındaki nüfus gelişimine bakıldığında Bartın İl toplamı ve merkez ilçede kentsel ve toplam nüfusların yükselişe geçtiği görülmektedir. Bartın'ın 2004-2008 yılları arasında kalkınmada 1.derece, 2009 yılından itibaren ise kalkınmada 3.derece öncelikli yöreler içerisinde bulunması, 2008 yılında Bartın Üniversitesi'nin kurulması, Bartın Organize Sanayi Bölgesi'nin faaliyete başlaması ve günümüzde yatırımcılar tarafından özellikle demir-çelik sektöründe tercih edilmesi 2000 yılı öncesinin aksine nüfus artışını sağlamış olup, Bartın ve yakın çevresini etkileyecek önemli yatırımlardan biri olan Filyos Vadisi yatırımları ile birlikte plan döneminde nüfusun aynı şekilde hızlanarak artacağı öngörülmektedir.

Elde edilen nüfus ve sektörel projeksiyonlar doğrultusunda kentin hızla büyümekte olduğu, kamu ve özel yatırımlar (altyapı yatırımları dahil) ile yeni gelişme alanlarına

ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkmaktadır. Burada Bartın Üniversitesi'nin yer seçimi özellikle merkez ilçenin gelişme yönünün belirlenmesinde önemli bir belirleyici olmuştur.

Ancak diğer taraftan Bartın İmar Planı ile getirilen sanayi alanlarının, konut dışı kentsel çalışma alanlarının, küçük sanayi alanlarının büyük bir bölümünün Bartın Çayı'na bitişik, Doğal Sit Alanları kapsamında/bu alanlara baskı yaratacak konumda, Taşkın Alanları içerisinde veya 1. sınıf, tarımsal potansiyeli yüksek alanlarda bulundukları saptanmıştır. 1/100.000 Çevre Düzeni Planı'nda, bu tespitler doğrultusunda gerekli değerlendirmeler yapılmış; imar planı ile önerilen bu alanların, doğal, kültürel çevrenin korunması, çevre kirliliğinin en aza indirilmesi, bu planın ilkeleri doğrultusunda korunması gereken alanlar (doğal, kültürel, ekolojik değerler) üzerinde baskı yaratmaması, taşkın vb. yerleşilebilirlik açısından uygun olmayan alanların yapılaşmaya açılmaması vb. kriterler açısından yanlış yer seçiminin yapıldığı saptanmış ve bu kapsamda yanlış yer seçen mevcuttaki tesislerin veya kullanımların dondurulması, zaman içerisinde bu alanların doğal/yapay/yasal eşikler doğrultusunda, yeşil alanlara veya sosyal-teknik altyapı kullanımlarına dönüştürülmesi öngörülmüştür.

Bu kapsamda Bartın-Merkez, **"İmar Planı Revize Edilecek Yerleşme Alanları"** olarak belirlenmiş olup, Bartın merkez imar planının 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı kararları doğrultusunda revize edilmesi gerekmektedir.

Bartın merkez imar planı revize edilirken; 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ilkeleri kapsamında, kentsel gelişme alanlarında 2025 yılı nüfus kabulüne göre etaplama yapılması, etaplama sonucu kentsel gelişme alanlarının bir bölümünün 2025 yılı sonrasında gelişmeye açılarak nüfusun alan ihtiyaçlarının kademeli olarak (nüfus gelişimi dikkate alınarak) sağlanması gerekmektedir. Belirlenen gelişme alanlarında yoğunluk değerleri ise, 2025 ve 2030 yılları için belirlenen nüfus değerlerini aşmayacak şekilde 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ve/veya alt ölçekli imar planlarında belirlenebilecektir.

Amasra:

Mevcut İmar Planı nüfus projeksiyonu, 2005 yılı için 25.000 kişi olarak hesaplanmıştır. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı 2025 yılı için 10.000 kişilik bir nüfus öngörmektedir. Bartın ve Bartın Kıyı Kesimi Planlama Alt Bölgesi kapsamında 2030 yılı nüfusu üst limiti ise 12.000 kişidir.

Amasra merkezin 2000 yılı nüfusu 6.338 kişidir. 2010 yılı nüfusu ise 6.450 kişidir. Bartın ve yakın çevresinin 1980 yılından bu yana verdiği göçe rağmen Amasra, bölgede turizm merkezi olması nedeni ile nüfusu artan tek yerleşimdir. Özellikle hafta sonları ve yaz ayları nüfusu aşırı boyutlara çıkmaktadır.

Amasra İlçe merkezi için Bartın Üniversitesi Gelişim Planı doğrultusunda belirlenen Amasra Meslek Yüksekokulu ve Amasra çevresinde gelişmesi öngörülen turizm alanlarının ilçe merkezine getireceği nüfus göz önünde bulundurulmuş, ancak bu artışın aşırı olmayacağı, nüfusun 2025 yılında imar planı nüfus projeksiyonuna ulaşmayacağı görülmüştür. Diğer taraftan yoğun yapılaşmaların giderek Amasra'nın tarihsel ve doğal dokusunu bozduğu da gözlenmektedir. Bu değerlendirme uyarınca Amasra kenti, **"İmar Planı Revize Edilecek Yerleşme Alanları"** olarak belirlenmiştir. Bu duruma göre onaylı imar planında henüz imara açılmamış kentsel gelişme alanları bulunmakta olup, onaylı imar planının yoğunluk değerlerinin 2025 ve 2030 yılı nüfus kabullerine göre revize edilmesi gerekmektedir.

Kurucaşile:

Kurucaşile imar planı 2010 yılı için 4.000 kişilik nüfusa göre planlanmıştır. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda da 2025 yılı için 4.000 kişilik bir nüfus öngörülmektedir. Bartın ve Bartın Kıyı Kesimi Planlama Alt Bölgesi kapsamında Kurucaşile ilçe merkezi için, Bartın üniversitesi Gelişim Planı doğrultusunda belirlenen Kurucaşile Meslek Yüksekokulu ve ahşap tekne yapımcılığının gelişimi dikkate alınarak, belirlenmiş 2030 yılı nüfusu ise 5.000 kişidir.

Kurucaşile merkezin 2000 yılı nüfusu 2.074 kişidir. 2010 yılı nüfusu ise 1.744 kişidir. Mevcut nüfusun 2010 yılında değil 2025 yılında ancak 4.000 kişiye ulaşabileceği ve mevcut imar planının 2025 yılı için yeterli olacağı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, onaylı imar planının yapım süreci incelendiğinde, planların İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından hazırlandığı, plan yapımına ilişkin ilgili yönetmeliklerin hükümlerine göre kurum görüşlerinin alındığı ve bu görüşler uyarınca planların üretildiği tespit edilmiştir. Ayrıca, plan kullanım kararları yer seçime uygunluk açısından incelenmiş ve uygun bulunmuştur. Bu nedenle bu planla mevcut imar planları kabul edilmiş ve "**İmar Planı Korunan Yerleşme Alanları**" olarak belirlenmiştir. 2030 yılı nüfusunun, onaylı imar planında yapılacak nüfus yoğunluğu dengelemeleri ile kentsel gelişme alanlarında karşılanabileceği öngörülmekte olup, bu kapsamda onaylı imar planında henüz imara açılmamış gelişme alanları dikkate alınarak ilave kentsel gelişme alanı belirlenmemiştir.

Ulus:

2000 yılı nüfusu 3.598 kişidir. Ulus imar planı 2015 için 7.000 kişilik nüfusa göre planlanmıştır. Çevre Düzeni Planında 2025 için de 13.000 kişilik bir nüfus öngörülmektedir. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2014 yılı nüfusu ile imar planı nüfus projeksiyonu karşılaştırıldığında imar planı hedeflerine ulaşıldığı tespit edilmiştir. Buna göre, Çevre Düzeni Planı'nın nüfusu imar planı nüfusundan fazladır. Mevcut imar planının bu nüfus için yeterli olmayacağı anlaşılmaktadır. Çevre Düzeni Planı ile 2025 yılı için öngörülen nüfus ile imar planı projeksiyon nüfusu arasındaki fark olan 5.000 kişiye Çevre Düzeni Planı koşulları uyarınca artan nüfus için gerektiği kadar kentsel alanın kullanıma açılması öngörülmektedir. Bu doğrultuda Ulus, "**Alan Gereksinimine Göre Gelişme Alanları Planlanacak Yerleşmeler**" kapsamında belirlenmiştir.

BELDELER:

Tablo 26: Bartın İli'nde Nüfus Kabulleri Yapılan Belde Yerleşmelerinin 2000 Yılı Mevcut Nüfusları, 2025 Yılı Nüfus Kabulleri ve Yerleşmelerin 2025 Yılı Alan Kullanımına İlişkin Değerlendirme

BELDELER	2000 YILI NÜFUSU (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANI PROJEKSİYON NÜFUSU (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANI PROJEKSİYON YILI	2025 YILI KABUL NÜFUSU (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANLARININ UYGULAMA KARARLARI	DEĞERLENDİRME
Arıt	2112	4500	2010	3200	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN YERLEŞME ALANLARI
Hasankadı	1896	-	-	3200	-	İMAR PLANI YAPILACAK YERLEŞMELER
Kozcağız	4916	8000	2005	8000	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN YERLEŞME ALANLARI
Abdipaşa	2717	4000	2015	5000	+ 1.000 kişi	ALAN GEREKSİNİMİNE GÖRE GELİŞME ALANLARI PLANLANACAK YERLEŞMELER
Kumluca	2892	5000	2010	3600	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN YERLEŞME ALANLARI

Bu beldelerin pek çoğu kırsal nitelikte olup, nüfusun kırdaki tutulabilmesi için kırsal kalkınmayı sağlamak üzere yaşam kalitesini geliştirmeye yönelik ekonomik, sosyal, kültürel, doğal değerler sürdürülebilir biçimde geliştirilmeli, üretim imkanları artırılmalı ve yöreye özgü iş olanakları geliştirilmelidir.

Hasankadı beldesinin onanlı imar planı olmayıp, **"İmar Planı Yapılacak Yerleşmeler"** kapsamında belirlenmiştir.

Arit, Kozcağız ve Kumluca beldelerinin onanlı imar planlarının ilgili kurum ve kuruluş görüşlerine uygun olarak, imar planı sınırları içinde bulunan tarım alanları, orman alanları, içme ve kullanma suyu kaynakları, jeolojik sakıncalı alanlar, taşkın alanları, sulama alanları, koruma alanları gibi hususlara dikkat edilerek hazırlanmış olduğu ve imar planı projeksiyonu ile çevre düzeni nüfus projeksiyonu değerlerinin birbirine eşit olduğu saptanmıştır.

Bu bağlamda, bu planla söz konusu beldelerin mevcut imar planları, hem plan kararlarının yer seçime uygunluk açısından uygun bulunması hem de mevcut imar planı projeksiyonu ile bu planın projeksiyon nüfusu değerlerinin örtüşmesi nedeniyle kabul edilmiş ve **"İmar Planı Korunan Yerleşme Alanları"** olarak belirlenmiştir.

Bu beldelerden Bartın ve Bartın Kıyı Kesimi Planlama Alt Bölgesi 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı kapsamında bulunan Kozcağız Beldesi'nin 2030 yılı için öngörülen nüfusu; beldede mevcut eğilimler ve talepler ışığında, 2025 yılı sonrasında uygulamaya geçeceği öngörüsüyle önerilen Meslek Yüksekokulu'na bağlı olarak, 9.000 kişidir. Bu kapsamda 2030 yılı nüfus kabulü için ihtiyaç duyulacak kentsel gelişme alanı belirlenmiştir. Belirlenen gelişme alanlarında yoğunluk değerleri, bu planın 2025 ve 2030 yılları için belirlenen nüfus değerlerini aşmayacak şekilde 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ve/veya alt ölçekli imar planlarında belirlenebilecektir.

Abdipaşa beldesinin Mevcut İmar Planı nüfus projeksiyonu, 2015 yılı için 4.000 kişi olarak hesaplanmıştır. 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda da 2025 yılı için 5.000 kişilik bir nüfus öngörülmektedir. Bu durumda Çevre Düzeni Planı'n nüfusu imar planı nüfusundan fazladır ve Abdipaşa beldesi, **"Alan Gereksinimine Göre Gelişme Alanları Planlanacak Yerleşmeler"** kapsamında belirlenmiştir.

Bartın ve Bartın Kıyı Kesimi Planlama Alt Bölgesi kapsamında yer alan Abdipaşa Beldesi'nin 2030 yılı nüfusu ise 6.000 kişi olarak öngörülmektedir.

2025 ve 2030 yılları nüfus kabullerine göre; Kirazlıköprü Barajı'nın uygulamaya geçmesiyle kentsel yerleşik alanların bir kısmının terk edilmesi ile ihtiyaç duyulacak kentsel gelişme alanları da (bu kapsamda yaklaşık 40 hektarlık bir gelişme alanı önerilmiştir) göz önünde bulundurularak nüfusun ihtiyaç duyacağı kentsel gelişme alanları belirlenmiştir. Belirlenen gelişme alanlarında yoğunluk değerleri, bu planın 2025 ve 2030 yılları için belirlenen nüfus değerlerini aşmayacak şekilde 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ve/veya alt ölçekli imar planlarında belirlenebilecektir.

7.5.2.3. KARABÜK İLİ

Tablo 27: Karabük İli'nde ilçelere Göre 2025 Yılı Nüfus Kabulleri ve Kentsel Yerleşmelerin 2025 Yılı Kentsel Alan Kullanımına İlişkin Değerlendirme

İLÇELER	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANI PROJEKSİYON NÜFUSU (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANI PROJEKSİYON YILI	2025 YILI KABUL KENTSEL NÜFUSU (Kişi)	2000 YILI KENTSEL NÜFUS (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANLARININ UYGULAMA KARARLARI	DEĞERLENDİRME
Merkez İlçe	200,000	2025	110,000	100,749	İRDELENECEK	İMAR PLANI REVİZE EDİLECEK YERLEŞME ALANLARI
Eflani	6,000	2010	3,000	3,897	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN YERLEŞME ALANLARI
Eskipazar	21,000	2010	8,500	8,457	İRDELENECEK	İMAR PLANI REVİZE EDİLECEK YERLEŞME ALANLARI
Ovacık	3,500	2015	1000	1,728	KORUNACAK	İMAR PLANI KORUNAN YERLEŞME ALANLARI
Safranbolu	58,000	2015	60,000	31,697	+ 2.000 kişi	ALAN GEREKSİNİMİNE GÖRE GELİŞME ALANLARI PLANLANACAK
Yenice	30,000	2025	10,000	11,228	İRDELENECEK	İMAR PLANI REVİZE EDİLECEK YERLEŞME ALANLARI

TOPLAM KENTSEL NÜFUS 192,500

TOPLAM KIRSAL NÜFUS 60,500

TOPLAM NÜFUS 253,000

Tablo 28: Karabük İli'nde ilçelere Göre 2025 Yılı Kentsel, Kırsal ve Toplam Nüfus Kabulleri

İLÇELER	2000 YILI KENTSEL NÜFUS (Kişi)	2025 YILI KABUL KENTSEL NÜFUSU (Kişi)	2000 YILI KIRSAL NÜFUS (Kişi)	2025 YILI KABUL KIRSAL NÜFUSU (Kişi)	2025 YILI KABUL TOPLAM NÜFUSU
Merkez İlçe	100,749	110,000	16055	20,000	130,000
Eflani	3,897	3,000	8373	5,000	8,000
Eskipazar	8,457	8,500	7908	3,500	12,000
Ovacık	1,728	1000	3727	2,000	3,000
Safranbolu	31,697	60,000	15560	15,000	75,000
Yenice	11,228	10,000	15723	15,000	25,000
TOPLAM	157,756	192,500	67,346	60,500	253,000

Karabük Merkez ilçe:

Karabük Kenti'nin ilk imar planları 1968 tarihinde hazırlanmıştır. Kentin hızlı gelişmesi nedeniyle uygulanamayan 1968-1980 ve 1989 İmar Planlarının ardından 1994 yılında mevcut planlarının güncellenmesi ve acil değişiklik gerektiren kısımlarının revizyonu gerçekleştirilmiştir.

5252 hektar mücavir alana sahip İl Merkezinde Belediye sınırları 2020 hektar alanı kapsamaktadır. Bu alanının 2600 hektarının 1/5000 Ölçekli Nazım ve 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planları bulunmaktadır⁴.

⁴ Karabük II Merkezi Planlarının ilave ve Revizyonu, 2005, Rapor, Karabük Belediyesi, S.9.

Mevcut İmar Planı, 2025 yılı için 200.000 kişi öngörülerek yapılmış ve alan kullanımları belirlenmiştir. Karabük merkez ilçenin 2000 yılı nüfusu da 100.749 kişidir. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ise kentsel olarak 2025 yılı için 110.000 kişilik bir nüfusa işaret etmektedir. Bu durumda İmar planı projeksiyon nüfusu Çevre Düzeni Planı kabul nüfusundan fazladır. Karabük ve yakın çevresi 1980 yılından bu yana sürekli dış göç vermiştir. Bu göç oranının 1990-2000 arasında arttığı bilinmektedir. Karabük'ü etkileyecek olan ve 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile öneren önemli yatırımların (Otomotiv Sanayi, Savunma Sanayi, diğer sanayi dalları vd.) tam olarak yapılırsa bile Karabük'e yaklaşık 50.000 kişilik bir nüfusun geleceği hesaplanmıştır. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı kapsamında yapılan nüfus projeksiyonlarındaki artış eğilimleri ve yatırımlar değerlendirdiğinde, nüfusun 2025 yılında mevcut imar planında saptanmış bulunan nüfusa (200.000 kişi) ulaşmayacağı değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan Karabük-Merkez'de; yaşam kalitesinin artırılması, hava kirliliğinin önlenmesi, hava akımlarının etki olamayacağı yerlerde aşırı nüfus yığılmalarının önlenmesi, kentin çalışma alanı olarak tercih edilmesinin yanında yaşam alanı olarak da tercih edilmesinin sağlanması için sosyokültürel tesisler ile bir bütün yerleşim alanlarının oluşturulması da gereklidir. Bu doğrultuda yapılaşma koşullarının, yoğunlukların yeniden ele alınması gerekmekte olup, plan döneminde ihtiyaç duyulabilecek gelişme alanları için yaklaşık 115 ha.lık alan ilave gelişme alanı olarak belirlenmiştir.

Bu değerlendirme uyarınca Karabük kenti, **“İmar Planı Revize Edilecek Yerleşme Alanları”** olarak belirlenmiştir.

Eflani:

2000 yılı nüfusu 3.897 kişidir. Eflani imar planı 2010 için 6.000 kişilik nüfusa göre planlanmıştır. Çevre Düzeni Planı'nda 2025 için de 3.000 kişilik bir nüfus öngörülmektedir. Bununla birlikte, onaylı imar planının yapım süreci incelendiğinde, planların İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından hazırlandığı, plan yapımına ilişkin ilgili yönetmeliklerin hükümlerine göre kurum görüşlerinin alındığı ve bu görüşler uyarınca planların üretildiği tespit edilmiştir. Ayrıca, plan kullanım kararları yer seçime uygunluk açısından incelenmiş ve uygun bulunmuştur. Bu nedenle bu planla mevcut imar planları kabul edilmiş ve **“İmar Planı Korunan Yerleşme Alanları”** olarak belirlenmiştir.

Eskipazar:

Mevcut İmar Planı nüfus projeksiyonu, 2010 yılı için 21.000 kişi olarak hesaplanmıştır. Çevre Düzeni Planı nüfusu da 2025 yılı için 8.500 kişilik bir nüfusa işaret etmektedir. Bu durumda İmar planı projeksiyon nüfusu Çevre Düzeni Planı projeksiyon nüfusundan fazladır. 2000 yılı nüfusu da yaklaşık 8.457 kişi olarak saptanmıştır. Karabük ve yakın çevresi 1980 yılından buyana sürekli dış göç vermiştir. Bu göç oranının 1990 - 2000 arasında arttığı bilinmektedir. Karabük'ü etkileyecek önemli yatırımların (Otomotiv Sanayi, Savunma Sanayi, diğer sanayi dalları vd.) yatırımlarının tam olarak yapılırsa bile Karabük'e yaklaşık 50.000 kişilik bir nüfusun geleceği hesaplanmıştır. Bunun bir kısmının Eskipazar'a yerleşeceği, ancak bu kadar nüfus artışının olamayacağı öngörülmektedir. Bununla birlikte, onaylı imar planının yapım süreci incelendiğinde, planların İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından hazırlandığı, plan yapımına ilişkin ilgili yönetmeliklerin hükümlerine göre kurum görüşlerinin alındığı ve bu görüşler uyarınca planların üretildiği tespit edilmiştir. Ancak, Çevre Düzeni Planı kapsamında yer alan nüfus projeksiyonlarındaki artış eğilimleri değerlendirildiğinde, nüfusun 2025 yılında imar planı için saptanmış bulunan nüfusa ulaşmayacağı, dolayısıyla imar planı ile önerilen kentsel gelişme alanlarının bu Çevre Düzeni Planı ile öngörülen nüfusa göre fazla olduğu saptanmıştır. Bu değerlendirme uyarınca Eskipazar Kenti, **“İmar Planı Revize Edilecek Yerleşme Alanları”** olarak belirlenmiştir.

Ovacık:

2000 yılı nüfusu 1.728 kişidir. Ovacık imar planı 2015 için 3.500 kişilik nüfusa göre planlanmıştır. Çevre Düzeni Planında 2025 için de 1.000 kişilik bir nüfus öngörülmektedir. Bununla birlikte, onaylı imar planının yapım süreci incelendiğinde, planların İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından hazırlandığı, plan yapımına ilişkin ilgili yönetmeliklerin hükümlerine göre kurum görüşlerinin alındığı ve bu görüşler uyarınca planların üretildiği tespit edilmiştir. Ayrıca, plan kullanım kararları yer seçime uygunluk açısından incelenmiş ve uygun bulunmuştur. Bu nedenle bu planla mevcut imar planları kabul edilmiş ve Ovacık **“İmar Planı Korunan Yerleşme Alanları”** olarak belirlenmiştir.

Safranbolu:

2000 yılı nüfusu 31.697 kişidir. Safranbolu imar planı 2015 için 58.000 kişilik nüfusa göre planlanmıştır. Çevre Düzeni Planında 2025 yılı için 60.000 kişilik bir nüfus öngörülmektedir. Nüfus öngörüsünde, özellikle Safranbolu'nun Karabük Merkezle bitişik durumda olmasından kaynaklanan yaşama mekanı olmasına ilişkin eğilimler ve bu doğrultuda Karabük'e gelecek yatırımlar doğrultusunda işgücünün de yaşayacağı alanların başında gelmesi önemli bir etkidir. Buna göre, Çevre Düzeni Planının nüfusu imar planı nüfusundan fazla olup, mevcut imar planının bu nüfus için yeterli olmayacağı anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte, onaylı imar planının yapım süreci incelendiğinde, planların İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından hazırlandığı, plan yapımına ilişkin ilgili yönetmelik hükümlerine göre kurum görüşlerinin alındığı, bu görüşler uyarınca planların üretildiği ve arazi kullanım kararlarının yer seçimi yapıldığı tespit edilmiştir. Ancak, konut edinme çabalarının, özellikle yerleşik dokudaki depremde sonra verilen kat artışlarının sit alanları üzerinde baskı oluşturduğu ve merkezi daha da yoğunlaştırdığı da tespit edilmiş olup, bu durumun önüne geçilerek düzenli/sağlıklı kentleşmeyi sağlamak adına, artan nüfusun ihtiyacı olan gelişme alanlarının yerleşme alanlarıyla beraber ele alınarak oluşturulması ve yoğunluk düzenlemelerinin yapılması gerekmektedir.

Bu doğrultuda Safranbolu, **“Alan Gereksinimine Göre Gelişme Alanları Planlanacak Yerleşmeler”** kapsamında belirlenmiş olup, yaklaşık 560 hektarlık gelişme alanı ayrılmıştır.

Yenice:

Yenice İlçesi'nin imar planı İller Bankası tarafından yapılmış olup, ilgili kamu kurum ve kuruluşlardan alınan görüş ve öneriler doğrultusunda ve plan yapımına ilişkin ilgili yönetmeliklerin hükümleri uyarınca planların üretildiği tespit edilmiştir. Ancak, nüfus projeksiyonları, kentsel gelişme eğilimlerine ilişkin tespitler ve onaylı İmar Planları üzerinde yapılmış olan irdelemeler sonucunda; 2025 hedef yılı için planlanmış olan konut alanlarının; Çevre Düzeni Planı kabul nüfusuna göre fazla olduğu görülmüştür.

Mevcut İmar Planı nüfus projeksiyonu, 2025 yılı için 30.000 kişi olarak hesaplanmıştır. Çevre Düzeni Planı nüfusu da 2025 yılı için 10.000 kişilik bir nüfusa işaret etmektedir. Bu durumda İmar planı projeksiyon nüfusu Çevre Düzeni Planı projeksiyon nüfusundan fazladır. 2000 yılı nüfusu da 11.228 kişi olarak saptanmıştır. Karabük ve yakın çevresi 1980 yılından bu yana sürekli dış göç vermiştir. Bu göç oranının 1990 - 2000 arasında arttığı bilinmektedir. Karabük'ü etkileyecek önemli yatırımların (Otomotiv Sanayi, Savunma Sanayi, diğer sanayi dalları vd.) yatırımlarının tam olarak yapılırsa bile Karabük'e yaklaşık 50.000 kişilik bir nüfusun geleceği hesaplanmıştır. Bunun bir kısmının Yenice'ye yerleşeceği, ancak sanayi gelişimine bağlı olarak artış gösterecek olan nüfusun Yenice'ye gelmesi planlanan kozmetik sanayi, ilaç sanayi ve orman sanayi ile bile 30.000 kişiye ulaşamayacağı öngörülmektedir. Onaylı imar planının hazırlanması aşamasında plan yapımına

ilişkin ilgili yönetmeliklerin hükümlerine göre kurum görüşlerinin alındığı ve bu görüşler uyarınca planların üretildiği tespit edilmiştir.

Çevre Düzeni Planı kapsamında yer alan nüfus projeksiyonlarındaki artış eğilimleri değerlendirildiğinde, nüfusun 2025 yılında imar planı için saptanmış bulunan nüfusa ulaşmayacağı, dolayısıyla imar planı ile önerilen kentsel gelişme alanlarının bu Çevre Düzeni Planı ile öngörülen nüfusa göre fazla olduğu saptanmıştır. Bu değerlendirme uyarınca Yenice kenti, "**İmar Planı Revize Edilecek Yerleşme Alanları**" olarak belirlenmiştir.

BELDELER:

Tablo 29: Karabük İli'nde Nüfus Kabulleri Yapılan Belde Yerleşmelerinin 2000 Yılı Mevcut Nüfusları, 2025 Yılı Nüfus Kabulleri ve Yerleşmelerin 2025 Yılı Alan Kullanımına İlişkin Değerlendirme

BELDELER	2000 YILI NÜFUSU (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANI PROJEKSİYON NÜFUSU (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANI PROJEKSİYON YILI	2025 YILI KABUL NÜFUSU (Kişi)	YÜRÜRLÜKTEKİ İMAR PLANLARININ UYGULAMA KARARLARI	DEĞERLENDİRME
Ovacuma	1936	-	-	2000	-	İMAR PLANI YAPILACAK YERLEŞMELER
Yortanpazarı	2802	3000	2015	3000	-	İMAR PLANI KORUNAN YERLEŞME ALANLARI

Ovacuma ve Yortanpazarı, kırsal nitelikli yerleşim alanları olup, nüfusun kırdaki tutulabilmesi için kırsal kalkınmayı sağlamak üzere yaşam kalitesini geliştirmeye yönelik ekonomik, sosyal, kültürel, doğal değerler sürdürülebilir biçimde geliştirilmeli, üretim imkanları artırılmalı ve yöreye özgü iş olanakları geliştirilmelidir. Ovacuma beldesinin onanlı imar planı olmayıp, "**İmar Planı Yapılacak Yerleşmeler**" kapsamında belirlenmiştir.

Yortanpazarı beldesinin onaylı imar planının İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından hazırlandığı, plan yapımına ilişkin ilgili yönetmeliklerin hükümlerine göre kurum görüşlerinin alındığı ve bu görüşler uyarınca üretildiği tespit edilmiştir. Bu nedenle Yortanpazarı beldesinin mevcut imar planları, plan kararlarının yer seçime uygunluk açısından uygun bulunması nedeniyle kabul edilmiştir.

Yortanpazarı beldesinin Mevcut İmar Planı nüfus projeksiyonu, 2015 yılı için 3.000 kişi olarak hesaplanmıştır. Çevre Düzeni Planı nüfusu da 2025 yılı için 3.000 kişilik bir nüfus öngörmektedir. Buna göre, imar planı projeksiyonu ile çevre düzeni nüfus projeksiyonu değerlerinin biri birine eşit olduğu ve mevcut imar planının 2025 yılı için yeterli olabileceği saptanmıştır. Bu nedenle bu planla mevcut imar planları kabul edilmiş ve Yortanpazarı "**İmar Planı Korunan Yerleşme Alanları**" olarak belirlenmiştir.

7.5.3. Planlama Bölgesi'ne İlişkin Genel Değerlendirme ve Sonuç

Yukarıda İller ölçeğinde yapılan değerlendirmeleri topluca ve planlama bölgesi için yapmak gerekirse:

- Doğal veriler açısından planlama bölgesinde var olan tarım toprakları, ormanlar, sulak alanlar, yeraltı ve yerüstü su kaynakları, göletler, milli parklar vb. tüm doğal değerlerin sürdürülebilirlik bağlamında korunması esastır. Özellikle ekolojik dengenin korunduğu bir planlama önem sunmaktadır.
- Kentsel ve kırsal alanlarda var olan doğal ve yapay değerlerin korunmasının ve geliştirilmesinin yanı sıra kentsel ve kırsal yerleşim alanlarında alt yapı eksiklikleri giderilmeli, çevre sorunları en aza indirilmelidir.
- Kentsel alanların imar planları, yukarıda belirlenen yöntem uyarınca ve güncel

verilere dayandırılarak 2025 yılı nüfus kabullerine göre ivedilikle revize edilmelidir.

- Bu bağlamda, öncelikle planlama alt bölgelerine ait 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planlarının da ivedilikle yapılması gerekmektedir.

7.6. KIRSAL YERLEŞME ALANLARI ve KIRSAL KALKINMA PROJE ALANLARI (STRATEJİ 16):

Köylerin “Yerleşik Alanlarının ivedilikle belirlenmesi gerekmektedir. Kırsal kalkınmanın ülkemiz için çok önemli bir sosyo-ekonomik olgu olduğu, bu konunun Beş Yıllık Kalkınma Planları'nda da yer aldığı, özellikle kırsal yerleşmelerde barınma, çalışma ve sosyal gereksinimlerin karşılanması ile bir ölçüde kentleşmenin de yavaşlatılabileceği bilinmektedir. Köy yerleşik alanlarındaki yapı ve konut stokunun sağlıklılaştırılması, aslına ve yöre mimarisine uygun olarak yenilenmesi özendirilmelidir. Bunu sağlamak üzere, Valiliklerce seçilecek kırsal bölgede gösterimsel/eğitsel amaçlı pilot çalışmalar başlatılmalıdır.

Kırsal alanlarda yapılacak planlamalarda, 3367 sayılı yasa ile değişik 442 sayılı **“Köy Kanunu”**na göre yapılacak uygulamalara ilişkin Plan Hükümleri bulunmaktadır. Bu hükümlerin titizlikle uygulanması gerekmektedir.

Kırsal yerleşmelerde Valiliklerce, en büyük yerleşme temel alınarak “Merkez Köy” ler belirlenmeli ve kırsal gelişme/orman köylüsünün gelişimine yönelik projeler geliştirilmelidir.

Kırsal alanların ihtiva ettiği kültürel, sosyal, demografik, ekonomik, çevresel ve mekânsal çeşitliliğin zaman içinde değişen koşullarla birlikte yeni anlamlar kazanması kesin bir kırsal alan tanımı yapılmasını güçleştirmektedir. Nitekim ülkeler kendi idari yapılarını da dikkate alarak kendilerine özgü kırsal alan tanımı yapmakta, hatta farklı amaçlarla gerçekleştirilen çalışmalarda farklı kırsal alan tanımları kullanılabilmektedir. Benzer şekilde; ülkemizde de hukuki düzenlemelerde ve farklı amaçlarla gerçekleştirilen istatistikî çalışmalarda kırsal alan farklı yaklaşımlarla, bazı durumlarda kırsal alan tanımı yapılmaksızın değerlendirilmektedir⁵.

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde kırsal kalkınma; kırsal alanda, sürdürülebilir doğal kaynak kullanımını esas alarak, bir taraftan kırsal kesimin gelir düzeyinin ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi yoluyla gelişmişlik farklarının azaltılması amacına yönelik, diğer taraftan çevresel ve kültürel değerlerin korunmasını ve geliştirilmesini gözetken, yerelde farklılaşan sosyal, kültürel ve ekonomik özellikleri, ihtiyaçları, potansiyelleri ve dinamikleri dikkate alarak çok sektörlü yaklaşımla planlanan faaliyetler bütünü olarak kabul edilmektedir.

Kırsal kesimde yaşayan insanların hemen hemen tek geçim kaynağı tarımsal faaliyetlerdir. Bu nedenle kırsal kalkınmanın en önemli koşulu, tarımsal kalkınmadır. Birim alan ve birim hayvandan elde edilen verimin artırılması ve bunun için modern tarımsal girdilerin optimal kombinasyonu, eğitim düzeyinin yükseltilmesi, sosyal güvenlik, sağlık vb. hizmetlerin entegre bir anlayış içinde yürütülmesi gerekmektedir.

Bu strateji ve hedefler:

- Göç veren, giderek boşalan ve verimsizleşen kırsal alanların, orman köylerinin ülke ekonomisine katkısının artırılması ve kırsal toplumun yaşam kalitesinin yükseltilmesi suretiyle bölgeler ve kır-kent arasındaki gelişmişlik farklarının azaltılması,
- Göç eğilimlerinin istikrarlı bir dinamığa kavuşturulması dengeli ve sürdürülebilir kalkınma hedefiyle uyumlu bir nüfus yapısına ulaşılması,

⁵ Devlet Planlama Teşkilatı, “Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi”,
<http://ekutup.dpt.gov.tr/haber/2006/02/UKKS.pdf>

- Tarımın yeniden yapılandırılması sürecinde ortaya çıkabilecek sosyo-ekonomik ve çevresel olumsuzlukların azaltılması,
- Çevrenin ve doğal kaynakların korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımı,
- AB ile ekonomik ve sosyal yakınsamanın ve müktesebat uyumunun sağlanması.

Kırsal kalkınma için birbirini tümleyen aşağıdaki tanımlamaların yapılması mümkündür⁶.

Kırsal Kalkınma:

Ekonomik, toplumsal ve kültürel boyutları bulunan bir süreçtir. Evrensel ölçütler, eşitlik ve denge (adalet) ilkeleri ile geliştirilmiş kırsal yaşam düzeyidir.

- Kırsal toplumun ülke gelişmişliği ve refahından, yerinde kalkınarak pay almasıdır.
- Kırsal emeğin üretken olduğu ve haklarını aldığı bir istihdam biçimidir.
- Kaynaklara daha iyi ulaşım, refah ve gelirin dengeli paylaşılarak geliştirilen yaşam düzeyidir.
- Kırsal alanda yoksulluğun ve kötü beslenmenin yok edilmesidir.
- Kırsal toplum yaşamının modernizasyonudur.
- Kent/kır ayrışımının azaltılmasıdır.
- Kırsal sayılan ortamların ekonomik kalkınmasıdır.

Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu Raporu'na göre VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi'nde (2001-2005) Modern Köy, Modern Tarım ilkesinden hareket ederek ulaşılmak istenen amaçlar şunlardır:

- Kırsal alanda yaşayan insanların refah ve yaşam seviyelerinin yükseltilmesi için altyapı hizmetlerinin eksiksiz olarak götürülmesi amaçlanmalıdır.
- Kırsal alanda yolu olmayan yerleşim yeri kalmamalı ve grup köy yollarına öncelik verilerek tamamı asfaltlanmalıdır.
- Dağınık yerleşim ünitelerinin toplulaştırılarak, tarımsal altyapısı ile birlikte sosyal altyapı bir bütün olarak planlanmalıdır.
- Yerleşim dağınık ve küçük olduğu yerlerde cazibe merkezleri oluşturularak, imarlı ve planlı bir şekilde sosyal, kültürel ve ekonomik tesisleri yapıp, çevredeki küçük ünitelerin bu merkezlerdeki hizmetlerden faydalanması sağlanmalıdır.
- Mevcut yerleşim yerlerinin gelişme alanları bir imar planı doğrultusunda yapılarak, gelişigüzel yapılaşmanın önlenmesi sağlanmalıdır.
- Kırsal alanda imar planı uygulaması getirilmesi zorunlu olmalıdır. Bu husus deprem, Şebekeli içme suyu, kanalizasyon ve köy içi yolları yönünden de önem arz etmektedir.
- Projeli konut yapılması ve denetimlerinin yapılması sağlanmalıdır.
- Kırsal alanda da yaşayan insanların depremden zarar görmemeleri için depremle ilgili mevzuatın buralarda da uygulanmasının zorunlu tutulması sağlanmalıdır.
- Tarım arazilerinin korunarak, verimlerini artırıcı uygulamaların yapılması gerekmektedir. Sulanamayan araziler için uygun sulama projeleri yapılarak, sulama teknikleri ile sulama veriminin artırılması sağlanmalıdır.
- Dağınık ve küçük olan tarım arazileri toplulaştırılarak, teknolojinin uygulandığı ekonomik üniteler haline getirilmelidir.
- Ürünün kaldırılması ve pazarlanabilmesi için tarla içi yollar yapılmalı ve hatta ürünün cinsine göre gerekiyorsa bu yollar asfaltlanmalıdır.
- Çiftçilerin ihtiyacı olan tarımsal girdilerin sağlanmasında (tohum, yedek parça,

⁶ Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu Raporu.

gübre, ilaç, akaryakıt vs.) ve ürünün pazarlanmasında çiftçilere kolaylık sağlanması ve yardımcı olunması için demokratik kooperatiflerin desteklenmesi veya üreticilerin sosyal dayanışmasını sağlayıcı derneklerin/birliklerin kurulması sağlanmalıdır.

- Bütün bu hizmetler götürülürken çevrenin korunmasına ve kirlenmemesine özen gösterilmelidir.
- Ülke ekonomisine kısa sürede katkı sağlayacak projelere öncelik verilmelidir. Kırsal alana götürülen hizmetlerin, özellikle tarımsal altyapı hizmetlerinin yapımında ve yönetiminde hizmetten yararlanacak olanların fikirsel, fiziksel ve mali katılımları sağlanmalı, bu şekilde elde edilecek gelirlerle yeni yatırımlara kaynak yaratılmalıdır. Bu şekilde katkı sağlayanlar, kendilerine getirilen hizmetleri benimseyecek, ekonomik olarak kullanacak ve koruyacaktır. Bu da kamunun yükünü azaltacaktır.
- Kırsal alanda yaşayan insanların gelirini artırmak ve işsizliği azaltmak için; yöresel ve bölgesel potansiyel iş imkanları (kayak, turizm, arıcılık, tavukçuluk, hayvancılık, halı ve kilim dokumacılığı vb.) değerlendirmeli, gerekirse kredi verilerek katkı sağlanmalıdır.

KIRSAL KALKINMA PROJE ALANLARI (STRATEJİ 16): Kırsal alanın gelişmesine yönelik olarak, yöredeki nüfus olarak en gelişkin köy “Merkez Köy” olarak belirlenmeli, politika amaçları tespit edilmeli, buna bağlı araçlar tanımlanmalı ve “Kırsal Kalkınma Projeleri” uygulanmalıdır.

Zonguldak Merkez, Muslu, Alaplı, Devrek, Çaycuma, Filyos, Saltukova yerleşmelerinin civarlarında, Bartın Merkez ve civarında, Karabük Merkez ve civarındaki bu alanlar, başlıca Kırsal Kalkınma Proje Alanları olarak belirlenmiştir.

Dağınık yerleşim özelliğine sahip birçok köy ve ünite geniş bir yol ağı oluşturmaktadır. Ekonomik getirileri fazla olmayan bu yerleşim birimlerinin toplulaştırılması gereklidir. Mevcut köy yollarının standarda ulaşması için kamulaştırma çalışmalarına ödenek temin edilmesi gerekmektedir.

Basta biokütle, biyogaz ve entegre tarım olmak üzere yenilenebilir enerji üretimi özellikle kırsal yörelerde ekonomik gelişme ve is olanaklarının arttırmaktadır. Bu ise yoksulluğu, kentlere göçü ve orman varlığı üzerindeki baskıyı azaltmaktadır.

Tarım ve ormancılık açısından kullanım dışı bırakılmış topraklar üzerinde enerji tarımı ve tarımlı ormancılık (agro-ormancılık gibi biokütle üretimi teknikleri: Bu arazilerin ıslahı için gerekli teşvik ve parasal desteği sağlamaktadır. Böylece orman varlığı üzerine baskı azalmakta ve erozyon kalıcı biçimde çözümlenmektedir. Bu yönde çalışmaların yapılması yerel ve merkezi yönetim tarafından desteklenmelidir.

Kırsal yerleşme alanlarında, kırsal kalkınmayı sağlamak üzere yaşam kalitesini geliştirmeye yönelik ekonomik, sosyal, kültürel, doğal değerlerin sürdürülebilir biçimde geliştirilmesi, üretim imkanlarının artırılması ve yöreye özgü iş atölyelerinin geliştirilmesi amacıyla yapılacak kırsal alanların gelişimine ilişkin çalışmalarda **Ekonomik Kalkınma Ajansları** görevler üstlenmeli ve aktif olarak yer almalıdır.

7.7. ÇALIŞMA ALANLARI: KONUT DIŞI KENTSEL ÇALIŞMA ALANLARI, KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ, SANAYİ ALANLARI, ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ, DEPOLAMA ALANLARI, SERBEST BÖLGELER, BÜYÜK ALAN KULLANIMI GEREKTİREN KAMU KURULUŞ ALANLARI

Planlama Bölgesinde bulunan; mevcut veya bu planın onayından önce onaylanan alt ölçekli planlar ile belirlenmiş konut dışı kentsel çalışma alanları ve depolama alanlarının pek çoğunun küçük yüzölçümlü ve dağınık olması, ayrıca 1/100.000 ölçekte ifade edilmesindeki zorluklar nedeniyle, bu alanlar 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında sanayi alanları ile birlikte tek lejant altında gösterilmiştir. Bu kullanımların imar planlarındaki yapılaşma koşulları geçerli olacaktır. Bu plan ile açılan yeni alanların veya bu plan doğrultusunda açılacak yeni alanların yapılaşma koşulları ise alt ölçekli planların konusu olacaktır.

İlke olarak tüm sanayi girişimleri örgün ve organize sanayi alanlarında geliştirilmelidir. Yer seçiminde planlama bölgesi için önemli olan ve korunması gereken alanlardan (tarım alanları, orman alanları, sulama alanları, ekolojik açıdan hassas alanlar vb.) kaçınılmalıdır.

Planlama Bölgesi içinde yer alan doğal/yapay göllerin koruma kuşaklarında özellikle sanayi tesislerinin yer almamasına özen gösterilmeli, atık sularını herhangi bir arıtma tesisine boşaltmayan mevcut tesislerin üretimlerine devamı için teknoloji yoğun ileri pis su arıtma tesisleri kurmaları koşulu aranmalıdır. Bu plan ile bu alanlarda yapılacak uygulamalara ilişkin ayrıntılı plan hükümleri geliştirilmiştir. Zonguldak'ın Çaycuma İlçesi'nde faaliyet gösteren ve özelleştirme kapsamında OYAK'a satılarak "OYKA Kağıt Fabrikası" adını alan Çaycuma Kağıt Fabrikası, Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'ndeki tek kağıt fabrikası olma özelliğini taşımaktadır. Çaycuma Kağıt Fabrikası, Zonguldak İli'nde hava kirliliğine neden olan sanayi kuruluşlarının başında gelmektedir.

Bu fabrikanın çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin çok fazla olması nedeniyle, arıtma tesislerinin ivedilikle iyileştirilerek ilgili mevzuatta belirtilen standartlara uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Bu Çevre Düzeni Planı'nda, kentsel yerleşmeler içinde kalmış olan sanayi tesislerinin/çalışma alanlarının, önemli boyutta çevre sorunları yaratması nedeniyle (hava kirliliği, görüntü kirliliği vs.) bu tesislerin Filyos Yatırım Havzasına, Organize Sanayi Bölgelerine veya Sanayi Alanlarına taşınması öngörülmüştür.

Planlama Bölgesinde 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile önerilen sanayi, depolama ve konut dışı kentsel çalışma alanları aşağıda belirtilmiştir:

- Bartın İli'ndeki mevcut talepler ve dağınık şekilde bulunan sanayi alanlarının ortak bir altyapıdan faydalanması amacıyla, plan dönemindeki sanayi, depolama ve lojistik ihtiyacı için; kentin gelişme yönü olarak görülen Bartın-Zonguldak Yolu üzerinde Kutlubeyyazıcılar ve Esenyurt Köyleri civarında yaklaşık 400 hektar büyüklüğünde Sanayi Alanı önerilmiştir. Söz konusu sanayi alanı yer seçiminde; Bartın Limanı'nın varlığı (Bartın Limanı'nda Ro-Ro iskelesi yapım sürecinin başlatılması ve yük taşımacılığında %50 olarak kullanılan kapasitesini %25 artıracak olması), aynı zamanda Ulaştırma Bakanlığı'nca projelendirilen Filyos Limanı'na yakınlık, Karayolu ulaşımı, Bartın İli'nin Demircelik sanayi ile gelişimini sürdüren Karabük İli'ne yakınlığı-etkileşimi, bu kapsamda Karabük İli ile Bartın Limanı arasında bağlantı noktasında yer alması ve Filyos Yatırım Havzası ile işgücü-hammadde

etkileşimi göz önünde bulundurulmuştur.

- Bartın kent merkezi için ayrıca; Merkez İlçe'ye bağlı mücavir alan içerisinde bulunan Dalıca yerleşmesinin kuzeyinde, imalat sanayideki gelişimle birlikte plan döneminde ihtiyaç duyulabilecek yaklaşık 51 hektar büyüklüğünde Küçük Sanayi Alanı önerilmiştir.
- Yenice Ormanlarında tropik bölgeler dışında, dünyada pek az ormanda görülecek kadar çok sayıda ağaç, ağaççık, bitki ve yaban hayvanı bir arada yaşamaktadır. Bu kaynaklardan şimdiye kadar çeşitli nedenlerle yararlanılamamıştır.

Bu kapsamda Yenice'ye, Yenice ormanlarındaki ender flora ve fauna kaynak değerlerini kullanarak ekonomik girdi sağlayacak, Kozmetik Sanayi - İlaç Sanayi - Orman Ürünleri Sanayi kurulması desteklenmektedir. Bu sanayi alanı geliştirilirken ekolojik dengeye zarar verilmemesi için gerekli önlemler alınmalıdır.

- Karabük İli'nde yaklaşık 170 ha.lık alanda öngörülen "Otomotiv, Savunma Sanayi ve Orman Ürünleri Sanayi" ile birlikte plan döneminde Karabük sanayi kenti kimliğini sürdürecektir. Bu sanayi alanında Demir-Çelik yan sanayi kolları da yer alabilecektir.

Yine Karabük İli'nde, zaman içinde gereksinim duyulacak sanayi ihtiyacını karşılamak üzere; Karabük - Yenice Karayolu üzerinde yaklaşık 70 ha.lık Sanayi Alanı önerilmiştir.

- Karabük Organize Sanayi Bölgesi'nin kuzey doğusunda yaklaşık 50 ha.lık alan ise Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanı ayrılmış olup, özellikle kent genelinde dağınık halde bulunan ve görüntü itibarıyla de olumsuz etkiler bırakan iş yerlerinin kent dışında ayrılan bu bölgede yer seçeceği öngörülmüştür.
- Safranbolu'da, yerleşim merkezinde meskun alanların içinde bulunan, sit alanlarına yakın yer seçen sanayilerin daha uygun bir bölgede tanımlanması/yer alması için yaklaşık 95 ha.lık Sanayi Alanı önerilmiştir. Öneri sanayi alanı meskun alanların dışında Kastamonu yolu üzerinde ayrılmıştır ve ilçenin turizm kimliğini de etkilemeyecek konumda yer almaktadır.

Diğer taraftan doğal/yapay/yasal birçok eşiği bünyesinde barındıran Bartın ve Zonguldak için planlama sürecinde ihtiyaç duyulacak sanayi alanlarının, çevre kirliliğinin önlenmesi ve doğal değerlerin en üst düzeyde korunması adına, Organize Sanayi Bölgeleri belirlenerek karşılanması önerilmektedir.

7.7.1. Organize Sanayi Bölgeleri

Sanayi alanları için önerilen koşullar, Organize Sanayi Bölgeleri için de geçerlidir. Bu alanlar, 22.06.1997 tarih ve 23033 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Organize Sanayi Bölgeleri Yer Seçimi Yönetmeliği" koşullarına uygun olarak yapılmak zorundadır. Organize Sanayi Bölgelerinde **arıtma tesisleri işletmeye alınmadan tesislere işletme ruhsatı verilmemesi** koşulu özenle uygulanmalıdır.

Planlama Bölgesindeki **Organize Sanayi Bölgeleri** aşağıda belirtilmektedir:

Ereğli Organize Sanayi Bölgesi (Zonguldak)

Kdz. Ereğli'de, Alaplı Yolu'nun 6,4 km.'sinde yer alan Ereğli OSB, 211 halık bir alana sahiptir. OSB içinde; gıda sanayi, metal işleme sanayi, tarım alet makineleri sanayi,

tekstil sanayi, orman ürünleri sanayi, elektrik sanayi, kağıt, cam ve plastik sanayi, paketleme-ambalaj sanayi, döküm sanayi, perfoje demir sanayi, mobilya sanayi ve süt ürünleri sanayi faaliyet göstermektedir.

Alaplı Organize Sanayi Bölgesi (Zonguldak) Alaplı İlçe merkezinin doğusunda ve 4,5 km. uzaklıkta, Gökhasan Köyü Mevkii'nde Ereğli OSB bitişiğinde bulunan yaklaşık 150 hektar arazinin Organize sanayi bölgesi olarak yer seçimi yapılmış olduğundan bu Çevre Düzeni Planında OSB alanı olarak gösterilmiştir.

Çaycuma Organize Sanayi Bölgesi (Zonguldak)

Çaycuma İlçesi'nde bulunan Çaycuma OSB, yaklaşık 126 ha.lık bir alana sahiptir. OSB içinde; tekstil sanayi, orman ürünleri sanayi, elektrik sanayi, kağıt sanayi, cam, panel radyatör sanayi, döküm ve metal enjeksiyon kalıpları sanayi, yem katkı maddesi sanayi, beton kiremit sanayi, perforje demir sanayi, mobilya sanayi ve süt ürünleri sanayi faaliyet göstermektedir.

Bartın Organize Sanayi Bölgesi (Bartın) Bartın-Karabük yolunun Kurtköy Mevkii'nden ayrılarak ulaşılan, Yanaz ve Geriş Köyleri sınırları içinde, Gökırmak kenarında bulunan Bartın OSB, yaklaşık olarak 71 hektardır. Mevcut OSB alanı ile bağlantılı yaklaşık 55 hektarlık alanın Bartın-Merkez 1. OSB Tevsii yeri olarak yer seçimi yapılmıştır. Böylece Bartın OSB, tevsii alanı ile birlikte yaklaşık 126 hektarlık bir alana sahiptir. OSB içinde; gıda sanayi, dokuma ve giyim sanayi, orman sanayi, plastik sanayi, kimya sanayi, beton mamul ve inşaat sanayi, otomotiv yan. san, pişmiş kil ve çimento gereçleri sanayi ve demir çelik sanayi faaliyet göstermektedir.

Karabük Organize Sanayi Bölgesi (Karabük) Karabük İl merkezine 7 km. uzaklıkta bulunan Karabük OSB, 115 ha.lık bir alana sahiptir. OSB içinde; çelik konstrüksiyon imalat sanayi, döküm sanayi kimya sanayi, tekstil sanayi: gıda sanayi, makine imalat sanayi, orman ürünleri sanayi, çimento, hazır beton ve beton elemanları sanayi ve dolum tesisleri sanayi faaliyet göstermektedir.

7.7.2. Küçük Sanayi Siteleri

Bugün, ülkemizde, başta küçük işletmeler olmak üzere, esnaf ve sanatkâr kesimi, oldukça dağınık bir yapıda, her türlü sağlık koşullarından ve çağdaş ticaret anlayışından uzakta, mahalle ve sokak köşelerinde sıkışıp kalmış dükkân ve atölyelerde, zor şartlarda üretim yapmaya çalışmaktadır. Soruna en etkili çözüm yolu, sanayi siteleridir. Sanayi siteleri uygulaması ile; Küçük esnaf ve sanatkarların yetersiz altyapı, sağlıksız çalışma ortamı ve dağınıklıktan kurtarılarak her türlü altyapısı hazırlanan çağdaş ve toplu iş yerlerine kavuşturulması amaçlanmaktadır. Çünkü, sanayi siteleri, benzer ve farklı iş kollarında çalışan küçük işyerlerini yeni bir merkezde toplamakta, ihtiyaçlar hep birlikte daha kolay ve ekonomik olarak karşılanabilmekte, bu toplu sitelere yeni teknolojilerin transferi ve uygulanması daha kolay ve maliyeti düşük olmaktadır. Küçük sanayi siteleri, bölgesel ihtiyaçların karşılanmasında istihdam imkânlarının artırılıp, işsizlik, çarpık kentleşme ve çevre sorunlarına çözüm bulunmasında büyük rol oynamaktadır. Şehirlerde derme çatma, kötü ve sağlıksız koşullardaki işyerleri yerine, ucuz kredi destekli, altyapı sorunları giderilmiş, teknoloji ve pazarlama imkânları olan çağdaş küçük sanayi siteleri yaygınlaştırılıp geliştirilmelidir; bunun için de devlet desteği şarttır. Bunun yanında, küçük sanayi sitelerinde kullanılan elektrik ve su giderlerinde destek sağlanmalıdır.

Sanayinin sağlıklı bir şekilde gelişebilmesi için organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi siteleri büyük bir öneme sahiptir. Organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi siteleri, istihdam yaratacak, kamudaki iş talebini azaltacak önemli projelerdir.

Küçük Sanayi Sitelerinin Yapımındaki Ana Politikalar:

- a. İl ve ilçelerin planlı gelişmesine yardımcı olunması ve çevrenin korunması,
- b. Küçük sanayinin az gelişmiş bölge ve yörelere yaygınlaştırılması,
- c. Tarım alanlarının küçük sanayide kullanılmasının önlenmesi ve sanayi sitelerinin tarım dışı topraklarda kurulmasına imkan sağlanması,
- d. Altyapısı tamamlanmış ortak arıtma tesisleri ile çevre kirliliğinin önlenmesi,
- e. Altyapı ve diğer sosyal tesisleri hazırlanmış arsa arzı suretiyle sanayiye teşvik etmek vb. temel politikalar sayılabilir.

1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile küçük işletmelerin yerleşme sınırları içinde yer almaması, yerleşme dışında Küçük Sanayi Siteleri kapsamında faaliyet göstermeleri öngörülmektedir. Küçük sanayi sitelerinin arıtma tesisine sahip olmaları desteklenmeli, yerleşme büyüklüğü açısından bu olanaksız ise sitelerin, beldelerin pis su arıtma tesisine ivedilikle bağlanması zorunluluğu getirilmelidir. Bu alanlarda da, 1593 sayılı “Umumi Hıfzıssıhha Kanunu” ve 26.09.1995 tarih ve 22496 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği” uygulanmalıdır.

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesinde bulunan mevcut Küçük Sanayi Siteleri şunlardır:

Zonguldak İli’nde;

- Zonguldak Merkez (Karaelmas)Küçük Sanayi Sitesi
- Zonguldak Merkez Acılık Küçük Sanayi Sitesi
- Ereğli Küçük Sanayi Sitesi
- Filyos Küçük Sanayi Sitesi
- Devrek Küçük Sanayi Sitesi
- Çaycuma Küçük Sanayi Sitesi
- Kilimli Küçük Sanayi Sitesi
- Alaplı Küçük Sanayi Sitesi
- Kozlu Küçük Sanayi Sitesi

Bartın İli’nde;

- Bartın Küçük Sanayi Sitesi
- Bartın Atılım Küçük Sanayi Sitesi
- Amasra Küçük Sanayi Sitesi
- Kurucaşile Küçük Sanayi Sitesi
- Ulus Küçük Sanayi Sitesi
- Kozcağz Küçük Sanayi Sitesi
- Abdipaşa Küçük Sanayi Sitesi

Karabük İli’nde;

- Karabük Küçük Sanayi Sitesi
- Safranbolu Küçük Sanayi Sitesi
- Yenice Küçük Sanayi Sitesi
- Eskipazar Küçük Sanayi Sitesi
- Eflani Küçük Sanayi Sitesi
- Ovacık Küçük Sanayi Sitesi

Bu küçük sanayi sitelerindeki mevcut işyerleri, ağırlıklı olarak küçük ve orta ölçekli işletmelerin yan sanayisi olarak faaliyet göstermektedir. Bu alanlardaki işyerlerin çoğunluğunu, mobilyacı, demirci, doğramacı, keresteci, oto tamircisi, sobacı, sıhhi tesisat satıcısı, tornacı, kaportacı, yedek parça sayıcıları, kalıpcılar hırdavatçılar vs. oluşturmaktadır.

İş istihdamını arttırmak ve ülke ekonomisine katkıda bulunmak üzere; plan döneminde ortaya çıkan gereksinimler ve eğilimler doğrultusunda yeni Küçük Sanayi Siteleri; yerleşmelerin gereksinimini karşılayacak büyüklükte ve konumda, parçacı-parcel bazında değil bütüncül alanlarda değerlendirilmek üzere, Planlama Alt Bölgesi içine giren alanlarda 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında, Planlama Alt Bölgeleri dışında ise, bu planın ilke, hedefleri doğrultusunda imar planları yapılarak oluşturulabilecektir. Alt ölçekli planlar ilgili kurum/kuruluşların uygun görüşleri doğrultusunda yapılacaktır.

7.7.3. FİLYOS VADİSİ PROJESİ - FİLYOS SERBEST BÖLGESİ (STRATEJİ 1)

Filyos Vadisi Projesi, planlama bölgesi bütününde işsizlik oranının fazla olması ve göç veren bir bölge olması nedeniyle, işsizlik ve göç sorununun minimize edilerek, ekonomik kalkınma sürecine girilebilmesi açısından büyük bir öneme sahiptir. Liman, OSB, HES, sulama amaçlı baraj, tarıma ve sanayiye kazandırılması hedeflenen arazilerin çokluğu nedeniyle bu proje mega proje olarak düşünülmekte ve ancak böylesi bir proje ile bölgedeki 100 bini aşkın işsiz istihdam edilebileceği öngörülmektedir.

Filyos Vadisi Projesini kapsayan alanda yer alan ve Bakanlar Kurulu'nun 03.11.2006 tarih ve 2006/11566 sayılı kararı ile kaldırılan “**Filyos Serbest Bölgesi**”, Bakanlar Kurulu'nun, 20.09.2008 tarih ve 27003 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 01.09.2008 tarih ve 2008/14087 sayılı kararı ile yeniden ilan edilmiş, Bakanlar Kurulu'nun 05.10.2010 tarihli ve 2010/975 sayılı kararnamesi ile sınırları yeniden belirlenmiştir. Filyos Serbest Bölgesi kuzeyinde ise Karadeniz'e kadar olan alanda ise Bölgesel Çalışma Alanı kullanımının yer alması uygun görülmüştür.

Filyos Serbest Bölgesi ve Bölgesel Çalışma Alanı; planlama bölgesindeki illere yapılması düşünülen yatırımların gelişimine olanak sağlayacak potansiyele sahip olup, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda, planlama bölgesinin sosyo-ekonomik gelişiminin temeli olarak ele alınmış ve Serbest Bölgenin ve Bölgesel Çalışma Alanının uygulanması ile ancak Filyos Vadisi Projesi'nin hayata geçebileceği düşünülmüştür. Bu doğrultuda, Filyos Vadisi Projesinin uygulanması ile yakın gelecekte planlama bölgesinin sosyo-ekonomik yapısında değişimler beklenmektedir.

Serbest Bölge ve Bölgesel Çalışma Alanı ile birlikte planlama bölgesi ekonomik açıdan büyük bir potansiyele erişecek; kamu sektörü yatırım projelerinin yanında çok sayıda özel sektör yatırımlarının gelmesi ile birlikte, planlama bölgesi hem imalat sanayi hem de ticaret açısından kalkınacaktır.

Filyos Vadisi Projesi'nin hayata geçmesi ile;

- İhracat için yatırım ve üretim artacak,
- Sermaye ve teknoloji girişi hızlanacak,
- Ekonominin girdi ihtiyacı ucuz ve düzenli bir şekilde temin edilecek,
- Finansman ve ticaret olanaklarından daha fazla yararlanılacaktır.

Filyos Yatırım Havzasının hem yurt içi, hem de yurt dışı (özellikle Karadeniz ülkeleri) bağlantıları ve ihracat/ithalatı ise Filyos Limanı ile sağlanacaktır. Bu bakımdan Filyos Limanı, bölgeye gelecek yatırımları tamamlar nitelikte olup, plan döneminde Serbest Bölge'ye paralel olarak hayata geçmesi öngörülmektedir.

Filyos Limanı'nın bölge ve ülke ölçeğindeki fonksiyonu gereği, plan döneminde Liman Gerisi Alan ihtiyacı olacaktır. Filyos Serbest Bölgesi'nin kuzeyinde yer alan bölgede belirlenen Bölgesel Çalışma Alanının Karadeniz sınırında Filyos Limanı yer almakta olup, Liman Gerisi Alanı'nın bu bölgede ayrılması, bu planın onayından önce

mevzuatına uygun olarak onaylanmış alt ölçekli imar planları da göz önünde bulundurulduğunda, uygun olacaktır. Filyos limanı bu planın onayından önce alt ölçekte detaylı analiz ve etüt çalışmaları yapılarak onaylanmış imar planları doğrultusunda Planın ölçeği gereği alan konulan ikon ile belirtilmiştir.

Filyos Vadisi Projesi kapsamındaki Drenaj ve Taşkın Önlemleri, Filyos Limanı, Bölgesel Çalışma Alanı ve Serbest Bölge, birbirini tamamlayan nitelikte olmaları nedeniyle bir bütün olarak hayata geçirilecektir. Filyos Vadisi Projesinin etkin olabilmesi, öncelikle, Filyos Çayı Islahı'nın (drenaj ve taşkın önlemleri) yapılması ve Filyos Limanı'nın yaşama geçirilmesi ile mümkün olabilecektir. Bu nedenle bu proje uzun vadeli olarak değerlendirilmektedir.

Filyos Serbest Bölgesi, Filyos Yatırım Havzasının ülkemiz ekonomisine katma değer sağlayacak yatırımlara açılması ve böylece istihdamın sağlanması bakımından bölge ölçeğinde atılmış büyük bir adım olup, planlama bölgesindeki sosyo-ekonomik gelişime ivme kazandırması bakımından, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile; Serbest Bölgenin ileride, Filyos Vadisi Projesi doğrultusunda, kısmen de olsa Organize Sanayi Bölgesi veya Endüstri Bölgesi olarak değerlendirilmesi öngörülmektedir. Böylece Filyos Yatırım Havzası bölgesel bir çalışma alanı niteliğine kavuşacaktır.

Bölgesel Çalışma Alanı ve Filyos Limanının diğer ulaşım bağlantıları ile güçlendirilmesi için Ereğli-Zonguldak demiryolu bağlantısı limana kadar uzatılmış, böylelikle Filyos'un Zonguldak, Ankara ve İstanbul'a nitelikli karayolları ile bağlantısı sağlanmıştır. Bu doğrultuda alt ölçekte detaylıca yapılacak teknik analiz ve değerlendirmeler ile ilgili kurum ve kuruluş görüşleri doğrultusunda söz konusu ulaşım bağlantılarının kesin güzergâhının kesinleştirilmesi gerekmektedir.

Filyos Serbest Bölgesi ve Bölgesel Çalışma Alanı ve Filyos Limanı planlaması; liman, demiryolu, havalimanı ve Filyos Vadisi'ndeki diğer sanayi alanları ile entegre bir biçimde yapılmalı, öncelikle Saltukova Havalimanı; Filyos Limanı, Serbest Bölge, Bölgesel Çalışma Alanı ve Demiryolu İstasyonu ile entegre çalışabilecek şekilde yeniden işletmeye açılmalıdır.

DRENAJ VE TAŞKIN ÖNLEMLERİ: 32 km. uzunluğundaki Filyos Çayı'nın ıslahının yapılması büyük önem taşımaktadır. Öncelikle 1. Plan Uygulama Döneminde (2007-2012) yatak eğimi oldukça az olan Filyos Çayı'nın ıslahı yapılacak ve sellerin önlenmesine ilişkin şedde ve barajlar inşa edilecektir. 11. Plan Uygulama Döneminde (2013-2025) ise, bu Çevre Düzeni Planı kararları doğrultusunda yer alması planlanan yatırım projelerinin yer tahsisleri yapılarak hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Bu durumda Filyos Vadisi Projesi için, altyapı yatırımlarının tamamlanması (çay ıslahı, şedde, barajlar vs.) önem taşımakta olup, bu altyapı yatırımların planlanandan önce tamamlanması veya devreye girmesi halinde, yatırımların bu bölgede yer seçmesi de hızlanacaktır.

FİLYOS LİMANI: Bölgesel kalkınmayı sağlayabilecek olan Filyos Limanı ilk etapta 5 milyon ton/yıl, ikinci etapta 20 milyon ton/yıl olmak üzere 25 milyon ton/yıl kapasiteye sahip olacak şekilde gerçekleştirilecektir. Konteyner, dökme, katı-sıvı ve cevher yükü elleçlemek üzere, gerekli liman tesislerini gerçekleştirerek yılda 25 milyon tonluk bir kapasite sağlanması hedeflenmiştir.

Filyos Limanı'nın yapımı ile Türkiye'nin en büyük çaplı limanlarından biri (Haydarpaşa Limanı'nın 5 katı büyüklüğünde) planlama bölgesine kazandırılacak olup, kalkınma için önemli bir ivme olacaktır.

VI.7.4. TAŞKÖMÜRÜ ÜRETİMİ VE MADEN İŞLETME PROJELERİ (STRATEJİ 2)

Türkiye'nin koklaşabilir kömür üretiminin yapıldığı tek il olan Zonguldak'ta kömür Armutçuktan Kuruçayı'ya kadar olan alanda üretilmektedir.

Bölgenin jeolojik formasyonlarından Kozlu Formasyonu; Kozlu güneyi ve Kilimli civarında gözlenir. Karadon Formasyonu ise; Zonguldak, Amasra, Pelitova ve Azdavay alanlarında yüzeylenmektedir. Amasra ve Tarlaağı civarında zengin yataklar mevcuttur. TTK (Türkiye Taşkömürü Kurumu), Zonguldak ve Bartın İli sınırları içinde olmak üzere 5 Taşkömürü İşletme Müessesesi ile üretim faaliyetlerini sürdürmekte olup, bu müesseseler batıdan doğuya doğru **Armutçuk, Kozlu, Üzülmüş, Karadon ve Amasra Taşkömürü İşletme Müesseseleridir.**

Filyos Çayının batısında kalan **Zonguldak-Kozlu-Kandilli (Batı Kömür Havzası)** Filyos Çayı'nın doğusundaki pencereler (**Doğu Kömür Havzası**) adını alır. **Azdavay** ve **Söğütözü** gibi doğu kömür havzasına ait yerlerde verimli kömür damarları bulunmaktadır.

Zonguldak Taşkömürü Havzası, 14.04.2000 tarih ve 525 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla:

- 1 Nolu saha 5420 km² (3000 km² denizde),
- 2 Nolu saha 1465 km²,

olmak üzere toplam **6885 km²'lik** bir alanı içine alacak şekilde belirlenmiştir. **Zonguldak'ta kömür üretim havzasında 01 Ocak 2005 itibariyle kalan kömür rezervi 1.335.871.869 tondur.** Ocaklarda üretilen tüvenan kömürler zenginleştirilmek üzere Çatalağı, Zonguldak Merkez ve Armutçuk Lavvarlarma gönderilerek taş ve toprağından ayrılır.

Özellikle TTK'nın küçültülmesi, tamamen kapatılmadan minimum noktaya indirgenmesi ülke politikaları gereğidir. Ancak, Türkiye'nin ve ÇATES'in kaliteli kömür gereksiniminin süreceğı düşünülerek kömür işletmeciliğinin ekonomik olarak sürdürülmesine yönelik kararlar alınmalıdır.

Çıkarılacak Maden Piyasası Yasası uyarınca gerekli işlemlerin yapılması ve maden sektöründe çalışan aile işletmelerinin birleştirilerek dönüştürülmesi gereklidir. Ülkemizde maden üretimi ve termik santrallerden enerji üretimi Elektrik Üretimi A.Ş. ve Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu tarafından yürütülmektedir. Birbirinden bağımsız olarak çalışan bu kurumların eşgüdüm içerisinde üretim ve yatırım planlamalarının yapılması sağlanmalıdır.

Önümüzdeki yıllarda basta işçi alımı olmak üzere yapılacak tüm yatırımlar üretime yönelik olmalıdır. Yatırımlar gelecek 20-50 yıl için yapılmalı ve kuyu derinleştirme, teçhizat montajı çalışmaları, ocak altındaki lağıım çalışmaları gibi tüm yatırımlar üretime yönelik yapılmalıdır.

Ülkemizin bilinen taşkömürü rezervi 1,3 milyar ton, linyit rezervi ise 8,5 milyar tondur. Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünün kuruluş amacına yönelik olarak, yeni teknolojilerle donatılması sağlanmalı, kömür rezervlerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara hız verilmelidir.

Dünyada petrol ve doğalgaz fiyatları hızla artmaktadır. Rezerv ve fiyat avantajları nedeniyle elektrik üretiminde kömür bir seçenek olarak öne çıkmaktadır. Bu süreçte mevcut ve yeni kurulacak tesislerde kömürden en üst düzeyde verim alınmasını sağlayacak çevreye duyarlı yeni yakma teknolojilerinin kullanılması önem kazanmaktadır.

Tasman alanları, yapılaşma açısından büyük bir risk oluşturmaktadır. Bu nedenle, Türkiye Taşkömürü Kurumu tarafından, taşkömürü havzasındaki kömür işletmelerinin (Kozlu, Kilimli, Çatalağzı, Amasra vd. verimli ve etkin işletilmesine, çağdaş ve modern teknolojiler kullanılmasına, tasman alanlarının belirlenerek önlemler alınmasına yönelik olarak “Taşkömürü Yönetimi Ana Planı” hazırlanması planlama açısından büyük bir önem taşımaktadır.

Alt ölçekli plan çalışmalarında (1/25.000, 1/5.000 ve 1/1.000), afet riski oluşturan tasman alanları dikkate alınarak olumsuz etkileri değerlendirilmeli, yerleşme yoğunluklarının dağılımı tasmana maruz kalacak/olası alanlar/tasman etki alanları göz önünde bulundurularak yapılmalı, bu alanlar üzerinde herhangi bir yapılaşma kararı getirilmemesine özen gösterilmelidir.

Ayrıca 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı çalışmasında saptanan önemli bir nokta da kömür üretimine yönelik tesislerde ve atık sahalarında ilgili kurum/idarelerce çevresel önlemlerin alınmadığı, atıkların gelişi güzel alıcı ortamlara boşaltıldığıdır. Bu hususta gerekli tüm önlemlerin alınması ve altyapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi, doğal kaynaklarımızın gelecek nesillere bozulmadan aktarılması adına, önemle gereklidir.

7.7.5. DEMİR-ÇELİK ÜRETİMİ (STRATEJİ 3)

Türk demir-çelik sektörünün, son derece keskin bir rekabetin yaşandığı küresel piyasalarda rekabet edebilmesi için, sürekli bir şekilde, üretim maliyetlerini düşürmesi, ürün kalitesini arttırması ve teknolojisini yenilemesi gerekmektedir⁷. Bunun için öncelikli olarak benimsenmesi gereken hedef ve politikaların başında, Türk Demir-çelik sanayiini gelişmiş ülkelerin seviyesine çıkarmak; Sektörü, dünyadaki gelişmelere her yönden ayak uydurabilecek bir yapıya kavuşturmak; Kardemir ve Erdemir ile ilgili teknik, mali, sosyal ve ekonomik sorunları tespit ederek çözümler üretmek, Kardemir ve Erdemir'in hava, su ve toprak kirlilikleri ile ilgili sorunlarının acil olarak çözülmesi gelmektedir.

Esasen sektörün en temel girdilerini teşkil eden hurda ve cevherde, büyük oranda ithalata bağımlı bulunması, sektörün dış etkenlere karşı son derece hassas olması sonucunu doğurmaktadır.

Türk demir çelik sektörünün, son derece keskin bir rekabetin yaşandığı küresel piyasalarda rekabet edebilmesi için, sürekli bir şekilde, üretim maliyetlerini düşürmesi, ürün kalitesini arttırması ve teknolojisini yenilemesi gerekmektedir. Sektörün yatırımlarını bir an önce tamamlayabilmesi için Ulusal Yeniden Yapılanma Planı'nın uygulamaya konulması büyük bir önem taşımaktadır.

2005 yılında 17 adet proje başlatılmıştır. Bu projelerde üniversiteler, TÜBİTAK ve diğer araştırma kurumlarıyla ortak çalışmalar yapılmaktadır. Erdemir yanında Erdemir Grubunun diğer şirketlerine yönelik olarak da projeler yürütülmüştür. Koordineli olarak yürütülmesi amacıyla TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi Teknoloji Serbest Bölgesi'nde “ERDEMİR TÜBİTAK Ar-Ge Şubesi” kurulmuştur. Ar-Ge Şubesi aracılığıyla, madencilikten demir ve çeliğe uzanan süreçle ilgili çok sayıda projenin başlatılmasına yönelik hazırlık çalışmaları sürdürülmüştür. Bu projelerin tamamlanarak ERDEMİR ve KARDEMİR'in demir çelik sektöründe gelişmesi ve yeni yan sanayilerle desteklenmesi uygun olacaktır. Bu Çevre Düzeni Planı ile bu yan sanayiler için ihtiyaç duyulabilecek sanayi alanları ayrılmıştır.

Demir çelik sektörünün en önemli sorunu, uluslararası piyasalarda ayakta kalabilme sorunudur.

⁷ YAYAN, V. inşaat Yatırım, 2006, Demir Çelik Üreticileri Derneği.

Türk demir çelik sektörünün ayakta kalabilmesi ve Türk ekonomine olan katkısını artırabilmesi için, devletin sektör üzerinde, rekabet gücünü düşürecek ilave maliyetler yaratmaması ve diğer ülkelerdeki demir çelik endüstrileri ile aynı koşullarda rekabet edebileceği bir ortam oluşturması gerekmektedir.

Yurtiçinde, inşaat sektöründeki büyüme eğiliminin devam etmesi; sektörün üzerindeki ihracat baskısının azalması ve ihraç piyasalarında talep seviyesinde gerileme yaşanması durumunda dahi, gelişimini sürdürebilmesi açısından önem taşımaktadır.

Bu doğrultuda, bu planla bu gelişmeyi destekleyici bir yatırım olarak Karabük'te KARDEMİR üretimine bağlı olarak SAVUNMA SANAYİ ve OTOMOTİV SANAYİ kurulması önerilmektedir. Bu sanayi alanında, ayrıca kentin zaman içinde gereksinim duyacağı tüm sanayi kuruluşları ve demir çelik yan sanayileri de yer seçebilecektir.

7.7.6. BÜYÜK ALAN KULLANIMI GEREKTİREN KAMU KURULUŞ ALANLARI

Kent bütününe hizmet eden ve içerisinde kamu hizmet birimlerinin yer aldığı bu alanlarda; planlama bölgesi içerisinde mevcut alanlar/onaylı imar planlarında yer seçimi yapılmış olanlar korunmuştur.

Bartın Üniversitesi yeni yerleşkesi batısında Esenyurt Köyü yakınında yaklaşık 29 hektarlık bir alan ise Bartın Üniversitesi'nin olası ilave alan ihtiyacı göz önünde bulundurularak Büyük Alan Kullanımı Gerektiren Kamu Kuruluş Alanı olarak önerilmiştir.

7.8. TURİZM ALANLARI

Turizm alanları, mevcut yasal çerçeve içinde ve sadece kitle turizminin gerçekleştirilebileceği yörelerde planlanmalıdır. Bu kesimler, çevresel duyarlılık gözetilerek seçilmeli ve 2634 sayılı “Turizmi Teşvik Yasası” ve “Turizm Yatırım ve İşletmelerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik” koşulları, özellikle altyapı yaptırımları açısından eksiksiz uygulanmalıdır.

Plan döneminde, turizm sektörünün örgütlü ve organize gelişmesi özendirilmelidir. Planlama Bölgesi'nin sahip olduğu eşsiz değerler gözetilerek hem örgün / kitle turizmi ve hem de yumuşak ya da alternatif turizm tipleri; kaynak, potansiyel ve konuma göre ayrıştırılmalı ve özendirilmelidir.

Planlama Bölgesi sınırları içinde turizm alanlarının geliştirilmesine ve yeni ekoturizm alanlarının koruma-kullanma dengeleri içinde değerlendirilmesine yönelik “Turizm Ana Planı”, ilgili idarelerce işbirliği sağlanarak bu planın ilke ve hedefleri çerçevesinde yapılmalı ve var olanlar revize edilmelidir.

7.8.1. Turizm Tesis Alanları

1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda Karasu-Kumcaşile Kıyı Kesimi Çevre Düzeni Planı'ndan gelen Turizm Tesis Alanları korunmuş ve yeni Turizm Tesis Alanları oluşturulmamış olup, yeni Turizm Tesis Alanlarının daha ayrıntıda yapılacak yer seçimi çalışmalarıyla belirlenmesinin daha doğru bir yaklaşım olacağı düşünülmüştür.

Planlama Bölgesinde: Turizm Tesis Alanları, ağırlıklı olarak doğal kültürel ve tarihi değerler açısından yüksek turizm potansiyeline sahip olması nedeniyle Muslu-Kurucaşile arasında, Safranbolu-Yörük Köyü arası ve civarında gelişecektir. Bu bölgeler, yukarıda belirtilen yaklaşım doğrultusunda, aynı zamanda bu planla belirlenen planlama alt bölgeleri kapsamında da bulunmakta olup, bu bölgelerdeki

turizm tesis alanları planlama alt bölgeleri için yapılacak 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı çalışmasında yapılacak detaylı araştırmalar ve yer seçimi çalışmaları sonucu oluşturulacaktır.

Bu doğrultuda Bartın ve Bartın Kıyı Kesimi Planlama Alt Bölgesi 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı çalışması kapsamında ağırlıklı olarak Mugada, Güzelcehisar, Çakraz ve Amasra bölgelerinde toplam yaklaşık 270 hektar turizm tesis alanı önerilmiş olup, bu bölgeler planlama bölgesinin turizm potansiyeli yüksek, gelişimini ağırlıklı olarak turizm yönünde sürdürmüş ve plan döneminde de gelişimini bu yönde sürdürecektir.

7.8.2. Turizm / Konaklama Koridorları

1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda, Amasra'nın ve Safranbolu'nun planlama bölgesinin turizm merkezi olma potansiyeli değerlendirilmiş ve Yörük Köyü-Safranbolu arası ve civarı, Amasra güneyinden başlayıp Ahatlar Köyü ve İnpiri Köyü'ne kadar uzanan alanda Turizm/Konaklama Koridorları önerilmiştir. Bu koridorlar, kültürel ve doğal duyarlılığı olan, turizm potansiyeli yüksek yerler olup, "Kültür Turizmi" ve "Doğa Turizmi" ağırlıklı olarak geliştirilecek alanlardır.

Ev pansiyonculuğu ve küçük işletmeler; yumuşak turizmin gelişebileceği, özellikle **kentsel sit bölgelerinin** var olduğu ya da örgün komplekslerin yer almaması gereken **kültürel ve doğal duyarlılığı ve turizm potansiyeli yüksek kesimlerde** özendirilmelidir. Bu nedenle, adı geçen bölgelerde Turizm/Konaklama bölgeleri önerilmiştir. Turizm/Konaklama Koridorlarındaki uygulamaların, öncelikli olarak geliştirilmesi, bu kesimlerdeki işletme sahipleri ya da işletmecilerinin örgütlenmesi ve ortak pazarlama yapması sağlanmalıdır.

Turizm/Konaklama Koridorları olarak önerilen bu alanlarda, doğa turizmine yönelik olarak kamping, mokamp, butik otel, aile pansiyonları, bungalovlardan oluşan konaklama üniteleri yer alabilecektir.

Bu koridorlar plan döneminde "Kültür Turizmi" ve "Doğa Turizmi" ağırlıklı gelişeceği için, alt ölçekli planlarda, düşük yoğunluklu, doğal çevre ile uyumlu turizm planlamaları yapılmalıdır.

Turizm/Konaklama Koridorları içerisinde, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında öngörülen ve yukarıda da belirtilmiş olan turizm kullanımlarının yer seçimi, kapasiteleri, yapılaşma koşulları, yoğunlukları vs. kararlar ise alt ölçekli planların konusu olacaktır. 1/5000 ölçekli nazım imar planlarında ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarında, çevre karakteristiklerine uyulacak, tesisin yer aldığı çevrenin doğal, tarihi ve kültürel kimliği koruyan, topografya ve doğal bitki örtüsüne uygun çözümler getirilecektir.

7.8.3. Günübirlilik Alanlar

Günübirlilik Tesis Alanları, yeme-içme, dinlenme, eğlence ve spor vb. imkânları günübirlilik olarak sağlayan ancak, konaklama yapılmayan tesislerin bulunduğu alanlardır.

1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda Karasu-Kumcaşile Kıyı Kesimi Çevre Düzeni Planı'ndan gelen Günübirlilik Alanlar korunmuş ve yeni Günübirlilik Alanlar oluşturulmamış olup, ihtiyaç duyulacak Günübirlilik Alanların daha ayrıntıda yapılacak yer seçimi çalışmalarıyla belirlenmesinin doğru bir yaklaşım olacağı düşünülmüştür.

Planlama Bölgesinde; Günübirlik Alanlar, ağırlıklı olarak doğal kültürel ve tarihi değerler açısından yüksek turizm potansiyeline sahip olması nedeniyle Muslu-Kurucaşile arasında gelişecektir. Bu bölgeler, yukarıda belirtilen yaklaşım doğrultusunda, aynı zamanda bu planla belirlenen planlama alt bölgeleri kapsamında da bulunmakta olup, bu bölgelerdeki günübirlik tesis alanları planlama alt bölgeleri için yapılacak 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı çalışmasında yapılacak detaylı araştırmalar ve yer seçimi çalışmaları sonucu oluşturulacaktır.

Bu doğrultuda Bartın ve Bartın Kıyı Kesimi Planlama Alt Bölgesi 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı çalışması kapsamında; turizm tesis alanları ile entegre bir şekilde konaklama hizmetini sağlamak amacıyla, ağırlıklı olarak Mugada, Çakraz , Tekkeönü ve Kapısuyu bölgelerinde toplam yaklaşık 30 hektar günübirlik turizm alanı önerilmiştir.

Ayrıca Planlama Bölgesinde var olan ve günübirlik turizme katkı sağlayan plajlar, yaylalar, orman içi dinlenme yerleri, parklar, gezi alanları aşağıda belirtilmiştir:

Zonguldak İli;

Saz köy, Filyos, Türkali, Göbü, Hisararkası, Uzunkum, Kapuz, Karakum, Değirmenağzı, İllıksu, Kireçlik, Armutçuk, Kdz.Ereğli, Mevreke, Alaplı ve Kocaman plajları,

İl Merkezinde 30 hektarlık Milli Egemenlik Orman İçi Dinlenme Yeri, Merkez'de Göladağı Orman İçi Dinlenme Yeri (10 ha.), Gökçebey'de 100. Yıl Parkı, Devrek'te Bostandüzü Orman İçi Dinlenme Yeri (5 ha.), Ereğli'de Yayla Mevkii Orman İçi Dinlenme Alanı (12 ha.) ve Kocaman Orman İçi Dinlenme Yeri (5 ha.), Bakacakadı Beldesinde bulunan 100. Yıl Atatürk Hizmet Köyü,

Bartın İli;

İnkumu, Güzelcehisar, Mugada, Hatipler ve Kızılkum Plajları, Amasra Plajı, Çakraz Plajı, Bozköy, Akkonak, Deliklişile ve Göçkün Plajları, Kumcaşile, Tekkeönü, Kapısuyu, Karaman ve Çambu Plajları,

Ulus ilçesine 17 km. uzaklıkta bulunan Ulukaya Şelalesi ve Gezi Alanı, Ulus-Kumluca beldesine 18 km. uzaklıkta bulunan Aksuçayı Şelalesi ve Gezi Alanı, Kumcaşile İlçe merkezine 18 km. uzaklıkta bulunan Gölderesi (Çambu) Şelalesi ve Gezi Alanı, Merkez İlçe, Yeşilkaya Köyü'ne 11 km. uzaklıkta bulunan İğneciler Şelalesi ve Gezi Alanı, Hasankadı Beldesi'nde bulunan Kırlangıç Şelalesi ve Gezi Alanı,

Kurucaşile İlçesinde bulunan Ördekçisuyu Gezi Alanı, Merkez İlçe, Sipahiler Köyü'ne 4 km. uzaklıkta bulunan Sipahiler Gezi Alanı, Bartın ırmağı kenarında Altmırmak Parkı ve Kaynarca piknik alanı, Bartın şehir merkezinde Belediye Parkı, Millet Bahçesi, Balamba Orman İçi Dinlenme Yeri, Bartın Irmağı'm oluşturan Kocaçay ve Kocanaz Çayı'nın birleşme noktasında bulunan Gazhane Bahçesi, Bartın-Amasra karayolu üzerinde, Karaçay Deresi'nin Kocaçay'a ulaştığı alanda bulunan Çağlayan ve Karaçay, Amasra'da bulunan Değirmenağzı,

Karabük İli;

Karabük Merkez İlçede bulunan Aladağ Mesire yeri, 100. Yıl Orman Parkı, Eflâni İlçesi'nde; Kadıköy, Ortakçı, Bostancılar Göletleri, Ovacık İlçesinde Milli Egemenlik Ormanı, Sarıcakaya Ormanı, Boduroğlu Yaylaları, Eskipazar İlçesi'nde; Çetiören Mesire Yeri, Yalakkuz Ormanları, Yenice İlçesi'nde Göktepe Tabiat Parkı, Gökpınar Dinlenme Tesisleri, Fındık altı Dinlenme Tesisleri, Sorkun Yaylası, Bakraç Ormanları, Yığmot Ormanları, Safranbolu İlçesi'nde; Gürleyik Mesire Yeri, Uluyayla, Şanççek Yaylaları ve Kirkille Çamlığı.

7.8.4. Doğal Çevre Koruma ve Doğa Turizmi (STRATEJİ 9)

T.C. Anayasası, 56. Maddesi ile “çevre” konusundaki her tür düzenlemeye temel teşkil edebilecek çok önemli bir hedef koymuştur:

"Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşın ödevidir". Anayasa'nın bu hükmü, çevrenin korunması görevini yalnız kamu otoritelerine vermemiş, aynı zamanda yurttaşlara da vermiştir. Anayasa'nın bu hükmü gereği, bütün yurttaşlar, her düzeyde çevrenin korunması ve geliştirilmesi konusundaki çalışmalara katılma hak ve ödevine sahiptir. Çevre korunması bugün için olduğu gibi gelecek kuşaklar için de büyük önem taşımaktadır ve birçok yasa ile kamu ve özel kurum, kuruluşlar ile şahıslara çevre korunması bir yasal sorumluluk olarak verilmiştir.

Zonguldak, Bartın ve Karabük İlleri zengin doğal kaynaklara, biyolojik çeşitliliğe sahip alanlara, doğa turizminde değerlendirilebilecek çok sayıda önemli kaynağa sahip olmasına karşın, bu kaynaklarını yeterince değerlendirilebilmiş ve doğa turizminden hak ettiği payı alabilmiş değildir. Deniz-kum-güneş seçeneğinin yanı sıra doğanın tüm güzelliklerini bünyesinde bulunduran Planlama Bölgesi, halen atıl durumdaki bu kaynaklar harekete geçirilecek, tek boyutlu olan ekonomisine de güçlü bir katkı sağlayacaktır.

7.8.4.1. Ekoturizm

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın ümitvar sektörlerden biri, hizmet sektörü içinde yer alan **"Ekoturizm"** dir. Ekoturizm son yıllarda giderek önem kazanmaya başlayan, çevre dostu, çevre duyarlı, çevreyi koruyup geliştirmeye destek olan, aynı zamanda kırsal kesimlerde ve orman içlerinde yaşayanlara istihdam sağlayan, ticaret sektörünün de gelişmesine neden olan ve önemli gelir getiren bir turizm türüdür.

Stratejik bir Proje olarak pek çok bileşeni olan bu turizm türünün, Planlama Bölgesi'nde var olan Milli Park, kıyılar, orman, yayla, akarsu, tarım toprakları, mağara, göl ve gölet, şelale ve diğer doğal değer ve kaynakların korunarak "Sürdürülebilir Turizm" amacı ile değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Ekoturizm kapsamında Doğa Turizmi ve Kültür Turizmi bütünleşik düşünülüp tasarlandığında Planlama Bölgesi için yakın gelecekte önemli bir potansiyel taşıyacak bir sektör olacaktır.

Planlama Bölgesinde doğa turizminin gelişmesine neden olacak kaynaklardan şimdiye kadar çeşitli nedenlerle yararlanılamadığı gibi, var olan altyapı sorunlarına ek olarak plansız, gelişigüzel yerleşim ve yapılaşma, yoğun kentsel yerleşim, çevre sorunlarını da beraberinde getirmiştir.

Doğal değerlerin korunması ve doğa turizmine yönelik olarak kullanılması stratejisi; "Sürdürülebilir ve Dengeli Gelişim" yaklaşımı doğrultusunda, insan sağlığı ve doğal dengeyi koruyacak sürekli ve sürdürülebilir bir ekonomik kalkınmaya imkân verecek şekilde doğal kaynakların yönetimini sağlamak ve gelecek kuşaklara insana yaraşır bir doğal, fiziki ve sosyal çevre bırakmak hedefi doğrultusunda, temel bir strateji olarak ele alınacaktır.

Stratejiler Bölümünde ele alınan 9-10-11-12 sayılı Stratejiler birlikte ve entegre ele alınmalı ve karşılıklı etkileşimleri düşünülerek planlama ve projelendirmeler yapılmalıdır.

Ekoturizmi geliştirmek amacıyla;

Ankara demiryolunun iyileştirilmesi için çalışmalar yapılmalı,
Zonguldak ve Ereğli Limanlarının ulaşım yönünden farklı seçenekler oluşturması, kurvaziye turizminin gelişmesine de olanak sağlaması
bakımından denizyolu yolcu taşımacılığına açılmalı,

Çaycuma’da bulunan Saltukova Havaalanına yeniden işlerlik kazandırılmalı ve Havayolu Ulaşımı Planlama Bölgesi’nin alternatif ulaşım yollarından biri olarak devreye sokulmalı,
Devrek - Zonguldak arası duble yol projesi, özellikle Ankara – Zonguldak ulaşımında önemli bir rahatlama sağlayacağından bir an önce tamamlanmalı,
Özellikle Zonguldak ve Karabük’te kentsel ana giriş-çıkış güzergâhlarındaki görüntüyü bozan çarpık yapılaşma engellenmeli ve mevcut yapılanma yeniden düzenlenmeli,
Yerleşim alanlarının su, kanalizasyon gibi donanımları tamamlanmalı, özellikle kıyı bölgelerde arıtma tesisleri ivedilikle yapılmalı, mevcutlar sistemli bir şekilde çalıştırılmalı,
Geleneksel el sanatlarının geliştirilmeli; elpek bezi, pelemet bezi, bastonculuk, ahşap işçiliği gibi el sanatları desteklenmeli, bu sanatların yok olmaması ve yeni nesillere aktarılması adına kurslar düzenlenmeli, yeni sanatkarların yetişmesi teşvik edilmeli,
Mugada’da bulunan ve 80 milyon yıllık olduğu tahmin edilen “Lav Kalıntıları”nın “AÇIK HAVA JEOLojİ MÜZESİ” olarak değerlendirilmesine ilişkin çalışmalar yapılmalı, bu alanlar Doğal Sit olarak koruma altına alınarak gerekli koruma amaçlı planlama çalışmaları yapılmalıdır.

Ekoturizm (E) Projeleri (STRATEJİ 12)

• Deniz/Kıyı Turizmi;

Batı Karadeniz kesimi sahilleri genellikle denize dik inen dağların yer yer olanak verdiği küçük kumsallardan oluşmuştur. Zonguldak İli’nde Filyos, Türkali, Hisarönü, Hisarkayası, Uzunkum, Kapuz, Karakum, Değirmenağzı, Ilıksu, Kireçlik, Armutçuk, Kdz. Ereğli, Mevreke, Alaplı noktaları önemli kumsallardandır. Bartın İli’nde ise; İnkumu, Amasra, Güzelcehisar, Mugada, Kızılkum, Çakraz, Akkonak, Göçkün, Kumcaşile Tekkeönü, Kapısuyu Plajları bulunmaktadır. Mavi Bayrak Projesi ile plajların halkın sağlığı tehdit edilmekten çıkarmak ve halkın rahatça denize girmesini sağlamak için plajlarda pek çok sağlık önlemi alınmıştır.

Bartın-İnkumu arasındaki 17 km., Bartın-Amasra-Kumcaşile ve Ulus-Eldeş-Güneyören arasındaki yollar üzerinde doğal ve rekreasyonel alanlar ve değerlendirilebilecek turizm potansiyeli bulunmaktadır. Bu potansiyel kısmen “Karasu-Kumcaşile 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı”nda değerlendirilmiş olmakla beraber, bu planın giderek güncelliğini yitirmesi nedeni ile, 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı’nda belirlenen Planlama Alt Bölgeleri kapsamına giren bölgelerde planlama çalışması ile bu alanlar tekrar irdelenmeli ve potansiyel turizm alanları ortaya çıkarılmalıdır.

Kıyı Yönetimi Alt Proje Alanları:

Kıyıların korunması, kirliliklerin önlenmesi ve doğa turizminin sürdürülebilir kılınması amacı ile Çevre Düzeni Planı’nda belirlenen kıyı alanlarında ilgili idaresince “Kıyı Yönetimi Projeleri” hazırlanmalıdır.

Bu projelerde, kıyıların aşın yoğun ve çok katlı olarak yapılaşmasını önlemek üzere kararlar geliştirilmelidir.

Turizm hareketlerinin yoğunlaştığı bölgelerde yerel yönetimlerin ve halkın, turizm ile ilgili kararlara katılması sağlanmalıdır.

Kıyılar ve ormanlar, ekosistem yaklaşımı dahilinde devamlılık, çok amaçlı yararlanma, katılımcılık, uzmanlaşma, biyolojik çeşitlilik ile su ve yaban hayatının korunması ve toplumsal istikrarın geliştirilmesi ilkeleri

doğrultusunda; yetiştirme muhiti şartları, sektörler arası bağımlılık, verim gücü ve taşıma kapasitesi, orman sağlığı ve peyzajı, eko turizm, verimlilik, kirlenme, yangın-böcek-heyelan-kar-çığ-sel-don ve kuraklık gerçekleri dikkate alınarak işletilerek, korunmalı ve geliştirilmelidir.

- **Göl Turizmi;** Zonguldak İl merkezinde bulunan Ulutan Baraj Gölü, Kdz. Ereğli'de Kızılcapınar Baraj Gölü ve Çobanoğlu Göleti, suni göller olup gününbirlik gezintilere uygundur.

- **Kayak Potansiyeli:** Keltepe, karlı günler sayısı, kar kalınlığı ve kayakçılık için uygun pist alanlarının bulunması açısından uygun alandır. Keltepe Kayak Merkezi projeleri hazırlanmış, kayak merkezi alanı Orman Genel Müdürlüğü tarafından Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne tahsis edilmiştir. Gerek elektrik enerjisi, gerekse yol açısından çözümlenemeyen altyapı sorunları bulunmaktadır.

2000 m. yükseklikteki Keltepe çevresinde kar rasatı yapılarak kış turizmine açılması imkânları araştırılmalıdır. Bu konuda ülke içindeki ve ülke dışındaki kayak federasyonları ile irtibat kurularak mevcut potansiyelin ortaya çıkarılması, yapılacak düzenlemeler ile ilgili destek ve kaynak sağlanmalıdır.

- **Kanyon ve Şelale Trekking Turizmi;** Kokaksu'da bulunan Harmankaya Şelalesi, Değirmenağzı ve Kdz. Ereğli'de bulunan Güneşli Şelalesi önemli şelaleler olup, doğa sporları için uygundur.

- **Kanyonlar:** Karabük-Yenice Karayolu'nun 3. kilometresinde yer alan Şeker Mevkii'nden başlayan Şeker Kanyonu'nun toplam uzunluğu 6,5 km. olup, 2 km'sinden yol geçmektedir. 2. km.sinden sonra 4,5 km. Kanyon turizmi yapmaya uygun bir alandır. Kanyon yüksekliği 100 m.'den başlayıp 250 m.'ye kadar yükselmektedir. Safranbolu'da kireçtaşı tabakalarının derin biçimde yarılması ile kanyonlar ortaya çıkmıştır. Bölgenin arazi yapısını ilgi çekici hale getiren bu kanyonların başında İncekaya Kanyonu gelmektedir. Safranbolu'dan geçen Gümüş-Akçasu ve Bulak dereleri üç ayrı kanyon oluşturarak Araç Çayı'na karışmaktadır. Diğer kanyonlar ise Tokatlı ve Sakaralan (Tekekürüm)'dur.

Düzce (Kirpe) Kanyonu (Safranbolu); Kanyon Safranbolu'ya 10 km. mesafede Konan Köyü'ndedir. 3 km. uzunluğunda olup, küçük çağlayanlar, su göletleri ve doğal oluşumlarla bir tabiat harikasıdır. **İncekaya Kanyonu (Safranbolu):** Üzerinde İncekaya Su Kemeri'nin de bulunduğu kanyon oldukça dik ve derin yamaçlara sahiptir.

Şeker Kanyonu (Yenice): Karabük-Yenice Karayolu'nun 3. kilometresinde, Yenice İlçe Merkezi'nin 4 km. doğusundaki Şimşir Deresi'nin Filyos Çayı'na döküldüğü Elma Çevi Mevkii'nden başlayan kanyon 6,5 km. uzunluğundadır. 4.5 km. Kanyon turizmi yapmaya uygun bir alandır. Kanyonda zor geçişlerin ve dik yamaçların bulunması özellikle macera tutkunlarının ve profesyonellerin ilgisini çekmektedir. Kanyon yüksekliği 100 metreden başlayıp 250 metreye kadar yükselmektedir.

Tokatlı, Sırçah ve Sakaralan Kanyonları (Safranbolu); Safranbolu'ya 13 km. uzaklıktaki Düzce Köyü'nün biri girişinde, diğeri Kozcağz Mahallesi'ndeki kanyonlar Foto Safari ve Yaban Hayatı Koruma ve Geliştirme Alanı olarak düzenlenmiş bir alandır.

- **Kaplıca Turizmi;** Ilıksu Kaplıcası Kaplıca Turizmi için uygundur. Kaplıca, Zonguldak-Kdz. Ereğli yolu üzerinde, Aşağçayır Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır.

• **Yayla Turizmi:** Alaplı İlçesi Gümeli Beldesi'nde bulunan Bölüklü Yaylası günübirlik tırmanışlar ve konaklamalar için uygundur. Bu amaçla yapılan yayla şenlikleri eko turizm amaçlı kullanılmalıdır.

Karabük İli'nde, Karadeniz Bölgesi içinde coğrafi konumu, topografyası, iklim özellikleri ve çok zengin flora özellikleri nedeniyle doğa yürüyüşü ve kamping için uygun alanlar barındırmaktadır. Safranbolu yakınlarında yer alan kanyonlar, Eskipazar ve Yenice Ormanları ile çok sayıda yaylaları doğa turizmi için uygun alanlardır. Yörede hayvanları oluşturduğu doğal örtü bakımından çeşitlilik gösteren fauna özellikleri av turizmi açısından uygun olup, göletlerde tatlı su balıkları avlama potansiyeli de bulunmaktadır. Sorgun Yaylası, Avdan Yaylası ve Keltepe gibi doğal çevresi korunmuş kesimlerde doğa sporları, atlı spor, çadırli kamp, tırmanma, doğa bisikleti ve doğa yürüyüşleri yapılabilmektedir.

Bartın Uluyayla, Ardic, Gezen ve Arıt Yaylaları potansiyelleri bakımından önemli yaylalardır. Uluyayla, İl'in güneydoğu bölümü ile Karabük İli idari sınırlarının kuzeybatı bölümünde yer almaktadır.

Uluyayla, Küre Dağları Milli Parkı'ndan sonra İl'de ikinci önemli doğal değerdir. Alanın ortalama rakımı 1000 m.dir. Alanda beş adet yayla yerleşmesi (Karakız, İnönü, Kızılgöl, Çokman, Aşağı Yayla) bulunmaktadır ve geleneksel anlamda yaylacılığa devam edilmektedir. En yüksek yer, alanın batısında bulunan Kızılcaören Tepesi (1379 m.), en alçak yerler ise alanın orta bölümlerinde bulunan yayla düzlüğüdür (930 m). Alanın batısında iki adet mağara (İnağzı (Kırlangıç) ve Subatık Mağaraları) bulunmaktadır. Kalkanlı Mevkii'nde, Ulus Orman İşletmesi'ne ait tesisler ve bir gölet bulunmaktadır⁸.

Göktepe Tabiat Parkı, Yenice'nin orman içinde yer alan Göktepe Yaylası'nda bulunmaktadır. İlçe'de Kavaklı Orman Serisi içinde, Gökpinar Yaylası olarak adlandırılan bu yayla, orman zirvesinde yer alır. Bu seride 4 hektarlık bir alanın "Açık Hava Orman Müzesi" sahası olarak tescil edilmesiyle genellikle ormancılık alanında araştırma yapan yerli ve yabancı bilim adamlarının dikkatini çekmekte ve burada her yıl ormancılık alanında bilimsel çalışmalar yapılmaktadır.

Yaylaların korunmasına yönelik olarak çalışmalar yapılacak, kısıtlı ve doğaya aykırı olmayan eko turizm planlamaları gerçekleştirilecektir.

Milli Park içinde ve önemli yaylalarda doğal ve kültürel kaynak zenginliği nedeniyle uygulanabilecek doğa turizmi türleri aşağıda ana başlıkları ile verilmektedir:

- **Klimatizm etkinliği**
- **At ile gezinti etkinliği**
- **Dağ bisikleti etkinliği**
- **Dağcılık etkinliği**
- **Doğada serbest yürüyüş etkinliği**
- **Kamping / Çadırli Kamp etkinliği**
- **Kayak etkinliği**
- **Kus gözlemciliği etkinliği**
- **Mağaracılık etkinliği**
- **Trekking etkinliği**
- **Yamaç Paraşütü etkinliği**

Bu alanların bilimsel yöntemlerle saptanması ve çevreye olumsuz etki

⁸ Topay 2003, s:99. "BARTIN-ULUYAYLA'NIN IKLİM TURİZMİ (KLİMATİZM) AÇISINDAN POTANSİYELİ", Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü.

yapmayacak şekilde planlanması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

• **Mağaracılık ve Macera Turizmi;** Zonguldak sahip olduğu mağaralar ile mağara turizmi açısından şanslı illerden birisidir. Bu mağaralar hakkında geniş bilgi analiz ve sentez raporlarında verilmiştir. Başlıca mağaralar şunlardır; İnağzı Mağarası, Cumayanı Mağarası, Kızılelma Mağarası, Sofular Mağarası, Çayırköy Mağarası, Gökgöl Mağarası, Cehennem Ağzı Mağarası, Yassıkaya Mağarası, Erçek Mağarası. Bölgedeki önemli doğal zenginliklerden biri de 6502 metre uzunluğu ile Türkiye'nin 4. büyük mağarası olan Mencilis Mağarası'dır.

Karabük, Amasra ve İlgaz turizm odaklarının ekseninde yer almaktadır. Sahip olduğu potansiyel gereği de turizmde bölge merkezi olmaya adaydır. Bunun için İl'e gelen yerli ve yabancı turist sayısını arttıracak var olan potansiyeli harekete geçirecek yatırımlara, tanıtım ve gezi programlarına ve barınma ihtiyacını karşılayacak otellerin yapılmasına gereksinim vardır.

7.8.4.2. Orman Alanları ve Milli Parklar (STRATEJİ 10)

Orman alanlarında 6831/3373 sayılı **“Orman Kanunu”** hükümlerinin geçerli olacağı Plan Hükümleri'nde yer almıştır. Orman alanlarının azaltılması düşünülemez. Orman alanlarından turizm ve başka sektörlere yapılacak tahsislerde yerel idarelerin görüşünün alınması için yasal düzenlemelerin yapılması zorunlu olmalıdır. Diğer taraftan orman kadastro çalışmalarının tamamlanması, orman alanlarındaki yasak yapılaşmaların önüne geçilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Milli Park alanlarında, 2873 sayılı **“Milli Parklar Yasası”** geçerlidir. Milli Park, Tabiat Parkı, Yaban Hayatı Koruma ve Geliştirme Alanı ve benzeri özel statülü alanların, özellikle Küre Dağları Milli Parkı'nın, ivedilikle “Geliştirme/Koruma Planları”nın tamamlanarak uygulamaya konulması gerekmektedir. Orman İçi Dinlenme Alanları ile gerekirse hafif yapı elemanlarından oluşan mokamp, kamping ya da ahşap bungalov alanları, “Orman Taşıma Kapasitesi” dikkate alınarak belirlenmelidir. Bu tür alanlar için özel **“Yönetim Planları”** hazırlanmalı ve uygulamaya konulmalıdır.

7.8.4.2.1. Küre Dağları Milli Parkı

Kastamonu-Bartın-Ant Küre Dağları Milli Parkı'nın % 60lık kısmı Bartın İli sınırları içinde bulunmaktadır. Uluslararası öneme sahip kanyonlar, boğazlar, mağaralar, şelaleler, düdenler gibi ilginç karstik oluşumları; 1200 yıllık doğal flora ve endemik bitki varlığı; 129 kuş ve 40 memeli türünün yaşadığı fauna zenginliği, bilimsel araştırma ve çevresel izleme olanakları ile Doğa, Mağara, Botanik, Foto Safari, Ornitoloji ve Kültür Turizmi açısından oldukça cazip zengin çeşitlilik sunmaktadır. Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF) tarafından **“Dünyadaki 100 Ülkemizdeki 9 Sıcak Noktadan”** birisi olarak nitelendirilmektedir.

WWF-Türkiye tarafından 40 ulusal uzmanın katılımı ile belirlenen Türkiye'nin 122 **“Önemli Bitki Alanı”** arasında da yer alan Küre Dağları'nın sahip olduğu doğal yaşam alanlarından bazıları Bern Sözleşmesi (*Avrupa Yaban Hayatı ve Doğal Yaşam Ortamlarının Koruması Sözleşmesi*) listesindeki “Tehlike Altındaki Habitatlar” listesinde yer almaktadır⁹.

Bu yaşam alanlarını; Batı Karadeniz kayın ormanları, Güneydoğu Avrupa meşe-gürgen ormanları, öksin akarsu yatağı ormanları, Karadeniz şimşir-Uludağ göknarı ormanları, Batı Karadeniz öksin kayın-Uludağ göknarı ormanları, Batı Karadeniz öksin sarıçam ormanları ve Karadeniz karaçam ormanları oluşturmaktadır. Çevre ve Orman Bakanlığı, 1998 yılında **“Milli Parklar Korunan Alan Yönetimi; Biyolojik Çeşitliliğin Korunması ve Kırsal Kalkınma”** adlı bir proje başlatmıştır. Bu proje ile Türkiye'de ilk kez, bir korunan alanın oluşturulmasında paydaşların katılımına

⁹ “9 Sıcak Nokta : Türkiye'nin Kırılgan Biyosferini Korumak: KÜRE DAĞLARI”, WWF ve Çevre ve Orman Bakanlığı İşbirliği ve hazırlanan çalışma, ed. Ayman, O., metin; Kalem, S. ve diğerleri. National Geographic, Şubat 2005, S.8.

dayanan, katılımcı ve şeffaf bir süreç izlenmiştir. Konu, ilgili resmi kurum ve kuruluşlar, sivil toplum örgütleri ve yerel halk temsilcileri arasında tartışılarak **“Küre Dağları Milli Parkı Tasarı ve Gelişme Planı”** hazırlanmıştır. Bu süreçle aynı zamanda; Türkiye’de ilk kez 37.000 hektarlık bir alanı kaplayan Küre Dağları Milli Parkı içerisinde mutlak suretle korunması hedeflenen biyolojik çeşitliliği güvence altına alabilmek için, yakın çevreden kaynaklanabilecek tehditlerin yumuşatılmasını amaçlayan ve bir reform olarak nitelendirilebilecek milli park çevresinde **“tampon bölge”** kavramı gündeme gelmiştir. 80.000 hektarlık alanı kapsayan tampon kuşak ile birlikte, üzerinde çalışma yapılan alanın toplam büyüklüğü **117.000 hektara** ulaşmaktadır. Bartın İli’ne bağlı Ulus ve Arıt Belediyelerinin büyük bir kısmı Milli Park ve tampon bölge içinde kalmaktadır. Küre Dağları Milli Parkı’nın güney-doğu giriş kapsı da Arıt yerleşimi sayılabilir. Küre Dağları Milli Parkı, tampon bölge de dikkate alındığında Türkiye’nin en büyük korunan alanlarından biridir. Milli Park ve çevresinde hangi büyük memelilerin olduğunu bilmek ve bunların mevcut durumunu ortaya koymak, milli parkın doğa koruma amaçlarının belirlenmesinde önemli bir adım olmuştur.

UZUN DEVRELİ GELİŞME PLANI YAPILACAK KÜRE DAĞLARI MİLLİ PARKI VE TAMPON BÖLGE; Kastamonu - Bartın Küre Dağları Milli Parkı, tampon bölgesi ile birlikte hazırlanacak 1/25 000 Ölçekli “Uzun Devreli Gelişim Planı” ile korunmalı, doğa turizmine açılacak olan alanlar özenle planlanmalı ve çevresel değerler ön plana çıkarılmalıdır. Bu doğrultuda alt ölçekli (1/5000, 1/1000, 1/500) planlama çalışmaları yapılmalıdır.

Milli Park, Kastamonu bölümü ile birlikte ele alınarak bir bütün olarak planlanmalı ve koruma altına alınmalıdır.

Milli Park ve Tampon Bölge içinde yer alan ARIT ve ULUS yerleşimleri doğa turizmine (eko turizm) yönelik ana giriş kapıları olarak planlanmalıdır. Ayrıca, doğa turizmine yönelik araştırma ve tanıtım merkezleri buralarda yer almalıdır.

7.8.4.3. Doğal Çevre Koruma Statüsü Öngörülen Alanlar

Dünya Ormancılık Örgütü FAO’nun Dünya üzerinde belirlediği **“Mutlak Korunması Gereken Alanlar”** içinde 100 sıcak noktadan 9’u Türkiye’de bulunmaktadır. Bunlardan biri de Yenice Ormanlarıdır. Bunun nedeni bu ormanlarda tropik bölgeler dışında, dünyada pek az ormanda görülecek kadar çok sayıda ağaç, ağaççık, bitki ve yapan hayvanının bir arada yaşamakta olduğudur. Karabük il sınırları içerisinde yer alan Yenice Ormanları, aynı zamanda *Türkiye’deki Önemli 122 Bitki Alanı*’ndan birisidir. 1000-1200 m. yükseklikteki orman topluluklarında geniş yapraklı ağaçlar hakimdir. Burada *doğu kayını (Fagus orientalis)* hem vadiler içinde saf ormanlar, hem de *gürgen (Carpinus betulus)* ve çeşitli meşe türleriyle (*Quercus cerris*, *Q. hartwissiana*, *Q. macranthera ssp. sypriensis* ve *Q. petraea*) birlikte tür bakımından zengin karışık ormanlar oluşturur. Orman İşletme Müdürlüğü, 97.137,5 ha.lık alana sahip olup; 82.446 ha.’ı ormanlık, 14691,5 ha.’ı ormansız sahadır. Yani İşletme Müdürlüğü genel alanının % 84’ü ormanla kaplıdır. Yıllık artım 396.000 m³ ve genel alandaki servet 20 milyon m³’tür.

Yenice Ormanlarının içerdği Önemli Bitki Alanı (ÖBA) Kriterleri:

A1: 3 Küresel Ölçekte Tehlike Altındaki Tür

A2: 3 Avrupa Ölçeğinde Tehlike Altındaki Tür (I Bern Sözleşmesi Ek Liste I türü dahil)

B: Zengin Tür Çeşitliliği İçeren Genel Habitatlar- 41

C2: Tehlike Altındaki Doğal Habitatlar - 41.1E1, 41.H11, 42.172, 42.5F11

Toplam 1.055 ha. yer kaplayan iki küçük Tabiatı Koruma Alanı dışında ÖBA, resmi bir koruma statüsüne sahip değildir. Çok uzun yıllara dayanan ağaç kesimi nedeniyle alanın bazı bölümlerinde orman yapısı zarar görmüştür¹⁰.

Yenice Ormanları ÖBA'sı, İncedere ve Şimşirdere/Çitdere su toplama havzalarındaki yamaçları kaplayan geniş ormanlık alanlardır. ÖBAdaki akarsular, Türkiye'nin Karadeniz'e dökülen önemli akarsu sistemlerinden biri olan Filyos Çayı'na karışır. Yenice Ormanlarında bulunan nadir türler ise IUCN değerlerine göre **“Küresel Ölçekte Tehlike Altındaki Türler”**, **“Avrupa Ölçeğinde Tehlike Altında Türler”**, **“Ulusal Ölçekte Nadir Türler”**¹¹ olmak üzere 3 grup altında toplanmaktadır.

Yenice Ormanları Önemli Bitki Alanlarında süren ormancılık etkinlikleri çok yakından izlenerek denetlenmelidir. Ormanın biyolojik bakımdan hassas bölgelerinde kesimler yasaklanmalıdır.

ÖBA sınırları içinde **Kavaklı Tabiatı Koruma Alanı**¹² (334 ha.) ve **Çitdere Tabiatı Koruma Alanı**¹³ (721,5 ha.), içerdiği zengin orman ekosistemleri nedeniyle 1987 yılında koruma altına alınmıştır. Alanda ayrıca Kavaklı Tabiatı Koruma Alanı sınırları içinde, 4 ha. büyüklüğünde **Gökpınar Arberetumu** kurulmuştur. Burası değişik bitki türlerinin bir arada bulunmasının yanı sıra çok sayıda hayvanın da yaşam alanı olması nedeniyle 1991 yılında **Açık Hava Orman Müzesi** olarak tescil edilmiştir.

Alanda Bern Sözleşmesinde yer alan bir tür bulunur: CYCLAMEN COUM.

Alanda bulunan Bern Sözleşmesi'ne göre “Tehlike Altındaki Habitatlar” ise, 41.1E1- Batı Karadeniz doğu kayını ormanları, 41.H11 - Batı Öksin kanık ormanları, 42.172 - Abies bornmuelleriana ormanları, 42.5F11 - Batı Karadeniz'in alt kesimlerinde yetişen sarıçam ormanlarıdır.

Yenice Ormanları, yakın çevresindeki Çitdere vb. Tabiatı Koruma Alanları da dikkate alınarak, Doğal Çevre Koruma Statüsü (Milli Park, Tabiat Parkı, Doğal Sit vb.) kazandırılmasına ilişkin bilimsel bir çalışma yapılmalı ve koruma altına alınmalıdır. Bu nedenle, bu Çevre Düzeni Planı ile Yenice Ormanları ve yakın çevresi “Doğal Çevre Koruma Statüsü Öngörülen Alanlar” olarak belirlenmiştir. Planda gösterilen sınırlar, yukarıda belirtilen bilimsel çalışma sonucunda kesinlik kazanacaktır. Zira bu alanlar içerisinde geçimini ormandan sağlayan orman köylüleri bulunmaktadır. Bu kapsamda hassas bölgelerin, orman dışı alanların ve enerji ormanlarının belirlenmesi önem taşımaktadır.

Yenice Ormanları için belirlenecek koruma statüsü doğrultusunda, rekreasyonel ve kültürel kaynak değerlerini korumaya ve geliştirmeye, yöre halkının, orman köylüsünün kırsal kalkınmasını ve refahını sağlamaya yönelik bir “Yönetim Planı” da hazırlanmalıdır.

7.8.4.4. Ekolojik Öneme Sahip Alanlar

İlke olarak, yüzölçümünün yaklaşık % 60'ının ormanlarla kaplı olduğu, çevresel duyarlılığı yüksek önemli ve özgün doğal değerler taşıyan Zonguldak, Bartın, Karabük illerinin bu varlıklarını korumak tüm alt ölçekli planlamaların ve uygulamanın temel hedefi olarak belirlenmiştir.

Bu bağlamda, özellikle 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda “Ekolojik Öneme Sahip Alanlar” olarak belirlenen bölgelerin biyo-çeşitlilik envanterinin (flora ve

¹⁰ <http://www.wwf.org.tr>

¹¹ Avcı ve Özhatay, 2005.

¹² 23.12.1987 tarihinde ilan edilmiştir.

¹³ 29.12.1987 tarihinde ilan edilmiştir.

fauna), Planlama Bölgesinde bulunan Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Orman Mühendisliği ve Peyzaj Mimarlığı ile diğer üniversitelerin Biyoloji bölümleri tarafından çıkartılması gerekmektedir. Araştırma Raporu'nda verilen biyolojik çeşitliliğe ilişkin (flora ve fauna) listelerin sürekli güncel halde tutulması, özellikle tehdit altında bulunan ve endemik türlere ilişkin koruma çalışmalarının yapılması, yasal düzenlemelerle sürdürülebilirliklerinin sağlanması gereklidir.

Bu envanterin korunması, gerekli alanlar için özel koruma statülerinin ilgili kurumlarca ilan edilmesi, buna bağlı olarak **“Koruma ve Geliştirme Amaçlı Yönetim Planları”**nın yapılması önemle önerilmektedir.

1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda Ekolojik Öneme Sahip Alanlar, Çevre Düzeni Planı çalışması sırasında görev alan uzmanlarca yapılan biyolojik çeşitliliğe yönelik (flora ve fauna) araştırmalar ve çalışmalar doğrultusunda belirlenmiştir:

Zonguldak İl sınırları içerisinde yer alan Ereğli ve Alaplı "nın güney doğusunda Ormanlı Beldesi ve civarı, Devrek İlçesi "ne bağlı Eğerci Beldesi ve civarı, Zonguldak Merkez - Beycuma arasındaki bölge, Bartın İl sınırları içerisinde yer alan Küre Dağları, Karabük İl sınırları içerisinde yer alan Yenice Ormanları bu kapsamda belirlenmiştir.

7.8.5. KÜLTÜREL / TARİHSEL ÇEVRE KORUMA ve KÜLTÜR TURİZMİ (STRATEJİ 7)

Planlama Bölgesi içinde yer alan Antik Paflagonya Bölgesi içinde; *Amasra (Sesamos/Amastris)*, *Bartın (Parthenios)*, *Hisarönü (Filyos) (Tieion (Tieum-Villayos-Tion-Filatois Antik Şehri)*, *K. Ereğli'de (Herakleia Pontika ve Acheron Vadisi)*, *Mugada Kalesi*, *Kurucaşile (Kromna)*, *Çakraz (Erythinoi)* ve diğer önemli Antik yerleşmelerin ve tarihsel kültürel mirasın bulunması, bu mirasın sürdürülebilir korunmasını gerekli kılacak stratejilerin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır.

Ayrıca, en az bin yıldır üzerinde yaşadığımız ve kent, kasaba ve köylerde taşınır ve taşınmaz tarih ve kültür mirası verdiğimiz yerleşimlerin hala tam olarak bilindiği ve değerlendirildiği söylenemez.

- UNESCO tarafından “Dünya Miras Şehri” olarak belirlenen Safranbolu, zengin mimari mirası ile öne çıkmaktadır.
- Safranbolu Yörük Köyü gene benzer mimari mirası korumuş ender yerleşimlerden.

Bartın ve Amasra ise, bu zenginliklerini giderek kaybetmekte olan önemli tarihsel yerleşmelerdendir.

Bartın ve Amasra'da koruma amaçlı planlar giderek güncelliğini yitirmektedir. Amasra'nın günümüzde kültür ve turizm amaçlı değerlendirilerek gelecek kuşaklara aktarılması gerekli en önemli değerlerinden birini **“Arkeolojik Sit Alanları”** oluşturmaktadır. Antik dönemlerden zamanımıza çok az yapı kalıntısı ulaşabilmiş, birçoğu yok olmuş veya toprak altında henüz bilim insanları tarafından araştırılmayı ve gün ışığına çıkarılmayı beklemektedir.

Amasra'da sürdürülebilir koruma ve gelişme ilkeleri doğrultusunda, 2002 yılında üst ölçeklerde (1/25.000) plan revizyon ve ilaveleri yapılırken, kentte korunması ve geliştirilmesi gerekli alanlarda hemen uygulamaya sokulabilecek önemli proje alanları belirlenmiş ve bazılarının uygulamaya yönelik kentsel tasarım, koruma plan ve projeleri yapımına başlanmıştır. Bu çalışmalar halen sürdürülmektedir. Ancak, Amasra Belediyesi'nin hem plan ve projelerin yapımında, onama ve uygulama sürecinde önemli ölçüde teknik ve parasal desteğe gereksinimi bulunmaktadır.

Bu projelerden bazıları:

1. Küçük (Antik) Liman Kıyı Düzenlemesi:

Kısmen uygulanmıştır. Kıyı çay bahçeleri tarafından yoğun olarak kullanılmaktadır.

2. Büyük Liman Kıyı Düzenlemesi:

Büyük Liman'da mendirekler, yat limanı ve plaj bulunmaktadır. Kıyı boyunca plajla

yolu birbirinden ayıran yeşil bantlar ile mendireğin yakınında bulunan lokantaların servis mekânı yer almaktadır. Ayrıca, bir balıkçı kenti olan Amasra'nın balıkçı ağları, tekne ve mavnaları düzensiz ve dağınık bir şekilde yer almaktadır. Büyük Limanın Yat limanı'na dönüştürülmesine ilişkin hazırlanan çevre düzenleme projesi Koruma Kurulu onayına sunulmuştur.

3. Sur Dibi Düzenlemeleri: Kısmen uygulanmıştır.

4. Çekiciler Çarşısı ve Çevre Düzenlemesi,

5. Belediye ve Çevresi Düzenlemesi,

6. Müze ve Çevresi Düzenlemesi,

7. Merkez Parkı Düzenlemesi,

8. Boztepe Düzenlemeleri,

9. Kaleiçi Düzenlemeleri,

10. I. Derece, II. Derece ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanları'nın Bütüncül Tasarımlarla Ele Alınması.

Sit Alanlarının saptanması ve korunmasına özel bir önem verilmelidir. Yapılan saptama çalışmaları sonucunda, 2863 sayılı “Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası” ve ilgili yönetmelikler uyarınca, Koruma Planlarının ivedilikle hazırlanması yasal bir zorunluluktur. Bu alanların korunması, canlandırılması ve turizm sektörü başta olmak üzere ekonomik faaliyetlere katılması çok önemli bir

alt ölçek planlama çalışmasıdır. Bunun için bir “Ana Plan” hazırlanmasına ilişkin plan hükmü bulunmaktadır.

Planlama Bölgesindeki arkeolojik, kentsel ve doğal sit alanlarını korumaya yönelik olarak Ereğli’de Heraclea Pontica Antik Yerleşimi, Filyos ’ta Teion Antik Kenti, Bartın Merkez’de Parthenia Antik Kenti, Amasra’da Amastris-Sesamos Antik Kenti, Safranbolu Kentsel Sit Alanı, Yörük Köyü, Eskipazar’da Hadrianapolis Antik Kenti ve Kimistine Antik Kenti, Aşağı Güney Köyü, Ovacık’ta Frig Yerleşimi, Bartın Çayı Doğal Sit Alanı’nda “Koruma Amaçlı Planları” önemli arkeolojik ve kentsel sit alanları için de “Yönetim Planları” hazırlanmalıdır. Varolan Koruma Planları güncellenerek revize edilmelidir. 2863 ve 5226 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasaları uyarınca; İl Özel İdareleri’nde “Koruma, Uygulama ve Denetim Büroları” (KUDEB) kurularak, Koruma Planı uyarınca çevre düzenleme ve restorasyon uygulamaları yapılmalıdır.

KUDEB’ler ve ilgili Belediyesi tarafından, Kentsel ve Arkeolojik Koruma Alanları içerisinde daha önce belirlenmiş ve yeni belirlenecek “Özel Proje Alanları” 1/500 ve daha büyük ölçeklerde ele alınmalı ve önceliklerine göre uygulamaya konulmalıdır. Bu alanlara ilişkin koruma amaçlı “Kentsel Tasarım”, “Peyzaj”, “Kent Mobilyası” ve “Altyapı” projeleri hazırlanmalı, koruma alanlarında; yapıların cephe ve çevre düzenleme çalışmaları yapılmalıdır.

Amasra Arkeolojik Sit Alanlarına ilişkin bütüncül bir çalışma gerekmektedir. Bu kesimde bütüncül bir plan oluşturulmalı, geleceğe yönelik araştırma, kazı yapılacak kesimler ile özel olarak planlanacak, “Kentsel Tasarım” plan ve projeleri hazırlanacak kesimler belirlenmeli, sürdürülebilir arkeolojik alan koruma politikaları geliştirilmelidir.

Amasra Çekiciler Çarşısı, çoğunlukla ahşap ağırlıklı geleneksel el sanatları ile bir kısmı uzak doğudan ithal edilen hediyelik eşyaların satıldığı turistik bir çarşıdır. Çekiciler Sokak benzeri yaya mekânlarının arttırılması ve mekân kalitesinin geliştirilmesi gereklidir. Özellikle, Suriçi sokaklarında yaya dolaşımının kolaylaştırılması, işaret ve yön bildiren tabelalarla zenginleştirilmesi bu kesimin çekiciliğini arttıracaktır.

Bartın, Amasra, Kurucasıle, Ulus vb. İlçelerin kent merkezilerinde genel bir ulaşım/dolaşım düzenine bağlı olarak yaya dolaşımı, taşıt ulaşım sistemi, servis yolları ve otoparklar saptanmalı, yaya yolları ve yaya bölgeleri

yaygınlaştırılmalıdır. Kentsel açık ve yeşil alanlar ile kamusal alanların, meydan, yaya yolu, anıtsal yapı çevresi düzenlemelerini içermektedir. Bu alanlar için kentsel tasarım, peyzaj, altyapı proje paketlerinin hazırlanması ve uygulanması gerekli görülmektedir.

Yöre mimarlığının korunması amacıyla; Safranbolu Yörük Köyü benzeri kırsal yerleşmelerde saptama ve belgeleme çalışmaları yapılarak korunması gerekli konut ve dokularının saptanması gereklidir. Bu yerleşimlerin koruma altına alınması, özgün mimari ve yerleşim dokusu korunarak eko turizm ve kültür turizmi amaçlı değerlendirilmesi, bu planın önemli bir öngörüsüdür. Her ölçekteki planlama çalışmasında bu öngörü dikkate alınmalıdır.

7.9. ÜNİVERSİTE - YÜKSEKOKULLAR (STRATEJİ 15)

Planlama Bölgesi, yükseköğretim kurumları açısından oldukça iyi bir altyapıya sahiptir. Mevcut kurumların, yükseköğrenim olanaklarını çeşitlendirmek ve dış bölgelerden ve yurt dışından gelecek öğrencilere de hizmet verebilmek için daha da geliştirilmesi gerekmektedir. Bölgede gelişmesi beklenen imalat sanayinin yetişmiş işgücü gereksinimini karşılamak için meslek okullarının güçlenmesine önem verilmelidir. İnsan gücü eğitimi ve teknolojinin uyarlanması konularının büyük ölçüde özel sektörün inisiyatifinde olması beklenmektedir. Ancak, kamu sektörü de bu girişimleri özel krediler ve diğer özendirici önlemlerle destekleyecektir. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'nce, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı ile ekonomik ve sosyal faydayı artırmayı amaçlayan etkin kullanım odaklı stratejiyi benimsenmiştir. Bu doğrultuda, halen bilgi ve iletişim teknolojilerini daha çok kullanan öğrenciler ve çalışanlar odak kitle olarak seçilmiştir. Aynı zamanda, kısa ve orta vadede değişen ekonominin gereklerine uygun işgücü ihtiyacını da karşılayacak öncelikli kesimlere, bilgi ve iletişim teknolojilerine erişim fırsatı ve eğitim süreçlerinin bu teknolojilerle desteklenmesi suretiyle kullanım yetkinliği kazandırılarak, bilgi toplumunun gerektirdiği insan kaynağının geliştirilmesi sağlanacaktır. Genç nüfusa sunulacak erişim imkânları, kazandırılacak yetkinlik ve motivasyon ile bilgi toplumuna dönüşümde "itici güç" yaratılmış olacaktır.

Meslek Yüksekokullarının temel amacı ise, sektörün gereksinim duyduğu ara eleman ihtiyacını karşılamaktır. Bu kapsamda ilçelerde kurulması hedeflenen Meslek Yüksekokulları ile yerleşmelerin ekonomik anlamda canlılık kazanmasından ziyade bölgede atıl duran kaynakların (tarım, orman, turizm gibi) ekonomiye kazandırılması sağlanacaktır.

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'nin birimlerinin yaygınlaştırılması, her üç İlde kampüsler oluşturularak kentsel ve bölgesel kalkınmaya destek olması için gerekli strateji ve politikalar geliştirilmelidir. Planlama Bölgesi'nde yöreye özgü tarım ve hayvancılığın, ormancılığın, geleneksel el sanatlarının ve mimarinin geliştirilmesi amacıyla Meslek Yüksek Okullarının açılması desteklenmelidir. Eğitim verilecek konular belirlenirken, yeni fakülteler ve meslek yüksekokulları açılırken bu işgücünü kullanması beklenen maden ve sanayiciler ile işbirliği yapılmalıdır.

Kilimli Meslek Yüksek Okulu ile Gülüş Meslek Yüksek Okulu, bu Çevre Düzeni Planı'na Kilimli ve Gülüş belde belediyelerinin onanlı imar planlarından yansımakta olup, bu planla da Kilimli ve Gülüş Meslek Yüksekokullarının kurulmasına yönelik plan kararı uygun bulunmuştur.

2008 yılında kurulan Bartın Üniversitesi'nin, Kutlubeyyazıcılar ve Esenyurt Köylerinde bulunan ve yaklaşık 117 hektar olarak belirlenen yeni yerleşkesi ile Bartın kentinin sosyal ve ekonomik yapısı değişecek-gelişecektir. Bu doğrultuda Bartın Üniversitesi 2029 Gelişim Planı'nda belirtilen değerlere göre, yaklaşık 18.500 öğrenciye ulaşacak olan üniversite yerleşkesi 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'na yer almakta olup, Üniversite'ye bağlı nüfus hareketi/değişimi ve mekansal öngörüler de 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'na yansıtılmıştır.

Ayrıca Bartın Üniversitesi 2029 Gelişim Planı doğrultusunda Amasra ve Kurucuşile İlçeleri'nde Meslek Yüksekokulu kurulmasına karar verilmiştir. Amasra Meslek Yüksekokulunun kuruluş amacı, turizm endüstrisinin ihtiyaç duyduğu nitelikli yönetici adaylarını yetiştirmektir. Kurucuşile'de kurulacak Denizcilik Meslek Yüksekokulu ile bölgedeki deniz araçları varlığının değerlendirilmesi ve modern teknolojiyle daha da geliştirilmesine olanak sağlanacağı öngörülmüştür. Ayrıca Kozcağz Beldesi'nde de, Bartın Üniversitesi'ne yakınlığı ve sosyal ve ekonomik gelişimine ivme kazandıracığı öngörülerek Meslek Yüksekokulu önerilmiştir.

Karabük Merkez'de, batı kesiminde ve yaklaşık 110 ha.lık alanda Üniversite Alanı önerilmiştir. Üniversitenin kurulması, hem eğitim seviyesinin yükselmesi, hem de ekonomik ve sosyal yapının canlanması bakımından önem taşımaktadır. Karabük Merkez İlçe'de ÜNİVERSİTE kurulması için gerekli çalışmalar yapılmalı ve ayrıca, üniversite bünyesinde Safranbolu'nun uluslararası kültürel önemini tanıtacak bir KONGRE MERKEZİ oluşturulmalıdır.

Karabük İli'nde de 3 Nisan Üniversitesi'nin ve ilgili fakültelerin kurulması desteklenmeli, Kongre Merkezi oluşturularak UNESCO Dünya Miras Şehirleri Listesi'nde yer alan Safranbolu'nda Kongre Turizmi olanakları geliştirilmelidir.

Karabük Merkez ve Eflani'de orman, tarım ve hayvancılığa yönelik Meslek Yüksekokulları, Yenice'de geleneksel ahşap el sanatlarının geliştirilmesine yönelik Meslek Yüksekokulunun kurulmasının desteklenmesi bu planla öngörülmektedir.

Üniversite ve Meslek Yüksekokulları, alt ölçekli planlarda her türlü teknik ve sosyal donatı kullanımlarıyla birlikte bir bütün olarak planlanmalıdır. Kesin sınırları, büyüklükleri, ihtiyaç programı ve yapılanma koşulları, alt ölçekli planlarda ilgili kurum ve kuruluş görüşleri doğrultusunda belirlenecektir.

Bu planla kurulması öngörülen Meslek Yüksek Okulları, planda sembolik olarak işaretlenmiş olup, kesin sınırları, konumları ve yapılaşma koşulları, ilgili kurum ve kuruluşların uygun görüşü doğrultusunda alt ölçekli planlarda belirlenecektir.

Planlama Bölgesi'nin Üniversite ve Yüksekokul durumu;

Mevcut Üniversiteler ve Üniversitelere Bağlı Fakülteler:

- Zonguldak Karaelmas Üniversitesi
- Bartın Orman Fakültesi
- Karabük Teknik Eğitim Fakültesi
- Ereğli Eğitim Fakültesi
- Devrek Fen-Edebiyat Fakültesi
- Çaycuma İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
- Safranbolu Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi

Öneri Üniversite Alanları:

- Karabük Üniversite Kampus Alanı (Tıp Fak., Eğitim Fak., Fen ve Edebiyat Fak. ve Mühendislik Fakültesi)

Mevcut Meslek Yüksek Okulları (MYO)

- Alaplı Meslek Yüksek Okulu
- Çaycuma Meslek Yüksek Okulu
- Bartın Meslek Yüksek Okulu
- Karabük Meslek Yüksek Okulu
- Safranbolu Meslek Yüksek Okulu
- Devrek Meslek Yüksek Okulu

Öneri Meslek Yüksek Okulları (MYO)

- Kilimli Meslek Yüksek Okulu
- Güllüç Meslek Yüksek Okulu
- Amasra Meslek Yüksek Okulu
- Kurucasıle Denizcilik Meslek Yüksek Okulu
- Kozcağz Meslek Yüksek Okulu
- Karabük Tarım Meslek Yüksek Okulu
- Yenice Geleneksel Ahşap El Sanatları Meslek Yüksek Okulu
- Eflâni Hayvancılık Meslek Yüksek Okulu

Planlama Bölgesinde teknolojik seçenekleri araştırırken, bilgiye erişim, bilgi kullanımı ve eğitim konularında yardımcı olacak bir Teknoloji Geliştirme Merkezi kurulmalıdır. Teknoloji Geliştirme Merkezi, mevcut veya bu planla önerilen Üniversite Alanları içerisinde yer alabilir.

7.10. SULAMA, BARAJ, GÖLET PROJELERİ, TARIM-ORMANCILIK (STRATEJİ 11)

Sulama, Baraj, Gölet Projeleri:

Ülkemiz su kaynakları açısından Ortadoğu ülkelerine göre daha zengin olmasına rağmen Avrupa ülkelerine nazaran daha az potansiyele sahiptir. Yine de su kaynakları hiçbir zaman tükenmeyeceği düşünülerek yanlış kullanılmaktadır. Akarsuların taşıdığı kirletici maddelerden dolayı baraj gölleri ve doğal göllerin su alanları küçülmekte, akarsular denize ulaşmakta zorlanmaktadır. İçinde bulunduğumuz yüzyılda dünyanın birçok bölgesinde olduğu gibi, yurdumuzda da suya olan ihtiyacın artacağı, hatta bazı bölgelerde aşırı su sıkıntısı çekileceği tahmin edilmektedir. Bu nedenlerle, ülkemizin su kaynaklarının geliştirilip korunması, gelecek nesillere sağlıklı ve yeterli suyun bırakabilmesi için gerekli çalışmaların yapılması büyük önem taşımaktadır.

Planlama Bölgesi, su kaynakları, özellikle akarsular-çaylar bakımından önemli potansiyele sahiptir. Topoğrafya ve jeolojik yapısı da düşünüldüğünde bu durum taşkın ve sel oluşmalarını beraberinde getirmektedir. Bu bakımdan planlama bölgesinde yapılmış/yapılacak barajların büyük bir bölümü içme ve kullanma suyu temininin yanı sıra taşkın önleme özelliği de taşımaktadır.

Planlama Bölgesinde DSİ Genel Müdürlüğü'nce hazırlanmış oldukça fazla sulama, baraj ve gölet projeleri bulunmaktadır. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda baraj ve gölet projelerinden; işletmedekiler ve inşa halinde olanlar/kesin projesi tamamlanmış olanlar) gösterilmiştir. Plan/proje aşamasındaki (kesin projesi tamamlanmamış) baraj ve göletler, oldukça büyük yüzölçümlü alanları kapsamaları ve bu sebeple uygulamada aksaklıkların yaşanmaması için, gösterilmemiştir. Aynı zamanda tarımsal niteliği/potansiyeli bakımından da önemli olan sulama alanlarının ise tamamı (işletmedekiler/kesin projesi tamamlanmış sulama alanları+planlama aşamasındaki sulama alanları) 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda yer almaktadır.

* Planlama Bölgesinde yer alan Baraj ve Gölet Projeleri (İşletmedekiler ve İnşa Halindekiler/Kesin Projesi Tamamlanmış) aşağıda verilmiştir:

Kızılcapınar Barajı ve HES (Zonguldak-Ereğli): İşletmede. İçme suyu, sulama, enerji, sanayi suyu temini amaçlı.

Kozlu (Ulutan) Barajı (Zonguldak-Kozlu): İşletmede. İçme suyu amaçlı.

Gülüç Barajı (Zonguldak-Ereğli): İşletmede. Sanayi suyu temini amaçlı.

Çatalağzı Dereköy Göleti (Zonguldak-Merkez): İşletmede. Sanayi suyu temini amaçlı.

Çobanoğlu Göleti (Zonguldak-Karapınar): İşletmede. İçme ve sanayi suyu temini amaçlı.

Şeyhler Göleti (Zonguldak-Çaycuma): İşletmede. Taşkın koruma amaçlı.

Kirazlıköprü Barajı ve HES (Bartın-Gökırmak): İnşa halinde. Sulama, enerji, taşkın koruma amaçlı. İçme suyu olarak kullanılmasına ilişkin başvurular da bulunmaktadır.

Kadıköy Göleti (Karabük-Eflani): İşletmede. Sulama amaçlı.

Eflani Bostancılar Göleti (Karabük-Eflani): İşletmede. Sulama amaçlı.

Ortakçılar Göleti (Karabük-Eflani): İşletmede. Sulama amaçlı.

* Planlama Bölgesinde yer alan Baraj ve Gölet Projeleri (Planlama Aşamasındakiler) aşağıda verilmiştir:

Doğan Barajı (Zonguldak)

İhsaniye Barajı (Zonguldak)

Çay Barajı (Zonguldak)

Yarasu Barajı (Zonguldak)

Sandallar Göleti (Zonguldak)

Helvacılar Göleti (Zonguldak)

Kerimler Göleti (Zonguldak)

Buldan Sel Kapanı (Zonguldak)

Karasu Sel Kapanı (Zonguldak)

Kozcağz Barajı (Bartın): Sulama, taşkın koruma, içme suyu amaçlı.

Arıt Barajı ve HES (Bartın): Sulama, taşkın koruma amaçlı.

Kışla Sel Kapanı (Bartın): Sulama, taşkın koruma amaçlı.

Aktaş Barajı ve HES (Karabük): Sulama, taşkın koruma amaçlı.

Kılıçlar Sel Kapanı (Karabük)

Karıt Sel Kapanı (Karabük)

Pirinçlik Sel Kapanı (Karabük)

İncedere Sel Kapanı (Karabük)

Şimşirdere Sel Kapanı (Karabük)

Tarım-Ormancılık:

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu Uygulama Yönetmeliği'ne göre her türlü tarım arazileri sınıflaması ve arazi yetenek sınıflaması çalışmaları, Toprak Koruma Kurulu tarafından; 4342 sayılı Mera Kanunu, 6831 sayılı Orman Kanunu ve diğer özel kanunlar kapsamında bulunan araziler ile 3194 sayılı İmar Kanununa göre onaylı imar planı bulunan arazilere ilişkin bilgi ve verilerin toplanıp, ilgili kurum, kuruluş ve yerel yönetimler ile koordineli çalışılması sonucunda tespit edilmektedir. Bu nedenle, bu planda yer alan tarım arazileri tek gösterim altında ifadelendirilmiş olup, kanun ve ilgili yönetmeliğinde tanımlanan “tarım arazileri sınıflarına” göre ayrılmamıştır.

Ereğli, Filyos ve Bartın Havzalarında, Havza Bazında var olan “Sulama Ana Planları” geliştirilerek tarım alanlarının korunması ve üretimin arttırılması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

DSİ Genel Müdürlüğü tarafından Planlama Bölgesinde var olan kısıtlı ovaların (özellikle Eskipazar İlçesi'nde) sulanmasına ilişkin çalışmalar yapılmalıdır.

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde kalkınmanın ön koşulu bitkisel üretimin, özellikle de hayvancılığın ve balıkçılığın geliştirilmesidir.

Topoğrafya, yükselti ve iklim gibi coğrafik koşullar, Planlama Bölgesi'nin bir bölümünde hayvancılığı görece üstünlüğe sahip bir faaliyet olarak ortaya çıkarmıştır. Coğrafik koşullar plan döneminde değişmeyeceğine göre, bu durum ileride de devam edecektir.

Plan kararı olarak:

- **Ağaçlandırma ve erozyon kontrol çalışmaları yapılması,**
- **Arazi toplulaştırılması, sürdürülebilir bir gelişmeye yönelik olarak baraj ve gölet havzalarında toprak muhafaza çalışmalarının yapılması,**
- **Ormanların ıslahına yönelik olarak öncelikle orman kadastro çalışmalarının tamamlanması,**
- **Orman içinde ve bitişiğinde bulunan köylerde yeni enerji ormanlarının tesisi,**
- **Ürün deseninin çeşitlendirilmesi,**
- **Arazi verimliliğinin yükseltilebilmesi için sulamaya önem verilmesi,**
- **Aşırı otlatma sonucu verimleri düşmüş olan çayır-mera alanlarının ıslahı ve denetimli kullanımı,**
- **Balıkçılığın ve balıkçı barınaklarının geliştirilmesi,**
- **Yem bitkileri üretiminin yaygınlaştırılması,**
- **Nadas alanlarının azaltılması,**
- **Hayvancılık ve bazı bitkisel üretim dallarında sözleşmeli üreticiliğin teşviki,**
- **Hayvan ırklarının ıslahı, suni tohumlama ve aşılama hizmetlerinin özelleştirilmesi,**
- **Kanatlı yetiştiriciliği ve arıcılığın geliştirilmesi öngörülmektedir.**

Tarım dışı kullanım alanlarının yer seçimi, öncelikle verimi en düşük tarım alanlarında olmasına özen gösterilmelidir.

Planlama Bölgesi'ndeki topoğrafya ve iklimsel özelliklerin tarımsal üretim için uygun olması nedeniyle tarımsal üretim yapılan veya yapılmaya uygun olan veya ıslah edilerek tarımsal üretim yapılmaya uygun hale dönüştürülebilecek tüm araziler korunmalıdır.

Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri ve ekonomik olarak verimli olan dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazileri, tarım dışı amaçla kullanılmamalıdır.

7.10.1. Organize Tarım Alanları

Organize tarım alanlarının sunduğu en önemli olanak, organik tarım ve hayvancılığın ön Şartı olan; üretimin her safhasının uluslararası sertifikalandırılmış uzmanlarca denetlenmesidir.

Bu Çevre Düzeni Planı ile, Eflâni'de ve Eskipazar "da "Organize Tarım Alanı" kurulması öngörülmüştür. 245 ha. olarak önerilen Eflani Organize Tarım Alanı, ilçe merkezinin güneybatısında, 240 ha. olarak önerilen Eskipazar Organize Tarım Alanı ise ilçe merkezinin güneydoğusunda yer almaktadır.

Bartın'da ise hayvansal üretimin büyük bir kısmı, arazi varlığı küçük ve parçalı, ekonomik olmayacak ölçüde cılız, bilgi ve girdi kullanım düzeyi düşük, sermaye

birikimi az, pazarla ilişkisi yetersiz işletmelerde gerçekleştirilmektedir. Bu doğrultuda Bartın Merkez İlçe'nin kuzeybatısında Gözpınar Köyü'nde yaklaşık 68 hektar büyüklüğünde "Organize Tarım Alanı" kurulması öngörülmüştür.

Organize Tarım Alanlarının hayata geçirilmesinde amaç; tarım ve hayvancılık sektöründe pazarlama sıkıntısına çözüm bulmak ve kırsal kesimden kente göçleri durdurmaaktır. Organize Tarım Alanlarının temel yararı ise; altyapı yatırımlarını uygun maliyetle sağlama kanallarını açması, mühendis ve teknisyen kullanımında "kolektif davranmanın" yarattığı bir maliyet avantajı yaratmasıdır. Ayrıca verimlilik ve kalite artırılarak, örgütlenmiş bir pazarlama ile ürünlerin değer alması da sağlanacaktır.

Uygulamanın hayata geçmesiyle, üretimdeki entegrasyondan dolayı girdi temininin daha ucuza sağlanması, etkin pazarlama olanaklarının ortaya çıkarılması ve entegre tarım ve hayvancılık bölgesinde üretilen ürünlerin mamul ve yarı mamul olarak işlenmesi için tesislerin kurulması sağlanacaktır.

Çiftçiler, Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde kullanılan yöntemlerle tarım ve hayvancılık yapabilecek ve ürününü kurulacak organize tarım alanlarında satabilme imkanına kavuşabilecektir. Bu şekilde tarım ve hayvancılık kaynaklarının çok yönlü değerlendirilmesi sağlanacaktır. Çiftçilerin en önemli sorunu olan ürününü pazarlayamama sorunu da ortadan kalkacaktır.

7.10.2. Su Ürünleri Üretim Alanları

Deniz, kıyı alanları ve karasal alanların sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacı ve sektörün belli bir disiplin içinde faaliyetlerini sürdürebilmesi için su ürünleri üretim alanlarının bölgeler halinde belirlenmesine ihtiyaç vardır. Su ürünleri üretim alanları için gelişigüzel yer seçimlerini engellemek ve denetimsiz işletilerek çevreye olası olumsuz etkilerinin önlenmesi için yapılacak teknik çalışmalar, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı ve kurumların katılımıyla oluşturulan komisyonlar vasıtasıyla ve yerel kuruluşların görüşleri alınarak yapılmalı ve yer seçimi yapılan üretim alanlarının koordinatları belirlenmelidir.

Su ürünleri üretim alanlarının yer seçiminde su akış hızı, hakim rüzgar yönü, derinlik, yerleşme alanlarına mesafe gibi kriterler çerçevesinde diğer kullanımların (turizm, yerleşme alanları, deniz ulaşımı, hassas alanlar, koruma statülü alanlar vb.) olumsuz etkilenmemesi göz önüne alınmalıdır. Yer seçimi yapılan/yapılacak bu tür alanlar için kümülatif etkilerin hesaplanması amacıyla, seçilen her bölge için toplu Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) yapılabilir. Böylece bu alanlar için detaylı incelemeler ÇED sürecinde yapılabilecek, ÇED süreci sonucunda olumsuz rapor çıkması durumunda seçilen su ürünleri üretim alanları iptal edilebilecektir.

Valilikler su ürünleri üretim alanları için gerekli izin ve süreçleri tamamlatarak, üretim alanlarını bölgenin sahip olduğu özelliklere göre değerlendirerek, balık çiftliği faaliyetlerine izin verebilecektir.

7. 11. ENERJİ ÜRETİMİ / ENERJİ ÜRETİMİ PROJELERİ (STRATEJİ 4)

7.11.1. Enerji Üretimi (Rüzgar)

Tüklenen enerji kaynakları karşısında dünyada son 20 yılda artan bir hızla yeni enerji kaynaklarına yönelinmiştir. Bu kaynaklar daha çok-Yenilenebilir Enerji Kaynakları adı verilen güneş enerjisi ve türevleri üzerine yoğunlaşmıştır.

Ancak, güneş enerjisi ve türevleri (rüzgar, hidroelektrik, deniz-termik, biyogaz gibi) toplum ve ekonomik ilişkilerde köklü değişiklikler gerektirmektedir. Bunu bilen petrol ve nükleer enerji Şirketleri, güneş enerjisi ve türevlerinin ekonomik olabilmesi için gerekli araştırma ve geliştirme çabalarını bilerek engellemektedirler.

Temiz ve Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Olumlu Yönleri:

- 1- Temiz olmaları
 - a) Hava kirliliğinin azalması
 - b) Su kirliliğinin azalması
 - c) Limonluk (sera) etkisinin azalması
 - d) Nükleer kirliliğin azalması
 - e) Azalan erozyon ve korunan flora, fauna
 - 2- Yenilenebilir (tükenmez) olmaları
 - 3- Yerli olmaları
 - 4- Ekonomik olmaları
 - a) Toplumsal maliyetlerinin az olması
 - b) Yakıt maliyetlerinin az olması
 - c) Güvenlik maliyetlerinin az olması
 - d) İşletme maliyetlerinin az olması
 - e) Atıkların yok edilmesi maliyetlerinin az olması
 - d) Ekonomik ömür sonu sökülme maliyetlerinin az olması
 - 5- İstihdam olanaklarının fazla olmaları
 - 6- Enerji sektöründe ülkenin bağımsız olmasını sağlamaları
 - 7- İç ve dış barışı destekleyici olmaları
 - 8- Çağdaş (çağcıl) olmaları
 - 9- Bugünkü ve gelecek kuşakların haklarına saygılı olmaları
 - 10- Ekolojik olmaları
 - 11- Toplumsal ve ekonomik gelişmeyi desteklemeleri
 - 12- Yakıt tekellerinin kırılmasını sağlamaları
 - 16- Nükleer silahların çoğalma riskini azaltmaları
 - 17- Sigorta Şirketlerince sigortalanabilir olmaları
- Bu kapsamda, Planlama Bölgesi'nde Rüzgar Enerjisi üretimi için potansiyel alanlar olan Batı Karadeniz Kıyıları (Bartın-Amasra-Kurucaşile kıyı bandı) ilgili kurum/kuruluşlarca gerekli çalışmaların yapılması önemli bir plan kararıdır.

7.11.2. Enerji Üretimi (Termik)

Enerjide % 60 dışa bağımlı olan ülkemizin enerji gereksiniminin yaklaşık % 95'i sera etkisi ve asit yağmurlarına neden olacak kirli ve tükenebilir enerji kaynaklarına dayalıdır. Tüketilen elektrik enerjisinin ise % 57,3'ü kirli veya tükenebilir enerji kaynaklarından karşılanmaktadır. Türkiye öyle enerji kaynakları ve tüketim modelleri bulmalıdır ki sonuçta üretiminden tüketimine, enerji: ucuz, temiz, yenilenebilir ve yerli kaynaklara dayalı olmalıdır.

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde; TEAİ Çatalağzı Termik Santrali ile Çaycuma Elektrik ve Karabük "teki 3 firma kendi elektriklerini kendileri üretmektedirler. Çatalağzı Termik Santrali (ÇATES)"de üretilen ve enerji iletim hatlarıyla iletilen elektrik enerjisiyle; İstanbul, Kocaeli ve Sakarya başta olmak üzere, bugün de ekonominin itici gücü olan- Marmara Bölgesi'nin geçmişten bugüne gereksinimi karşılanmıştır. Karadeniz "in altından geçerek, doğrudan doğruya Rusya'dan Samsun "a bağlanacak olan doğal gaz hattının Zonguldak İli "nin de bulunduğu Batı Karadeniz Bölgesi "ne gelmesi için uygulamalar başlatılmıştır. Doğalgaz bağlantısı yapıldığında kömür üretimi konularında bir gerileme beklenmelidir. Ancak, doğalgaz daha önce de belirtildiği gibi dışa bağımlı bir kaynak olduğundan ve günümüzde olduğu gibi fiyat

artışları nedeniyle, gelecekte de dışa bağımlılığın sanayimizi tehdit etmesine izin verilmemelidir. Ülkemizde enerji üretimi % 55-60 oranında dışa bağımlıdır. İthal edilen doğalgazın % 65'i elektrik üretiminde kullanılmaktadır. Bu kullanımın, ülkemizin elektrik üretimi içerisindeki payı % 40'ın üstündedir.

Doğalgaz üreticisi ülkelerde bile görülmeyen bu oranlar süratle düşürülmeli, öncelikle temiz enerji kaynaklarının (Rüzgar, hidroelektrik, güneş vb.) kullanımı artırılarak, ülkemizin dışa bağımlılığı, çıkabilecek muhtemel krizleri önleyecek ölçülere getirilmelidir. Dünyada petrol ve doğalgaz fiyatları hızla artmaktadır. Rezerv ve fiyat avantajları nedeniyle elektrik üretiminde kömür en önemli seçenek olarak öne çıkmaktadır. Bu nedenlerle önümüzdeki yıllarda kömüre bağlı enerji üretimi artacak, dolayısıyla dünya kömür üretimi de buna paralel olarak artmak zorunda kalacaktır. Bu süreçte kömürlerimizden en üst düzeyde verim alınmasını sağlayacak çevreye duyarlı yeni yakma teknolojilerinin kullanılması önem kazanmaktadır.

Planlama Bölgesi'nde kömür potansiyelinden yararlanılarak doğa içinde termik santral yapımına ilişkin girişimler bulunmaktadır. Ancak bu girişimler doğal ve arkeolojik çevre ve turizm merkezlerine yakınlığı açısından sakıncalı bulunmaktadır.

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi 1/100.000 Çevre Düzeni Planı ile, doğal ve tarihi değerlerin korunması ve turizme kazandırılması, ekolojik değerlerin sürdürülebilirliğinin sağlanması yönünde plan kararları verilmiş, aynı zamanda bölgenin maden kaynaklarının sürdürülebilir gelişme yaklaşımıyla değerlendirilmesi gerektiği ve yapılacak Termik Santrallerin çevresel, ekolojik ve turizm açısından hassas olmayan alanlara yönlendirilmesi bir strateji olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda yeni kurulacak Termik Santrallerin yer seçimi Planlama Bölgesi için büyük önem taşımaktadır. Yer seçiminde en başta Filyos Yatırım Havzasına yönlendirilmeli, bunun mümkün olmadığı durumlarda; turizm açısından önemli alanlar, turizmin öne çıktığı ve turizmi ekonomiye kazandırmış yerleşmeler, turistik koylar, milli park, tabiat parkı, yaban hayatı koruma/geliştirme alanı, turizm merkezi v.b. özel kanunlarla korunan alanlar, sulak alanlar, içme ve kullanma suyu kaynakları göz önünde bulundurulmalı ve bu alanları etkilemeyecek konumdaki alanlar seçilmelidir.

Yer seçimi yapılırken, çıkarılacak kömürün Termik Santrallere taşınması için Planlama Bölgesinin başta denizyolu ve demiryolu taşımacılığı olmak üzere tüm ulaşım elemanlarından yararlanılabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Mevcut termik santrallerde çevreye duyarlı yeni/ileri teknolojilerin getirilmesi, yeni kurulacak Termik Santrallerde de aynı yaklaşımın gözetilmesi doğal çevremiz için olduğu kadar, global ısınmada önemli bir yeri olan ve ozon tabakasına zarar verdiği saptanan karbon bileşiklerinin havaya salınmasında önem taşıyacaktır.

Türkiye'nin ve ÇATES'in kaliteli kömür gereksiniminin süreceği düşünülerek kararlar alınması gerekmektedir. TTK ve Erdemir'de özelleştirme sonrasında yeni işçi alımları, daha etkin maden ve demir-çelik sanayi üretimine yönelmesi ile giderek nüfusu yeniden olumlu etkileyecek gelişmeler olacaktır.

Batı Karadeniz Bölgesi'nde bulunan Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun tüm kömür sahalarında denizdeki alanlar dahil yaklaşık 7.000 km² alanda kömürün bünyesinde bulunan metan gazı gelecekte önemli enerji kaynakları arasında yer alacaktır. Bu kaynağın arama, çıkarma ve değerlendirilmesine ilişkin yatırımların yapılması gelecek temiz ve yenilenebilir enerji açığının kapatılması bakımından önem taşımaktadır.

Batı Karadeniz Bölgesi, uluslararası literatürde yoğun gazlı kömür rezervlerine sahip bölge olarak bilinmektedir. Toplam rezervin yaklaşık 6.trilyon m³ olduğu hesaplanmaktadır. Metan gazı bugün itibarıyla ABD'de toplam doğal gaz tüketiminin nerede ise % 10'na ulaşacak kadar gelişmiş ve önemli bir enerji kaynağı olmuştur. Bu gelişmeler son15 yıllık dönemde gerçekleşmiştir. Ülkemiz dahil diğer ülkeler de bu alanda çalışmalarını hızlandırmışlardır.

Metan Gazı rezervinin % 10'nunun ekonomik olarak değerlendirilmesi halinde bile ekonomik kazancın 150 milyar \$ seviyelerinde olduğu hesaplanmaktadır. Bu nedenle, Planlama Bölgesi'nde yeni teknolojiler ile metan gazı üretimine geçilmeli ve ülke enerji sorununa çözüm aranmalıdır.

7.11.3. Enerji Üretimi (Hidroelektrik) ve Taşkın Önleme (STRATEJİ 6)

Batı Karadeniz Bölgesi su açısından büyük bir potansiyele sahip olmasına karşın, bu enerji türünden yeteri kadar faydalanılamamaktadır.

Kurulu barajlar, içme ve kullanma amaçlı olmakla birlikte genelde sulama amaçlı olup, faaliyette olan hidroelektrik santrali bulunmamaktadır. Bölgede hidroelektrik santrallerinin bir kısmının yapımı devam etmekte, bir kısmı ise yatırım aşamasındadır.

Türkiye, yenilenebilir enerji kaynaklarından olan su gücünden enerji üretimini (hidroelektrik) gerçekleştirmektedir. Ancak, büyük ölçekli hidrolik santrallerin sürdürülebilirliği de tartışmalıdır. Yapılan barajlarla oluşan baraj göllerinin doğal kaynakları olduğu kadar kültürel zenginliği yok etme tehlikesi üzerinde durulmaktadır. Bu nedenle Barajlar yapılmadan önce olası Çevresel Etkileri irdelenmelidir.

Hidroelektrik Santralleri çevreye zarar vermeden oluşturulmalı ve taşkın, sel gibi akarsu düzensizliğinden kaynaklanan sorunlara çözüm getirilmelidir. TEFER Projeleri'nin uygulanmasına devam edilmelidir. Bartın İl'ini sel felaketlerinden korumak için büyük su işleri kapsamında yapılan Bartın (TEFER) 1 ve Bartın (TEFER) 2 projeleri tamamlanmıştır. Dünya Bankası'nın da uygun gördüğü ihale aşamasında olan TEFER 3 projesi de bu Plan Döneminde uygulamaya konulmalıdır.

Ön inceleme ve Master planı tamamlanan Filyos-Aktaş Projesi, Filyos-Suçatı ve Filyos-Tefen HES projeleri, planlaması tamamlanan Bartın-Arit HES Projesi, Ereğli-Kızılcıpinar HES Projesi, kesin projesi tamamlanan Filyos Çayı Projesi (Zonguldak) ve inşa halinde olan Kirazlıköprü HES Projesi (Bartın) bu Plan Döneminde uygulanacaktır. Söz konusu projeler toplam 102 MW Kurulu güce ve 441,21 GWh yıllık enerji üretimine sahiptir.

Uygulama aşamasında baraj gövdesi ve suları altında kalacak olan taşınmazların kamulaştırılarak taşınması, DSİ Genel Müdürlüğü'nün ilgili yönetmelikleri uyarınca yapılmalıdır. Planlama Bölgesi bütününde Bartın İli, Ulus İlçesi'ne bağlı Abdi paşa Beldesi, Kirazlıköprü HES Projesi'nin uygulanmasıyla baraj suları altında kalması söz konusudur. Taşınacak veya tasfiye edilecek bu yerleşik alanın yeniden iskânı halinde öncelikle Çevre Düzeni Planı sınırları içindeki yakın yerleşimler de yer seçimi yapılacak, aksi takdirde yeniden iskân için ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI görüşü alınarak Çevre Düzeni Planı içinde yeni bir yer seçimi yapılacaktır.

Akarsu, çay ve dere yatakları, sel ve taşkın oluşabilecek potansiyel alanlar, kentsel gelişime veya kullanıma açılmamalı, bu alanların çevresinde DSİ tarafından taşkın sınırı belirlendikten ve taşkın ve sele ilişkin önlemler alındıktan sonra yapılaşmaya gidilmelidir.

7. 12.1. Karayolları

Zonguldak'a ulaşım iki yolla sağlanmaktadır;

Zonguldak-Devrek-Mengen üzerinden Ankara ve İç Anadolu'ya,
Kdz. Ereğli-Düzce üzerinden İstanbul ve Marmara'ya
ulaşılmaktadır.

Bartın;

Doğuda Cide-Kastamonu üzerinden Orta ve Doğu Karadeniz'e,
Batıda Çaycuma-Devrek (Zonguldak)-Mengen-Yeniçağa-Bolu üzerinden
Ankara ve İstanbul'a,
Güneyde Safranbolu ve Karabük üzerinden Orta ve Doğu Karadeniz'e ve İç
Anadolu'ya,
Güneyde yine Safranbolu (Karabük)-Gerede (Bolu) üzerinden E-80 Otoyolu ile
E5 Devlet Yoluna açılmaktadır.

Karabük;

Güney yönünden Karadeniz Ana Arterine, Gerede'den de
TEM Otoyoluna ve E-5 Karayoluna bağlıdır.

Zonguldak, Bartın ve Karabük İlleri, büyük metropoliten merkezlere (Ankara, İstanbul, Adana, Kayseri, Bursa) ve kendi ilçelerine düzenli bir karayolu şebekesi ile bağlıdır.

Zonguldak, Bartın ve Karabük illerini kapsayan planlama bölgesine ulaşım, güneyden Ankara-Gerede TEM Otoyolu ile, batıdan İstanbul-Düzce-Gerede TEM Otoyolu ve doğudan da Karadeniz Ana Arteri ile sağlanmaktadır.

Planlama Bölgesi'ndeki kentsel merkezlerin bağımsız gelişme süreçleri, ulaşım yönünden birbirlerinden daha çok Ankara ve İstanbul gibi ülkesel merkezlerle ilişkilerinin daha yoğun olması sonucunu doğurmuştur. Ulaşım ağının biçimlenişi de bu yapıyı yansıtır.

Planlama Bölgesi'ndeki önemli merkezlerin ana ulaşım eksenlerinden E-5 Karayolu ile ayrı ayrı bağlantıları bulunmasına rağmen, kent merkezlerinin kendi ilçeleri ile bunların birbirleri arasındaki ulaşım bağlantılarının standartları düşüktür. Bu nedenle öncelikle hazırlanacak bir "Ulaşım Ana Planı" ile bu standartların yükseltilmesine yönelik çalışmaların yapılması öngörülmektedir. "Ulaşım Ana Planı", bu planın ilke ve hedefleri doğrultusunda, yatırım programlarını ve uygulama zaman dilimlerini de içerecek biçimde ilgili kuruluşların da işbirliği ve katılımıyla hazırlanmalıdır.

Ayrıca, Batı Karadeniz yolunun Doğu Karadeniz ile birleşmesi için gerekli çalışmaların "Ulaşım Ana Planı" kapsamında yapılması öngörülmüştür. Ancak, bu çalışmalar aşamasında kesinlikle doğa tahrip edilmemeli, deniz doldurularak kıyılar yok edilmemelidir.

Planlama Bölgesi, Batı Karadeniz Bölgesi'nin kendine özgü yüksek eğimli ve kırık arazi yapısı nedeniyle karayolu ve köy yolu ulaştırmasında büyük sorunlarla karşı karşıya kalınmaktadır. Ortalama 5 yılda bir yenilenmesi gereken yollar 3 yıla düşmektedir. Özellikle orman köyleri ve dağ köylerine olan ulaşımın güçlendirilmesi ve bu yolların standardının artırılması gereklidir.

Özellikle "Filyos Vadisi"ne ulaşımın güçlendirilmesi, demiryolu ve havayolu ile entegre bir ulaşım planlama sisteminin oluşturulması Planlama Bölgesi bütününde hayati önem taşımaktadır.

Ayrıca, bölgesel ölçekte ve İl ölçeklerinde sosyal, ekonomik ve nüfus bakımından gelişme potansiyeli olan akslar olarak belirlenen;

- Ereğli-Alaplı,
- Kozlu-Kilimli-Çatalağzı,
- Bartın-Safranbolu,

- *Filyos Vadisi - Bartın,*

aksalarında kara ve demiryolu ulaşımının geliştirilmesi başlıca plan kararlarındandır.

Zonguldak kent merkezinin Kozlu, Ankara, Site, Acılık ve Çaydamar'dan ana giriş ve çıkışları bulunmaktadır. Kozlu, Site, Acılık ve Çaydamar yönünden gelip Ankara yönüne gidecek tüm taşıtlar başka yol olmadığı için zorunlu olarak kent merkezine girmekte, trafik sıkışıklığına neden olmaktadır. Bu yüzden öncelikle yapılması gereken bu araçları kent merkezine sokmadan, Ankara yoluna geçirmektir. Zonguldak metropoliten alandaki ulaşım ve trafik sorununa köklü çözüm, bilimsel çalışmalara dayanan kent planlaması ile mümkün olabilir. Köklü çözüm “Çevre Yolu” yapılmasıyla sağlanacaktır.

Zonguldak çevre yolu (kent merkezi geçişi) ve Devrek-Çaycuma ayrımı duble yol yapımı çalışmaları devam etmektedir. Yolun toplam uzunluğu 38 km.'dir. Bunun 4,8 km. kent merkezi geçişi “Çevre Yolu”dur. Bu yol Zonguldak kenti için yaşamsal önem taşımaktadır. Çevre yolu imar planında da bulunmaktadır.

Ulaşım sorununun (duble yol bağlantılarının) Karabük - Zonguldak güzergâhlarına çözüm getirilecek Ulaşım Ana Planı hazırlanması öngörülmüştür.

Karayolları 15. Bölge Müdürlüğü'nün programına aldığı yatırım projelerinden biri olan Yenice İlçesi'ni Yortan Beldesi ve Bartın'a bağlayan ve 30 köyün ulaşımını sağlayan Sarayköy-Kelemen durağına karşıya geçişi sağlayacak bir köprü kurularak yolun 8 km. kısaltılması projesi bu bölge için önemlidir.

“Safranbolu-Ovacuma-Abdi paşa-Bartın Merkez-Amasra-Kurucaşile”
yerleşimlerini

birbirine bağlayan yol ile “Çaydeğirmeni-Gökçebey-Bakacakkadı” bağlantısının yol kalitesi bakımından güçlendirilmesi ve iyileştirilmesi projeleri, aynı zamanda Çevre Düzeni Planı'nın da plan kararı olarak benimsenmiştir.

“Amasra-Bartın Merkez-Abdipaşa-Ovacuma-Safranbolu” arasındaki ana akslar etkileyici ve özgün doğal karakteri (bitki örtüsü) nedeniyle **Manzara Yolu (Turistik Yol)** olarak belirlenmiştir. Bu aksın çok zorunlu ve kaçınılmaz durumlar ortaya çıkmadıkça genişletilmemesi, sadece yol kalitesi bakımından güçlendirilmesi, bu kapsamda altyapısının iyileştirilmesi önerilmektedir. Bu doğrultuda yolun iki yanındaki doğal bitki örtüsünün aynen korunması son derece önemlidir. Yer yer dinlenme ve özel bakı/manzara noktaları düzenlemeleri ile bu yolun cazibesinin artırılması önerilmektedir.

Bu durumda Manzara Yolu (Turistik Yol) olarak belirlenen “Amasra-Bartın-Safranbolu” yoluna alternatif olarak, “Çaycuma-Yenice-Karabük” aksının da özellikle ağır yük taşımacılığına yönelik olarak geliştirilmesi uygun olacaktır.

Bartın İlinin tamamında gerek belediye içi ulaşimleri gerekse belediyeler arası ulaşimleri sağlayan yollar yetersizdir. Taşıt sayılarının, yol yapımından daha hızlı artması sonucu yeterli gelmeyen yollar özellikle kent merkezinde tek yönlü olarak kullanılmaktadır. Bu durum zaman zaman akaryakıt israfına neden olduğu gibi egzoz kirliliğini de artırmaktadır. Devlet yollarının kent merkezlerinin çeperinden geçmesi planlama alanında transit taşımacılığın kentin içerisine girmesine sebebiyet vermekte ve hem trafik hem de çevre sorunlarına sebep olmaktadır. Bu durumda Bartın kentinin bu sorunu çözümleyebilecek bir sistemin geliştirilmesi gerekmektedir. 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın bölgesel ve il ölçeğinde ekonomik, sosyal ve nüfus bakımından belirlediği çekim merkezleri doğrultusunda Bartın-Filyos ve Bartın-Safranbolu akslarında demiryolu ve karayolu ulaşımının geliştirilmesi hedefi doğrultusunda karayolu önerisi olarak; Bartın Üniversitesi Kutlubeyyazıcılar

Yerleşkesinin batısında devlet yolundan ayrılarak Kozcağz- Karabük ve Kastamonu yönüne giden yollara bağlantı vererek Gürgen pınarı Mevkii"nde tekrar devlet yoluna bağlanan ekspres yol önerilmiştir. Bu karayolu aksı, önerilen sanayi alanları için gereken taşımacılığın kent merkezine girmeden liman, demiryolu ve diğer karayolu akslarına bağlanmasını sağlayacaktır. Ayrıca devlet yolunu kullanarak geçen transit taşımacılığın kent merkezinde yoğunluk oluşturmamasını da önleyecektir.

Önerilen ekspres yol aksı topografyaya uyumlu bir Şekilde geçirilmiş olup demiryolu ve terminal ile bağlantılı bir konumdadır.

Ayrıca Kdz. Ereğli "de kentin içinden geçen devlet karayoluna alternatif olarak, bu yolun kentte yarattığı yoğun trafiği engellemek ve trafiği ve transit geçişleri rahatlatmak adına, liman bölgesini Zonguldak yoluna bağlayan çevre yolu ile Karabük-Yenice Karayolu "nu Karabük-Ankara Karayolu'na bağlayan yol bağlantısı önerilmiştir.

7.12.2. Demiryolları

Zonguldak İl sınırları içerisinde geçen tek demiryolu, 1930"ların sonunda açılan Zonguldak-Ankara hattıdır. Zonguldak İlini Orta Anadolu "ya bağlayan bu demiryolu hattı engebeli bir topografyadan geçtiği için eğimli ve dar kurplu niteliktedir.

İl demiryolu ağı uzunluğu; Zonguldak-Karabük 122 km. (yük ve yolcu taşımacılığı) ve Ereğli-Armutçuk (yük taşımacılığı) 14 km. olmak üzere toplam 136 km. Dir. Bu demiryolu güzergâhlarının giderek teknolojisinin eskidiği, yük ve yolcu taşımacılığında ağırlığın karayoluna kaydığı bilinmektedir. Demiryolu hatlarının niteliğinin

geliştirilmesi, demiryolları ile ulaşımın sürat ve emniyet bakımından cazip hale getirilmesi sürdürülebilir gelişmede önemli bir aşama olacaktır.

Karabük-İstanbul demiryolu ulaşımının Gerede-Karabük üzerinden yapılması ise ekonomik bulunmamaktadır. Planlanan yeni demiryolu hatları ile Karabük-İstanbul demiryolu ulaşımındaki sorunların aşılabacağı düşünülmektedir.

Zonguldak-Kdz. Ereğli demiryolu güzergahının, ilgili kurum tarafından yapılan ön fizibilite raporlarına göre topoğrafik eşikler nedeniyle rantabil ve ekonomik olmadığı için proje aşamasında kalmış, uygulamaya konulamamıştır. Ancak özellikle Batı Karadeniz Bölgesinin ekonomisinin güçlenmesi, sanayinin gelişmesi ve ticaretin artmasına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmüş Ulaştırma Bakanlığı DLH Genel Müdürlüğü tarafından **"Adapazarı-Karasu Limanı-Ereğli-Zonguldak-Bartın Demiryolu Projesi"** geliştirilmiştir:

Bu demiryolu güzergahının demir-çelik sanayinin başta otomotiv olmak üzere diğer sanayi ve inşaat sanayine hizmet sunarken, diğer taraftan da Karadeniz Bölgesinde kömürün taşınması olanaklarını arttıracığı,

Karasu Limanı, Ereğli Limanı ve Bartın Limanının bu hatta bağlanması ile dış ticarete ciddi katkı sağlayacağı ve dış ticaretteki rollerinin daha da artması,

Yük taşımacılığı alanında sağlayacağı katkının yanında, Karadeniz Bölgesinin önemli turizm merkezlerinden olan Bartın, Akçakoca, Kocaali, Karasu ve Ereğli'nin mevcut demiryolu ağına bağlanması ile Marmara ve İç Anadolu Bölgelerine yolcu taşımacılığı alanında da önemli katkılar sağlayacağı düşünülmüştür.

Bu bağlamda söz konusu demiryolu projesi, 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı hedeflerini gerçekleştirmede önemli bir unsur olarak alınarak desteklenmiş ve plana işlenmiştir. Diğer taraftan 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile, bu projenin Filyos Limanı'nın, Filyos Serbest Bölgesi'nin ve Bölgesel Çalışma Alanının hayata geçmesinde de büyük rol oynayacağı düşünülmektedir.

Ayrıca 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile, Ulaştırma Bakanlığı tarafından projelendirilen “Adapazarı-Karasu Limanı-Ereğli-Zonguldak-Bartın Demiryolu” güzergahının devamında bu güzergaha bağlanan **“Karabük-Kastamonu Güzergâhının** da yatırım programına alınması, karayolu ulaşımındaki yükün hafifletilmesi ve alternatif ulaşım olanaklarının geliştirilmesi amacıyla, öngörülmektedir.

Filyos Vadisi'ne Saltukova 'da bir istasyon yapacak şekilde Zonguldak bağlantısı güçlendirilecek, Karabük-Zonguldak hattı ise gerekli ıslah ve altyapı çalışmaları yapılarak sanayi yük ve yolcu taşımacılığında ağırlıklı olarak kullanılacaktır. Ayrıca Bartın'a da bir demiryolu istasyonu yapılacaktır.

Çatalağzı-B Termik Santraline ulaşım, Zonguldak-Filyos karayolu ve Zonguldak-Ankara demiryolu ile sağlanmaktadır. Fuel-oil, motorin ve kimyasal maddelerin taşınması, ayrıca firmalara satılan külün nakli Zonguldak - Çatalağzı karayolu güzergâhından yapılmakta olup, bu yolun ağır vasıta trafiğine kapatılarak mevcut demiryolu ile taşımının gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

DPT tarafından 2020 yılı için hazırlanan raporda¹⁴, “Zonguldak-Karabük-Ankara demiryolu standardının yükseltilmesinin, 2002 yatırım programında fizibilite etüdü bulunan (Irmak-Karabük-Zonguldak) ve 2004 yılında başlanabilecek olan elektrifikasyon ve sinyalizasyon projeleri kapsamında düşünüldüğü” belirtilmiştir. Bu çalışmaların yapılarak demiryolu taşımacılığının çağdaş düzeye ulaştırılması en önemli hedeflerden biridir.

7.12.3. Denizyolları ve Kıyı Yapıları; Limanlar, Liman Gerisi Alanlar, Tersaneler, Tekne İmal ve Çekek Yerleri, Balıkçı Barınakları (STRATEJİ 8)

Planlama Bölgesi'nin dağlık yapısı uzun yıllar tek ulaşım seçeneğinin deniz yolu olmasına yol açmıştır. Zonguldak, Ereğli, Bartın ve Amasra Limanları 'nda uzun yıllar yük taşımacılığı yansıra yolcu taşımacılığı da yapılmıştır. Ancak zamanla karayolu ağının gelişmesi sonucu, özellikle yolcu taşımacılığının hemen hemen tamamı bu yöne kaymıştır. Limanlar, yük taşımacılığındaki önemini günümüzde de sürdürmektedirler. Ancak, 1991 yılından beri feribot çalışmamaktadır. Feribotlar daha doğuda yer alan Sinop, Samsun, Giresun ve Trabzon'da durmaktadır. Bölgenin en uygun taşımacılık türü olan deniz taşımacılığı, eşya ve yolcu taşımacılığında, karayolunun artan rekabeti nedeniyle gelişmemiş ve giderek de gerilemektedir.

Türkiye'nin Karadeniz Ekonomik İşbirliğini canlandırması beklenmekte ve Karadeniz ülkelerinin Avrupa-Atlantik dünyasının da desteği ile yeni arayışlara girdiği görülmektedir. Türkiye'nin günümüz koşullarına göre Karadeniz için yeni siyasi açılımlar üretmekte geç kalması nedeniyle 2005 yılında, Romanya, Ukrayna ve Gürcistan'ın, Baltık ülkelerinin Rusya Federasyonu'na karşı Karadeniz bölgesinde stratejik denge gereksinimlerinden kaynaklanan ve kurumsallaşmaya başlayan yeni işbirliği arayışları ortaya çıkmaya başlamıştır.

Diğer taraftan, Karadeniz'de en uzun sınırı olan Türkiye'nin önümüzdeki on yıllarda bölgedeki ağırlığının ne olacağı belirsizliğini korumaktadır. Türkiye'nin Karadeniz coğrafyasındaki tarihsel miras ve sorumluluğuna sahip çıkması, bu bağlamda Karadeniz'deki çıkar ve hedeflerini yeniden tanımlaması gereği, her zamankinden daha çok öncelik arz etmektedir.

Türkiye'nin önemli gelişmelere gebe görünen Karadeniz'de yeni politikalar oluşturmaya ve uygulamasına gereksinim olduğu açık bir gerçektir. **Denizyolu ulaşımı ve taşımacılığının geliştirilmesi, yatçılığın desteklenmesi amacıyla için “Denizyolu Ulaştırma Ana Planı” hazırlanmalıdır.**

¹⁴ Devlet Planlama Teşkilatı, 11 Temmuz 2002 tarih ve 2584 sayılı Rapor

Bölgede hiç yat limanı (marina) yoktur; bu durum deniz sporları ile ilgili gelişim potansiyelini yok etmektedir. Amasra Limanı'nın ticari amaçlar dışında "Marina" olarak değerlendirilmesine ilişkin çalışmalar yapılmaktadır.

Zonguldak İli'nde, Alaplı, Kozlu, Kilimli ve Hisarönü (Filyos) Balıkçı Barınakları olmak üzere 4 adet inşaatı devam eden balıkçı barınağı bulunmaktadır. Yat turizminin gelişimini sağlamak üzere bu balıkçı barınaklarının aynı zamanda yat limanları olarak kullanılması yönünde projeler geliştirilebilir. Bu durumda balıkçılığın sürdürülmesi ve gelişimi için tüm tedbirler de aynı zamanda alınmalıdır.

Yat turizminin geliştirilmesi kapsamında, 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ile Bartın-Güzelcehisar bölgesinde bir Yat Limanı önerilmiş olup, Planlama Bölgesi'nin diğer kıyı alanlarında yatçılığa yönelik potansiyel alanların, gerekli araştırma ve fizibilite çalışmaları sonucunda ve var olan ekolojik ve doğal değerleri tehdit etmeyecek şekilde değerlendirilmesi de yatçılığın geliştirilmesi kapsamında öngörülmektedir.

Batı Karadeniz'e açılan liman ve balıkçı barınaklarının yolu ve yük taşımacılığında kullanılması önemli ölçüde zaman ve parasal kaynak tasarrufu getirecektir.

Zonguldak ve Filyos Limanlarının aynı zamanda uluslararası ithalat ve ihracatta da kullanılması öngörülmektedir.

Bartın Limanı, yabancı bandıralı gemilere açılmış, yolcu giriş-çıkışı yapılabilecek sınır kapısı haline gelmiş, 1. Sınıf Gümrük Kapısı olmuştur. Bu gelişme Bartın ekonomisini olumlu yönde etkilemiş, ekonomik canlılık gözlenmiştir.

Bartın Limanı'nın kapasitesi arttırılarak, Ro-Ro İskelesi oluşturulması ve limana demiryolu bağlantısının sağlanması öngörülmekte olup, bu öngörüğü desteklemek üzere; Boğaz Mevkiinde yaklaşık 16 ha. büyüklüğünde bir alan plan döneminde Bartın Limanı için ihtiyaç duyulacak "Liman Gerisi Alan" olarak ayrılmıştır.

Bartın ve Amasra Limanlarının geliştirilerek hem deniz ulaşımında hem de yatçılığa olanak verecek şekilde değerlendirilmesi sağlanmalıdır. Bu kapsamda, Bartın İli'nin kıyı ticareti yapılabilecek kapsama alınması ve limanda bir rampa yapılarak feribot ve ro ro seferlerinin yapılması İl'in sosyal ve ekonomik kalkınmasına çok önemli kalkınma sağlayacak bir gelişme olacaktır.

Çevre Düzeni Planında yer alan kıyı yapıları:

a- Limanlar: Ereğli Limanı, Zonguldak Limanı, ÇATES Limanı, Filyos Limanı, Bartın Limanı ve Amasra Limanı.

b- Balıkçı Barınakları: Alaplı Balıkçı Barınağı, Kozlu Balıkçı Barınağı, Kilimli Balıkçı Barınağı, Filyos Balıkçı Barınağı, Tarlaağzı Balıkçı Barınağı, Tekkeönü Balıkçı Barınağı ve Kumcaşile Balıkçı Barınağı.

c- Tersaneler: Alaplı Tersanesi, Ereğli Tersanesi, Balıköy Tersanesi ve Kilimli-Alacaagzı Gemi İnşa Onarım Bakım Söküm Yeri (Bakanlar Kurulu Kararı ile).

d- Tekne İmal ve Çekek Yerleri (TİÇY): Gülüş TİÇY, Ereğli-Kırmacı TİÇY, Tarlaağzı TİÇY, Tekkeönü TİÇY ve Kumcaşile TİÇY.

Ulaştırma Bakanlığı DLH Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre, bunlardan Alaplı Tersaneler Bölgesi planlama aşamasında, Amasra Tarlaağzı Tekne İmal ve Çekek Yeri inşa halinde, diğerleri ise faaliyettedir.

Tersanelerin gelişimine ilişkin fizibilite çalışmaları hazırlanmalıdır. Alaplı ve Ereğli Tersanelerinde çevresel önlemler alınmalıdır.

Bartın-Amasra-Tarlağzı ve Gömü, Tekkeönü ve Kurucaşile’de ahşap yat ve tekne imal ve çekek yerlerinin var olan potansiyellerinin değerlendirilerek geliştirilmesi bölgesel ulaşım, yatçılık ve balıkçılığın geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır. Var olan potansiyel alanlar değerlendirilerek bu bölgelerde ahşap tekne /yat imal ve çekek yerlerinin geliştirilmesi öngörülmektedir.

Çevre Düzeni Planı'nda bu alanlar sembolik olarak işaretlenmiş olup, yapılacak fizibilite ve proje çalışmaları ile kesinlik kazanacak (konumu, büyüklüğü, kapasitesi vs.) ve geliştirilecektir.

Kıyı yapılarının, 3830/3621 Sayılı Kıyı Kanunu kapsamında, diğer kurum ve kuruluşlar ile koordinasyon yapılarak, çok fonksiyonlu geri sahasıyla entegre olarak planlanması benimsenmiş bir temel ilkedir. Bu doğrultuda kıyıların çarpık gelişmesine, aynı fonksiyonlu birden çok limanın aynı kıyıda yoğunlaşmasına, dolayısı ile seyrüsefer kontrolünün, deniz ve kıyı kirliliğinin vb. denetimlerin yapılmasını zorlaştıran gereğinden fazla liman planlamak yerine, ekolojik dengenin korunması, seyrüseferin düzenlenmesi, kontrolün sağlıklı bir şekilde sağlanması ve kıyı ile bütünleşik çok fonksiyonlu limanların gerçekleştirilebilmesi için, ilgili kurumlar tarafından bölgenin ihtiyaçları ve kapasitesi belirlenmelidir.

7.12.4. Havayolları (STRATEJİ 5)

Planlama Bölgesi'nin havayolu ulaşımı açısından en büyük potansiyeli “Saltukova Havalimanı”dır. Saltukova, Batı Karadeniz Bölgesi'nde, Çaycuma İlçesi'ne bağlı 1997 nüfusu 3.650 kişi olan bir yerleşmedir. Saltukova'dan geçen demiryolu 1930ların sonunda açılan Ankara-Zonguldak hattıdır.

Bölgesel entegre kaynak yönetiminde ulusal ve uluslararası pazarlara hızlı ve etkin havayolu ulaşımı giderek daha önem taşımaktadır. Saltukova Havaalanı'nın özellikle, “Filyos Limanı”, “Filyos Serbest Bölgesi” ve “Bölgesel Çalışma Alanı” ile entegre çalışabilecek şekilde yeniden organize olması ve işletmeye açılması Planlama Bölgesi'nin ekonomik gelişimi için gereklidir.

Havaalanı mevcut haliyle kısıtlı olarak gündüz uçuşlarına açık hale getirilmiştir. Halen noksan olan islerden, apron tevsi ve müteferrik işleri (giriş kontrol, emniyet, kaza-yangın, idare binası ve apron ilavesi) DLH Genel Müdürlüğü'nce tamamlanmalıdır.

Saltukova Havalimanı'nın 110 kişilik uçaklara uygun olduğu tespit edilmiştir. Büyük uçakların piste inebilmesi için Bostancılar Dağının tıraşlanmasına yönelik projenin tamamlanması ve Havaalanı çevresinde bulunan 150 metre yüksekliğindeki dağ tıraşlanarak 80 metreye indirilmesi gereklidir¹⁵. Böylece pist 1800 m.'den 2400 m.'ye çıkarılmalıdır. Ayrıca, demiryolu ile entegre bir ulaşım sisteminin tasarlanması ve hayata geçirilmesi de gereklidir.

7.13. TEKNİK ALTYAPI (STRATEJİ 14)

İlan Dönemi içinde **kentsel yerleşmelerde hiç bir ana kentsel altyapının yokluğu düşünülemez.** Bu nedenle gerek merkezi yönetim ve gerekse yerel yönetimler tüm teknik ve finansal önlemleri almak durumundadırlar. Özellikle, **Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'nde tanımlanan ve DSİ Genel Müdürlüğü'nce belirlenen içme ve kullanma suyu koruma kuşaklarında kalan yerleşmelerde pis su arıtımı ve katı atık düzenli depolama projeleri** ivedilikle sonuçlandırılmalıdır. Bu konuya ilişkin Plan Hükümlerinin gereği yerine getirilmelidir.

¹⁵ http://www.yapi.com.tr/turkce/Haber_Detay.asp?NewsID=22721

Kırsal yerleşmelerin altyapı sistemleri sağlaştırılmalı, **içme ve kullanma suyu koruma kuşaklarında kalan köylerin altyapı iyileştirmelerine öncelik verilmelidir.**

Karayolları boyunca yapılacak uygulamalarda, 15.05.1997 tarih ve 22990 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Karayolları Kenarında Yapılacak ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre hareket edilmesi de plan hükümleri arasında yer almaktadır.

Belediye örgütü olan tüm yerleşme birimlerinin altyapıları, tüm yerleşmelerin "Pis Su Arıtma" ve "Kah Atık Düzenli Depolama Alanları" ivedilikle tamamlanmalı, kurulmuş olan örgütsel düzen işletilmelidir. Bu konu Planlama Bölgesi için yaşamsal bir gereksinimdir. Bütün köylerin sulu-şebekeli ve çevreye zarar vermeyen şekilde kanalizasyonlu hale getirilmesi çağdaş yaşamın vazgeçilmezleri arasındadır. Bir köy ya da ünitenin içme suyu veya kanalizasyonu düşünülürken bir bütün olarak düşünülmelidir. Bir yere fosseptik yapılırken, o civarı veya dereyi kirliletmeyecek, başka bir köy veya ünite için yapılacak rezerv alanı korunacak şekilde planlanmalıdır. Fosseptikten sızan suların arıtıldıktan sonra çevreye verilmesi gereklidir (Doğal arıtma gibi). Bu yapılmıyorsa, grup yapılarak mümkün olanların tek fosseptikte toplanması ve uygun yere arıtma yapılması ile kirliliğe alternatif çözüm imkânları araştırılmalıdır. Atık suyu çevreyi kirliletecek şekilde çevreye verildiğinde kirlenen çevreden alınan suyun temizlenmesi, çok pahalıya mal olmaktadır. Köyler genellikle dere kenarında veya su kaynağı çevresinde olduğundan, derenin yukarısına fosseptik yapıp alt taraftan sondajla su temin edildiğinin örnekleri oldukça çoktur.

Zonguldak ve Bartın kentsel yerleşiminin topoğrafyasının aşırı eğimli olması içme suyu ve kanalizasyon şebekelerinin sağlıklı çalışmasını engellemektedir. Bu durum maliyetleri ve yapım sürelerini artırmaktadır.

Sistemli olarak bir yerin içme suyu ve kanalizasyonu birlikte halledildikten sonra diğer yere geçilmelidir. Bu konuda, geniş kapsamlı, bir **"Çerçeve Plan"** a ihtiyaç vardır.

Süreyi ve maliyeti düşürmek için öncelikle toplu ve kalabalık köylerin sorunlarının çözülmesine çalışılmalıdır. İl ve İlçe Merkezlerine yakın köyler hariç, yerleşimlerin birçoğu göç vermiş, hane sayısı ve nüfusu azalmış ve azalmaya da devam etmektedir. Bu köylere yapılan yatırımların karşılığı alınamamakta ve tesisler kullanılmayarak çürümeye terk edilmektedir. Bu durumun ortadan kaldırılması için meri mevzuatlar çerçevesinde **şu** çözüm önerilmektedir; Köylerin nüfusu az olanları **"Merkezi Bir Köye"** çekilerek ve köyde üretim imkânlarının artırılarak (hayvancılık, orman ürünleri, değişik iş atölyeleri açılarak) köylerin birleşmesi sağlanmalıdır. Ormanların ıslahına, geliştirilmesi ve korunmasına yönelik olarak öncelikle orman kadastro çalışmaları tamamlanmalıdır.

1. Envanterde yetersiz görülen köy ve ünite sayısının fazla olması suyun yetersizliğinden değil, içme suyunun küçük bahçe sulamalarında kullanılması nedeniyle yetersiz olmaktadır. İçme suyu hesapları yapılırken köyün ya da ünitenin o günkü nüfusuna göre otuz yıl sonrasının nüfus artışı hesaplanarak müstakbel su ihtiyacı belirlenmektedir. Fakat yöredeki kırsal nüfus yıldan yıla göç nedeniyle azalmaktadır. İçme suyunun yetersiz olmasının nedeni nüfus artışı değildir. Bu nedenle içme sularında yıllık sağlıklı envanter çalışmalarının mutlaka yapılması gereklidir. İçme suları projelerinde memba tespiti ve tahsisinin mutlaka proje öncesi yapılması ve ondan sonra proje yapımına geçilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda ölçülebilir su kaynağı debisinin, suyun en az olduğu Ekim, Kasım, Aralık aylarında yapılması daha sağlıklı bir sonuç vermektedir.

Zonguldak İli'nde içilebilir özellikte olan kaynak suları (Mevlana Çeşmesi, Cansızoğlu Çeşmesi, Aslan Suyu, İncivez Varangel Çeşmesi, Köy Hizmetleri Çeşmesi Sarıyer Tepesi Suyu) bulundukları fiziksel koşullarının uygunsuz olmaları nedeniyle

kullanılamamaktadır. Bu kaynak sularının koşulları iyileştirilerek ivedilikle içme ve kullanma suyu olarak kullanıma sunulmalıdır.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından Zonguldak İl Merkezi-Kozlu-Kilimli-Çatalağzı'nda, Kdz. Ereğli'de, Bartın İl Merkezi'nde, Amasra İlçesi'nde, Karabük İl Merkezi'nde, Safranbolu İlçesi'nde, 2025 projeksiyon yılına göre içme ve kullanma suyu projeksiyonları yapılmıştır. DSİ tarafından hazırlanmış olan içme ve kullanma suyu projeksiyonları aşağıdaki tablolarda verilmektedir.

Tablo 30: DSİ Tarafından Yapılan Zonguldak II Merkezi, Kozlu, Kilimli, Çatalağzı içme ve Kullanma Suyu Projeksiyonu

YIL	NÜFUS	EVSEL SU TÜKETİMİ (NET) (l/k/gün)	TİCARET ENDÜSTRİ SU TÜKETİMİ (NET) (l/k/gün)	HİZMET SU TÜKETİMİ (NET) (l/k/gün)	DİĞER SU İHTİYAÇLARI (NET) (l/k/gün)	TOPLAM SU TÜKETİMİ (NET)		KAYIP (%)	TOPLAM BRÜT SU TÜKETİMİ		TOPLAM YILLIK BRÜT SU TÜKETİMİ (hm ³ /yıl)
						(l/k/gün)	(l/s)		(l/k/gün)	(l/s)	
2005	181.000	96	6.7	9.1	2.9	115	240	55	533	255	16.82
2010	190.000	102	7.1	9.7	3.1	122	268	50	536	244	16.90
2015	200.000	108	7.6	10.3	3.2	129	299	45	544	235	17.14
2020	210.000	114	8.0	10.8	3.4	136	331	40	552	227	17.40
2025	221.000	120	8.4	11.4	3.6	143	367	35	565	221	17.81

Kaynak: DSİ Genel Müdürlüğü Tarafından Hazırlanan Temmuz-2006 Tarihli "Zonguldak içme Suyu Temini Projesi"

DSİ tarafından hazırlanmış olan içme ve kullanma suyu projeksiyonlarına göre 2025 yılı için toplam yıllık brüt içme ve kullanma suyu gereksinimini, Zonguldak İl Merkezi, Kozlu, Kilimli ve Çatalağzı yerleşmelerinde 17.81 h3/yıl, Kdz.Ereğli İlçe Merkezi'nde 25,56 h3/yıl, Bartın İl Merkezi'nde 5.872.306 h3/yıl, Amasra İlçe Merkezi'nde, 1.353.030 h3/yıl, Karabük İl Merkezi'nde 16.155.169 h3/yıl, Safranbolu İlçe Merkezi'nde 7.395.448 h3/yıl olarak hesaplamıştır.

Tablo 31: DSİ Tarafından Yapılan Kdz. Ereğli İlçe Merkezi içme ve Kullanma Suyu Projeksiyonu

YIL	NÜFUS (kişi)	DEBİ (lt/s)	YILLIK İHTİYAÇ (hm ³)
2005	118.200	380	12,00
2010	140.400	448	14,13
2015	163.600	552	17,41
2020	187.800	672	21,20
2025	212.400	810	25,56

Kaynak: DSİ Genel Müdürlüğü Tarafından Hazırlanan Ekim-1989 Tarihli "Erdemir Su Temini Projesi Planlama Raporu"

Tablo 32: DSİ Tarafından Yapılan Bartın II Merkezi içme ve Kullanma Suyu Projeksiyonu

YIL	NÜFUS	EVSEL SU TÜKETİMİ (NET) (l/k/gün)	TİCARET ENDÜSTRİ SU TÜKETİMİ (NET) (l/k/gün)	HİZMET SU TÜKETİMİ (NET) (l/k/gün)	DİĞER SU İHTİYAÇLARI (NET) (l/k/gün)	TOPLAM SU TÜKETİMİ (NET)		KAYIP (%)	TOPLAM BRÜT SU TÜKETİMİ		TOPLAM YILLIK BRÜT SU TÜKETİMİ (hm ³ /yıl)
						(l/k/gün)	(l/s)		(l/k/gün)	(l/s)	
2005	35.992	99	7,9	9,9	4,0	120,8	57,5	40	95,8	201,3	3.019.802
2010	41.100	112	9,0	11,2	4,5	136,6	73,6	35	113,3	210,2	3.573.252
2015	46.570	126	10,1	12,6	5,0	153,7	93,9	30	134,1	219,6	4.229.486
2020	52.767	136	10,9	13,6	5,4	165,9	114,	27	157,3	227,3	4.960.012
2025	59.788	146	11,7	14,6	5,8	178,1	139,	25	186,2	237,5	5.872.306

Kaynak: DSİ Genel Müdürlüğü Tarafından Hazırlanan Temmuz-2002 Tarihli "Kozcağız Barajı Planlama Raporu"

Tablo 33: DSİ Tarafından Yapılan Amasra İlçe Merkezi İçme ve Kullanma Suyu Projeksiyonu

YIL	NÜFUS	EVSEL SU TÜKETİMİ (NET) (l/k/gün)	TİCARET ENDÜSTRİ SU TÜKETİMİ (NET) (l/k/gün)	HİZMET SU TÜKETİMİ (NET) (l/k/gün)	DİĞER SU İHTİYAÇLARI (NET) (l/k/gün)	TOPLAM SU TÜKETİMİ (NET)		KAYIP (%)	TOPLAM BRÜT SU TÜKETİMİ		TOPLAM YILLIK BRÜT SU TÜKETİMİ (hm ³ /yıl)
						(l/k/gün)	(l/s)		(l/k/gün)	(l/s)	
2005	7.307	99	7,9	9,9	4,0	120,8	18,1	40	30,2	357,6	953.679
2010	8.230	112	9,0	11,2	4,5	136,6	20,9	35	32,2	338,3	1.016.216
2015	9.270	126	10,1	12,6	5,0	153,7	24,4	30	34,9	325,2	1.100.285
2020	10.442	136	10,9	13,6	5,4	165,9	28,0	27	38,3	317,2	1.208.844
2025	11.762	146	11,7	14,6	5,8	178,1	32,2	25	42,9	315,2	1.353.030

Kaynak: DSİ Genel Müdürlüğü Tarafından Hazırlanan Temmuz-2002 Tarihli “Kozcağız Barajı Planlama Raporu”

Bartın İli'nde Kavşak Suyu Grubu ile diğer yer altı su kaynaklarından yararlanılmalıdır. Önemli bir yer altı suyu kaynağı olan Kavşak Suyu, içme suyu olarak Kaman Köyü sınırları içinde yapılan 4 ayrı mimbada toplanarak 7 km. mesafede Orduyeri Mahallesi'ndeki 450 m³ lük depoda depolanmaktadır. Su verimi mevsimine göre saniyede 3-5 litre/sn olarak değişkenlik göstermektedir.

Tablo 34: DSİ Tarafından Yapılan Karabük II Merkezi İçme ve Kullanma Suyu Projeksiyonu

YIL	NÜFUS	EVSEL SU TÜKETİMİ (NET) (l/k/gün)	HİZMET VE TİCARET SU TÜKETİMİ (NET) (l/k/gün)	EVSEL+HİZMET +TİCARET SU TÜKETİMİ (NET)		İNDÜSTRİ SU TÜKETİMİ (l/s)	ÖZEL SU İHTİYAÇLARI (NET) (l/s)	TOPLAM SU TÜKETİMİ (NET) (l/s)	KAYIP (%)	TOPLAM BRÜT SU TÜKETİMİ		TOPLAM YILLIK BRÜT SU TÜKETİMİ (hm ³ /yıl)
				(l/k/gün)	(l/s)					(l/k/gün)	(l/s)	
2005	123.00	96	19	115	164	18,4		193,4	40	226,4	322,3	10.165.104
2010	136.00	109	22	131	205,9	18,8		235,7	35	230,4	362,6	11.434.900
2015	149.00	123	25	148	254,5	19,2		284,7	30	235,9	406,8	12.828.019
2020	163.00	133	27	160	301,1	19,7		331,8	27	240,9	454,5	14.332.776
2025	178.00	143	29	172	353,5	19,7		384,2	25	248,7	512,3	16.155.169

Kaynak: DSİ Genel Müdürlüğü Tarafından Hazırlanan Eylül-2000 Tarihli “Karabük Kenti Su Temini Projesi-Kati Proje Raporu”

Tablo 35: DSİ Tarafından Yapılan Safranbolu İlçe Merkezi İçme ve Kullanma Suyu Projeksiyonu

YIL	NÜFUS	EVSEL SU TÜKETİMİ (NET) (l/k/gün)	HİZMET VE TİCARET SU TÜKETİMİ (NET) (l/k/gün)	EVSEL+HİZMET +TİCARET SU TÜKETİMİ (NET)		ENDÜSTRİ SU TÜKETİMİ (l/s)	TÜRİZM SU İHTİYAÇI (l/s)	ÖZEL SU İHTİYAÇI (NET) (l/s)	TOPLAM SU TÜKETİMİ (NET) (l/s)	KAYIP (%)	TOPLAM BRÜT SU TÜKETİMİ		TOPLAM YILLIK BRÜT SU TÜKETİMİ (hm ³ /yıl)
				(l/k/gün)	(l/s)						(l/k/gün)	(l/s)	
2005	41.000	96	19	115	54,7	4,5	3,3	15	77,4	40	271,9	129,0	4.069.674
2010	48.000	109	22	131	72,7	5,3	5,0	15	98,0	35	271,3	150,7	4.753.041
2015	56.000	123	25	148	95,7	6,0	7,4	15	124,0	30	273,4	177,2	5.588.150
2020	64.000	133	27	160	118,2	6,0	10,4	15	149,6	27	276,6	204,9	6.462.400
2025	71.000	143	29	172	141,0	6,0	13,9	15	175,9	25	285,4	234,5	7.395.448

Kaynak: DSİ Genel Müdürlüğü Tarafından Hazırlanan Eylül-2000 Tarihli “Karabük Kenti Su Temini Projesi-Kati Proje Raporu”

Ancak DSİ Genel Müdürlüğü tarafından yapılan içme ve kullanma suyu projeksiyonları, il bütününde yapılmamış olup, sadece İl merkezlerinde ve önemli ilçe merkezlerinde yapılmıştır. Dolayısıyla, 2025 yılı için yapılan bu hesaplamalarla, illerin ve Planlama Bölgesinin ne kadar içme ve kullanma suyuna ihtiyacı olacağı saptanamamaktadır.

Bu nedenle, Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi’nde illerin 2025 yılı için kabul edilen nüfuslarına göre Tablo 36’da verilen içme ve kullanma suyu hesabında kullanılan nüfusa bağlı debi değerleri dikkate alınarak içme ve kullanma suyu projeksiyonu yapılmış olup, Planlama Bölgesinde illere bazında 2000 yılı nüfusuna ve 2025 yılı kabul nüfusuna göre içme ve kullanma suyu hesabı Tablo 37’de verilmiştir.

Tablo 36: İçme Suyu Hesabında Kullanılan Nüfusa Bağlı Debi Değerleri

Nüfus	0-3000	3001-5000	5001-10000	10001-30000	30001-50000	50001-100000	100001-200000	200001-300000
Debi (lt/gün/kişi)	60	70	80	100	120	170	200	225

Tablo 37: Planlama Bölgesinde İller Bazında 2000 Yılı Nüfusuna ve 2025 Yılı Kabul Nüfusuna Göre İçme ve Kullanma Suyu Hesabı

	Zonguldak	Bartın	Karabük	Planlama Bölgesi Nüfusu
2000 Yılı Nüfusuna Göre	138.509.775 İt/gün	36.835.600 İt/gün	45.020.400 İt/gün	220.365.755 İt/gün
2025 Yılı Projeksiyon Nüfusuna Göre	174.400.000 İt/gün	53.700.000 İt/gün	50.600.000 İt/gün	278.700.000 İt/gün

7.13.1. KATI ATIK BERTARAF VE GERİ KAZANIM TESİSİ ALANLARI / ATIK PROJELERİ VE KİRLİLİKLERİN DENETİMİ (STRATEJİ 13)

Planlama Bölgesi'nde genellikle belediyeler tarafından toplanan katı atıklar düzensiz olarak depolanmakta, vadilere, akarsu ve deniz kenarlarına dökülmektedir. Bu düzensiz katı atık toplama alanlarının yer seçim kriterleri göz önüne alınmadan seçilmiş olması ve evsel, endüstriyel ve tıbbi atıkların bu şekilde düzensiz ve bir arada depolanması toprak kirliliğinin yanı sıra su kirliliği, hava kirliliği ve görsel kirliliğe de neden olmaktadır.

Zonguldak Merkez İlçesi ve civar belediyeler birleşerek bir birlik oluşturmuş ve ortak, tek bir Katı Atık Bertaraf tesisi kurmayı kararlaştırmıştır. Bu proje Zonguldak merkez ilçe ve Kilimli, Kozlu, Beycuma, Karaman, Muslu, Çatalağzı, Elvanpazarcık, Sivrililer, Devrek, Eğerci, Özbağı, Çaydeğirmeni, Gökçebey, Hacımusa, Bakacaklı, Çaycuma, Perşembe, Nebioğlu, Karapınar, Hisarönü, Saltıkova, Ereğli, Gökçeler, Kandilli, Ormanlı, Öğberler, Güneşli, Alaplı ve Gümeli yerleşimlerine hizmet verecektir. Alanın işletilmesi birlik tarafından yapılacak ve kapandıktan sonraki 15 yıl boyunca da birliğin sorumluluğunda olacaktır. Zonguldak Merkez İlçe ve civar yerleşimlerinin evsel-tıbbi atıkların bertaraf edileceği alan, Zonguldak Merkez İlçe Sofular Köyü hudutlarında Tombaklar Mevkii'nde 150.000 m² alan üzerinde kurulacaktır. Söz konusu alan için ÇED süreci tamamlanmış ve "ÇED Olumlu Kararı" verilmiştir.

Bartın İlinde de toprak kirliliğinin kaynakları, tarımsal üretim değeri olan verimli toprakların amacı dışında kullanılması, tarımda gübre ve zirai mücadele ilaçlarının kullanımı ve düzenli katı atık depolama sahasının olmayışı toprak kirliliğine neden olmaktadır.

İl "de henüz düzenli bir depolama alanı bulunmamaktadır ve belediyeler tarafından toplanan katı atıklar, dere yataklarında ve boş bulunan arazilerde düzensiz depolama yöntemiyle depolanmaktadır. Toplanan katı atıklar daha çok dere yataklarına atılmaktadır. Hasankadı, Abdi paşa ve Kumluca belediyelerinin mevcut düzensiz depolama alanları belediye sınırları içerisinde bulunmaktadır.

Bartın İlinde katı atıklardan kaynaklı toprak, su kirliliği ve koku gibi olumsuz etkilerin önlenmesi amacıyla, Bartın Merkez Belediyesi de dahil olmak üzere 9 belediye arasında Belediyeler Birliği kurulmuştur. Belediyeler Birliği tarafından, düzenli katı atık depolama sahasının kurulması ile ilgili yer seçimi çalışmaları etmektedir.

Karabük İlinde halihazırda Karabük merkez ilçe ve çevre ilçeler, katı atıklarını düzenli depolama tekniklerine uymadan açık alanlara dökülmektedir. Katı atıkların tabiata gelişigüzel dökülmesi sonucu toprak, su kirliliği ve koku gibi olumsuz etkiler meydana gelmektedir.

Bu olumsuz etkilerin önlenmesi amacıyla, Karabük Merkez, Safranbolu, Yenice, Eflani, Eskipazar, Ovacık İlçe Belediyeleri, Yortanpazarı, Ovacuma Beldeleri ve İl Özel İdaresinin katılımları ile Karabük İli Çevre Hizmetleri Birliği (KARÇEV) kurulmuştur. Birlik çerçevesinde Karabük İli ve ilçelerinden kaynaklı katı atıkların düzenli depolanması amacıyla çalışmalara başlanmış ve Merkez İlçe-Aşağı Kızılcaören Köyü-Yeni Mahalle Mevkiinde yaklaşık 19,5 ha. lık alanda **Katı Atık Bertaraf Tesisi** kurulması planlanmıştır. Söz konusu tesis için ÇED süreci tamamlanmış ve “ÇED Olumlu Kararı” verilmiştir. Karabük İli Katı Atık Bertaraf Tesisinde, Karabük ve civar ilçelerde oluşan evsel ve evsel nitelikli katı atıklar ile tıbbi atıklar katı atık mevzuatına uyumlu olarak bertaraf edilecek olup, tesis 22 yıl süreyle belediyelerden hasıl olacak evsel atıkları alabilecek kapasitedir.

Katı Atıkların düzenli depolanmasında ilk ve en önemli adım uygun yer seçimiyle başlamaktadır. Uygun yer seçiminde üzerinde titizlikle durulması gereken konular Şunlardır:

1. Yerleşik Alanlardan asgari 1000 metre uzaklıkta olmalıdır.
2. İçme, Kullanma ya da sulama amaçlı su toplama merkezlerinin beslenme havzası içinde olmamalıdır.
3. Yeraltı suyu su tablası çöpün taban seviyesine 10 Md.den daha fazla yaklaşmamalıdır.
4. Yüzey sularının en az biriktiği, drenaj sistemi dışa dönük bir alan olmalıdır.
5. Aktif fay, çöküntü, heyelan, çığ, taşkın ve erozyon riski taşıyan alanlardan olmamalıdır.
6. Jeolojik ve jeoteknik açıdan uygun; zemini sağlam, geçirgenliği az kayalarlardan oluşmalıdır.
7. Trafik yoğunluğu az, özellikle Ana arterlerden uzak olmalıdır.
8. Çevreden en az görülecek noktada, Şehrin temel rekreasyon alanlarından uzak olmalıdır.
9. Depolama kapasitesi Şehrin asgari 30 yıllık ihtiyacını karşılayacak seviyede olmalıdır.
10. Atıkların alt ve üstlerinde sızdırmazlık sağlamak üzere kullanılacak olan kil hammaddesinin kolayca temin edilebileceği bir alan olmalıdır.
11. Meteorolojik Şartları uygun, ana hava akımlarına açık olmalıdır.
12. ÇED Yönetmeliklerinin gereği yerine getirilmelidir.

Planlama Bölgesi’nde düzenli katı atık depolama sahalarının olmayışı, atıkların geliş güzel boş arazilerde vahşi depolama yöntemiyle depolanması ve tarımda kalite ve verimi arttırmak için gübre ve zirai mücadele ilaçlarının fazla kullanımı, toprak kirliliğine neden olmaktadır.

Katı atıkların, her yerleşim bölgesinin ayrı ayrı imha etmesi hem yer bulma açısından, hem çevreye vereceği etki açısından hem de ekonomik olması açısından son derece olumsuz bir durumdur. Katı ve sıvı atıklar çevre kirliliğine neden olmakta ve biyolojik çeşitliliğe zarar vermektedir.

Bu bağlamda, yerleşimlere yönelik “Katı Atık Yönetimi” projeleri yapılmalı, yerel yönetim yapılarını bu konuda ekipman ve eleman bakımından güçlendirici projeler geliştirilmelidir.

Düzenli Katı Atık Depolama tesisinde taban izolasyonunun sağlanması ile toprak kirliliğinin yanı sıra yeraltı sularının kirlenmesinin de önüne geçilmiş olacaktır. Kurulacak düzenli katı atık depolama tesisinde, katı atık depolama tesislerinde karşılaşılan en önemli kirlenici unsurlardan biri olan sızıntı suları konusunda ilgili yönetmelikler doğrultusunda gerekli önlemler alınmalı, sızıntı sularının yeraltı sularına ve toprağa sızarak kirlilik oluşturmaları önlenmelidir. Ayrıca işletme sırasında açığa çıkacak gaz emisyonlarının gaz toplama sistemi ile toplanması sağlanmalıdır.

Zonguldak ve Karabük İllerinde, ilçelerin ve civar belediyelerin birleşerek

kurduğu birlik aracılığı ile planlanmış ve yer seçimi yapılmış Katı Atık Bertaraf Tesisleri hemen hayata geçirilmelidir. Bartın İli'ne yönelik Katı Atık Bertaraf Tesisleri ise ivedilikle planlanmalı, yer seçimi yapılmalı ve uygulamaya geçirilmelidir.

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'nde illerin 2025 yılı için kabul edilen nüfuslarına göre katı atık miktarı hesaplanmış olup, Tablo 38'de verilmiştir.

Tablo 38: Planlama Bölgesinde İllere Bazında 2000 Yılı Nüfusuna ve 2025 Yılı Kabul Nüfusuna Göre Katı Atık Miktarları

		Toplam Katı Atık Miktarı 1,34 kg/kişi-gün
ZONGULDAK	2000 Yılı Nüfusuna Göre	550827.1
	2025 Yılı Projeksiyon Nüfusuna Göre	987580
		Toplam Katı Atık Miktarı 1,34 kg/kişi-gün
BARTIN	2000 Yılı Nüfusuna Göre	246798.52
	2025 Yılı Projeksiyon Nüfusuna Göre	359790
		Toplam Katı Atık Miktarı 1,34 kg/kişi-gün
KARABÜK	2000 Yılı Nüfusuna Göre	301636.68
	2025 Yılı Projeksiyon Nüfusuna Göre	339020
		Toplam Katı Atık Miktarı 1,34 kg/kişi-gün
PLANLAMA	2000 Yılı Nüfusuna Göre	1099262.3
	2025 Yılı Projeksiyon Nüfusuna Göre	1686390

7.13.2. Arıtma Tesis Alanları / Sıvı Atıklar ve Kirliliklerin Denetimi

Zonguldak'ta yüzeysel su kaynaklarının kirlenmesine neden olan etkenler, yerleşim birimlerinden kaynaklanan evsel atık suların ve sanayi tesislerinden kaynaklanan endüstriyel atık suların hiçbir arıtım işlemine tabi tutulmadan alıcı ortamlara verilmesidir. Zonguldak İli bir sanayi Şehri olup, ilde ağır sanayi tesisleri bulunmaktadır. İl "de yaşanan su kirliliği önemli boyutlardadır.

İldeki en önemli ve en uzun yüzeysel su kaynağı Filyos Nehri "dir. Analiz sonuçlarına bakıldığında, özellikle Yenice Çayı "nın sonuçlarına göre öncelikle demir, daha sonra mangan ağır metallerinin yüksek miktarda olduğu görülmüştür. Özellikle demir ve mangan parametrelerinin bu kadar yüksek olmasının nedeni atık sularını herhangi bir arıtma işlemine tabi tutmadan Yenice Çayı'na deşarj eden KARDEMİR işletmeleridir. Yenice Çayı'na verilen bu kirlilik çayın Filyos Çayı ile birleşmesi sonucu su kalitesini düşürmektedir. Filyos Çayı'ndan numune alınan diğer noktalardaki analizlere göre ise; ağır metal olan çinko ve demir, katyonlardan sodyum, analizi yapılan diğer parametrelerden Nitrat Azotu parametreleri çok yüksek bulunmuştur. Dolayısıyla Filyos Çayı'na ve bu çaya karışan Yenice ve Devrek Çayları ile Alaplı Çayı, Güllüç Çayı ile Acılık Deresi "ne atılan evsel ve endüstriyel atık sular ile kirlenmektedir.

Bartın"da ise; Bartın Çayı ve onu besleyen Ulus Çayı, Gökırmak Çayı, Arıt Çayı ve Kocanaz Çayı "dır. Bartın Çayı'na doğrudan veya çayı besleyen kollarına kontrolsüzce yapılan deşarjlar ve tarımsal faaliyetler sonucu hem Bartın Çayı "nın hem de kollarının su kalitesi düşmektedir.

Nitrat Azotu kirliliği sırasıyla Bartın Çayı, Karabük Girişi, Gökırmak- Ovaçayı ve Arıt Çayı'nda gözlenmiştir. Nitratlar ise suya topraktan geçebilmektedir, ancak suda bulunan amonyak ve nitritten kaynaklıysa suda kirlenmeyi ifade eder ve önlem alınması gerekmektedir. Fosfor kirliliği ise kanalizasyon ve endüstriyel nitelikli atık sulardan ve tarımsal faaliyetlerde kullanılan kimyasal gübrelerden kaynaklanmaktadır. Ayrıca Bartın Çayı havzasında en yoğun sediment taşınımı Arıt Çayı'nda olmaktadır. Ayrıca engebeli olan arazilerdeki heyelan ve akmalar sonucu Arıt Çayı'na ulaşan topraklar Karadeniz'e ulaşmaktadır. Bu nedenle özellikle kar ve yağışlı günler sonrası Arıt Çayı'nda bulanıklık artmaktadır. Özellikle çay sularında yüksek olan bulanıklık, yağmurlarla taşınan topraktan veya akarsuya karışan evsel - endüstriyel atık sulardan kaynaklanır.

Gökırmak Deresi, Ulus Çayı ve Kozcağz Derelerine atılan çöpler Bartın Çayı'na akmaktadır. İl merkezine akarsular aracılığıyla taşınan bu atıklar Şehir merkezinde dere kenarındaki koylarda karaya vurmaktadır. Bu atıklar hızlı bir debide akan Bartın çayı ile denize taşınmakta ve İnkumu sahillerine vurmaktadır.

Karabük İlinde bulunan başlıca yüzeysel su kaynakları; Araç Çayı, Soğanlı Çayı ve Yenice Çayı olup, Soğanlı ve Araç dereleri birleşerek Yenice Nehri'ni oluşturmakta, Yenice Nehri de Devrek Çayı ile birleşerek ildeki en önemli ve en uzun yüzeysel su kaynağı olan Filyos Nehri'ni oluşturmaktadır. Karabük İlinde bulunan bu yüzeysel su kaynaklarının kirlenmesine neden olan etkenler, yerleşim birimlerinden kaynaklanan evsel nitelikli atık suların ve sanayi tesislerinden kaynaklanan endüstriyel nitelikli atık suların hiçbir arıtım işlemine tabi tutulmadan alıcı ortamlara verilmesidir.

Planlama Bölgesi'nde bulunan sanayi tesislerin pek çoğunda, atık su arıtma tesislerinin eksikliği söz konusudur. Evsel ve endüstriyel atıksalar, arıtma işlemine tabi tutulmadan doğaya deşarj edilebilmeleri durumunda insan ve çevre sağlığını tehdit etmekte, önemli çevre sorunlarına sebep olmaktadır. Atık suların oluşması önlenemeyeceği için arıtma ve tekniğine uygun bir uzaklaştırma sistemiyle çevreye zararlı etkileri azaltılabilir.

Çevre ve insan sağlığı için yerleşim birimlerinden ve sanayi tesislerinden evsel ve endüstriyel kullanım sonucu oluşan atıksıların toplanması ve arıtma tesisinde arıtıldıktan sonra alıcı ortama verilmesi gerekmektedir. Bu amaçla atıksıların, deşarj edildikleri alıcı ortamın fiziksel, kimyasal, bakteriyolojik ve ekolojik özelliklerini değiştirmeyecek ve doğaya deşarj edilebilecek niteliğe getirilmesini için atık suyun özelliklerine uygun Atıksu Arıtma Tesisleri planlanmalı ve bu arıtma tesisinde atıksalar deşarj kriterlerine uygun hale gelecek şekilde arıtılmalıdır.

Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi'ndeki atıksu debilerinin belirlenmesinde içme suyu miktarından faydalanılmıştır. İçme suyunun % 80'nin atıksu olarak geri döndüğü kabulü ile Planlama Bölgesinde iller bazında 2000 yılı nüfusuna ve 2025 yılı kabul nüfusuna göre atıksu miktarları Tablo 39'da verilmiştir.

Qevsel (Evsel Atıksu Debisi) = Qi (İçme Suyu Debisi) x 0,80

Tablo 39: Planlama Bölgesinde İller Bazında 2000 Yılı Nüfusuna ve 2025 Yılı Kabul Nüfusuna Göre Atıksu Miktarları

	Zonguldak (Qevsel)	Bartın (Qevsel)	Karabük (Qevsel)	Planlama Bölgesi (Qevsel)
2000 Yılı Nüfusuna Göre	65,770,400 İt/gün	29,468,480 İt/gün	36,016,320 İt/gün	131,255,200 İt/gün
2025 Yılı Projeksiyon Nüfusuna Göre	117,920,000 İt/gün	42,960,000 İt/gün	40,480,000 İt/gün	201,360,000 İt/gün

Qevsel = Evsel Atıksu Debisi

Planlama Bölgesi için, bölgede içme ve kullanma suyu olarak kullanılabilecek kaynakların mevcut kapasitesine ulaşamamış olmasından dolayı, 2025 yılına kadar ihtiyaç duyacağı içme ve kullanma suyu miktarının, Planlama Bölgesi'ndeki mevcut kaynaklardan karşılanıp karşılanamayacağı şeklinde bir yorum getirmek mümkün olamamaktadır. Öte yandan Planlama Bölgesinde içilebilir özellikte pek çok kaynak suyu bulunmakta olup, bu sular bulundukları fiziksel koşullarının uygunsuz olmaları nedeniyle kullanılamamaktadır. Bu kaynakların koşulları iyileştirilerek kullanıma sunulmaları durumunda Planlama Bölgesinde içme ve kullanma suyu ihtiyacının karşılanması konusunda sorunlar yaşanmayacağı düşünülmektedir. Mevcut sorunların da giderilmesi adına ilçeler bazında geliştirilmiş kimi tamamlanmış, kimi yapım aşamasında kimi ise proje aşamasında olan projeler gündemdedir. Bu veriler doğrultusunda, Planlama Bölgesi'nin 2025 yılı itibari ile su sıkıntısı çekmesinin beklenmediğini ortaya koymak mümkündür.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından başlatılan "Türkiye'de 15 Belediye için Atıksu Arıtma Tesisi Hazırlanmasına Yönelik Teknik Yardım" projesi kapsamında Bartın Belediyesi tarafından Bartın İli, Merkez İlçe, Dalıca Köyü'nde yapılması planlanan Bartın Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi Projesi ile ilgili olarak Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Raporu tamamlanmıştır. Bu doğrultuda proje İller Bankası'nın yatırım programında yer almakta olup inşaat tamamlanma aşamasındadır.

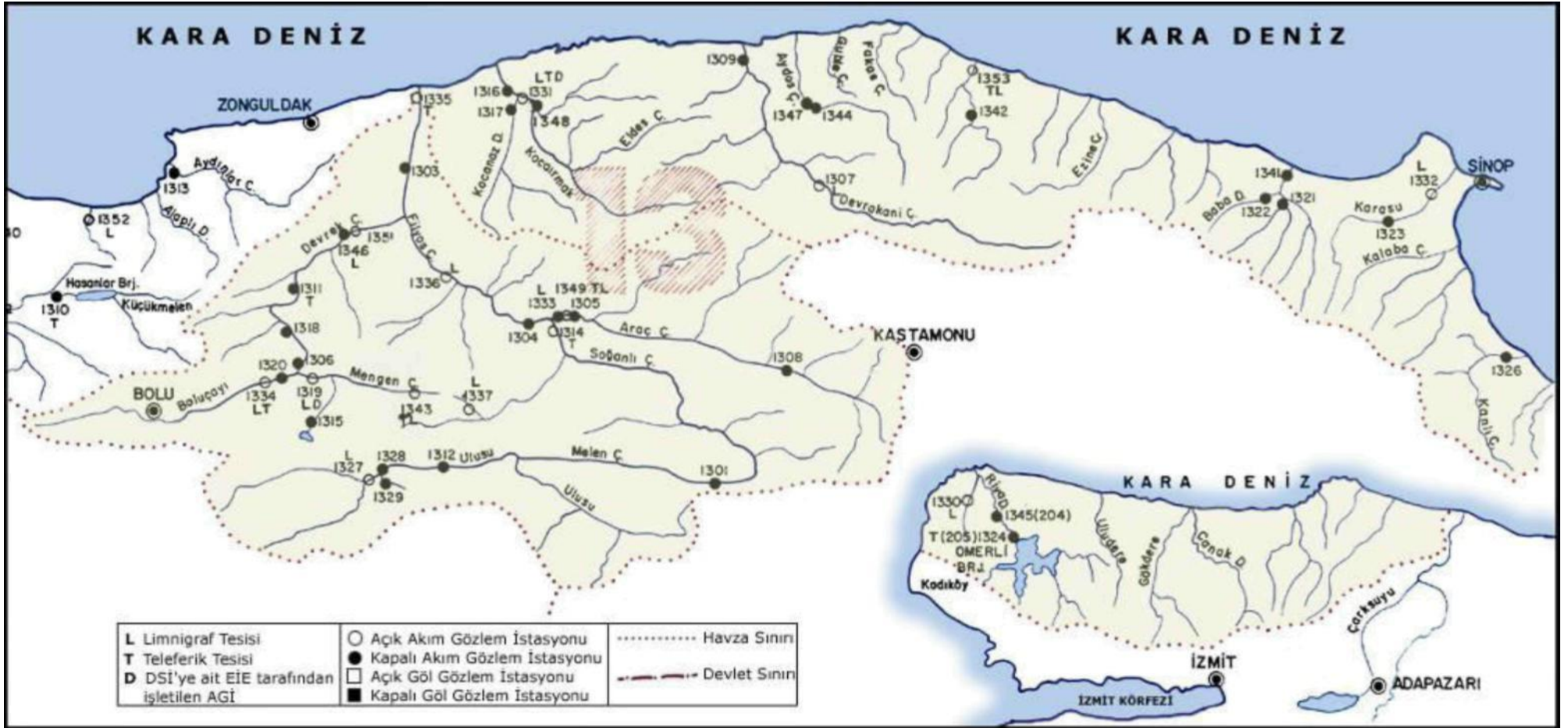
Planlama Bölgesi'nde bulunan yüzeysel su kaynaklarının su kalitesinin olumsuz yönde etkilenmesini önlemek amacıyla, atık sularını akarsu, toprak vb. alıcı ortama veren ve nüfusu yoğun olan ilçe ve belde belediyelerin kanalizasyon sistemlerinin tamamlanması ve kanalizasyon sisteminin sonlandığı noktada Atıksu Arıtma Tesisleri inşa edilmesi öncelikle sağlanmalıdır.

Her üç Havzada (Ereğli, Filyos, Bartın), gerek akarsu ve kollarında gerekse Karadeniz'de yol açılan kirliliğin önlenmesi amacıyla öncelikle ilgili illerdeki belediyelerin kanalizasyon sistemlerinin tamamlanması gerekmektedir. Ancak belediyelerin Atıksu Arıtma Tesislerinin inşası yapılarak işletmeye alınmadan kanalizasyon sistemlerinin tamamlanması yeterli olmayacaktır. Bu nedenle söz konusu belediyeler için Atıksu Arıtma Tesislerinin projelendirme ve inşaat aşamalarının bir an önce başlatılarak tamamlanması ve eş zamanlı olarak kanalizasyon sistemlerinin de tamamlanması gerekmektedir. Havza Yönetim Birimi'nin izleyeceği en önemli konulardan biri de budur. Kirlilik denetimi ve izlenmesinin var olan sistemler geliştirilerek yapılması ve Havza Yönetim Birimleri tarafından denetlenmesi gereklidir.

Ereğli, Filyos ve Bartın Havzalarında, ırmaklar üzerindeki gözlem noktaları ve DSI Genel Müdürlüğü'ne ait EİE (Elektrik İşleri Etüt İdaresi) tarafından işletilen gözlem istasyonları Harita 2'de verilmiştir.

HARİTA 2 : BATI KARADENİZ HAVZASI VE IRMAKLAR ÜZERİNDEKİ GÖZLEM NOKTALARI

Kaynak: www.eie.gov.tr

7. 14. JEOLojİK SAKINCALI ALANLAR (STRATEJİ 18)

Batı Karadeniz Bölgesi'nin önemli bir bölümünü kapsayan Planlama Alanı, jeolojik zaman içerisinde meydana gelen orojenik hareketlerin etkisi altında kalmıştır. Bu hareketler kayaçlarda, kıvrımlanmaya, kırılanmaya neden olmuştur. Alanda genellikle Karadeniz'in kıyı çizgisine paralel gidişler izlenmektedir. Ayrıca, kuzey-güney itki kuvvetleri neticesinde kuzeydoğu-güneybatı yönlü fay ve kıvrımlar oluşur. Kentsel ve nüfus yoğunluğu yüksek olan bölgelerde meydana gelen depremler en yıkıcı doğal afetler arasındadır. Bartın, Türkiye Deprem Haritasına göre 1. Derece Deprem Bölgesi'nde yer almaktadır. Kuzey Anadolu Fay Hattı, İli'nin 132 km. uzağından geçmektedir. Aynı zamanda Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın tali fayı olan Amasra Fayı, Bartın İli'nin doğusundan geçer. Dolayısıyla böyle bir konumda olan Bartın ilinde oluşacak depremin, yerleşim alanlarını tehdit etmesi kaçınılmazdır. Depremin oluşmasında Bartın İli'nin konumu dışında, bölgenin jeolojik yapısı ve zemin özelliğinin de etkisi olmaktadır. Bu nedenle yapılacak olan jeoteknik etüt çalışmasında, inceleme alanındaki jeoloji-mühendislik jeolojisi- hidrojeoloji- tektonik/depremsellik- jeoteknik verilerinin bir bütün olarak belirlenmesi ve bu verilere dayalı olarak yerleşime uygunluk değerlendirmesi yapılması gerekmektedir. Dolayısıyla hazırlanan bu jeolojik raporun jeoteknik etüt raporu (zemin etüt raporu) ve/veya mühendislik jeolojisi raporu olarak kullanılması söz konusu olamaz. Yapısal riskleri azaltmak için, jeoteknik etüt yapılmalı, buna göre zemin sınıfları belirlenmelidir. Yerleşim alanlarının kurulmasında bölgenin jeolojik yapısı, zemin özelliği ve türü mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Yapılar, deprem yönetmeliğine uygun inşa edilmeli, standart kalitede inşaat malzemesi kullanılmalıdır.

Alüvyonlar, gevşek zemini oluşturduğu için deprem anında büyük potansiyel risk alanlarıdır. Alüvyonların kum ve silt gibi gevşek malzemeden oluşması, sıvılaşma potansiyelini de artırmaktadır. Sıvılaşma, suya doymuş çökellerin geçici olarak mukavemetini ve katılığını kaybederek sıvı gibi davranır bir hal almasıdır. Sıvılaşmanın, yapıların zemine batması, binaların yana yatması, zeminde kum fışkırımları gibi etkileri gözlenir. Dolayısıyla alüvyon zeminlerin, yüzeye yakın yeraltı su seviyesine sahip olması, kuvvetli yer hareketine maruz kalması nedeniyle bu zeminlerde yapılacak inşaatlardan kaçınılmalıdır, kaçınılmıyorsa alüvyon, tamamen geçilerek ana kayaya temel inilmeli, inilemiyorsa fore kazık sistemi ile bina yükleri ana kayaya verilmelidir.

Planlama Bölgesi'nde Bartın genel olarak engebeli bir arazi yapısına sahip olup, Batı Karadeniz Bölgesi'nin önemli heyelan alanlarından biridir. Eğimin fazla olduğu yerlerde heyelan ve kaya düşmesi, oluşacak önemli sorunlardır. Moloz akmaları dik eğimli yamaçlarda olurken toprak akmaları daha az eğimli yamaçlarda gelişir. Heyelanı önlemek için istinat duvarı inşa edilmeli ve istinat duvarının drenajı iyi yapılmalıdır. Bina veya altyapı tesisi kurulacak yerlerdeki yamaç eğiminin dikkate alınması gerekir.

Bartın ve Zonguldak, Türkiye'nin en çok yağış alan illeridir. Yıllık yağış oranlarının yüksek oluşu, eğimin fazla olması, sel felaketi ve akarsu taşmalarını beraberinde getirir. Sel, yaşandığı bölgenin iklim koşullarına, jeoteknik ve topoğrafik niteliklerine bağlı olarak gelişir.

Bartın ve Zonguldak illerinde, Bartın Çayı, Kozcağız, Devrek ve Filyos Çayları 'nın akarsu yatağına konut ve sanayi tesislerinin yapılması ve böylece nehrin doğal akış düzeninin bozularak dere yatağı dışına yerleşim alanlarının kurulmasıyla bu kısımlar sel felaketiyle karşı karşıya kalmıştır. Akarsu yatağı üzerinde kurulan sanayi tesisleri ve konutların kanalizasyon sistemlerinden çıkan katı ve sıvı atıklar, dolu olan çay yatağının daha da dolmasına neden olacaktır.

Akarsu-dere yatakları ve taşkın alanlarında ise yapılaşmadan kaçınılması gerekmektedir. Taşkın riski taşıyan alanların önceden belirlenmesi, afet planlarının hazırlanması, alt ölçekli imar planlarının, DSİ Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı taşkın sınırları göz önünde bulundurularak yapılması gerekir. Ayrıca, taşkın riski taşıyan alanlarda taşkın duvarı yapılmalıdır.

Tüm bu doğa olaylarını ele alan afetler konusundaki bilgi yetersizliğinin tamamlanması için gerekli eğitimin toplum bazında verilmesi gerekmektedir.

Taşkın ve dere/akarsu yatakları dışındaki diğer jeolojik sakıncalı alanlarda, kentsel yerleşime konu olacak ise, zemin özelliklerini belirlemek ve bu özelliklere göre yerleşime uygunluk değerlendirmesini yapmaya yönelik jeolojik ve jeoteknik etüt raporlarının ilgili idarece onanması gereklidir.

7. 15. DENETİM ve UYGULAMA ÖRGÜTLENMESİ

Planlamanın uygulanabilirliği için yönetsel ve örgütsel düzenlemeler önerilmesi de planlama çalışmalarının bir parçasıdır. Bu bağlamda, bu planda Havza Bazında yaklaşımla ele alınan üç Havza'da; Ereğli, Filyos ve Bartın'da **“Havza Yönetim Birimleri”** önerilmiştir.

Havza Yönetim Birimi, Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetim Birimleri tarafından oluşturacak, bu birimler, merkezin teşkilatlanmasını sağlayacaktır. Kaynak yaratma, plan ve proje üretme, karar ve uygulama süreçlerini yönlendirme görevleri üstlenecektir. Bu birimin Merkezi Yönetim kısmını, Çevre Orman Bakanlığı, Ekonomik Kalkınma Ajansı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Valilikler ve bu Bakanlıkların İl Müdürlükleri oluşturacaktır. Yerel Yönetim kısmında ise ilgili belediyeler görev alacaktır.

Havzalara göre yerleşimlerin dağılımı Tablo 40 'ta verilmiştir.

1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'n diğer uygulama ve denetleme aşamalarına ilişkin ise ayrıntılı plan hükümleri geliştirilmiştir.

Tablo 40: Havzalara Göre Yerleşmelerin Dağılımı

HAVZALAR	İLLER	İLÇELER	BELDELER
EREĞLİ HAVZASI	ZONGULDAK	MERKEZ	MUSLU ÇATALAĞZI KİLİMLİ GELİK KOZLU ELVANCIKPAZARCIK KANDİLLİ SİVRİLER
		EREĞLİ	GÜNEŞLİ GÜLÜÇ GÖKÇELER ÖĞBERLER ORMANLI
		ALAPLI	GÜMELİ
FİLYOS HAVZASI	ZONGULDAK	MERKEZ	KARAMAN BEYCUMA
	KARABÜK	MERKEZ	
		ÇAYCUMA	NEBİOĞLU KARAPINAR PERŞEMBE SALTUKOVA FİLYOS
		GÖKÇEBEY	HACIMUSA BAKACAKKADI
		DEVREK	ÇAYDEĞİRMENİ ÖZBAĞI EĞERCİ
		YENİCE	YORTANPAZARI
		SAFRANBOLU	OVACUMA
BARTIN HAVZASI		EFLÂNİ	
		MERKEZ	ARIT KOZCAĞIZ HASAN KADI
		KURUCAŞILE	
		AMASRA	
		ULUS	ABDİPAŞA KUMLUCA

(STRATEJİ 1)	FİLYOS VADİSİ PROJESİ
(STRATEJİ 2)	TAŞKÖMÜRÜ ÜRETİMİ VE MADEN İŞLETME PROJELERİ
(STRATEJİ 3)	DEMİR-ÇELİK ÜRETİMİ
(STRATEJİ 4)	ENERJİ ÜRETİMİ PROJELERİ
(STRATEJİ 5)	HAVAYOLU ULAŞIMI
(STRATEJİ 6)	ENERJİ ÜRETİMİ (HİDROELEKTRİK) ve TAŞKIN ÖNLEME
(STRATEJİ 7)	KÜLTÜREL / TARİHSEL ÇEVRE KORUMA VE KÜLTÜR TURİZMİ
(STRATEJİ 8)	DENİZYOLU ULAŞIMI / LİMANLAR VE BALIKÇI BARINAKLARI
(STRATEJİ 9)	DOĞAL ÇEVRE KORUMA VE DOĞA TURİZMİ
(STRATEJİ 10)	ORMAN ALANLARI VE MİLLİ PARKLAR
(STRATEJİ 11)	TARIM, ORMANCILIK ve SULAMA
(STRATEJİ 12)	EKOTURİZM PROJELERİ
(STRATEJİ 13)	ATIK PROJELERİ
(STRATEJİ 14)	TEKNİK ALTYAPI PROJELERİ
(STRATEJİ 15)	ÜNİVERSİTE - YÜKSEKOKULLAR
(STRATEJİ 16)	KIRSAL KALKINMA PROJE ALANLARI
(STRATEJİ 17)	KENTSEL GELİŞİM/SAĞLIKLAŞTIRMA PROJELERİ
(STRATEJİ 18)	JEOLOJİK SAKİNCALI ALANLAR

KAYNAKLAR

Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği, Madde 5.

“Bölgesel Gelişme”, Devlet Planlama Teşkilatı, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2000, DPT Yayını No: 2502-ÖİK:523, DPT Yayınları, Ankara, S.67-78.

Göksu, Ç., 1993, “Güneş ve Kent”, ODTÜ Mimarlık Fak. Yayınları.

Karabük İl Merkezi Planlarının İlave ve Revizyonu, 2005, Rapor, Karabük Belediyesi, S.9.

Karabük İl Merkezi Planlarının İlave ve Revizyonu, 2005, y.a.g.e., S. 10.

Devlet Planlama Teşkilatı, “Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi”,

<http://ekutup.dpt.gov.tr/haber/2006/02/UKKS.pdf>

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu Raporu.

YAYAN, V. İnşaat Yatırım, 2006, Demir Çelik Üreticileri Derneği.

Topay, 2003, s:99. “Bartın-Uluyayla'nın İklim Turizmi (Klimatizm) Açısından Potansiyeli”, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü.

“9 Sıcak Nokta : Türkiye’nin Kırılgan Biyosferini Korumak: KÜRE DAĞLARI”, WWF ve Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı İşbirliği ile Hazırlanan Çalışma, ed. Ayman, O.,

metin; Kalem, S. Ve diğerleri..National Geographic, Şubat 2005, S.8.

<http://www.wwf.org.tr>

Avcı ve Özhatay, 2005.

Devlet Planlama Teşkilatı, 11 Temmuz 2002 tarih ve 2584 sayılı Rapor.

http://www.yapi.com.tr/turkce/Haber_Detay.asp?NewsID=22721